This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Det här är en digital kopia av en bok som har bevarats i generationer på bibliotekens hyllor innan Google omsorgsfullt skannade in den. Det är en del av ett projekt för att göra all världens böcker möjliga att upptäcka på nätet.

Den har överlevt så länge att upphovsrätten har utgått och boken har blivit allmän egendom. En bok i allmän egendom är en bok som aldrig har varit belagd med upphovsrätt eller vars skyddstid har löpt ut. Huruvida en bok har blivit allmän egendom eller inte varierar från land till land. Sådana böcker är portar till det förflutna och representerar ett överflöd av historia, kultur och kunskap som många gånger är svårt att upptäcka.

Markeringar, noteringar och andra marginalanteckningar i den ursprungliga boken finns med i filen. Det är en påminnelse om bokens långa färd från förlaget till ett bibliotek och slutligen till dig.

Riktlinjer för användning

Google är stolt över att digitalisera böcker som har blivit allmän egendom i samarbete med bibliotek och göra dem tillgängliga för alla. Dessa böcker tillhör mänskligheten, och vi förvaltar bara kulturarvet. Men det här arbetet kostar mycket pengar, så för att vi ska kunna fortsätta att tillhandahålla denna resurs, har vi vidtagit åtgärder för att förhindra kommersiella företags missbruk. Vi har bland annat infört tekniska inskränkningar för automatiserade frågor.

Vi ber dig även att:

- Endast använda filerna utan ekonomisk vinning i åtanke
  Vi har tagit fram Google boksökning för att det ska användas av enskilda personer, och vi vill att du använder dessa filer för enskilt, ideellt bruk.
- Avstå från automatiska frågor
  Skicka inte automatiska frågor av något slag till Googles system. Om du forskar i maskinöversättning, textigenkänning eller andra områden där det är intressant att få tillgång till stora mängder text, ta då kontakt med oss. Vi ser gärna att material som är allmän egendom används för dessa syften och kan kanske hjälpa till om du har ytterligare behov.
- Bibehålla upphovsmärket
  Googles "vattenstämpel" som finns i varje fil är nödvändig för att informera allmänheten om det här projektet och att hjälpa dem att hitta ytterligare material på Google boksökning. Ta inte bort den.
- Håll dig på rätt sida om lagen
  Oavsett vad du gör ska du komma ihåg att du bär ansvaret för att se till att det du gör är lagligt. Förutsätt inte att en bok har blivit allmän egendom i andra länder bara för att vi tror att den har blivit det för läsare i USA. Huruvida en bok skyddas av upphovsrätt skiljer sig åt från land till land, och vi kan inte ge dig några råd om det är tillåtet att använda en viss bok på ett särskilt sätt. Förutsätt inte att en bok går att använda på vilket sätt som helst var som helst i världen bara för att den dyker upp i Google boksökning. Skadeståndet för upphovsrättsbrott kan vara mycket högt.

Om Google boksökning

Googles mål är att ordna världens information och göra den användbar och tillgänglig överallt. Google boksökning hjälper läsare att upptäcka världens böcker och författare och förläggare att nå nya målgrupper. Du kan söka igenom all text i den här boken på webben på följande länk `http://books.google.com/`

UC-NRLF
$B 136 505

YC129041

LIBRARY
OF THE
UNIVERSITY OF CALIFORNIA.

Class

POETISKT ALBUM

(UR SVENSKA SÅNGEN)

ETT URVAL AF SVENSKA DIKTER

FRÅN ÄLDRE TIDER INTILL VÅRA DAGAR

REDIGERADT

AF

KARL WARBURG.

MED 73 PORTRÄTT OCH 32 ILLUSTRATIONER.

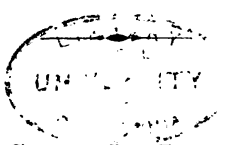

CHICAGO, ILLS.
THE ENGBERG-HOLMBERG PUBLISHING COMPANY.
1901.

GENERAL

PT 9581
W 3

FÖRORD.

Man torde svårligen kunna bestrida lämpligheten af poetiska diktsamlingar, hvilka bringa ett urval af det bästa, som ett lands skalder alstrat inom den lyriska eller lyriskt-episka diktningens område. Och liksom i alla lands litteratur poetiska antologier finnas, så torde ock litet hvar kunna vittna, att det varit ur någon dylik urvalsamling, som han gjort sin första bekantskap med en eller annan af våra skalder, kanske med fosterlandets diktkonst öfver hufvud. Här, såsom ofta, har läppjandet medfört lust att dricka mera.

Emellertid måste förvisso en dylik antologi, om den icke skall skada de särskilda diktsamlingarne, hållas inom måttliga gränser, så att arbetet varder hvad det afser: ett kort sammandrag af fosterlandets diktkonst, hvilket sporrar till att sedan lära känna denna i dess enskildheter. Långt ifrån att uttränga skaldernas "samlade dikter," banar tvärtom en dylik antologi vägen till bokhyllan för den ene efter den andre, till dess hon till slut själf blir onödig. Då har hon först rätt uppfyllt sin uppgift.

Behofvet af en sådan samling af våra mera framstående skalders dikter har länge varit i bokhandeln kännbart, då förutgående arbeten af detta slag dels äro utsålda, dels föråldrade. — Hvad urvalet i öfrigt vidkommer, kan utgifvaren icke hoppas att hafva lyckats tillfredsställa allas smak. Ledtråden har för honom varit att — på samma gång de för den enskilde författaren så väl som för vår svenska vitterhet öfver hufvud mest karakteristiska styckena i mån af utrymme upptogos — tillse, det samlingen erhölle största möjliga omväxling: allvarligt och skämtsamt om hvartannat. I allmänhet hafva icke afbrutna stycken medtagits, undantag bildar egentligen blott första sången af "Atis och Camilla." Däremot har utgifvaren icke underlåtit att meddela självständiga stycken ur större dikter (t. ex. Tegnérs "Ingeborgs klagan," vissa af Atterboms smådikter ur "Lycksalighetens ö," Blanches studentsång o. d.) Flere författare, hvilkas egentliga verksamhet icke ligger inom den lyriska eller lyriskt-episka diktningen hafva utelämnats, äfven om deras rykte på andra områden af svenskt författarskap är betydande. I förhållande till föregående antologier står detta album, hvad texten vidkommer, såsom man snart skall finna, fullt självständigt, om än vid flera fall likhet i urvalet hvarken kunnat eller bort undvikas. Anmärkas må dock, att de för antologien "Svea" skurna träsnitten (porträtt och vignetter) begagnats äfven till detta album, hvilket dels vållat en afgjord yttre likhet, dels i något enstaka fall haft inflytande på texturvalet.

Samlingen består af 310 dikter af 76 författare.

———o———

UN... ...TY

FOLKVISOR.

Den underbara harpan.

Det bodde en bonde vid sjöastrand —
Ungt är mitt lif —
Och tvänne döttrar hade han.
Våller mig den tunga.

Den äldsta var svart som den svarta jord,
Den yngsta var hvit som den klara sol.

Och syster talte till syster så:
"Kom, skola vi ned till sjöastrand gå!"

"Och tvättar du dig än natt och dag,
Slätt aldrig blir du så hvit som jag."

Och som de nu stodo på sjöastrand,
Så stötte den äldsta sin syster af sand.

"Och kära min syster, du hjälp mig i land
Och dig vill jag gifva mitt röda gullband."

"Ditt röda gullband får jag väl ändå;
Men aldrig skall du på Guds gröna jord gå.'

"Och kära min syster, du hjälp mig i land.
Och dig vill jag gifva min gullkrona grann."

"Din röda gullkrona får jag väl ändå;
Men aldrig skall du på Guds gröna jord gå."

"Och kära min syster, du hjälp mig i land!
Och dig vill jag gifva min fästeman."

"Din fästeman får jag väl ändå,
Men aldrig skall du på Guds gröna jord gå."

"Hälsa då hem till min fader god:
Jag dricker mitt bröllop i klaran flod."

"Och hälsa hem till min moder:
Jag dricker mitt bröllop i floden."

"Och hälsa hem till min fästeman:
Min brudsäng jag bäddar på hvitan sand."

Det bodde en spelman vid den strand,
Han såg ut på sjön, hvar liket det sam.

På stranden skön jungfrun upp han tar,
Och gör utaf henne en harpa så rar.

Han tog den jungfruns snöhvita bröst,
Den harpa månd' klinga med ljuflig röst.

Så tog han den jungfruns fingrar små,
Och gjorde i harpan skrufvar därå.

Han tog den jungfruns gullgula hår,
Och gjorde harposträngar därå.

Så förde han harpan till brudens gård,
Där bröllopet ståndar med lust och med stå't.

Det första slag han på harpan slog,
Den bruden hon satt uti brudstol och log.

Det andra slag som på harpan rann,
Så klädde de af den bruden så grann.

Och tredje slag han på harpan slog —
Ungt är mitt lif —

Den bruden hon låg uti brudsängen död
Våller mig den tunga.

Sven i Rosengård.

"Hvar har du varit så länge,
Du Sven i Rosengård?"
"Jag har varit i stallet
Kära moder vår,
I vänten mig sent, men jag kommer aldrig."

"Hvi är din' kläder så blodig,
Du Sven i Rosengård?"
"Hvita folan spjärnte mig,
Kära moder vår,
I vänten mig sent, men jag kommer aldrig."

"Hvi är din skjorta så blodig,
Du Sven i Rosengård?"
"Jag har mördat broder min,
Kära moder vår,
I vänten mig sent, men jag kommer aldrig."

"Hvart skall du då ta vägen,
Du Sven i Rosengård?"
"Jag skall rymma af landet,
Kära moder vår,
I vänten mig sent, men jag kommer aldrig."

"När kommer du tillbaka,
Du Sven i Rosengård?"
"När korpen han hvitnar,
Kära moder vår,
I vänten mig sent, men jag kommer aldrig."

"Och när hvitnar korpen,
Du Sven i Rosengård?"
När gråsten han flyter,
Kära moder vår,
I vänten mig sent, men jag kommer aldrig."

Herr Karl eller klosterrofvet.

Herr Karl han gick för sin fostermoder in,
Han frågte henne om råd:
"Hur skall jag sköna jungfrun
Med mig ur klostret få?"
Men herr Karl sofver allena.

"Du lägg dig sjuk, du lägg dig död,
Du lägg dig uppå bår,
Så kan du sköna jungfrun
Med dig ur klostret få."

In kommo de småsvennerne.
Voro klädde i kläderna blå:
"Och lyster skön jungfrun i vakstugan gå
Och se herr Karl på bår?"

Och in kommo de småsvennerne,
Voro klädde i kläderna röd':
"Behagar skön jungfrun i vakstugan gå
Och se herr Karl är död?"

Och in kommo de småsvennerne,
Voro klädde i kläderna hvit':
"Behagar skön jungfrun i vakstugan gå
Och se herr Karl stå lik?"

Och jungfrun gick för sin fostermoder in,
Och frågade henne om råd:
"Ack, kan jag i vakstugan få gå
Och se herr Karl på bår?"

"Och inte vill jag dig gifva råd,
Ej håller så nekar jag dig;
Men om du i afton i vakstugan går,
Herr Karl han sviker dig."

Och jungfrun inför dörren gick,
Hon glimmade som en sol;
Men herr Karls falska hjärta
Det log på bår och log.

Och jungfrun till hans hufvud gick,
Hon såg på hans krusade hår:
"Ack, medan du här lefde,
Du höll mig ganska kär."

Och jungfrun hon till fötterna gick,
Hon lyfter på hvitan linn';

"Ack, medan du här lefde,
Du var allrakäraste min."

Och jungfrun hon till dörren gick,
Hon bjöd sina systrar god natt;
Herr Karl som uppå båren låg,
Sprang upp, tog henne fatt.

"I bären ut min bår igen,
I skänken mjöd och vin,
I morgon skall mitt bröllop stå
Med allrakäraste min."

Det var de klosternunnor —
De läste uti bok —
"Visst var det en Guds ängel:
Som bort vår syster tog."

Och alla klosternunnor
De sjöngo för sig:
"Krist, gif en sådan ängel
Komm', tog' båd mig och dig!"
Men herr Karl sofver allena.

Biskop Thomas frihetssång.

Frihet är det ädlaste ting,
Som sökas må all världen kring,
Den frihet väl kan bära.
Vill du dig själfvan vara huld,
Du älske frihet mera än guld,
Ty frihet följer ära.

Frihet må liknas vid ett torn,
Där väktarn blåser i sitt horn:
Det klingar så klart och vida!
Om från det tornet ut du går
Och en annan det i händer får,
Då fäller du tårar strida.

Hafver du frihet fått i hand,
Lyck väl till och bind om band,
Att ej hon dig förlåter,
Hon liknar falken, stolt och snar,
Om en gång bort han flugit har,
Du får honom icke åter.

Nu råder jag dig: haf frihet kär,
Om grant du märker hvad frihet är,
Hvad trofast hon dig bringar!
Frid och frälse drager hon hem,
Hugnad och glädje allom dem,
Som skyggas af hennes vingar.

* I nysvensk omskrifning af E. von Qvanten.

Frihet tröstar med sitt namn,
Frihet är en segerhamn,
Som månde de sina vakta,
En hamn, som skyddar mot vind och våg;
Frihet beskärmar hög och låg,
Ty bör man frihet akta.

Du ädla svensk, du statt nu fast
Och bättra det, som hittills brast!
Låt ej din håg förvända!
Du våge din hals och så din hand,
Att värna ditt eget fädernesland!
Gud skall dig trösten sända.

En fogel värjer sitt bo på kvist,
Så göra de vilda djur för visst,
Nu märk, hvad du bör göra!
Gud hafver gifvit dig hjärta och själ,
Var hällre fri än en annans träl,
Så länge du dig kan röra!

OLOF VON DALIN.

Vårvisa.

Bort med höga ting!
Låt man världens ring
Öfver vårt begrepp sig vända!
Kom, du ljufva vår,
Som nu råda får,
Och på vintren gör en ända!
Gumma, dräng och piga,
Oxe, ko och kviga,

Kalf och lam i glädje hoppa;
Tuppen med sin fru
Har förgätit nu,
Att han en gång skall bli soppa!

Si, hur stuten går,
Och med hornen slår.
Geten krummar sig för bocken.
Tackan yr och vill,
Uppfyld af April,
Roar all den ludna flocken;
Men, min Marjo lilla,
Oxen bölar illa,
Månn man fodret honom nekar?
Tänk om det var allt,
Om vår boskap svalt,
Tro mig, det blef andra lekar!

Dock, min Marjo, kom!
Bästa egendom
Är du mig i nöd och nöje.
Har jag dig och bröd,
Femton kalfvars död
Vill jag då se an med löje;
Femti höns och flera,
Tretti gäss och mera,
Skulle jag för dig ej akta:
Själfva katten vet,
Med hvad kärlighet
Mina ögon dig betrakta.

Till en fogel.

Du lilla fogel hör,
Säg hvad det är som rör
Din glada tunga?
Är du ditt Stockholm kvitt?
Får du på landet fritt
Om frihet sjunga?

Men kanske täcka djur,
Du aldrig var i bur
Ty vill jag fråga:
Om du ej sinnet än
Har fäst vid någon vän,
Som gör dig plåga?

Du lämnar mig ej svar;
Att ingen sorg du har
Det kan jag dömma.
Ack, om jag glad, som du,
fick alltid, liksom nu,
All världen glömma!

Nattens beröm.

Du tysta natt, du ljufva dvala,
Då knappt ett enda lif sig rör.
Då jag kan med mig själf få tala,
Och ingen däraf missbruk gör!

Den matta måne då utbreder
Sin täckhet på det höga blå.
Och genom blomstrad skog mig leder
De vägar, som till hofs ej gå.

Långt ifrån allt brak af världens makter,
Jag slipper höra tungors mord;
Af källors sorl och foglars takter
Jag får så milda vänskapsord.
Hvad kan i sådant nöje fela?
Dock jo! Jag kommer *ett* ihåg:
Ack, om jag fick det med mig dela
Och min herdinna hos mig såg!

Herdekväde.

En Celadon gaf fröjderop
Då han med sin herdinna
Fann på ett skrin uti en grop:
"Nu skall du bli grefvinna!
Och jag så stor och mäktig man,
Att ingen själ tör knysta!
Min sann, det går ej längre an
Att krypa i det tysta.

"Till nästa riksdag låter jag
Mitt sköldemärke sväfva,
Då skall jag göra dunderslag,

Att hus och berg sku bäfva.
Farväl min hjord och tysta fält,
I träd och gamla stubbar,
Farväl mitt bo och usla tält,
Gemena tomtegubbar!

"Jag är ej mer er Celadon,
Nej, annat mån I veta;
Hans nåd, herr Celadondrion,
Vill jag härefter heta
Min nymf, hvad säger du därom?
Du plär mig vara trogen,
Kom, Melicerta, kära kom!
Nu är vår lycka mogen."

"Ack, Celadon! hvem skulle trott",
Sad nymfen Melicerta,
"Så mycket buller skulle bott
I ett så stilla hjärta!
Betänk vårt lugn och sälla bo,
Gack i dig själf tillbaka.
Monarker sucka för vår ro,
Men få den sällan smaka."

"Nå, Melicerta, kära du,
Hvad vill ditt prat betyda?
Du blir ju strax en mäktig fru,
Kom, kom, du måste lyda.
Men ett jag ber: när man oss spör,
Hvi världen oss behager?
Så säg, att jag det tvungen gör
Och att du mig bedrager.

"Du vet, att sådant hör en man
Städs på sin hustru skylla:
Det står en flicka bättre an
Sin hederslystnad fylla.
Säg du, när folket hör därpå:
Vår ringhet gör dig smärta:
Då vill jag sorgligt svara så:
Betänk dig, Melicerta!"

"Jag tjänar dig, min Celadon,
I allt hvad dig behagar.
Men, stackars karl, som ej är mån
Om våra sälla dagar!
Vi lefva ju ett kungligt lif
I våra tysta krokar:
Vi le åt stolta tidsfördrif
Och högvälls orna tokar.

"Du räknar visst för ingen ting
Att fri och älskad vara!
Hör alla lunder rundt omkring
På våra toner svara!
Ej skakar onåd våra trän
Och grumlar våra brunnar:
För oss ej böjas falska knän,
Ej heller smickermunnar.

"Vårt namn är tyst, och slätt och rätt:
Men då kan det bäst vaktas.
Den oss föraktar, ack, hur lätt
Kan den af oss föraktas!
Vår dag är från bekymmer fri

Vår natt är full med nöje.
De storas fall gå vi förbi
Med ett föraktligt löje.

"I vårt palats man slipper fram
För kjortlar och drabanter;
Vi höra skrik af våra lam,
Men ej af supplikanter.
För höga miner, skarpa ord,
Stå vi ej städs på nålar.
Vi dränka alla tungors mord
I våra nektarskålar.

"Vår mjölk och smultron stå oss bi,
När rangen gör oss kranka;
Partiers vrede stilla vi,
När gröna ärter vanka.
I kamp med ägg vi dömma rätt,
Hvem mer är fast i stolen:
Sanct Niklas eller Mahomet,
Jordklotet eller solen."

"Ack, Melicerta, tig! jag dör,
Där intet högre vankar.
En själ i stoft mig ömkan gör
Med så gemena tankar.
Nej, hit med din beredda katt,
Han skall dukater hysa!
Här upp, mitt skrin, med all din skatt!
Jag vill i heder lysa."

Vår Celadon slog locket opp,
Det gick förutan dyrkar;

Men ack, hvad blef vår herdes hopp?
Han fann där fyra fyrkar.
"Jag ser", sad' han, "att bladet vänds;
"Min nymf, jag har gjort illa.
Farväl, ers nåd och excellens!
God dag, min herde lilla!"

HEDVIG CHARLOTTA NORDENFLYCHT.

Visa.

Ack tystna, täcka fogel-hop!
Du roar mig ej mer;
Min herdes röst, i echos rop,
Mig större hugnad ger.

Att jag med klippan tala får,
Är nu min enda tröst.

Jag utan honom ensam går,
Ej hörs hans ljufva röst.

Min klagan jag för skogen bär;
När luften blifvit sval.
Den mörka skuggan tjänlig är
Att dölja ömma kval.

Här vallar herden sina får,
Och gläds åt bergadt hö:
Se'n ej min hjord med Damon går,
Syns den af trånad dö.

Med blomster, som oss våren ger,
Herdinnan pryder sig;
Se'n Damon dem ej plockar mer,
De växa ej för mig.

Jag ofta dalen genomfar
Att söka där min vän:
En sol går bort, min sorg blir kvar,
Ty Damon dröjer än.

Vid källan fåfängt väntar jag,
Tills månan runnit opp;
Hur mången natt och långsam dag
Bedragit mina hopp!

När vestanvädret rör ett blad,
När fogeln ömsar gren,
Mitt öra lyss: i tanken glad,
Jag famnar Damon re'n.

Ack! skynda, Damon, till den ro,
Som pröfvad vänskap ger!
Hvad gagnar mig din dygd och tro,
När jag dig sjelf ej ser?

---

*"Lugnet".**

Långt från den storm, som verlden skakar.
I "Lugnet" jag min hydda fäst;
Med glädjen, som mitt hjärta smakar,
Naturen fägnar där sin gäst;
Där skall den strid hos mig försvinna
Att vara vis och icke nöjd:
När jag med stilla själ kan hinna
Att le åt verldens gyckelfröjd;
Förakta lyckans falska smycken
Och fly de blinda mänskotycken.

På stranden, där mig böljan kastar
Ett ringa gods sig bergat har;
Jag med dess lätta börda hastar
I lugnet, där jag ändan drar.
Där skall mitt lif af nöjet näras,
Där skall min nötta lefnads tråd,
Utaf en vänlig park afskäras

---

* Så kallades den landtgård, som skaldinnan utvalt till sin fristad.

Och röna hennes sista nåd.
Där skall mig jorden hvila låta,
Och någon vän vid grafven gråta.

Fabel.

Siskan kom till näktergalen,
Den hon vänskap svurit har,
Gråtögd; vred och rörd hon var.
"Vet du", sad' hon: "nyss i dalen
Var jag på en foglafest.
Det jag ångrar tusen gånger;
Tänk! Man tadlar dina sånger
Och de skönsta aldra mest.
En på drillen lyte lade,
Sade, att han faller trögt;
En, att sången går för högt.
Ändtligt spolen myndigt sade:
Hela rösten jag försmår.
Tacka vill jag trastens tunga,
Lärkan kan ock ändtlig sjunga,
Så att sången man förstår.
Men mig mest till ifver rörde
Otacksamma gökens spel;
Aldrig utaf *dig* jag hörde,
Att du siktat andras fel
Deras gåfvor du berömmer
Lämnar heder i sitt mått,

Icke heller den fördömmer
Som ej någon stämma fått.
Hvi skall du så lindrig vara,
Om de andras sång och tal?" —

"Därför (hördes fogeln svara)
Att jag är en näktergal!"

GUSTAF FILIP CREUTZ.

Ur "Atis och Camilla.

Första sången.

Camilla.

I de Arkad'ska fält, långt från de stolta städer,
Där nöjet säljes bort för ärelystna'ns väder;
Uti en ljuflig trakt, dit oskuld lyckan drar,
Där glädje, frid och lugn ses fästa henne kvar;
Där strömmar kröka sig i blomsterrika dalar;
Där allt af kärlek rörs och allt om kärlek talar:

I denna sälla bygd Camilla lifvet njöt,
Hon född och uppfödd var i menlöshetens sköt,
Vår sol, som i sitt lopp naturens fägring målar,
Har aldrig förr så skönt fått låka med dess strålar.
Behagligheten själf dess hela teckning drog.
Uti sitt gudaverk en vällust himlen tog;
Och dygden ville själf Camillas skapnad söka,
Att mera älskad bli' och få sin dyrkan öka.

Hon till Dianas tjänst från födseln offrad var;
Och i sin lugna själ hon hennes lagar bar.
Uti gudinnans lund hon lifvets vår förnötte,
Och i en lycklig frid dess rena rökverk skötte.
Den unga Doris där dess vän och sällskap var:
Du ljufva vänskap, du, som själar sammandrar,
Som dessa unga bröst med oskulds band förenar;
De hjärtan, som du rör, du hälgar och du renar!

Re'n våren i sitt sköt en liflig värma bar,
Naturen väcktes upp, hon i sin ungdom var.
Man såg kring alla fält, att vinterns välde lyktat,
Att glädjen rest sin tron och jordens sorger flyktat,
De ljumma sommarrägn förnya mänskans hopp;
Ur jordens mjuka famn de locka örtren opp:
Af värmans spända kraft de tunna knoppar klyfvas,
Och ren med täta löf de lugna skogar yfvas.
Till skogsgudinnans pris en högtid firas skall.
Nu börjar dagen gry och nattens makt är all;
Än darrar månens sken på böljans hala yta;
Men hastigt ljusets flod från öster börjar flyta;
De mörka skuggor fly och stjärnan bleknar af;
Re'n strömmar purpurn ut på himlens mörkblå haf

De svarta molnens lädd förbyts i röda skyar;
Nu ljungar solen fram och verlden sig förnyar
Den svala nattens dagg, som sig till blomstren sänkt,
Har på de späda blad en mängd af pärler stänkt;
Det höjda ljusets glans från bergens toppar faller,
Och solens spridda guld sig blandar med kristaller.
Man himlabågens färg kring fälten stråla ser;
Hvar blomma ur sin kalk åt fjäriln nektar ger.
En samlad balsam sprids att sig med luften blanda
Och förs i hvirflar kring af morgonvädrens anda.
Re'n svärma luftens folk kring deras gröna hus,
Och stämma deras sång ihop med aspars sus.
Naturen tycker d ock sin största fägring saknа;
Camilla syns ej än ur s mnens sköte vakna.
De ögon dölja sig, som dagens glans förta',
Där ömhet, eld och lif och oskuld segrat ha'.
Kring hennes blomsterbädd de falska drömmar flyga,
Och i dess rörda själ med villobilder smyga;
Än småler hennes mun och glädjetecken ger,
Än darrar hennes kropp, man tårar flyta ser,
På hennes hvita kind man hastigt skiften finner;
Nu dödlig blekhet syns, nu åter rodna'n brinner;
Dess armar sträckas ut och kramas till dess bröst;
Man tunga suckar hör, som kväfva hennes röst.

Den ömma Doris ser, att dess Camilla lider.
"Ack vakna", ropar hon, "ty solen redan skrider,
Och fälten lifvas ren af vädrens friska fläkt!"
Camilla spritter upp förvirrad och förskräckt:
"I Gudar!" sade hon, 'hvad är det som jag känner?
Min Doris, är du här, du bästa utaf vänner?
Ack! låt mig gjuta ut min oro i ditt sköt.

Jag en bedräglig ro i hvilans armar njöt.
Knappt sömnens tunga hand mitt trötta öga tvingar,
Förr än mig tycks, jag bärs på vädrets lätta vingar.
Jag snart från höga skyn, åt jorden skådar ner;
Det segelfulla haf jag under föttren ser;
Dianas stolta lund liksom en punkt försvinner;
De högsta skogar ren som lägsta gräs jag finner;
Och jorden som en skymt utur min åsyn far.
Jag i en annan verld en hastig kosa tar,
Och till förtjusta fält och sälla dalar hinner,
Där ögat vårens prakt och höstens frukter finner;
Allt hvad min anda drar en vällukt åt mig ger,
Hvars ånga dunstar fram från alla trän, jag ser.
Där glänsa vattuspel i skygd af palmens grenar,
Och Myrtens späda blad med rosen sig förenar.
Jag häpnar för mig själf och vet ej, hvart jag går;
Jag hänrycks af den gud, i dessa nejder rår:
Jag såg ett älskligt barn, som vänligt åt mig myste,
Och själfva himlens fröjd uti dess ögon lyste;
En trupp af nöjen sågs, som lopp uti dess spår,
Som kring dess hufvud flög och lekte i dess hår.
Han fjärilvingar bar, som tusen färgor delte,
På hvilkas tunna flor en lindrig vestan spelte,
Med ömhet detta barn hörs stafva fram mitt namn;
Camilla, ropar det, ack tag mig i din famn.
Jag detta täcka barn intill mitt hjärta lade,
Och Kärleksguden själf i mina armar hade.
Hans lågor tändes upp, ack brunno i mitt sköt.
I hela själen strax en okänd vällust flöt.
Men denna vällust snart förvandlar sig i smärta,
Än andan blir förkväfd och än förtärs mitt hjärta.
Hvad fasa! dessa fält i hast förvandla sig,

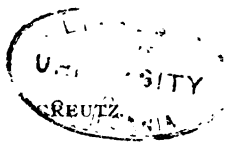

Strax tordöns buller hörs och mörker kringger mig:
Jag skräms af forsars fall, af vilddjurs rop och låten;
I nakna skrefvors djup jag röjer ulfvars såten;
Från träsk och mörka kärr en gytjig bölja går;
Jag trampar dödens ben och mellan grafvar står,
Där källor utaf blod kring mina fötter strömma.
Ett hiskligt spöke syns, jag fåfängt vill mig gömma;
Det i sitt kalla sköt mig strax med grymhet tar,
Och i en evig natt med tunga kedjor drar.

Ack, Doris, denna dröm än för min åsyn sväfvar;
Förgäfves vaknar jag, mitt skrämda hjärta bäfvar.
Männ' himlen ledsnar vid att mer beskydda mig?
Männ' under mina steg en afgrund gömmer sig?"

"Camilla, stilla dig", den rörda Doris svarar.
"Hvad kan du frukta för, din oskuld dig bevarar;
En dröm är blott en dröm, en tung förförisk dunst,
Som öfverrumplar dem, som njuta sömnens gunst.
Men hör du herdars sång som dina hjordar drifva?
De gälla jägarhorn kring bergen genskall gifva.
Till din gudinnas fest du re'n bör pryda dig.
Du ser ju offrens rök mot himlen häfva sig."

Af detta Doris tal Camilla något lindras;
Men hjärtat upprördt är, dess aning kan ej hindras.
Det lisas ej så lätt, som det kan bli' förtryckt,
Ty oron vänder om och sårar i sin flykt.

Hon dock med mera frid till nästa källa hastar,
I hvilken lagerns löf sin gröna skugga kastar.

Af vattnets återsken dess grenar lysas opp,
Där ljuset vilse far uti sitt brutna lopp.
Man ej kring källans brädd en slipad marmor finner;
Naturens enfald här på konstens uppror vinner.
Här sprutar ingen bild en bågig ström till skyn
Som sällan sinnet rör, fast han förblindar syn.
Man blott naturen ser, hon strax till själen hinner;
En bullrande kristall på pärlesanden rinner,
Och böljan silad är af själfva hälsans gud.
Camilla lägger af vid källans brädd sin skrud:
Hon sig uti dess sköt en ljuflig svalka bådar,
Re'n under lagerns skydd man all dess skönhet skådar
I hennes anlets streck fullkomligheten finns
Och den fördolda kraft, af hvilken hjärtat vinns;
Kring hennes purpurmun de kyska nöjen mysa;
En ljuf och himmelsk eld dess mörkblå ögon hysa;
Än segrar majestät, än menlöshet och frid,
Än smyger ömhet fram, som röjs i denna strid.
Hvart enda ögnakast en lindrig oro målar,
Som stundom lifvas upp af några glädjestrålar.
Dess hår kring hennes hals i mörka bucklor förs,
Albaster andas där och under locken rörs.
Den täckhet, det behag, som mer än skönhet vinner,
Man i dess blickar ser och i dess åtbörd finner.
I vattnets klara sköt hon ändtligt stiger ner:
Den sälla källan rörs utaf den prakt, hon ser;
Dess buller saktar sig, dess våg sig långsamt höjer;
Hvad dagen aldrig sett, dess klara spegel röjer.
En täckhet blottas här, och där en annan sköljs,
Som endast glimmar fram och utaf vattnet höljs.
Hur mycket skönt förgöms, som ögat fåfängt letar?
Som tanken råkar blott och hela själen retar?

Dess lif, dess fina växt!.... min pensel stanna här,
Jag själf af lågor tärs och re'n förtjusad är.

Men nymfen rörd och blyg sig fåfängt söker dölja,
De ömma lustar strax i vattnet henne följa:
Och Kärleksguden själf vill värma hennes bad.
Camilla nöje tar, men vet ej utaf hvad.
En liflig vällust ren uti dess ögon lyser:
Den stolta böljan yfs utaf den skatt hon hyser;
Hon kärligt slingrar sig kring om en kropp af snö.
I hennes klara famn förmätna lustar dö;
Ty denna rena våg beskyddar blott de blyga,
Där nymfen blifver höljd af vågens silfverflor.
Re'n hjertats gud, förtjust, tar henne för sin mor.
Han med så mycket skönt sin häpna syn förnöjer.
Det är den första gång han någon vördnad röjer;
Bestört han vågar ej att gifva något sår,
Och som ett modfäldt barn vid källans brädd han står.
Han, tankfull, tappar bort sitt koger och sin båga,
Camilla redan gör den yra Astrilds plåga.
Att han är nöjets gud, en stund han glömmer bort;
Men ack för verldens frid hans glömska är för kort!
Han till fördubblad hämnd ur sin förvirring vaknar,
Och spritter hastigt till, när han sin båga saknar;
Liksom en väderfläkt han öfver vattnet far,
Och blott ett flammigt bloss han nu till vapen har.
I Kärleksgudens hand den grymma facklan sprakar,
Och tusen gnistor re'n han öfver källan skakar.
När Astrild detta gjort, med hast han flyr sin kos;
Hvar gnista, som förströs, förvandlas i en ros;
Han ger ett glädjeskri och träffar strax sin båga

Och midt i vattnets djup ser sina gnistors låga.
Camilla värnlös är, hon smakar re'n ett väl,
Som hemligt välde tar i hennes öppna själ.
Utaf en okänd kraft Camilla gripen blifver;
Hon ändtlig' källans sköt med saknad öfvergifver
Och lik en gudamakt ur böljan stiger opp,
I hvita linnen svept, så rena som dess kropp;
Hon sina mörka hår med band och rosor binder,
Hvars färgor måla sig så friska som dess kinder.
I en så menlös dräkt hon fram till lunden går,
Som en förnyad prakt af hennes ankomst får.

Fabel.

Siskan och svalan.

Uti en lund en *siska* bodde
Som var utaf en heders släkt
Och höll sig snygg och grann i dräkt
På henne tusen foglar glodde.
Men tänk, att flickan var så stor,
Att alla nödgas hemligt sucka;
Den minsta sparf, som djärfdes mucka,
Blef dödad strax af hennes klor.

En *bofink* ville saken fresta;
Han hade rest och verlden sett.
Och trodde med sin dräkt och vett
Den skönas sinne kunna fästa.

Allt fåfängt. Siskan var så dryg,
Den lilla kropp så häftigt pöste,
Dess näbb så mycket ovett öste
Att finken stod helt flat och blyg.

Hvar det I på er resa lärde?
Skrek hon; för hvilken tar man mig?
Ack se, hvad han inbillar sig!
Just som en siska af mitt värde
Ej nånsin sett en sådan snärt.
Trå den som förr så löjligt hörde!
Hon sen föraktligt halsen rörde
Och slog en knut uppå sin stjärt.

En lika ofärd flera händer,
Vid hårdhet ledsnar något hvar,
Men afsked från den sköna tar
Och sig till syster Svala vänder,
Som siskan detta högt förtröt
Och ville skaran återdraga
Beslöt hon mera mildhet taga
Och mången suck för vädren göt.

Hvar bofink bjudes in, än värre
Hon krummar sig för hvem som kom,
När minsta mygga flyger om,
Så ropar hon: Min lilla herre!
Sitt vackert ned på denna stör:
Tvi den, som något osant säger
Jag alla dessa björkar äger
Med hvarje bo, som därtill hör;
De ge mig se'n en vacker ränta,

Och denna ek har jag att vänta
När morbror *Stare* en gång dör.
Allt fåfängt, ingen ville höra,
Till svalan alltid resan bar;
Men där ska' tro ett kvitter var,
De gäck och spe af siskan göra.

Se flickor! hur med foglar sker:
I kunnen saken bättre färga;
Men hvem af eder törs väl svärja
Att aldrig sådant händer er?

GUSTAF FREDRIK GYLLENBORG.

Ode öfver själens styrka.

I ålderdomens ljus, I höga hjältesjälar!
Er anda kallar jag att gjutas i mitt bröst,
När en förgäten dygd för veklingar och trälar
Och för ett lättsint folk skall tolkas af min röst.
Du mod, som själens styrka föder,
Och frihet, dygd, förenta gudabloss,
Jag söker er, I mina stöder,
Hos ålderdomen, ej hos oss!

Långt från mitt tidehvarf jag redan hänryckt blifver:
Odödeliga Rom, jag ser dig ändtlig fri.
En Brutus vaknar upp. Du eldas af hans ifver:
Så många barn du har, så många hjältar bli.
Ditt fall tyranner fåfängt yrka:
Din fasta mur ej skyddar någon träl.
Du har din frihet af din styrka,
Din styrka af en enda själ.

Hvad öfverdådig flock sig här på fältet vågar?
O, Salaminas strand, man dig med undran mins!
Se, hela Asiens makt mot Greklands öar tågar,
Men ingen Cyrus mer i Cyri härar finns.
Förgäfves har du spänt ditt bälte,
Du fega här; du var dock rask och ung:
Men grekers höfding var en hjälte,
Och Xerxes var allenast kung.

I, som ett slocknadt mod hos edra landsmän väcken,
Det är en gudakraft, som edra själar rör.
Allt hinder falla syns, hvar I er kosa sträcken,
Och vägen öppnar sig, hvar snillet eder för.
Så syns en häftig låga bränna
Det svaga värn, som henne mota vill.
Låt världen eder styrka känna!
Dess herravälde hör er till.

Hvad är det höga mod, som vi hos hjältar dyrka,
Som mer än lyckan själf vår stumma undran drar?
Hvad lifvar ärans barn? Hvad är den sinnesstyrka,
Som hemlig öfvermakt på alla hjärtan har?

Du ädla dygd, det är din ifver;
Hos jordens son du himlens låga är:
Man män'ska var, man hjälte blifver,
När man dig fattar till begär.

När hon ger samfund lif och är en allmän lusta,
Ack, bäfva, svaga värld! Ett Rom sin början tar.
Förgäfves mot dess makt sig stolta grannar rusta;
Dess läger inom sig en lycklig anda har.
Snart föder hären Scipioner,
Uti ett råd får man Camiller se,
I tribunalen Ciceroner
Åt lag och frihet styrka ge.

Vid Tibern för min syn den tvedräkts tid försvinner,
Som dygdens ådror tömt; hos folket lasten rår:
Jag där en riktad stad af jordens plundring finner,
Som dock för guldets törst med möda än förslår.
Jag känner Rom, men Rom i bojor!
Cæsarers träl, du yfves af din prakt!
Men du var större i de kojor,
Där dygden grundade din makt.

O frihet, till hvad höjd har du ej själar drifvit!
Ur dvalans mörka famn de skynda vid din röst.
Du snillen åt Athen, åt Sparta hjältar gifvit:
En oförgänglig kraft de sugat vid ditt bröst.
Hvad väcker ej för ädel låga
Det kära ljud: för frihet, fosterbygd!
Hvad kunna ej de hjärtan våga,
Som lifvas af din helga dygd!

Uti sin högsta glans om du vill män'skan måla,
Ack, glöm att hon är till i envälds mörka år!
Men fatta hennes bild, när frihet börjar stråla:
Hon mer än dödlig syns; sig själf hon öfvergår.
När hon en älskad lag försvarar,
Får hon en eld, som henne okänd var,
En egen kraft, som sig förklarar,
Hvart hon sin öppna kosa tar.

En dygdig allmänhet, som stadgad frihet andas,
I täflan på dess fält hvart enda snille ser;
Där är man redan stor, när man i hopen blandas,
Hvart steg man högre går, odödligheten ger.
Men, i en allmän sinnesvilla,
När åran mer ej lifvar folkets själ,
Den dygdig är, han lefver stilla,
Och hjälte den, som ej är träl.

Hvad ifver mig förfört att ålderdomen lämna?
Vid tanken af min tid har stämman blifvit svag.
O, frihet, fosterbygd, får man ej mer er nämna?
Ha vi ej hjärtan mer att känna ert behag?
I, första dygder, som vi märka
Ifrån en tid, som vår förundran gjort!
Förutan er kan själen värka,
Men aldrig värka något stort.

Uti de tidehvarf, som lyst af rena seder,
Med dygder ärans ban man endast fylla trott;
Nu skördas på dess fält en lös och flyktig heder,
Och videt ränner upp, där lagrar långsamt grott,

Gån, svage, att ert offer bära
För lyckans fot och köpen, utan blygd,
Med feghet en föraktad ära,
Men vågen aldrig nämna dygd!

Hvi sker, att utan kraft sig våra snillen möda?
De känna ej den drift, som stora ämnen ge,
Allt går i glömskans natt hvad våra sekler föda,
När ålderdomens ljus sin förna klarhet te.
Likså de stolta pyramider
Man än i dag från Nilens stränder ser.
Hur många slott, se'n deras tider,
Ha icke bygts och fallit ner!

Förgäfves utan grund man någon styrka söker:
Vår vishetslära själf är veklig liksom vi;
Med sken af mänsklighet hon själens svaghet öker;
Hon kan ej vara stark, hon vill behaglig bli.
Om Cato död i all sin ära,
Lydt hennes råd, han hällre lefvat slaf.
Ej var det denna matta lära,
Som mod åt Thebes hjälte gaf.

Du har, filosofi, af strålar kunnat skryta,
När fordom deras eld Epaminondas väckt!
På fältet, ur ditt sköt, att Thebes bojar bryta,
Han går med din egid mot faran oförskräckt.
När syns du nu din fackla våga,
På hjältars han att leda söner fram?
Har lyckan trälar mera låga
An dem, som födas i ditt dam?

Till höjden af det ljus, dit tanken vågar syfta,
Längst öfver lyckans krets och mänskliga begär,
Jag ser en stoisk vis sitt stolta sinne lyfta
Och hvila i det lugn, som gudars sällhet är.
Han i de dimmor icke fängslas,
Som fästa sig vid jordens låga trakt.
Ej af en giftig oro ängslas,
Som öfvar här sin envåldsmakt.

I dygdens öfning fri han anser utan häpnad
Nödvändighetens lag och händelsernas lopp;
För plågor känslolös, mot alla faror väpnad,
Han under bördans tyngd sitt hufvud reser opp.
Hvad kan hans hjärta så bemanna?
Är han förtjust af något diktadt väl?
Nej, endast kärlek för det sanna
Är väldig i hans höga själ.

Med en förmäten flykt när jag hans kosa följer,
Af en gudomlig kraft jag tror mig äga del.
Jag från ett bråddjup rycks, som du med blomster döljer,
Du ljufva filosof, som smickrar mina fel!
Hur djärfs du dygdens lag förklara?
Du orklöst vill, men han allena kan.
Han styrka har att dygdig vara,
När du af svaghet är tyrann.

Af en bedräglig dikt, som vår natur förnedrar,
Förkväfs det ädelmod, som själens styrka är;
Men, Sokrat, af din dygd, som mänskligheten hedrar,
På ödet och mig själf jag lyckligt segra lär.

Att ingen makt kan tanken tvinga:
Det gudaspråk förädlar hennes själ.
Men den sitt väsen aktar ringa,
Är äfven värd att vara träl.

Hvar höres nu din röst: "Jag ej för folket bäfvar;
Mitt lif är i ert våld, men äran i min makt.
Jag vet mitt värde själf, jag edra vittnen jäfvar;
Ert lof jag aldrig sökt och ler åt ert förakt?"
Låt dina svaga landsmän kalla
Din dygd för hög, din lära tung och svår!
När de som stoft till jorden falla,
Ditt namn till eftervärlden går.

Pärlan och tuppen.

Bland sopor kom en pärla bort;
På högen pärlan innan kort
Af hönsen hittad är.... Man vill af Tuppen höra,
Hvad med en pärla är att göra?
Hvad är att göra! säger han,
Hon äger ingen must, hon ej förtäras kan:
På gatan henne vräk! Vi ej förblanda böra
Med en så mager kost vårt feta öfverflöd;
Bland sopor lider man ej nöd
På läcker spis för höns, och värdig deras tycke,

På gatan går en juveler,
Han glädes åt ett fynd, hvars dyrbarhet han ser,
Och fattar pärlan in uti ett kungligt smycke.

Sitt värde kan en dyrbar sak
Af hopens tycke ej förlora.
Till hopen räknar jag en del af våra stora,
Som hämtar där sin goda smak.

Den stjärnkloke och folket.

En lärd, som himlens lopp betraktar,
Sin egen gång så litet aktar,
Att ur sin kosa f"rd han faller i en grop.
Af folket däromkring, som samlas vid hans rop
Och i sitt skämt ej orden väljer,
Man hör från alla håll: Se där vår lärde man,
Som alla ljus på himlen täljer
På jorden mången tok är mera slug än han.

Du stämmer in, Alcipp, med hopens dumma löje,
Den vises svaghet gör ditt nöje.
Du sjunger seger vid hans fall,
När han med upplyft syn förtjuses i det höga.
Ett dylikt dig ej hända skall,
Du ser på jorden ner och fäster där ditt öga.

Du har därtill de bästa skäl
Och vill din syn med ingen byta,
Men flera med den gåfvan skryta,
En oxe gör det äfven väl.

KARL MIKAEL BELLMAN.

Fredmans Epistel n:o 30

till fader Movitz, under dess sjukdom, lungsoten.

Drick ur ditt glas — se, döden på dig väntar,
Slipar sitt svärd och vid din tröskel står!
Blif ej förskräckt; han blott på grafdörrn gläntar,
Slår den igen — kanske än på ett år.
Movitz, din lungsot den drar dig i grafven....
Knäpp nu oktaven,
Stäm dina strängar, sjung om lifvets vår!

Guldguler hy, matt blomstrande små kinder
Nedkramadt bröst och platta skulderblad!
Låt se din hand....hvar ådra, blå och trinder,
Ligger så svälld och fuktig som i bad:
Handen är svettig och ådrorna stela....
Knäpp nu och spela,
Töm ur din flaska, sjung och drick, var glad!

Himmel, du dör.... din hosta mig förskräcker;
Tomhet och klang — inelfvorna ge ljud.
Tungan är hvit, det rädda hjärtat kläcker,
Mjuk som en svamp är sena, märg och hud.
Andas.... fy tusan, hvad dunst ur din aska!
Län mig din flaska!
Movitz, gutår — skål! Sjung om vinets gud!

Utur hans kärl din död i droppar flutit
Helt oförmärkt med löje, sång och ro,
Ja, detta glas bedröfligt inneslut't
Glödande maskar, vill du, Movitz, tro.
Allt är förtärdt. Dina ögon de rinna.
Tarmarna brinna,
Orkar du ropa än gutår? "Jo, jo!"

Nåså, gutår! Dig Bacchus afsked bjuder:
Från Fröjas tron du sista vinken får.
Ömt till dess lof det lilla blodet sjuder,
Som nu med våld ur dina ådror går.
Sjung, läs och glöm, tänk, begråt och begrunda...
Skull' du åstunda
Ännu en fälsup? Vill du dö? "Nej — gutår!"

Fredmans epistel n:o 39

öfver Bergströmskans porträtt på Liljans krog i Torshälla

Storm och böljor tystna re'n,
Himlahvalfvets matta sken
Mer och mer försvagas,
Re'n det börjar dagas;
Molnen simma,
Kvalm och dimma
Bådar solens bleka strimma.
Vädren spela fritt och täckt,
Fönstren ristas vid hvar fläkt,
Lönn och aspar susa,
Kärr och källor brusa,
Orren spelar,
Tömmar, selar,
Bonden åt sin fåle delar.
Re'n i hvar spis
Fladdrar och fräs
Spånor och ris
Stickor och gräs,
Redan vällingsgrytan kokar.
Re'n med yfvig lugg,
Torparn uti mjugg
Efter tobakselden snokar;
Och på ängen re'n,
Lutad mot en sten,
Dalkarln i sin skyffel tar.

Krögarn stöfveln på sig drar,
Skurar bränvinspannan klar,

Re'n i stopet fattar,
Står i dörrn och skrattar;
Pipan blossar,
Gubben trossar
Bygdens kämpar, barn och gossar.
Gumman på sin vagn vid grind'
Håller handen under kind;
Af och an hon vickar,
Slumrar in och nickar.
Solen sticker,
Gumman kvicker
Vaknar och ur stopet dricker.
Kvarnar och hjul
Börja sin fart;
Hör, från ett skjul
Hörde du klart
Första slaget uti smedjan.
Smeden, smal och lång,
Med en glödgad tång,
Naken ända upp till medjan,
Mellan eld och sand,
Med en pust i hand,
Sjunger nu sin morgonbön.

Luften spelar frisk och skön:
Min ta blomma, växt och frön,
Öppna sina knoppar,
Se åt daggens droppar,
Präktigt randas,
Vällukt andas,
Med sefirens fläktar blandas.
Skogen skymtar mörk och blå,

Berg och kullar prydda stå
Med båd lamb och kvigor;
Bygdens barn och pigor
Gå och valla,
Le och tralla,
Sina hjordar sammankalla.
Lärkan i skyn
Fläktar så sval,
Tuppen i byn
Flaxar och gal;
All naturen börjar vakna
Till ny glans och prål,
Nya göromål;
Och att ingen skönhet sakna,
Steg nu Movitz opp,
Tog sin färgekopp,
Satt sig vid sin tafla ner.

Nå, Bergströmskan! Hvad jag ser —
Med bindmössa, — kors jag ber! —
Bröstbukett i barmen
Och en mops på armen,
Girandoller,
Parasoller.
Ve den Movitz, tocken fjoller!
Nå, så dumt! Jag dör af skratt!
Se den so'n med schäferhatt,
Präktig som en annan,
Med en musch i pannan.
Såg jag maken!
Isterhaken
Hänger på den gamla draken.

Bröstet så spändt
Skjuter hon fram,
Och excellent
Lljans madam
Har du skildrat, bror, på väfven,
Men säj mig reson:
Hvarför sitter hon
Med en fogel uti näfven?
Jo, reson är den,
Att dess äkta vän,
Fader Bergström lefver än.

Fredmans epistel n:o 71.

Till Ulla i fönstret på Fiskartorpet, middagstiden en sommardag.

Ulla, min Ulla, säj får jag dig bjuda
Rödaste smultron i mjölk och vin?
Eller ur sumpen en sprittande ruda,
Eller från källan en vattenterrin?
Dörrarna öppnas af vädren med våda,
Blommor och granris vällukt ger;
Duggande skyar de solen bebåda,
Som du ser,
Ä'ke det guddomligt, Fiskartorpet? Hvad? —
Guddomligt att beskåda!
Än de stolta stammar, som stå rad i rad

Med friska blad?
Än den lugna viken,
Som går fram? — Åh ja! —
Än på långt håll mellan diken
Åkrarna?
Ä'ke det guddomligt? — Dessa ängarna?
Guddomliga!
Guddomliga!

Skål och god middag i fönstret, min sköna!
Hör, huru klockorna hörs från sta'n,
Och se, hur dammet bortskymmer det gröna.
Mellan kalescher och vagnar på plan.
Räck mig ur fönstret, där du ser mig stanna
Sömnig i sadeln, min kusin,
Primo en skorpa, secundo en kanna
Hoglandsvin!
Ä'ke det guddomligt m. m.

Nu ledes hingsten i spiltan, min Ulla,
Gnäggande, stampande, i galopp.
Än uti stalldörrn dess ögon de rulla
Stolt opp till fönstret, till dig just dit opp.
Du all naturen uppeldar i låga
Med dina ögons varma prål.
Klang, ner vid grinden, i varmaste råga,
Klang, din skål!
Ä'ke det guddomligt m. m.

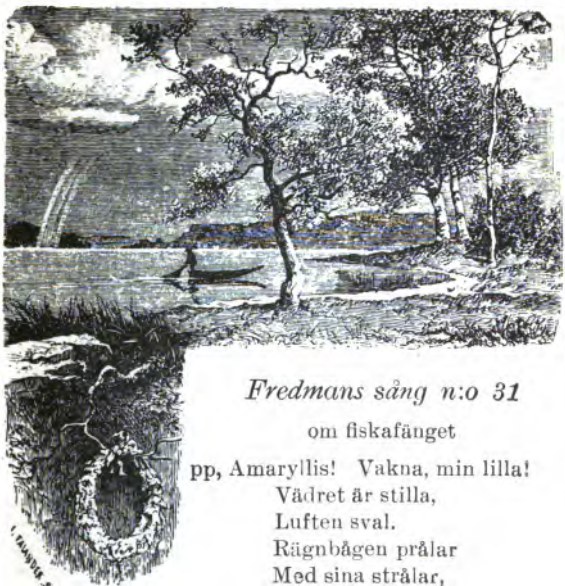

Fredmans sång n:o 31

om fiskafänget

pp, Amaryllis! Vakna, min lilla!
Vädret är stilla,
Luften sval.
Rägnbågen prålar
Med sina strålar,
Randiga målar
Skog och dal.
Amaryllis, lät mig utan våda
I Neptuni famn dig frid bebåda;
Sömnens gud får icke mera råda
I dina ögon, i suckar och tal.

Kom nu och fiska — noten är bunden —
Kom nu på stunden,
Följ mig åt!

Kläd på dig tröjan,
Kjorteln och slöjan
Gäddan och löjan
Ställ försåt!
Vakna, Amaryllis lilla, vakna!
Låt mig ej ditt glada sällskap sakna!
Bland delfiner och sirener nakna
Sku' vi nu plaska med vår lilla båt.

Tag dina metspön, refvar och dragen!
Nu börjar dagen;
Skynda dig!
Söta, min lilla,
Tänk icke illa,
Skulle du villa
Neka mig?
Låt oss fara till det lilla grundet,
Eller dit bort till det gröna sundet.
Där vår kärlek knutit det förbundet,
Hvaröfver Tirsis så harmade sig.

Stig då i båten, sjungom vi båda!
Kärlek skall råda
I vårt bröst.
Eol sig harmar,
Men när han larmar,
I dina armar
Är min tröst.
Lycklig uppå hafvets vreda bölja,
I din stilla famn kan jag ej dölja,
Hur i döden hjärtat vill dig följa.
Sjungen, sirener, och härmen min röst!

Fredmans sång n:o 64

om Haga.

Fjäriln vingad syns på Haga
Mellan dimmors frost och dun
Sig sitt gröna skjul tillaga
Och i blomman sin paulun.
Minsta kräk, i kärr och syra,
Nyss af solens värma väckt,
Till en ny högtidlig yra
Eldas vid sefirens fläkt.

Haga, i ditt sköte röjes
Gräsets brodd och gula plan,
Stolt i dina rännlar höjes
Gungande den hvita svan.
Längst ur skogens glesa kamrar
Höras täta återskall,
Än från den graniten hamrar,
Än från yx i björk och tall.

Se, Brunsvikens små najader
Höja sina gyllne horn,
Och de frusande kaskader
Sprutas öfver Solnas torn.
Under skygd af hvälfda stammar
På den väg man städad ser,
Fålen yfs och hjulet dammar —
Bonden mildt åt Haga ler.

Hvad guddomlig lust att röna
Inom en så ljuflig park,
Då man, hälsad af sin sköna,
Ögnas af en mild monark!
Hvarje blick hans öga skickar,
Lockar tacksamhetens tår —
Rörd och tjust af dessa blickar,
Själf den trumpne glädtig går.

JOHAN GABRIEL OXENSTJERNA.

Ode öfver hoppet.

Du gudamakt, som huld och öm
För hjärtat målar, i din dröm,
Ej hvad det är, men hvad det lyster;
Som på en diktad framtid stödd,
Af aningen och Minnet född,
Är Nöjets mor och Kärleks syster!

Du jordens väl, du milda Hopp,
Som ur ditt hägn i lifvets lopp
Såg aldrig än en dödlig vika;
Som lyser plågans mörka dag,
Åt själfva glädjen ger behag,
Är alltid nytt och alltid lika.

Din tröst af himlen blef beskärd
Åt en till mödor ämnad värld,
Som villigt lyder dina lagar.
Behaglig i din flyktighet,
Du följes än med liflighet.
Af den du sviker alla dagar.

O Hopp, jag sjunger ditt behag!
Hvad plågad dödlig, om ej jag,
Har njutit dina känslors lycka?
Mitt hjärta näres af din röst,
När utan vänner, utan tröst,
Jag känner ödet mig förtrycka.

Jag saknar, hvad mig kärast var,
Och ser vid ständigt mulna dar
Min lyckas blomma långsamt knoppas;
Men din förtröstan, mäktig än,
Ger mig i tanken allt igen,
Och jag blir nöjd den stund jag hoppas.

Än af en ljuflig önskan förd,
Jag tror att Dafne, lyckligt rörd,
Skall en gång tändas af min låga.

Jag hämmar min förtviflans lopp,
Och kärlek offrar åt ett hopp,
Som lindrar, och som när hans plåga.

Än tror min själ från mödans tvång
Den sällhet nå, där hon en gång
Ej nödgas mer sitt tillstånd klandra:
Med ödet hon förlikad är,
Och hvad en dag mig ej beskär
Lär jag förbida af den andra.

När hjälten, blind i farans famn,
Till spöket af ett ryktbart namn
Bland svärd och blod och lågor rusar,
Det Hoppet är, hvars trodda röst
En Karls, en Alexanders bröst
Med eftervärldens lof förtjusar.

Det eldar dygdens ädla nit,
Som söker lönen för sin flit
I jordens väl och evigheten;
Och världen ingen Vasa sett,
Om det ej honom löfte gett
Om Äran och Odödligheten.

Det för den trägna landtmans hand,
När han förtror åt jordens sand
Det korn, som skall hans framtid föda.
När det bland isar tyckes dö,
Han skådar trygt i vinterns snö
En oviss, men förbidad gröda.

Det gör, att under stormens brak
En usling sig på brutna vrak
Med sluten syn åt böljan lämnar.
Det lyser fångens dödshvalf opp,
Som sjunger än om frihets hopp,
Den ödet honom aldrig ämnar.

På kryckan, gubben svag och tung,
Vid dess förblåndning ser sig ung,
Med dödens fåror uti pannan:
Han lägger grund till ett palats,
Där själf han aldrig vinner plats,
Och samlar ägor för en annan.

Åt den som fräts af sjukdoms kval
Det lofvar nya åldrars tal,
De förras kraft och forna hälsa;
Det skymmer bort hans öppna graf
Och i den stund han tynas af
Försäkrar än att honom frälsa.

Uti en värld, för tanken skymd,
Det siktar i en okänd rymd
Bland gissningars och löftens töcken;
Det rår på vanskligheteens lag
Och kastar än sin sista dag
På själfva evighetens öcken.

I sömnens vård bland drömmars krets
Jag på en nytänd månes spets
Fick Hoppets klara boning skåda;

Gudinnan där på blommors bädd
Var af de strålars glans beklädd,
Som morgonrodnans ankomst båda.

Dess hufvud himlabågen bar,
Som lofvar oss, vid dundrets dar,
Att luftens hvalf skall åter renas.
Uti beständigt vexlingslopp,
Af tankar en bevingad tropp
I lekar kring dess syn förenas.

Hon från sin tron med glädtigt mod
Gaf handen åt det Tålamod,
Som sig hvart steg på törnen sårar,
Men under bördan lydigt böjdt,
Är med fördolda suckar nöjdt
Och ler med återhållna tårar.

Med häftig fart och oros håg
Till samma tron jag hasta såg,
Från sina öfvergifna löjen,
Den yra Obeständighet,
Som, trött vid sin lycksalighet,
Begär af Hoppet nya nöjen.

Straxt vid gudinnans första vink
De lätta Nöjen i en blink
Till dess förtjusta ögon hinna.
Hon i ett band dem fästa vill;
Men, när hon trycker knuten till,
De under hennes hand försvinna.

Kring tronen lekte Drömmars här,
Den blinda Önskan, det Begär,
Som aldrig fylls och aldrig hvilar,
Den unga Vår, som blommor göt,
Och Kärlek, som i Hoppets sköt
Mot kogret hvässte sina pilar.

Utmed dess sida, Åtrås hand
Af spindeltrådar knöt ett band
På Tillfällets och Tidens vingar;
Förtviflan i en kula röt,
Men fåfängt på den kedja bröt,
Med hvilken Hoppet honom tvingar.

Jag här, i dunkla rymders vidd,
Såg mänskligheten skara prydd
Vid Hoppets tron sitt öde fråga.
Gudinnan ger hvar dödlig svar,
Som i dess spegel, alltid klar,
Ser sitt begär och ej sin plåga.

Der visas den förföljde skygd,
En flykting hans förlåtna bygd,
En girig än en skatt att samla;
Åt ungdomsvårens kärleks lön,
Åt mannaåldern hjälterön
Och än en lifstid åt den gamla.

Fast glädjen, den jag flyktigt fann,
Med drömmens skådespel försvann,
Dess ljufva minne mig ej brister:

Mot ödets makt dess tröst är kvar;
Den äger allt som Hoppet har,
Den saknar allt, som Hoppet mister.

O Hopp, min framtid kallar dig:
Låt i den natt, som höljer mig,
För mina steg din fackla föras.
Din målning tankens vällust gör;
Han ej en visshet önska bör,
Hvaraf din irring skulle störas.

Låt hjärtat njuta stunders frid,
När det uti sin plågas tid
Sin tillflykt i din hägnad tager.
Vårt fängsel af din hand förgylls
Du är gudomlig, när du fylls,
Men dyrbar än, när du bedrager.

JOHAN HENRIK KELLGREN.

Den nya skapelsen

eller

Inbillningens värld.

Du, som af skönhet och behagen
En ren och himmelsk urbild ger!
Jag såg dig — och från denna dagen
Jag endast dig i världen ser.

Död låg naturen för mitt öga,
Djupt låg hon för min känsla död:

Kom så en fläkt ifrån det höga
Och ljus och lif i världen böd.

Och ljuset kom, och lifvet tändes,
En själ i stela massan flöt;
Allt tog ett anletsdrag, som kändes,
En röst som till mitt hjärta bröt.

Kring rymden nya himlar sträcktes,
Och jorden nya skrudar drog,
Och bildningen och snillet väcktes,
Och skönheten stod upp och log.

Då fann min själ sig himlaburen,
Sig sprungen af en gudastam
Och såg de under i naturen,
Som aldrig visheten förnam.

Ej endast storhet och förmåga
Och glans och rymd och rörelse;
Ej blott i dalens djup det låga
Och endast höjd i klipporne;

Men liflig i mitt öra fördes
De höga sferers harmoni;
På berget änglars harpor hördes,
Ur djupet mörka andars skri.

På fältet logo fridens löjen,
Skräck omsmög i den skumma dal,
Och lunden hviskade om nöjen,
Och skogen suckade om kval.

Och vrede var i hafvets vågor,
Och ömhet uti källans sus,
Och majestät i solens lågor,
Och blygsamhet i månens ljus.

Hämd gick att blixtens pilar hvässa,
Mod skakade orkanens arm,
Och cedern lyftade en hjässa,
Och blomman öppnade en barm.

O lefvande förstånd af tingen!
O snillets, känslans hemlighet!
Hvem fattade dig, skönhet? — Ingen
Förutan den, som älska vet.

För mig, när du naturen målar
Till himlar utaf ljus och väl,
Hvad är du? — Återbrutna strålar
Af Hilmas bild uti min själ.

Hon är det i min själ, hvars stämpel
Till skapelsen förtjusning bär;
Och jorden uppstod till ett tempel,
Där hon gudomligheten är.

Du, som af skönhet och behagen
En ren och himmelsk urbild ger!
Jag såg dig — och från denna dagen
Jag endast dig i världen ser.

I allt din lånta teckning kännes,
O evigt samma, evigt ny!

Din växt blef liljans växt, och hennes
Den friska glansen af din hy.

Din blick i dagens blickar blandas,
Din röst fick näktergalens sång;
Jag dig i rosens vällukt andas,
Och vestanfläkten har din gång.

Ej nog — du själfva fasan gläder,
Du fyller afgrundar med ljus;
Du öcknarne i blomster kläder
Och tjusar i ruiners grus.

Och när min tanke hänryckt vimlar
Och flyr och söker trängtande,
Och söker genom jord och himlar
Det sälla stoftets skapare;

Och frågar, i hvad skepnad fattas,
Att öm och god och glad och mild
Vår högsta dyrkan värdig skattas? —
Då visas han mig i din bild.

I kungars slott, i hof och städer
Jag ser bland tusende blott dig;
Och när min fot i hyddan träder,
Är du där redan före mig.

Jag gick att visdomsdjupet spörja;
Din tanke ref mig ur dess famn.
Jag gick att hjältars kväden börja;
Men cittran lärde blott ditt namn.

Jag ville ärans höjder hinna,
Men bortvek i det fjät du gick.
Jag ville lyckans skatter finna
Och fann dem alla i din blick.

Du, som af skönhet och behagen
En ren och himmelsk urbild ger!
Jag såg dig — och från denna dagen
Jag endast dig i världen ser.

Förgäfves ur din åsyn tagen,
Mig blott din tanke unnas mer:
I dina spår af minnet dragen,
Jag endast dig i världen ser.

Vårvisa.

Vintrens välde lyktar,
Och från våra tjäll
Bore harmsen flyktar
Högst på lappens fjäll.

Uti bergets klyfta
Sippan späd och rädd,
Ses sitt hufvud lyfta
Upp ur drifvans bädd.

Ren af löfvet höljes
Detta sälla bo,
Där min Dafne döljes
I en menlös ro.

Vår och kärlek, båda
Gån att för mitt väl
Med er tjusning råda
I dess unga själ!

Hör, hur staren pladdrar
Upp i björkens topp;
Se, hur fjäriln fladdrar
Kring om rosens knopp.

Se, hur silfret flyter
Utur klippans dam;
Hör, hur björnen ryter
Sina känslor fram.

Se, hur vestan leker
Uppå liljans bröst
Och den sköna smeker
Med en kärlig röst.

Älskare, se tiden,
Som till kärlek drar!
Om I längre biden,
Är han mer ej kvar.

Gån att nöjet lyda!
Blott en tid det rår.
Må dess blomster pryda
Eder ungdoms vår!

Dälden.

Stolt, majestätlig, i ljusets silfverskrud
Satt på sin tron, å den höga kräftans
Glödande himlafält, dagens drott.

Under låg dälden, i glans försmäktande,
Och med osläckelig törst drack Gudens
Brännande blick dess näringssaft.

Klädd icke mer i vårens friskare
Färger af ungdom och lif och glädje,
Låg hon och tillbad i härjarns brand.

Icke dess blomstrande barm mer lockade
Fjär'larnes kyss, icke mer från klippan
Dansade källans silfvervåg.

Upprätt ännu stod blott den ädlare
Dristiga cedern, och med sin skugga
Stärkte de tynande växters lif.

Sådan är välgörarns lön och afundens
Blindade syn: denna låga hopen
Smädade högt mot cederns skygd;

Ropade: Du är den, hvars famnande
Grenar utsuga vår moders mjölk och
Skyarnes tårar och daggens must,

Vore ej du, sade väpplingen vickande,
Reste jag ock min stam i molnet,
Sträckte jag ock min rot till Styx. —

Rytande kom orkanen. — O ädle! du
Kämpade, stod: kom tyst i natten
Nidingens lömska stål — du föll.

Guden i antåg — och nu, så res dig, o
Väppling! och möt hans blick — Men redan
Ligger du -- ack! ett vissnadt strå.

Kom så en vandrare, trött, och sökte den
Ryktbara blomstrande däldens skugga;
Sökte, och fann — en ödemark.

Frihetssång ur "Gustaf Vasa".

Ädla skuggor, vördade fäder,
Sverges hjältar och riddersmän!
Om ännu dess sällhet er gläder,
Gifven friheten lif igen!
Skola edra hälgade grafvar
Trampas af tyranner och slafvar?
Nej, må träldomens blotta namn
Edra vreda vålnader väcka
Och er arm sig hämnande sträcka
Ur den eviga nattens famn.

Ljusets fiender.

Saga.

(Efterbildning*)

En faveur de la Folie,
Pardonnez a la Raison!

En kväll, förliden höst.... Låt se!
Om jag ej felar i mitt minne,
Så var det kring den tjugonde
December.... Ja, min läsare;
Ty Vinter-Solståndet var inne
Och Phebus, denne härskare
Utöfver ljus och rimmare,
Som illa lyser, sämre rimmar
I nordiske klimaterne,
Gick nu till sängs mot klockan tre
Att sofva roligt nitton timmar;....
En sådan kväll kom *Lucidor*
Till stora klubben ut på norr —
En *Klubb!*.... Politisk? — Minsta spår
Därtill i manuskriptet fins ej,
Och någon minsta nytta vins ej
Att veta det — Nog af: han kom,
Steg in, satt ner och såg sig om,
Men såg ej skapadt grand — emedan
Man intet ljus i rummet tändt,
Och himlaljusets president
Gått ned till hvila längesedan,

Och himlens vice-president
Därtill befann sig uti nedan.

I tjocka mörkret hör han här
Den dumma hopen disputera
Med mycken hetta (som man plär,
När man förstår sig ingendera)
Hvad *form* på källarstugan är?
Hvad *färg* på möblerna? med mera.

Till slut, när en och ann betänkt,
Hur uppåt väggarne befängdt
Det var att uti blindhet sänkt
Om form och färger resonera
(Ty *vara blind* och icke se
Var ett och samma, tyckte de);
Så ropte en, så ropte flera:
Ljus in!

Ljus kom -- en allmän fröjd
Vid denna syn. Hvem är ej nöjd
På svart och hvitt att skilnad göra?
Blott här och där en mörksens vän
Gaf ljus och lampor den och den:
Och hvem det var, skall ni få höra.

Den förste var en *surögd man.*
På honom ingen undra kan;
Han häldre ömkas af allt hjärta.
Hur skulle ljussken ha behag,
När minsta skymt af himlens dag
Är för hans syn en dödlig smärta?

I samma usla ställning bragt,
En *gammal nervsjuk man* hörs klaga:
"Vid Gud! det står ej i min makt
Att detta grymma sken fördraga". —
Ej heller undre man härvid:
Den stackars gubben all sin tid
I mörkret famlat fram sin bana
Men lära se, och lära gå,
Är lika nödigt båda två;
Och all förmåga är en vana.

En *sömnsjuk man* skrek till och spratt
Helt högt från stolen, där han satt.
Hans namn var *Dummer Jöns;* Jöns Dummer,
Till kropp och själ, båd dag och natt,
Försänkt uti en ständig slummer.
Man kan väl tänka, hvilket spratt
För sådant djur att mörkret sakna;
Ty, sen man nu hans lättja ser,
Så skäms det dumma svinet mer
Att ensam sofva bland de vakna.

"Mig" — hörs en *svärmare* därnäst —
"Mig *skymningen* behagar mäst.
O sälla skymning, nöjets dager!
O dunkelhet, så ljuf och mild!
När du förskönar hvarje bild,
Hvad gör det mig att du bedrager?
I dig min yra fantasi,
Utur förnuftets tyglar fri,
Allt i ett lyckligt kaos blandar;
Igenom dig blir skuggan kropp;

Igenom dig fylls jorden opp
Af gudar, jättar, troll och andar.
Nyss fick jag här en vålnad fatt
Ur Swedenborgska andevärlden:
Men ljuset kom — fördömda spratt!
Dess strålar i en blink förtärde'n."

"Fördömda spratt!" — skrek likaså
Bakom en skärm, bort i en vrå,
En *man med schene Rariteten* —
"Snart skall man nu min konst förstå
Bland hela svenska allmänheten?
Det gick i skymningen så bra,
Att folkets syn och pung bedra;
Men, sen man tändt det sköna ljuset,
Farväl med allt slags häxeri!
Farväl med svart och hvit magi" —
Så sagdt och junkern smög ur huset.

Densamma *utväg* (nämligen
Dörrns utväg) tog en ann god vän,
Som — ganska hederlig karl annars —
I mörkret nyss, af händelse,
Råkt *taga felt om fickorne*
På *sin* surtout och sina grannars.

En kunskapsälskande person
Ifrån den kungliga polisen
(Som annars kallas plär *spion*)
Kröp nu helt skamflat bakom spisen.
Att lyss vid ljus går ganska slätt:
Ty dels, så distraherar skenet,

Dels händer, vid en snabb reträtt,
Att man i brådskan glömmer lätt
Den ena armen eller benet.

Med puckel fram och puckel bak,
En *krympling* hela kvällen skrutit,
Hur hans figur vann könets smak
(Det var i mörkret en klar sak)
Och hvilka prof han däraf njutit.
Men ljuset kom — och hvem blef flat,
Om ej den ängsliga figuren?
Ty mer vanskapelig krabat
Man aldrig såg uti naturen.

En utlät sig: "Man vore dum....
(Sen saken kommit har så vida)
Att vilja ljusets gagn bestrida;
Blott, att man hindrar det att sprida
Sitt sken till hela publikum.
Nu, och på det en dylik fara
Ej i vårt land må äga rum.
Är bäst man lämnar denna vara
Åt mig till *monopolium*."

"Rätt sagdt!" — hör man en annan svara —
"Farväl med allt politiskt skick,
Med börd och dygder, hof och seder,
Den stund, till allmänhetens blick
Man tillät ljuset stiga neder!
Men nu, som öfverheten blott
Har rätt att pröfva till hvad mått
En undersåte utan brott

Må äta, dricka, se och höra;
Så tror jag för min del (hoc est:
Del i *arrendet*) vara bäst,
Att ljuset till *regale* göra."

Bland några, som i hemlighet,
För skam skull, sväljde sin förtret,
Var *källarmästarn* och *hans drängar.*
Förmodligt kunde gästerne
Vid ljus begynna efterse
Hvad drogue dem gafs för deras pängar
Ty denna konst, som kallad blef
Förr: *underverk* — nu: *underslef*,
Den konst, att göra vin af vatten
Har än i dag det felet kvar,
Att den med svårighet bedrar
Rätt nyktert folk.... om ej om natten.

"O blygd och hån!" — skrek pastor *Fån* —
"Så groft att gäckas med försynen;
Tänk, att det djärfva stoftets son
Vill midt i natten nyttja synen!
Förgäfves går då solen mer
På Guds befallning upp och ner,
Att dela mänskans ljus och värma!
Hon värma genom brasor gör,
Och genom talgljus våga tör
Att själfva dagens strålar härma.
Snart har naturen ingen vrå
Så djup, så dold att hitta på,
Dit mänskans öga icke stjäl sig:
Hon storm och böljor tygla vet;

Och räds ej i sin gudlöshet
Att hindra åskan slå ihjäl sig."

Här brast församlingen i skratt:
Och pastorn, fattande sin hatt,
Svor pest och död mot sina bröder;
Då i en hast, vid trummors skräll,
Och klockors klang och lurars gnäll,
Det ropas: *Ell'n är lös på söder!*
— Man nämner gata, gränd och hus,
Och orsaken till allt — — — ett ljus. —
"O Lucifers och snillets söner:
(Af *Lux* är *Lucifer*) se här"
— Skrek åter *Fån* — "hvad frukten är
Som *Söder* ren af ljuset röner!
Och som på *Norr* ett lika slut
Helt visst en lika djärfhet kröner.
Så fattom genast vårt beslut:
Att allt, hvad lysa kan, släcks ut!"

Ren märks bland själfva ljusets vänner
(Så mäktig är fantastens röst!)
Hur en och annan uppstå känner
En hemlig fruktan i sitt bröst:
Då reser sig vid talmansbordet
En man, att stadga deras val.
Man lyssnar; *Lucidor* har ordet:
"I män och bröder" — var hans tal —
"Det fins en lag, af himlen stiftad,
För bruket af allt jordiskt godt:
Att utan vishet, gräns och mått
Skall själfva dygden bli ett brott,

Och själfva sällheten förgiftad.
Hvad nyttigt kan ej skadligt bli?
Sömn stärker — sömn ger *lethargi;*
Mat föder — mat ger *obstruktioner;*
Öl värmer — öl gör *stranguri;*
Skratt muntrar — skratt blir *konvulsioner.*
Än mer; att alla dygders mor,
Den högsta dygd, hvarpå beror
All timmelig och evig lycka,
Gudsfruktan själf, för vida sträckt,
Har den bedröfliga effekt
Att vissa hufvuden förrycka!
Men om en man, ur dessa skäl,
Förböde någon kristen själ
Att skratta, äta, dricka, sofva,
Och framför allt, sin Gud att lofva
Då -- tviflen ej — är denne man
Förutan prut ett af de båda:
Narr eller *skälm* — Och hvad den våda
Beträffa må, som yppas kan
Af ljusets världslösa handtering;
Har däremot en klok regering
Två goda medel i sin hand:
Spön — tjänliga att fruktan väcka
Hos den försumliga och fräcka;
Och *sprutor* — färdiga att släcka
I hast den grufligaste brand."

Han slöt — Ett allmänt bravo skri!
Ett allmänt klappande i händren!
Excipe *Fån* et Compagnie,

Som togo visligt sitt parti,
Och svuro sakta mellan tändren.

Sist: hur på *Söder* tillgått har?
Hur med dess eldsvåda tog ända?
Och hvilket nytt palats man drar
Ur askan af det platt förbrända?....
Därom en annan gång, kanhända,
Om Gud förlänger våra dar.

Dumboms lefverne.

(Efterbildning.)

Go herrar! lånen mig ert öra
Till salig Dumboms lefverne;
Om det ej ledsnar er att höra,
Så tör det roa er kanske.

Han föddes enligt ödets domar
Helt naken hit på jordens ring:
Men se'n han kom till rikedomar,
Så brast det honom ingenting.

I vaggan hade han med nöd
En gammal käring, som såg om sig;

Vardt därför illa sjuk — men kom sig;
Och lefde se'n allt till sin död.

Till karakteren from och god,
Var han ej snar att blifva retad;
Men sågs han någon gång förtretad,
Så var det uti vredesmod.

Det fel han haft i ungdomsvåren,
Att vara pojke förr än karl,
Man ganska visligt anmärkt har;
Men detta fel försvann med åren.

Till ingen man han afund bar:
Han såg väl ganska snedt på alla;
Men det bör man ej lastbart kalla,
Ty han var vindögd, stackars karl.

Man äfven mycket folk hört klandra,
Att han dem öfver axeln sett:
Om det så är, så har det skett
För det han längre var än andra.

Ett muntert lag han gärna väljde,
Men hatade allt fåfängt snack;
Teg nästan alltid, när han sväljde,
Och sväljde alltid, när han drack.

I Par Brikoll han aldrig hunnit
Bli något särdeles stort ljus,
Ty mästadels man honom funnit
Plakat utaf ett enda rus.

Som autor skref han kors och tvärs,
Höll tal i Grenna, tal i Trosa:
Om någon gång hans vers var prosa,
Så var hans prosa aldrig vers.

I stilen var han älskare
Utaf det tydliga och lätta;
"Ty — sade han. och det med rätta —
"Ju simplare, ju änklare."

I Dumboms ungdomstid begaf sig
Att han predikade en gång;
Men hans predikan var ej lång,
Ty han vid ingången kom af sig.

En annan skulle blitt förbannadt
Brydd vid en sådan händelse;
Men Dumbom fann sig ett-tu-tre,
Och slöt precist där, som han stannat.

På sina resor han förnam,
Hur väl försynens nåd reglerat,
Som floder öfver allt placerat
Där stora städer stryka fram.

Också — om ej hans dagbok ljuger —
Skall på gästgifvargårdarna
I Småland ätas mycket bra;
I fall man matsäck har, som duger.

God kunskap salig Dumbom hade
Om både människor och djur;

Och märkligt var det, som han sade
En gång om kräftornas natur:

Hans ögon syntes tårar prässa
Då de i kitteln sprattlade:
"Nej, ingen dör så grymt som dessa,
— Skrek han — ty de dö lefvande."

Teologien höll han på
I tretti år med, vid sin pipa;
Men kunde aldrig rätt begripa
Hvad ingen mänska kan förstå.

I politiken var hans tro,
Hvad ingen bonde plär förgäta:
Att om man mjölka vill sin ko,
Bör man ock ge den till att äta.

Uti moralen kom han fram
Med den besynnerliga lära:
Att det, som gör hvar mänskas skam,
Kan aldrig göra någons ära.

Som fysikus han vågat hysa
En tanke, något djärf kanske:
Han trodde ljuset skapt att lysa
Och mänskans öga för att se.

Men som han uti allt for varligt,
Så medgaf han, försiktigtvis,
Att ljus för tjufvarna var farligt
Och för en blind af ringa pris.

Hans tanke var — ehvad man säger
Till bördens loford och försvar —
Att den förtjänst en mänska har
Är ingen ann', än den hon äger.

En hans finansplan väl förtjänar
Att nämnas för sin nyhets skuld;
Den lyder så: "Ju mer man länar;
Dess mer man sätter sig i skuld."

Också i metafysikan
Var Dumbom en förfärlig bjesse;
Ty det var han, som skil'nan fann
Emellan *esse* och *non esse*.

Spörj, forskare, så långt du gitter,
Hvad residens, som själen har?
Det bästa svar blir Dumboms svar:
"Min vän, hon sitter, där hon sitter."

I medicin höll Dumbom för,
Ehvad man därom må glosera,
Att den helt säkert nytta gör
Åt medici, om intet flera.

En stor spektaklernas patron,
Fann Dumbom, att hos oss som andra
Man därvid sällan har att klandra,
Förutom pjesen och aktion.

Man hört hur mången auktor skriker
När minsta fel bestraffning fann;

Men Dumbom tålde lätt kritiker,
Så snart de rörde någon ann.

Om han ej sjöng så riktigt bra,
Så kom det mest af den resonen,
(Precist som i vår opera),
Att salig Dumbom ej höll tonen.

Men det hvari han lyckats bäst
Var konsten att ta ut charader;
Som man kan se af nästa rader
I svaret till en näsvis präst:

Jag tror, att prästen hette *Trälund*....
Lik godt .. "Mitt första", sade han,
"Är *få*. — Mitt andra *hund*. — "Minsann",
Föll Dumbom in, "ert hela — *fähund*."

Om i joujou de Normandie
Han ej som mästare briljerat,
Bör han ursäktas deruti:
Ty spelet var ej inventeradt.

Att vara gift och vara slaf
Höll han för samma i det mästa,
Och ibland äktenskap det bästa
Det äktenskap, som ej blir af.

Må hvem som kan, och hvem som vill,
Sin flykt åt högre rymder spänna;
Den vise Dumboms sats var denna:
"Jag lefver hälst, när jag är till."

Vår Dumbom lade sig en afton
Helt frisk och sund till själ och kropp,
Men steg om morgon stendöd opp —
O, vandringsman, känn dig sjelf!

Konsten att göra lycka.

Huru man må ungt folk enfaldeligen förehålla.

Min kära gosse, blif ett fån,
Så går dig allting väl i händer!

Så varnade en mor sin son
Från första stunden han fick tänder:
Min kära gosse, blif ett fån,
Så går dig allting väl i händer!

Förstånd för lyckan farligt är,
Och lyckan nästan alltid plär
Förståndet ut på porten jaga.
Då kvickhet allom gör besvär,
Ses dumhet öfver allt behaga
Och gör ej någon mask förnär,
Men smyger fram än här, än där,
Och tycks ej veta, hvart det bär,
Förr'n, vipps! den fram till målet länder.
Ja, kvickhet är ett afgrundslån,
Som själfva Belzebub oss sänder.

Min kära gosse, blif ett fån,
Så går dig all ting väl i händer!

Då dumhet, nöjd och skön och fet,
På ejderdun sin hvila tager
Och frodas uti kräslighet;
Så ligger kvickhet blek och mager
På hö och strå med litet lager,
För sträng diet, till sin förtret,
Och på en möglad brödbit gnager,
Fly därför kvickhet, som en pest;
Det skämt, som på hans läppar myser,
Ett gift för alla dårar hyser;
Och för den dåre aldra mest,
Som mest i makt och höghet lyser:
Och råkte pilen taga in
I någon andelig mans skinn,
Som nog, Gud bättre! händt och händer;
Så lofvar jag, att ingen ger
Två öre för herr Kvickhet mer;
Ty hat, som hälgons hjärtan tänder,
Är ej ett hat, som återvänder,
Förr'n det sitt offer stekas ser
Vid timlig eld på bålets bränder,
Och evig eld i mörksens länder.
Nej, kära gosse, blif ett spån,
En dummer Jöns, ett nöt, ett fån
Så går dig all ting väl i händer.

Hvad denna gumman hade rätt!
Hvad man dess lärdomar bör prisa!
Jag tror, Uppfostringssällskapet

Tör än i dag ej ha så lätt
Att bättre väg till äran visa.
Hvad gumman kände världen väl!
Om Damon, stackars lärdomsträl,
Följt gummans kära sons exempel,
Så stod han nu i Lyckans tempel.
Hvad salig gumman tänkte väl!
Gud fröjde salig gummans själ!

Till en förnäm herre!

Åk, gyllne tiggare, var stor,
Se an oss vandringsmän för agnar;
Det rör oss mindre än du tror:
Vi heldre gå till fots i våra egna skor
Än åka på kredit i våra björnars vagnar.

ANNA MARIA LENNGREN.

Några ord till min kära dotter,
i fall jag hade någon.

Min kära Betti, du blir stor,
Du från din docka hunnit växa;
Utaf din hulda, fromma mor
Tag för din framtid denna lexa.

Uti den verld, du knappast sett,
Så många öden förefalla;
Men med ett gladt och sedigt vett
Skall Betti segra på dem alla.

På lifvets bana varsamt gå,
Men tro ej allt hvad ondt man säger;
Vår verld, min Betti, är ändå
Den allra bästa verld man äger.

Den är, hvad den beständigt var,
Bebodd af kloka och af dårar,
Och, noga öfverlagdt, den har
Mer rätt till löje än till tårar.

För mycken misstro föder agg,
För mycken lättro ångrens smärta;
Tänk ej i hvarje ros en tagg,
Ej dygd i hvarje manligt hjärta.

Väl dig, om jemnt du följa vet
Försiktighet, den kloka gumman;
Den, jämte känslig glädtighet,
Är af all vishet hufvudsumman.

Med läsning öd ej tiden bort:
Vårt kön så föga det behöfver;
Och skall du läsa, gör det kort,
Att såsen ej må fräsa öfver.

Ett odladt vett, en upplyst själ,
Hvad, kunna böcker blott det skänka?
Mitt barn, studera verlden väl;
Den ger dig ämnen nog att tänka.

Hvar menska, Betti, är en bok:
Lär dig att fatta rätt dess värde

Och mins, att oftast af en tok
Den vise någon visdom lärde.

Men om lektyren roar dig,
Väl, i förädling af ditt väsen
Låt den då blygsamt röja sig,
Men ej i tonen af beläsen.

En lärd i stubb (det är ett rön)
Satirens udd ej undanslipper,
Och vitterheten hos vårt kön
Bör höra blott till våra nipper.

Lyd, Betti, lyd bestämmelsen!
Sök ej att mannabragder hinna
Och känn din värdighet, min vän,
I äran af att vara kvinna.

Se denna mor i huslig krets,
Som vet sitt sanna kall bevaka,
Fullt med den ärelust till freds
Att vara värdig mor och maka.

Se, ordning, mildhet, treflighet
Med blomster hennes fotspår hölja,
Och heder, kärlek, tacksamhet
Dess lefnad och dess minne följa.

Behaget är med fliten släkt;
I nyttig snällhet sätt din heder;
Låt ärbarheten i din dräkt
Bli sinnebild af dina seder.

Följ, Betti, smakens enkla bud,
Låt aldrig flärden dig förtrolla,
All prydnad, drifven intill skrud,
Är blott affischen af en fjolla.

I sällskap sladdrets tomhet fly,
Men sitt ej sluten som en gåta;
För tanklösheten plär man sky,
För mycken klokhet ej förlåta.

Välj uttryck utan brydsamt val,
Se till, att du ej domslut fäller
Och tala, Betti, håll ej tal:
Du tror ej, hur det oss förställer.

Gif skämtets udd sitt fina skick
I ord, som glädtigt oförmoda;
Dock mins: man skrattar med en kvick
Men man bär aktning för den goda.

En lätting, slö till själ och kropp,
Fann en gång lifvet bli en börda;
Då fann en annan lätting opp
Att tiden genom kortspel mörda.

Välj nöd'gt detta tidsfördrif,
Som, fast af sed och ton ej menligt,
Är, tro mig, med ett verksamt lif
Och själ och känsla oförenligt.

Märk, hur en skönhets blick är hvass
I nit att korten riktigt kasta!

Märk, vid det lumpna ordet pass,
Hur gracerna på flykten hasta.

Försiktigt äfven undanvik
All brydsam forskning i gazetten:
Vårt hushåll är vår republik,
Vår politik är toiletten.

Blif vid din bågsöm, dina band,
Stick af ditt mönster emot rutan
Och tro, mitt barn, att folk och land
Med Guds hjelp styras oss förutan.

När sig en kvinna nitiskt ter
Att staters styrselsätt ransaka,
Gud vet, så tycks mig, att jag ser
En skäggbrodd skugga hennes haka.

Nej, slika värf ej stå oss an;
Låt aldrig dem din håg förvilla!
Du skall bli gift — då vill din man
Med tacksamhet min lärdom gilla.

Att giftas — ej ett ämne finns
Mer rikt att i maximer drifva;
Men, goda Betti, hör och mins
Det enda råd jag har att gifva:

Den make, som dig blir beskärd,
(Märk denna stora hemligheten!)
Var huld, om han är huldhet värd,
Om ej — så var det i förtreten.

Tag händelser och öden lätt,
Mitt barn så blifva de ej tunga;
Och, mellan oss, är det ett sätt
Att än i åldern synas unga.

Min Betti, lifvet flyr så fort.
Hvad grym, hvad oersättlig skada,
Om, vid det lilla gagn vi gjort,
Vi nekat oss att vara glada!

Må stojet och förströelsen
Vid andras dom för glädje gälla!
I stilla nöjen sök du den;
Det är för oss vi äro sälla.

Gör nöjet bofast i ditt hus,
Äg i ditt hjerta samvetsfriden;
Den gör vår uppsyn mild och ljus,
Den rår på sorgerna och tiden.

Ja, Betti, lifvets sällhet njut,
Men lifvets plikter ej försaka. —
Nu har min lilla lexa slut,
Och till min söm jag går tillbaka.

Pojkarne.

Jag mins den ljufva tiden
Jag mins den som i går,
Då oskulden och friden
Tätt följde mina spår:
Då lasten var en häxa,
Och sorgen snart försvann;
Då allt, utom min lexa,
Jag lätt och lustigt fann.

Uppå min mun var löjet,
Och helsan i min blod;
I själen bodde nöjet,
Hvar människa var god.
Hvar pojke, glad och yster,
Var strax min hulda bror;
Hvar flicka var min syster,
Hvar gumma var min mor.

Jag mins de fria fälten,
Jag mätt så mången gång,
Der ofta jag var hjälten
I lekar och i språng;
De tusen glada spratten
I sommarns friska vind,
Med fjärlarne i hatten
Och purpurn på min kind.

Af falkheten och sveken,
Jag visste intet än;
I hvar kamrat af leken
Jag såg en trogen vän.
De långa, lömska kifven,
Dem kände icke vi;
När örfilen var gifven,
Var vreden ock förbi.

Ej skilnad till personer
Jag såg i nöjets dar:
Bondpojkar och baroner,
Allt för mig lika var;
I glädjen och i yran,
Den af oss raska barn,
Som gaf den längsta lyran,
Var den förnämsta karln.

Ej sanning af oss döljdes
Uti förtjenst och fel;
Oveldigheten följdes
Vid minsta kägelspel.
Den trasigaste ungen
Vann priset vid vår dom,
När han slog riktigt kungen,
Och grefven kasta' bom.

Hur hördes ej vår klagan,
Vårt späda hjärta sved
Vid bannorna och agan,
Som någon lekbror led!

Hur glad att få tillbaka
Den glädje riset slöt!
Min enda pepparkaka
Jag med den sorgsne bröt.

Men, mina ungdomsvänner,
Hur tiden ändrat sig!
Jag er ej mera känner,
I kännen icke mig.
De blifvit män i staten,
De forna pojkarne,
Och kifvas nu om maten
Och slåss om titlarne.

Med fyrti år på nacken
De streta med besvär
Tungt i den branta backen,
Der lyckans tempel är. —
Hvad ger då denna tärnan,
Så sökt i alla land?
Kallt hjerta under stjärnan,
Gul hy och granna band.

Kärleken och dårskapen.

udaskaran i all gamman,
Efter slutadt lottospel,
Satt en kulen kväll tillsamman
Vid en brasa af kanel.

Jofur **tummade på åskan,**
Sorgfri mellan skål och vägg;
Drack med ifver och i brådskan
Spilde nektar i sitt skägg.

Juno **värmde sina fötter,**
Fina, retliga och små,
Knaprade på pepparnötter,
Smekte moppa då och då.

Venus knypplade manchetter
(Till julafton något spratt);
Gracerna på taburetter
Hvar en vid sin båge satt.

Mars, som ögnade gazetten,
Stötte hatten på tre kvart,
Skrek, förtjust, till gudaätten:
Bravo, bravo, Bonaparte!

Herr *Vulcan* att maka bränder
Stod med eldtången i hand,
Svor emellan sina tänder
På herr öfversten ibland.

Bacchus skalkades i yran,
Glädtig, vek och känsloöm;
Febus gnolade vid lyran:
Goda gosse, glaset töm!

Merkur, sysslolös ej häller,
Gaf ut order till supén;
Astrild sög på karameller
Och red käpp på kaducén.

Gamla fröken med egiden
Höll ett kort och lämpligt tal
Öfver pojkar nu för tiden
Utan aga och moral.

Men så när jag satt å sido
Att också en annan pilt

Sprang på golfvet med Cupido
Och for fram än mera vildt.

Det var *Dårskapen*, en broder
Till hans lilla kärlighet,
Alstrad utaf samma moder,
Men en skurk, som hvar man vet.

Först en lek och så en träta
(Mellan pojkar vanlig sed):
Lilla Astrild fick ej äta
Karamellerna i fred.

Lugg och knuff i hår och hufven,
Tapper strid och ömkligt slut;
Dårskapen — hvad tycks — den lufven,
Klöste Astrilds ögon ut.

Skrik i tak, allarm och väsen,
Svimning, eau de luce och gnäll;
Flux i första åkarschäsen
Efter gudarnes Acrel.

Ryck på axeln, svaren korta —
Venus skrek: "Fins intet råd?" —
"Ingen hjälp — pupillen borta;
Pojken blir stenblind, ers nåd."

Venus gråt, och gudaskaran
Svor åt *Dårskap* hämd och död.
Syndarn skalf; men, midt i faran,
Öfverguden tystnad böd.

"Blodig hämd", så föllo orden,
"Gör ej skadan mindre stor;
Straffet blir: att han på jorden
Leda skall sin blinda bror."

Ära för de högas välde,
Jupiter i all respekt! —
Men, när denna dom han fälde,
Visst var gubben litet knäckt.

Slottet och kojan.

Jag har en landtlig stuga —
Den stugan är dock min.
Men ödmjukt skall man buga,
Att till mig komma in.

Så föga högt från marken
Har den sin resning fått....
Men der, framför åt parken,
Där står ett skyhögt slott.

I prakt och stoj otroligt
Där bor en herreman.
Jag sofver alltid roligt,
Men det gör inte han.

Han hofman är — dess värre —
En präktig stjerna bär.
Men, stackars nådig herre,
Hur litet säll han är!

Jag satt framför min koja
En vacker aftonstund,
Då plötsligt hördes stoja
Hans koppel kring min lund.

Hans nåd förbi mig trädde,
Just, som jag bäst förnöjd
Försynens godhet kvädde
I menlöshet och fröjd.

Det var en liten visa
Som själf jag gjort — jo jo —
Att himlens Herre prisa
För lugn och sinnesro.

För sundheten och födan,
För faderligt försvar,
För hvila efter mödan
Och ångerfria dar.

Hans nåde, stödd mot bössan,
Grant hade hört min sång,
Jag teg och tog af mössan....
Han tankfull gick sin gång.

Han göt en suck af smärta —
Ha, den förstod jag godt:

"Gif mig ditt glada hjärta,
Och gärna tag mitt slott!

Då lyfte sig mitt öga
Till den, som delat så:
Palatsen åt de höga
Och glädjen åt de små.

Grefvinnans besök.

Bevars, hvilket fläng både ute och innan
Hos prästens hvad stoj och hvad stök!
Ett bud hade kommit, att nådig grefvinnan
Tänkt göra ett middagsbesök.

Pastorskan höll råd med sin dotter Lovisa
Om ordning på dukning och fat;
Hon ville sitt kokvett vördsamligen visa
Med ståtlig välfägnad och mat.

Nu dammades salen och gamla porträtter,
Stamfädren förnämst deribland:
Matronor med nattyg och snörda korsetter
Och präster med biblar i hand.

Pastorskan påklädde sin långkoft af siden,
Herr pastorn sin bästa peruk,
Lovisa den dräkt, som den framfarna tiden
Hvar årshelg kom endast i bruk.

Nu syntes grefvinnan och fröken vid hagen;
Herr pastorn till mötes dem gick,
Med ideligt jänk på kaftanen och kragen,
I städadt och prästerligt skick.

På trappan med nigningar täta och djupa,
Stod prästfrun så gladlynt i soln;
Och dotter och mor foro ödmjukt framstupa
Att kyssa den grefliga kjoln.

I salen det högborna främmande trädde;
Herr pastorn med bugning och krus
Beskref, hur man underdån hjärtligt sig glädde
Af äran, som skedde hans hus.

Det grefliga herrskapet fördes till bordet,
Guds gåfvor det feltes ej där;
Grefvinnan så nedlåten nådigt tog ordet:
Bevars, hvad ni gjort er besvär!

Pastorskans anrättning hon täcktes beprisa,
Fann dillköttet läckert och ungt;
Berömde ostkakan och brydde Lovisa
För husets vällärde adjunkt.

Och fröken med fingrar, som snön att förblinda,
En vinge af kycklingen bröt.
Och matade stundom sin sköna Belinda
Och föga af rätterna njöt.

De förnäma gäster med blick på hvarannan
Bemärkte herr pastorns gestalt,

Med knifven i steken och svetten i pannan
Och trugning och bugning vid allt.

Pastorskan tog skålen med smultronen bräddad;
Allt var så hjärtinnerligt undt,
Hvar tallrik hon böd som en ättehög bäddad,
Allt rikligt, tillräckligt och rundt.

Med klenät och strufvor och pontak och skålar
På tiden så länge drog ut;
Det grefliga herrskapet satt som på nålar,
Men ändtlig tog måltiden slut.

In kommo nu plantor, solbrända och feta,
Framförda af mor och af far. —
Och nådiga frågor hvad ungarna heta —
Och tröga och tölpiga svar.

Pastorskan, så ärbar med korslagda näfvar,
Kom fram med en stämma så mjäll,
Med tal om Lovisa och sysslor och väfvar —
Och kors hvad den flickan var snäll!

Lovisa begapade frökens garnering
Och bjäfset kring kjortel och barm,
Med spekulation på en dylik stoffering
Till granngålsmamsellernas harm.

Nu frambjöd hon kaffe ur kannan, som blänkte
I gammal siratlig fason;
Och öfver herr grefven, som fordom den skänkte,
Höll pastorn en parentation.

Om stora bedrifter nu skar han i växten
Med vältaligt krångel och bråk,
Och kryste förståndet och späckade texten
Med skriftenes heliga språk.

Med anständig suck för den saliga döda
Grefvinnan drog näsduken opp;
En artighet sade för prästfolkets möda,
Böd afsked och tog sin salopp.

Och pastorn nu grefskapet följde till linden;
Hans sedsamma dotter och fru
Nu nego vid trappan, vid porten, vid grinden,
Och stå där och niga ännu.

Porträtterna.

Uppå ett gammalt gods, ett arf af gamla fäder,
En skinntorr greflig enka satt,
Var skral, drack ständigt te på fläder
Och hade ben som spädde väder
Och leddes merendels besatt
En dag — Gud vet hur det var fatt —
När hon med kammarpigan satt
Uti den stora saln, beklädd med gyllenläder
Samt här och där med ett porträtt
Af hennes högvälborna ätt,
Hon i sitt höga sinne tänkte:
Om jag likväl så lågt mig sänkte,

Att tala med det lumpna hjon,
Kanske det gaf min gikt en liten diversion;
Och fast ej denna dumma flundran
Förstår en fin konversation,
Så får min lunga en motion
Och detta stackars våp skall falla i förundran
Att höra på min extraktion.

"Susanna" — sade hon — "du sopar denna salen,
Och sopar den mest alla dar,
Du ser de konterfej den har,
Men gapar, som du vore galen,
Och vet ej af hvad folk du spindelväfven tar!
Hör då.... Till höger främst, det är min farfars far,
Den vidtbereste presidenten,
Som kände flugors namn på grek'ska och latin
Och förde med sig hem och skänkt akademin
En metmask ifrån Orienten....
Nå.... den där näst intill — af våda satt i vrån —
Är salig fäuriken, min enda kära son,
I ställning och i dans ett mönster,
Mitt och familjens hela hopp,
Som sju slags stångpiskor fann opp,
Men fick en fläkt ifrån ett fönster
Och slöt i en katarr sitt ärofulla lopp —
Hans grafvård resas skall af marmor....
Det här är till min mor, grefvinnan, en fru farmor:
Hon var uppå sin tid för skönhet vidt i rop
Och — som det värkligt händt, och icke är en sägen—
Halp drottning Kirstin kröningsdagen
Att häkta understubben hop....
Nu,... den där damen i mantiljen

Det är min grand'tant kära barn....
Och den där gubben med talar'n
Det är en onkel i familjen,
Som spelte en gång schack med själfva ryska czarn....
Det där porträttet se'n till venster
Är salig öfversten, min man.
Hvem egde skicklighet, talanger och förtjänster
I rapphönsjagt, om icke han....
Men se nu väl på denna damen
I den ovala vackra ramen,
Som i sin höga barm den där buketten bär —
Se hitåt — inte på den där —
Hvad stolthet kan man ej ur hennes ögon läsa!
Se, hvilken ädelt buktad näsa,
Kung Fredrik blef en kväll i denna skönhet kär,
Men hon var dygden själf och började att fräsa
Och kungen underdånigt snäsa,
Så att han blef helt flat och sade: 'Ack, ma chére,
Bevars, hvad hon är fasligt fjär!'
Ja, ja, den händelsen kan ännu mången sanna —
Nå ser du inte hvem det är?
Hvad — käns jag inte strax på denna stolta panna?"
"Men, kors bevars väl", skrek Susanna,
Och släppte nålar, sax och tråd,
"Skall detta vara hennes nåd!!!"
'Hvad — skall det vara? Hvad....hvad? Slyna,
Fort ut på dörrn med dig och med din knyppeldyna!
"....Hvad harm — men det med rätta sker,
När man med slika djur i nådigt tal sig ger!"

Grefvinnan fick på stund en ny attack af gikten,
Och det är alltihop, som lärs af denna dikten.

Gossen och leksakerna.

En liten pilt jag bygga såg
Ett skepp af flarn med flagg och tåg....
Ack, hvad det fröjdade den lilla!
Kom så en högvis, trumpen man
Och skepp och flagg en dårskap fann,
Beviste det — all fröjd försvann,
Ack, hvad den vise gjorde illa!

Till nya nöjen gossen lopp....
I skålen såpan löstes opp,
Och bubblan flög så präktigt skiftad,
Den vise skrek: "Hvad uselhet —
Se bilden af din dödlighet!"
Och bubblan sjönk och gossen gret,
Hvi blef hans glädje så förgiftad.

I öfverkloke i vår värld,
Hur liten tack den nit är värd
Att sanningsglaset för oss hålla,
Att gillra med förnuftets garn!
O, lämnen oss — vi äro barn —
Och våra lekverk och vårt flarn
Låt oss i ostördt lugn behålla!

KARL GUSTAF AF LEOPOLD.

Försynen.

Skall jag det enda hopp förlora,
Som än förljufvade min lott?
Försynen vakar för *det stora:*
Välan! — Men för det stora blott?
Är hon för hög att sig besvära
Med mina lägre ödens lag?
Och all dess omsorg, all dess ära,
Att denna klump af jord må bära
En följd af suckande som jag?

Och dock, hvad är mot jord och himlar
En enda dödlig? — Ack, ett grand,
Som, evigt bortgömdt, vräks och hvimlar
I öknars ocean af sand!
Han, som, likt bölja, trängd af bölja,
Ser släkt på släkt i evigt skick
Med hvarje timslag jorden hölja
Och svämmas bort af dem som följa, —
Hvad är en enda för hans blick?

Hvad flärd af höghet! Hvilka frågor!
En Gud för varelsernas hop,
Hvad ser han, om ej deras plågor?
Hvad hör han, om ej deras rop?
Han, som ur djup af rymd och tider
Klädt blommans blad i silfrets dag,
Han har ej (snillet det bestrider)
Det öga för ett bröst, som lider,
Som för en blommas penseldrag?

Låt ej ett stoft hans blickar draga,
Hvars klagan ensam höjer sig. —
Men alla lida, alla klaga;
Han hör då ingen eller mig!
Kan han förvillas af att dela
Sin vård till hvarje väsens lott?
Kan viljans godhet honom fela?
Och klumpen af det stora hela
Förtjänar den hans omsorg blott?

Hur kort vår svaga tanke hinner!
Af sinlighetens dimma skymd,

Han i atomen ringhet finner
Och storhet blott i tal och rymd.
Men du, som rymdens haf ej tömmer.
På alstringskraft i seklers längd,
Du ej med jordisk blindhet dömer,
Du ej det stoft du lifvat glömmer
För massan af systemers mängd!

För oss, ej för naturens herre,
Är detta smått, ett annat stort
Af delar, dem vi kalla smärre,
Har han det *stora hela* gjort,
Som, sjelft en prick, i rymden flyter.
Du hör ej detta bladets ljud,
Som faller; — men när stormen ryter,
När blixtens eld ur molnet bryter,
Då tror du se och höra — *Gud!*

Och han, — insekt, fall ned och bäfva! —
Och han, när ur de banors lopp,
Hvari planeterna sig häfva,
Och solarne gå ner och opp,
Han världar hör på världar falla,
Och tusen himlar och än fler
Af deras krosning återskalla;
Då tycker han, som skapt dem alla,
Sig höra — bladen falla ner!

Säg, hvar hans makt sig ädlast röjer,
Hvar lyser den mest underrik:
I denna suck ditt hjärta höjer?
I himlasferernas musik?

I denna jämnvigts djupa lagar,
Som bär i tomma rymden opp
Det stora bloss naturen dagar?
I detta ömma bröst, som klagar
Sitt kval och tröstas af sitt hopp?

För hvem består det hela? Svara!
För Gud? — Det dyrkar honom ej.
Ja, himlarna hans makt förklara;
Men känna de hans godhet? — Nej.
Än för sig själft? Månn' jorden njuter
Det lif, som solens låga ger?
Den frukt, hon i sitt sköte sluter?
Den svalka, middagsregnet gjuter?
I lefvande, allt är för er.

Systemet ej till sällhet traktar:
Det har ej kval och ej begär.
Den mask med känsla, du föraktar,
I värde öfver solen är.
Hvart enda lif, som har förmåga
Att njuta, att beklaga sig.
Har rätt att sucka vid sin plåga,
Har rätt sin skapare att fråga:
Är det den lott, du lofvat mig?

Och dock, tillfreds med den han gifver,
Begär ej i hans plan att se,
Hvad kraft det första hjulet drifver,
Och hvilken kraft det tusende.
Följ blind, men viss, när han ledsagar
(Fast du hans vägar ej förstår),

Att dessa vägar hafva lagar,
Och att du trampar, när du klagar,
Lycksalighetens gömda spår.

Ryck ej ur högsta rättens händer
Dess viktskål, dess regeringsglaf.
Spörj ej: hvi blodas dessa länder?
Spörj ej: hvi flödar detta haf?
Högst ur din krets sin irrgång gömmer
Den kedjan af en ordnings bud,
Hvars del du ser, hvars vidd du dömer;
Ditt vett vill mäta den och glömmer,
Att sista länken hålls — *af Gud!*

Predikaren.

Min son, tag läran af min mun:
Gif akt på tidens flykt i dina unga dagar,
Och lyssna i din vår till lefnans visa lagar.
Hon varder kommande, den stund,
Den stund af långsam död, den stund af evig dvala,
Då inga ämnen mer till dina sinnen tala,
Då styrkan brutit upp med viljan sitt förbund,
Då mjölnarena mer ej mala,
Och huset darrar på sin grund,
Och tinnarna deraf stå kala,
Och mörkret bryter in igenom fönstrens rund.

Till sällheten, min son, låt visheten dig föra;
Allt annat irrar dina fjät.
Hör då, hvad tidigt nog en dödlig ej kan höra:
Att lycklig bli att lycka göra,
De tingen äro två, men få begripa det.

Vill du naturens väg till värklig sällhet veta?
Se här dess första bud: *arbeta!*
Det är en dödligs kall, dess ära, dess behof.
Hon sade ej: finn sätt att tiden förnämt döda!
Hon sade: mänska, köp din njutning för din möda,
Och gif ej andras svett din orklöshet till rof.
Var nyttig. Nöjet blef till pris åt mödan gifvet.
Dagsverkarns timme flyr, dagdrifvarn släpar lifvet,
Och vämjelsen vid allt är duglöshetens prof.

Gör rätt åt all förtjänst, min son, och gör det gärna,
Men pröfva, hvar hon fins, och vet, att hon är sann.
Skilj kärnan från sitt skal, magneten från sin stjärna:
De svara ofta nog rätt illa mot hvarann.
Låt ingen fördoms makt och ingen dåres truga
Det bifall af din mun, du dygden borde ge;
För mänsklig ordning dock, för hvilken allt bör ske,
Inför den höga dåren buga,
Men djupt, så djupt, min son, att han ej ser dig le.

Mot smädarns rop likväl din själ, ditt öra härda,
Din stolthet med rättvisan säm.
Man är ej tom på dygd, för det man är förnäm.
Jag har förnäma känt, och känt dem vördnadsvärda.
De hafva fel, min son, dem har hvart dödligt bröst,
Men mången dygd jämväl, som saknats hos de ringa.

Och oftast var det hat, som höjt mot dem sin röst,
Blott hatet mot de band, som folkförförarn tvinga.

Är mänskan skapad mer för dygder eller brott?
Hvad bör hon: älskas, hatas mera?
Uppriktigt svaradt: intetdera,
Men tjänas och beklagas blott.
Gör det. Och har din själ nog ljus, nog styrka fått,
Har gifvarn af ditt lif täckts gåfvor dig förläna
Att tjäna fosterland, förnuft och mänsklighet,
Uppoffra dig för dem och nämn ej *tacksamhet*. —
Min son, att mänsklighet, förnuftet, staten tjäna
Och njuta ej blott lugn, men rättvisa därför,
Är mer än på en gång en dödlig fordra bör.

Tre stora ord, min son, vår samhällslära pryda,
Upplysning, Frihet, Mänskorätt.
Om himlen unnar dig förstå, hvad de betyda,
Förklara dem en dag för mänskors usla ätt.
Har man ännu förstått dem rätt?
Hvad skiljer detta blod, som nu Europa färgar,
Från fanatismens bål och despotismens band?
Det är ej sanningen, min son, som jorden härjar,
Som öppnar brottets dam. Nej, det är hon, hvars hand
När, likt en skyhög flod, det svämmar utan strand,
Från himlen sträcks och jorden bärgar.

I sanning som i dygd, min son, en måtta vet.
Räds, att ditt sanningsnit förleder,
Och drif ej dygdens nit till ofördraglighet.
Var sträng i tänkesätt, men len och ljuf i seder.
Naturens första bud är sammanlefnans lag,

Och mänskans första plikt, att denna möjlig göra.
Om till förnuft och dygd du vill en dödlig föra,
Så stöt ej honom bort med sättets obehag.
Tänk ej, att plumpt är starkt och blygsamheten svag.
Tro ej Catoners namn med cynisk fräckhet vinnas;
Var viss, att den gör mer, som rodnar ej för ord,
Och vet, att knappt ett brott så timmerhögt skall finnas,
Som ej var planta först i *skamlöshetens* jord.

Min son, hör tidigt upp att dårlig omsorg bära,
För lyckans öfverflöd och för ett fåfängt namn.
Hvad vinner du att dig förtära?
Ditt guld är utan själ och utan kropp din ära!
Sök nöjet hos dig själf och i en älskad famn,
Ty det är sällhet blott. Allt annat är dess hamn.

Välj klokt, om du vill utvaldt njuta.
Det är den vises konst att göra nöjens val
Och dårens fall, min son, att ingen lust förskjuta.
Bed ej en gunst utaf en fal.
Och bryt ej hvarje frukt, du retas att begära.
Sök dig ett eget träd. Var öm, var omtänksam,
Och vattna kring dess rot, och gärda kring dess stam.
Den frukt är dubbelt ljuf, som egna grenar bära,
Och hvilan dubbelt säll skall låta finna sig
I skuggan af ett träd, som ger den blott åt dig.

Vill du af värners tro dig nå'nsin lycklig kalla,
Haf den förtjänst, min son, som gör dig värd en vän.
Ditt hjärta, än så fromt, blir alltid utan den
En pänning utan halt, som fåfängt bjuds åt alla,
Och hvarför du med skäl får ingenting igen.

Behåll ditt lugn, min son, förakta dem, som skända.
Ditt namn sitt värde har, om de ej glömma dig.
Så långt som dagen går att sina strålar tända,
Från morgonrodnans port, till där han badar sig, —
Hvad ser han? All förtjänst mot mörkrets barn i krig.
Sök dagligt mer förtjänt af deras ilska blifva.
Mot deras sträckta gadd sätt fram en häl af stål.
Stick etterblåsan upp med skämtets fina nål,
Och le med mildt behag vid ropen, som de gifva;
Det är en lindrig hämd, som kristendomen tål.

Sätt, förr än år och trötthet tvinga,
Ett syfte för ditt lopp, en gräns för ditt begär.
En tidig njutning af det ringa
Är bättre än en flykt, som utan hvila är.
Betrakta dårens lott, hvars sista dar försvinna
I nya trängtningar och ej än fylda hopp
Så steg i vildens bröst en dag begäret opp,
Att horisontens gränser hinna,
Som, alltid lika stor, vek undan för hans lopp.

Fly stojet. Rodna ej att undan världen gömmas.
Mot hennes spotska blick förnuftets mognad ställ.
Ve den, som för att tro sig säll,
Af andra måste ses, af andra sådan dömmas,
Som tränar med sig själf och, hellre än att glömmas
Dör främling i sitt eget tjäll.

Min son, haf bygden kär, var känslig för naturen:
Man hårdnar under konstens band.
Byt stadens täppta barm mot sjöar, skog och land,
Se träden utan skrank och fågeln utom buren.

Säg ofta: det är här, naturen mänskan stält,
Här var dess hjärta rent och hennes tillstånd sällt;
Det är ej här, dess dygd sin första bane funnit,
Det är bland slussar, hvalf, kolonner, torn och slott,
Hon lasten pryda lärt, förtryckets boja fått,
Och hennes kungars blod för upprorsbilan runnit.
Så ljuf som skördens glans, som gräsets bädd så len,
Är hjärtats känsla här och hvart begär, den väcker.
Det hårda brottet föds bland dessa block af sten,
Med hvilka det till skyn en jämnhög panna sträcker.

Ehuru dröjd, min son, han kommer dock, den dag,
Som skall sin vinterfrost kring dina skuldror tömma,
Skall lämna tom din stol i vänners aftonlag
Och dig till sparsamt bord och enslig säng fördömma.
Förstå den svåra konst att åldras med behag!
Naturen blifve här din tröst liksom din regel.
Den sol, som nedergår, ännu sin skönhet har,
Och seglarn, som från sjön sig inåt hamnen drar
Med sakta vaggad fart och sammandragna segel,
Behagar än vår syn och håller skådarn kvar.
Hvar tid sitt värde har, sin daning, sina seder.
Erfarenhetens dag ger vikt, om den gör tung.
En grånad filosof är mänsklighetens kung.
Men det är rätt, min son, att åldern saknar heder,
När hon är barnslig nog att vilja synas ung.

Min son, ett sorgligt ord skall min predikan sluta.
Gifs en fullkomligt säll bland jordens barn? Ack nej!
Åt ingen dödlig gafs att oupphörligt njuta.
Allt lider ömsevis. Hvarför? Det vet jag ej.
Det gifs ett sätt likväl att mildra lifvets öden:

Gör godt, i tysthet följ det gömda kvalets fjät,
Styrk här ett krossadt mod, ryck där en dygd ur nöden.
Det gifs ett sätt, min son, att mildra själfva döden:
Gör godt, — och tro mitt ord: det gifs ej fler än det!

Julgrisen.

En prestman — jag tror mest, att det i Lappland var,
Men att det var för lång tid sedan,
Som denna händelse begaf sig där, emedan
Man lappska kyrkans fond se'n då förbättrat har; —
Nu, att ej tiden fåfängt spilla
Med gissningar, så lefde här
En prestman, som just ej predikade så illa,
Men som var ganska slät i pastoralier.
Hvad! Äro, frågar ni, då pastorater där
Så usla? Hade han i sådant sitt elände
Ej ens två, tre, minst ett prebende?
Han hade ej en gång, godt folk, ett pastorat.
Han lefde där, jag skall ej ljuga,
Trångt, ogift, slätt betjänt och ofta slätt i mat,
En säng, ett rankigt bord, en gryta, två, tre fat,
En lurk om femton år, som sopade hans stuga,
Och som i spisen sof, — se där hans hela stat.
Men lyckan dock en gång till jul på honom tänkte
Med något större öfverflöd.

En grannfru, lika from som skrynklig, honom skänkte
Ett stycke välgödd gris, två goda flaskor mjöd.
Nu, mera glad än förr, han mötte juledagen,
På hoppet om sin måltid stödd.
Fläsk, det är sant, förbjuds af gamla judalagen;
Men se'n på predikstol'n man talt sig tom i magen,
Är visst en menlös gris, väl brunstekt och väl gödd,
En ganska loflig del af julefröjdsbehagen.
Ur bädden hoppar han, förr'n väckarn ännu knäppt,
Gör opp en härlig eld, tar fram hvad han behöfver,
Hoc est, — sitt spett och sitt koncept,
Och sticker grisen på, i det han läser öfver.
Nu ringes, — fort peruken på,
Hvarefter, och se'n han med dagens fröjd i sinnet
I hatten litet läst, till Jöns han ordar så:
"Vänd steken flitigt, Jöns. Lägg därvid fast på minnet,
Att aldrig låta spettet stå.
Ty om den grisen bräns och knorrar sig i skinnet,
Så blir ditt eget skinn det första jag skall flå.
För öfrigt sjung din psalm och tag dig väl till vara,
Att du ej dessa flaskor rör;
Det är förgift. Man däraf dör,
Fast gjorde man ej mer än drog ur korken bara."
Jöns var en lurk af dum natur;
Med bäfvan trodde han, och på en pall vid spisen
Tar han sin ferma posityr,
Med handen vid sitt spett och ögat spändt på grisen.
Men sjunga tänkte han, nog af i kyrkan sker!
Nu, som han sitter där och midt i brasan ser,
Mol ensam, — ledsnaden hans fruktan öfvermannar,
Hans ögon styfva bli, — han gäspar, gäspar mer
Och slumrar till, — och steken stannar.

Så stannade på Josuas ord
Vårt arma klot för solens brasa,
Då Josua, upplyst man, men yr af stridens fasa,
Skrek till bakfram: *stå, sol!* i stället för: *stå, jord!*

Ett kol från spisen Jöns på högra handen sprakar;
Han vaknar, jämmern ser på prestens gris och tror,
Att för sin grofva synd (ty svedan kändes stor)
En smula skärseld han, i förväg redan smakar.

Det var ej mer densamma gyllne svål,
Som sken lik en dukat, helt nyss från myntet tagen,
Bränd var han, torr som trä, till färgen svart som kol,
Och detta, — detta mord var skedt på juledagen!
Men kanske, tänkte Jöns (af hemligt hopp förmådd),
Att han, fast litet bränd, ej däraf sämre blifver.
Han smakar; bit på bit han snart af svålen rifver!
Förr'n han ser till, är grisen flådd.
Nu börjar ångslan först att Jöns med kraft betunga.
Till svål fanns intet tecken mer.
Hvad har jag gjort? skrek han. Jag frukten däraf ser,
Att julda'n vända stek och icke psalmer sjunga.
Men om jag satt mig ner, månn' tro,
Att vända den på nytt så starkt sig göra låter
Och sjöng med riktig ton mitt *dulci jubilo!*
Månn' då ej skinn och färg på Guds makt komme åter?
Jöns gör sin bästa flit, men lyckan var ej blid:
Allt sämre grisen blir ju mer han honom vänder.
Re'n tror han se, i trots af pålyst julefrid,
Magistern öfver sig med eldtång och med bränder.
Ur kyrkan rings. — O Gud, förbi är nu min tid,
Omöjligt är att fly magisterns vreda händer;

Jag tar förgift, det blir därvid!
I ångsten grep han till en af de två buteljer
Och tömde den med andlös drift.
Han finner ljuft likväl, rätt ljuft, att dö af gift.
Han presten komma hör och andra flaskan sväljer.
Här föreställe sig en hvar,
Som någon juledag predikat, messat har,
I hvad förtvifian det magistern borde sänka,
Att finna på sitt spett blott svarta skorpan kvar.
På grisstek var ej mer att tänka.
Besatt, han spett och stek med begge händer tar:
"Dö för min hand,din bof!" skrek han, omänskligt bister
Ack, ropte Jöns, ack spar mitt blod,
Jag dör nog utan stryk, magister,
Ty jag har druckit ut allt giftet, som där stod!

Till fru Lenngren.

(Med författarens skrifter.)

Euterp, Polhymnia eller Klio,
(Jag vet ej, hvilket namn ni bär på Helikon),
Med godhet tag emot af en bland aderton
Det offer, han bär fram för en ibland de nio.

Ögonkast på naturen.

Oupphörligt, dag från dag,
O natur, du dig förnyar!
Jordens grönska, luftens skyar,
Allt har ungdom och behag.

Evigt, gyllne sol, densamma,
Låter du, omätligt spridd,
Dina röda strålar flamma
Deras guld kring fältens vidd.

Klara flod, än slår din bölja,
Glittrande, den strand hon slog,
När hon såg den första plog
Dina blomsterbräddar följa.

Skog, af samma fåglars sång
Evigt dina grenar ljuda,
Evigt samma skuggor bjuda
Åt den gömda tänkarns gång.

Utan vällust, utan smärta,
Allt sin första daning har:
Endast jag, som fått ett hjärta,
Är ej mera den jag var.

Röster till Apolla.

1:STA KÖREN.

Apollo, hägna vårt parti!
Gör världen snart ur bojan fri
Af hvarje gammal pröfvad lära!
Låt nonsens hållas för geni,
Och sofistik och svärmeri
Bli titlar till den vises ära!

2:DRA KÖREN.

Apollo, hör dem ej däri!
Apollo, hör dem ej däri!
Vänd af ett nesligt barbari,
Och lämna för din egen ära
En smula kvar, det bedja vi,
Af ljus i filosofens lära
Och mening i vår poesi!

BENGT LIDNER.

Turturdufvan.

Turturdufvan for tillbaka
Till en öm och trogen maka,
  Med ett myrtenblad i mund.
Kärlek hennes vingar förde,
När hon makan kuttra hörde
  I en tyst och bortgömd lund.

Gladan snart med snabba vingar,
Ner från höga rymden svingar.
  Och den stackars dufvan tar.

Dufvan långt ifrån att klaga,
Sade: låt mig afsked taga
Af den bästa vän jag har.

Låt mig tacka för de stunder,
Jag i dessa tysta lunder
Ofta ägt i hennes famn.
Låt mig denna myrten lämna,
Och med tusen kyssar nämna
Uti döden hennes namn.

Gladan svarar: jag dig följer,
Och bland häckar mig fördöljer;
Flyg, du skall din vilja få.
Men när dufvan halsen sträckte
Och åt makan myrten räckte,
Tog dem gladan båda två.

* * *

Älskare! ditt ömma hjärta
Utaf vishet styras bör.
Ofta den, din vällust gör,
Du af kärlek med dig för
I ett haf af smärta.

Spastaras död.

På Nova Semblas fjäll, i Cejlons brända dalar,
Hvar hälst en usling fins, är han min vän, min bror:
Då jag hans öde hör, med tårar jag betalar
Den skatt jag skyldig är, natur! dig allas mor!
Nej, himmel, icke jag ditt delningssätt anklagar.
På blomman af min vår du hagelskurar sändt:
Men om jag tälja fått en mängd af sälla dagar,
Att jag ett hjärta har, jag kanske än ej känt.
Bland ödens ebb och flod min lefnads julle kastas,
Af svaga hoppet styrs, med plågor öfverlastas:
Jag ingen hamn för töcken ser.

Du ej den ende är... Tröst för ett tigerhjärta!
Barbarisk tröst!... Hvad att det finnes fler,
Som digna under lifvets smärta!
Det tröst?... Min milde Gud!... det tröst i nöden ger?
Må tusen viggar på mig falla!
Jag i ett afgrundsdjup mig skulle lycklig kalla,
Om ingen dödlig fans olycklig mer än jag.
Men, hårda mänskligheten lag!
Af andras nöd allt hvad jag får erfara,
Min blod till is, hvar puls till marter gör...
Jag kan ej säll i himlen vara,
Om där jag jordens klagan hör...
Och då, gudomliga Spastara!
Ett kärleks-offer du emellan lågor dör;
Jag skulle mina känslor spara?
Jag bli så hård, som...himlen är?
Ack! nej, vid denna sorgsna källa
Jag dig ett skyldigt offer bär.
Här jag min luta tar, här vill jag tårar fälla:
Jag kan ej mer, och mer din skugga ej begär.

Re'n våren förd på gyllne skyar,
Med ymnighetens horn i hand.
Sitt jubel och sin makt förnyar
Omkring Messinas rika strand.
Messina stolt bland städer lyste
Och sällhet i sitt sköte bar;
Dock bland de skatter, som hon hyste,

Den skönaste Spastara* var.
Nu till en bäck, den vestan smeker,
Af dig, o näktergal, hör hon sig buden bli;
Men kan Spastara gå förbi
Sin son, som uti vaggan leker?
Sin kärlekspant i famn hon tar,
(I mödrar, känner hvad hon njuter!)
En hänryckt, öm och lycklig far
Dem båda i sitt sköte sluter.
En blick af sin gemål han dränkt i vällust får,
Och bägges själar strax på deras läppar brinna,
Hon blott en känsla har, som just på gränsen står
Emellan mor och älskarinna.
"Ack, himmel!" ropar hon — och rörd åt hafvet ser,
"Min sällhet är för stor, att länge dröja kunna...
Dock nej, min ljufva vän! jag vill ej bäfva mer:
Den dygdens ursprung är, den skydd åt dygden ger,
Kan dygdens sällhet han missunna?"

Gud... ack! rädda mig — Hur jag förskräckes!
Hemsk af nattens djup jag betäckes...
Det blixtar... hvad gnistor! de spritta, de spraka:
Hväsande svafvelregn störta sig ner;
Darrande jordens inälfvor braka;
Dess grundvalar skaka;
Hon vrålar, spyr eld — nu öppnar hon sig...
Gud! nådig, barmhärtig, förbarma dock dig!

* Grefvinnan Spastara, rättare: markisinnan Spadara. Hon var ett fransk t fruntimmer från Aix i Provence. Hennes ålder var 22 år.

Ramlande tordönen dundrande knalla,
Eldtöcknar skalla,
Sjöarna svalla
Mot rytande skyn.
Klipporna gunga,
Åskviggar ljunga,
Fasliga syn!
Ankrade seglare vågorna slunga
Mot himlabryn.
Templen af glödande eldkulor brinna.
En skräll.... än en skräll: palatsen försvinna;
I rämnade jorden begrafva de sig....
Gud! nådig, barmhärtig, förbarma dock dig!

Spastara!.... Nej, uti hans armar.
Ack, hvilken skönhet dignar ner!
"O, höga gudamor! du nådfull dig förbarmar....
Hon svimmar: nu hon är ej mor, ej maka mer.
Hvad gör du, ömma hälft utaf ett änglahjärta?
Förtviflan väcker allt ditt mod;
Du glömmer fasans våld och känner blott din smärta.
Där ligger hon! — Så skön uti Messie blod
Vid korset Magdalena dignar!
Så skön i sina tårars flod
Hans fot hon kysser och välsignar.

En bjelke ramlar.... nåd.... Gud! .. nåd!.... hon krossas kan....
Med känslor från afgrund till känsla af man,
Han hastar att göra hvad himlarna borde....
Förlåt, natur! sitt barn af skräck han glömma torde;
Han älskling var långt förr än far;

Och hennes guda-ögonpar....
Det blir ditt fel, natur! för skön du henne gjorde.
Nu ner för trappan han dess dyra väsen bär.
Den marmor känsla får, uppå hvars häll hon hvilar,
Själf känslolös och stum — den häpne maken ilar....
Tag än en afskedskyss! gråt! det den sista är.

Elden genom djupet bryter,
Lavan lik, då Etna ryter:
Allt han sköflar, allt förtär.
Håll, Allmakts-gud! ditt värk du svurit hägn;
Vi tillbe dina dolda under;
Men är du mera stor i dunder;
Än i de rika sommarregn?
Förgäfves! — Än en gång mordviggar rasa
Ur blodiga skyar ilande ner.
Hvad är det jag ser?
Emot Spastara? Mot himlens urbild, han kan.... hvilken fasa!
Hvad djärfs du?.... mot Spastara våga ...
Förmätne stråle! hvad! du dygden störta vill?
Vet, hennes död kan tvinga oss att fråga,
Månn' guda-nåd och rätt är till?

Nej, håll! tills du den niding finner,
Uppå hvars kala hjässa rinner
Af enkors tåreflod ett svall;
Då med blixt och knall på knall
Ingen puls i hjärtat spara!
Mätta fritt ditt raseri!
Krossa! krossa!..... men för Spastara
Häpna, tillbed, flyg förbi!

Sin sköld mot åskans pil en skyddsängel sträckte —
Men nu Spastara spritter opp.
Det modern var naturen väckte,
Då viggen i de murar lopp,
Som hyste hennes son, dess dagars glada hopp.

Hon vaknar, skådar taket brinna:
Lik en numidisk lejoninna,
Hvars ungar man från henne röfvat har,
Hon genom tusen flammor far
Från rum till rum med tankens snabbhet hastar!
Dess fotspår eldens tand förtär....
Men ingen eld så stark som moderslågan är.
Nu muren i dess väg de heta stenar kastar;
Ett moln af svafvelrök dess syn förblindad gör.
Dock månne känslan kan ett modersbröst bedraga?
Till vaggan hennes steg en säker kosa taga;
Hon stannar — ack! ett klagans skri hon hör,
Ett steg tillbaka tar, nu åter vaggan hinner;
Mot barnets bröst dess hjärta redan brinner;
Hon det i skötet bär, för andra gången mor.

"Kom, make, kom att se! — min sällhet är för stor!
Min son! mitt enda barn! mig dina läppar röra;
Min modersarm får nu omfamna dig;
Du lefver! är hos mig!
Den Gud, som fört mig hit, skall än miskunda sig
Och oss igenom lågor föra."

Nu rusar offret ut — Det ljungar.... hvilka dån!
"O du, som i ditt sköt de spåda barn har slutit,
Vid hvarje tår din mor i Salems dälder gjutit,

När med förtvifians rop: hvar är du? o min son!
Hon sökte dig med öppna armar;
Vid dessa tårar, Gud! (som hon jag moder är)
Son! frälsare! vid dem jag dig besvär,
Att nu, att nu du dig förbarmar."

Viggarna losas,
Skyarna krossas.
Blixt och afgrunds-töcknar sväfva,
Spastara har ej tid att bäfva;
Sitt barn, men faran ej ett modersöga ser;
Det smälta grus i röda vågor brusar;
Hon genom hindrets stängsel rusar,
Till trappan hinner fram — nu ramlar trappan ner....
Där står hon! Gud!.... Din vilja är min lag,
Din makt är oinskränkt; ett uselt stoft är jag.
Nog dina pilar krossa kunna!
Men månn' det därför är, som du mitt släkte gjort?
Ja! jag är stoft.... men tycker dock du bort
Så ömsint mor en flyktig sällhet unna.
Förlåt.... men ack! i detta ögonblick,
Gud! jag förgäter mig... då hennes tårar flyta,
Med dig — fast jag din himmel fick —
jag ville icke känsla byta.
Mörker, och eldar, och stumhet, och dån!
Öfver och under och kring henne döden!
Mot himlens våld, mot dessa afgrundsöden,
Där står hon! — ensam — stum — med dygden och sin son.

Som de vilda norrsken måla
Snöbetäckta fält med blod:

Så på bleka kinder stråla
Flammor utaf eldens flod.

Ack! hvilken syn!
Än står hon, ser djupet, med hand lyft åt skyn;
Dess svedda hår kring hennes axlar hänga,
På hennes anletshy sitt flor nu döden drar;
Hon utom sig tillbaka far,
Försöker genom elden tränga,
Till en altan sin tillflykt tar.
Där visar hon sitt barn och höjer opp sin röst,
Besvär hvart enda modersbröst,
Hvar enda far att det förlossa:
Hon våndas, ropar, klagar, ber:
"Ack, blott min son jag räddad ser,
Må fritt mig tusen åskor krossa!"

Spastara! om jag varit där,
Jag hade.... hvad?.... Ack, Gud! i egen fara
Man döf vid andras klagan är.
Dock nej, olyckliga Spastara!
Jag vid ditt helga stoft, vid mina känslor svär:
Jag trotsat eld och död, i faror mig fördjupat!
Och fast en yngling än, månn' jag ej lefvat neg,
Om, för att frälsa dig, jag under gruset stupat?
Mer ärorikt en hjälte aldrig dog.

Nu till förtviflans bråddjup drifven,
Hon känner sig af Gud, af människor öfvergifven,
Och skrattar spöklikt, vildt, med Kains hemska blick,
Då ur Guds åsyn han i tigerns öknar gick.
Hon slösar ingen bön — sig hennes känslor samla,

Natur!.... ack! nu sitt barn den sista kyss hon ger,
Och ifrån Gud till sig drar änglars blickar ner.
De läppar svartna ren, på hvilka orden famla:
"Min son!.... vid detta bröst.... du skall....
Ack!...."
Dödens blixt och domens knall!
Murarna ramla.

Du envåldsmakt! en vink det kostat dig:
Hur värdig ej din lag, din ära!
Du låter flammor dem förtära:
Och fordrar kärlek utaf mig!
O, alla väsens Gud! du ville Sodom spara,
Om blott där funnits fem, som älskade din' bud:
Hvad bröt ett menlöst barn? Hvad gjorde dig Spastara?
De krossas?.... Abraham! och detta är din Gud?

Ja, om på detta klot, där brott och öden rasa,
Spastara! du ett mänskligt fel begått,
Vid detta dödsrop, denna fasa,
Med dessa känslor, som jag fått:
Jag ville vara Gud att kunna dig förlåta,
Och sedan mänska bli för att af glädje gråta.

Men, när så grymt oss ödet sårar,
Hvar finnes tröst? i tårar, tårar.
Den makten eger segrar lätt:
Dock dygden, just då dundren knalla,
Sin oskuld kan till vittne kalla,
Och himlen, då hans viggar falla,
Skall rodna för sin oförrätt.

Det töcken, hvars viggar dig krossat, Spastara,
Försvinne från jorden, från himlar och haf!
Dock — om så oföddvärd en älskad son kan vara —
Att hata.... hata? Gud! den honom lifvet gaf;
Om ej i känslor dränkt hans hela väsen blifver
Vid minnet hvad en mor för evig kärlek bär;
Om vid dess suckar döf på lastens väg han är,
Och henne sorg till lön för tro och ömhet gifver;
Kan hennes stoft han utan tårar se,
Må öfver hans hjässa det töcknet då välta,
I blodskurar smälta,
Att himlarna rysa och djeflarne le!

Spastara! Om min suck dig hinner,
Där du med änglar dig förent;
Och du en himmelsk skönhet finner,
Ett hjärta, som Guds tanke rent,
Ett hjärta, som mitt öde sårar,
Spastara! om du henne ser,
Då tyst, som tålamodets tårar,
På detta klot hon blickar ner,
Och hennes s ickar uppenbara,
Att från en älskad son hon for:
I hennes sköte flyg, Spastara!
— — Det är min mor.

Krigsskaldernas sång.

(Ur "Medea").

O yngling, om du hjärta har,
Att trampa fäderns fjät:
Flyg till ditt fosterlands försvar,
Dö, eller rädda det!

Så ljufligt är ej källans sus
Bredvid en blomsterstrand;
Så härligt icke dagens ljus,
Som död för fosterland.

Hvart tidehvarf ditt hjältenamn
På ryktets vingar för,
När i odödlighetens famn
Ditt lof du sjungas hör.

Ditt namn skall ock en stjärna få,
En skönhet; ung och fri,
Skall till din graf med rosor gå,
Och dess prästinna bli.

FRANS MIKAEL FRANZEN.

Människans anlete.

Redan hann sin purpurslöja
Öfver cederskogen höja
Tidens sjette dag.
Guldbevingad, öfver bäcken
Fjäril'n flög till rosenhäcken,
Kysste dess behag.

Pärlan sken i vattnets spegel;
Hvita glänste svanens segel
I ett skuggrikt sund;

Vinet glödde rödt i drufvan;
Öm och menlös lekte dufvan
Uti Edens lund.

Men den högsta skönhet feltes
I naturen: — kronan feltes
Än i skapelsen;
Till dess människan ur gruset
Hof sitt anlete i ljuset,
Hof opp ögonen.

Snön på fjällen höll ej färgen
Morgonrodnan bakom bergen
Sjönk fördunklad ner:
Stjärnan, som i dagens panna
Satt så skön, ej ville stanna
Öfver jorden mer.

Djuren hyllande sig böjde
För de ögon, som sig höjde
Ifrån stoftet opp;
Där behag och kärlek myste,
Där, bland sorgens tårar, lyste
Ett odödligt hopp.

Änglaskaran står betagen,
Ser de talande behagen
Och på skaparn ser.
Skaparn tryckte sitt insegel
På sitt verk; och i dess spegel
Ser sin bild och ler.

I som ropen: Det är ingen,
Ingen själ fördold i tingen:
Allt är stoft, ej mer —
Dårar, blott till källan stigen:
Sen ert anlete och tigen,
Rodnen, höljen er!

Se den gamle vises panna,
Se en tafla af det sanna,
Som ger sekler dag.
Se en blick ur hjältens öga,
Se ett elddrag af det höga,
Som ger världar lag.

Och det sköna, milda, ljufva? —
Lyft min Selmas morgonhufva
Från dess rosenkind;
Se dess ögon, ömma, blyga,
Se dess mörka lockar flyga
Sorglöst för en vind.

Eller följ den hemligt flydda,
Då hon lyss i sorgens hydda
Till dess klagoröst.
Se, hur själen, genom tåren
På de svarta ögonhåren,
Blickar fram med tröst.

Skymt af himlen i naturen,
Änglavålnad ibland djuren,
Månskoanlete!

Pryder du blott dödligheten?
Skall du ej i evigheten
Täras än och le?

Ack jo, änglar än skall röra
Selmas uppsyn, då de höra
Hennes röst bland sig.
Selma, än i himlens salar,
Än i Elyseens dalar
Får jag se på dig.

Till en yngling.

Gode gosse, glaset töm!
Gärna ser din flicka
Någon gång dig glad och öm
Ibland vänner dricka,
Som med hjärtats sympati,
Eldiga och unga,
Klinga glädjens harmoni,
Lifvets sötma sjunga.

Gärna vill hon i din hand
Se kristallen glindra,
Se din kind i purpurbrand,
Se ditt öga tindra,
Se din känsla, ditt behag
Lifligt sig förfina,

Och i hvarje anletsdrag
Själen genomskina.

Drick, — och lifvets väg ej mer
Går igenom heden.
Se i glaset: och du ser
Jorden är ett Eden.
Drick: i glaset sanningen
Plär sig naken måla.
Drick: i glaset kärleken
Ser sin himmel stråla.

Drick — men sällan och med mått.
Mins hvad Syrach skrifvit:
"Vin och vänskap smaka godt,
Då de gamla blifvit".
Tänk, hvad fröjd på gamla dar
Gubbens hjärta känner!
Gammalt vin har gubben kvar
Än för gamla vänner.

Till en ung flicka.

Unga flicka! i din vår
Bind dig myrtenkransen.
Dansa medan du det får:
Snart är du ur dansen.

Innan morgonen sin kos
Smyga sig behagen;

Då en annan yngre ros
Tränger dig ur dagen.

Spegla dig, så länge än
Spegeln dig berömmer:
Denna oförställda vän
Nog en dag du glömmer.

Medan du omkring dig ser
Ynglingar i låga,
Flicka, sjung vid ditt klaver,
Skämta vid din båga.

Snart en herre återstår
Af den slaf der smilar.
Barnet gråter, vaggan går,
Och klaveret hvilar.

Lek med diktens drömmar än,
Och dess blommor plocka.
Lek med själfva kärleken,
Såsom med en docka.

Snart med en förvissnad barm,
Såsom fru, du vaknar,
Vaknar till besvär och harm,
Och din krona saknar.

Rosorna i hymens bädd
Taggar ha, som sticka.
Värre dock att tvär och hädd
Gråna bort som flicka.

Medan lifvet blommar än,
Hvar minut värdera
Dina femton år igen
Får du aldrig mera.

Glädjens ögonblick.

Sörj ej den gryende
Dagen förut
Njut af den flyende
Hvarje minut.
Rosornas doft,
Drufvornas ånga
Skynda att fånga:
Yngling, de vissna; du själf är ett stoft.

Fatta det blinkande
Glaset förnöjd.
Sjung om den vinkande
Kärlekens fröjd.
Men då du ler,
Munter för dagen,
Skräm ej behagen:
Flydda en gång, de ej följa dig mer.

Drick ur den sparade
Ungdomens bål,
Drick den bevarade
Oskuldens skål.

Glädje och dygd
Elda hvarannan.
Kransad om pannan,
Visheten skämtar i vinrankans skygd.

Klinga med roliga
Vänner i lag.
Tryck den förtroliga
Handen i dag.
Kanske du den
Aldrig mer trycker:
Härjaren rycker
Brud ifrån brudgum och vän ifrån vän.

Glad må du somna i
Grafven, du ock:
Känslorna domna i
Tiden ändock.
Efter en kväll,
Måttligen njuten,
Hjärtligen sluten,
Sofver man roligt, och vaknar man säll.

Champagnevinet.

Drick! De förflyga, de susande
Pärlorna: drick!
Skynda! Det ljufva, det ädla, det höga
Söker du fåfängt, se'n anden förgick.

Dåren, som fäste vid skummet sitt öga,
Vatten, blott vatten på läpparne fick.

Njut! De försvinna, de tjusande
Stunderna njut!
Ytterst förfinande, känslan och löjet
Reta och domna i samma minut.
Snappa i flykten behaget och nöjet:
Högst är raketen, i det han går ut.

Snar är på jorden den rusande
Glädjen, ack, snar!
Fångad af ynglingens spända förhoppning
Än ur en drufva, förädlad och rar,
Än från en mun, lik en ros i sin knoppning,
Strax till sitt hem öfver molnen hon far.

Den gamle knekten.

Det var i Saimen på en ö
Dit sällan någon länder,
Förutan måsar ur den sjö,
Som stormar vid dess stränder.
På udden stod i stormen fram
En ensam tall med högväxt stam.

Där satt, i många herrans år,
En man af gamla världen.
Från klippan med sitt hvita hår
Långt synlig ut på fjärden,

En vålnad blott från forna dar
Han för den häpna seglarn var.

Det syntes på hans vissna kind
En banad väg för tåren;
Och kulen fläktade en vind
De glesa silfverhåren.
Hans blick än sjönk i djupet ner,
Än log åt skyn, som sorgen ler.

Svensk eller finne! kom med mig
Till dessa öde ställen.
Där vågen hvitast tumlar sig
Och spritter högst mot hällen;
Där satt han. Följ mig dit, och hör:
Hör honom själf, förrän han dör.

"Jag är den siste karolin,
Den ende än på jorden,
Som sett kung Karl." Med trotsig min
Han uppstod vid de orden.
När Karl blef nämnd, han hvarje gång
Tog af sin hatt mer rak och lång.

"Se här" — nu med sin venstra hand,
Den högra ryssen skjutit,
Han läste upp ett folioband,
I lås af messing slutet.
Sin bibel bar han med sig dit
Hvar dag, tillika med sin plit.

"Se här hans bild!" så såg han ut,
Som jag, i rock och bälte.
Men när han stod i moln af krut,
Se, det var kung och hjälte.
Stor, när han vann, men mera stor,
När, att förlåta, hem han for.

Jag ser ännu vid Fredrikshall —
Där stod jag honom nära,
Och hörde, när det skottet small,
Som fälde Sveriges ära —
Jag ser, hur på sitt svärd han drog,
Med hot bakom sig såg, och dog.

Grät Sverge: mer grät Finland dock,
Som mor och enka gråter,
Grät far och barn. Dess söners flock
Ej kom från Norge åter.
Ej att den fälld af dansken var:
Men till en stod frös häst och karl.

Jag ville dött där, jag också!
Dock svensk ännu var finnen,
Och byggde upp sin brända vrå,
Stolt af de stora minnen,
Dem, allt från Gustaf Adolfs dar,
Han ärft af farfar och af far.

Hvi föll jag ej, förrän jag såg
Vårt folk för ryssen springa?

Dock sprang jag ej: i blod jag låg,
Och h'll ännu min klinga
I venstra handen, som var kvar,
Då man från Willmanstrand mig bar.

Här ser du både svärd och man;
Och slika voro många;
Men utan hufvud går ej an,
Hur käck man är att stånga.
Dock, freden kom och böd oss än
Förblifva svenske frie män.

Som sådan, o! hur lycklig här
Min ärfda teg jag skötte!
Blott ej en skymt ur viken där
Af grönt och rödt mig mötte,
En annan syn mig gjorde ve:
Att fänrikar i vaggan se.

Då ropte jag: hur skall det gå,
Om Ryssen kommer åter?
Men tänk! som fordne gossar blå —
Af glädje än jag gråter,
När jag det mins — där stodo män
Vid Valkiala upp igen.

Bland dessa en! — Men hör förut:
Jag var re'n gammal vorden,
Då jag en enka fann till slut,
Som tog mig uppå orden,

De orden: Topp! *En* hand jag har.
Törs du den ta'? Vi bli ett par!

Se'n log min ålder, lika skild
Från flärden, som från bristen.
En dotter! — Såg du ängelns bild
Bredvid evangelisten?
Så stod hon vid mitt morgonbord,
Och läste för mig Herrans ord,

Se'n gick hon i mitt hus och böd,
Och allt blef skick för dagen.
För henne blott, se'n modrens död,
Och af den fröjd betagen
Att se det svenska mod igen
Bli hvad det var — jag lefde än.

En afton vid en främlings arm
Hon kom där öfver ängen.
Jag såg re'n rodnande af harm,
Åt min pistol vid sängen.
Ehuru lam, jag än haft mod
Att kräfva ut förförar'ns blod.

Men strax han trädt inom min dörr,
Jag fann en man af heder.
Så steg till patriarken förr
En gäst från himlen neder.
Karl kämpat: ej dör Hoglands namn!
Så var hans hälsning i min famn.

Nu, Herre! skrek jag, låter du
  Din tjänare få fara.
Nej, ropte han, nej, lef ännu,
  För att ett vittne vara,
Hur mig din dotter lycklig gör,
Då segren hit mig återför.

Där skymtar bort om sjön hans gård,
  Som bonden glad besökte:
Där utan skryt hans visa vård
  Naturens fägring ökte,
Dit bjöd han mig till lifstidsvän:
Hit väntad blott som brudgum än.

Re'n kom hans dag, re'n slog hans stund:
  Ett bud för honom lände,
Ett bud om segern vid Svensksund
  Den ädle till mig sände.
Till himlen lyft, på knä för Gud,
Jag glömde bröllop, måg och brud.

Re'n bruden satt i all sin skrud,
  Och högtiden begyntes.
I land flög måsen, stormens bud,
  Och ingen brudgum syntes.
Det hven så hemskt, som ur en graf,
Det blef ett Herrans väder af.

Jag ofta sett den vilda sjön
  Stå upp, som till en härnad,

Ej blott mot klippan här och ön,
Men emot himlen ärnad.
Dock aldrig förr jag sett den så
Förgrymmad häfva sig som då.

Ett segel syntes — bruden lopp
Med dödens färg på kinden;
Och kronan refs ur håret opp,
Och fjärran flög med vinden.
Dock här en brudsång bäddad var,
Här nere, för det kära par.

Hit styrde han, att undfly där
Försåtet af en bränning.
Hit lyckligt frälst, från udden här
Han skulle med en vändning,
I hamnen löpa in. Då kom
En il och hvälfde båten om.

Ett hufvud — det var hans — hon såg
Sig öfver vågen lyfta,
Och sprang dit ner, där samma våg
Sig vrok åt brantens klyfta.
Där, sänkt på knä, hon hof sig fram
Med hanĉen sträckt, då han dit samm.

Han grep den, och från klippans brädd
Af vågen drogs tillbaka;
Och drog med sig sin brud i bädd:
Så blef hon dock hans maka.

Man fann de tu med hand i hand,
Och grof dem så i kyrkans sand.

Snart hundraårig sitter jag
  Dock lugn, här i min skrefva:
Blott ej mitt fosterland en dag
  Jag nödgas öfverlefva!"
Så talte han, och från den da'n
Ej syntes mer, där han var van.

Blott tallen ser man än där stå,
  Af stormens våld ej bruten.
Blott vågen hör man än där slå
  Mot klippan, skumbegjuten;
Och kyrkan än i sitt förvar
Hans bibel och hans värja har.

Morgonstjärnan.

(Fannys första nattvardsgång).

O morgon, som förnyar
Mitt saliga förbund med Gud,
På dina purpurskyar,
Hvem bär mig nådens bud?
Du, på hvars glans så gärna
Jag såg re'n i min moders famn

I dag, o morgonstjärna,
Förstår jag rätt ditt namn.

En afbild af den Milde,
Som fram i tidens mörker stod,
Och det från ljuset skilde
Med strömmen af sitt blod;
Du med hans blick mig hälsar,
En blick, där all hans kärlek ler.
Det ljus, som världen frälsar,
Jag i din klarhet ser.

Du bleknar och försvinner
I dagen, som du bådat har.
Dock vet jag, att du brinner
När solen, lika klar;
När henne, som där stiger
Så härlig, till ett vittne, opp
Vid löftet, som inviger
Mitt lif till evigt hopp.

Du själens morgonstjärna!
Framtindra öfver oss i dag.
Och för oss, dit vi ärna,
Med himmelskt välbehag.
Snart vägen är förliden:
O då, en aftonstjärna sedd.
Du kallar oss till friden,
Där bortom skyn beredd.

MIKAEL CHORÆUS.

Enkans visa.

Ensam i min låga koja
Lefver jag förnöjd ändå,
Fast omkring min spinnrock stoja
Många faderlösa små.
Fastän faderlösa små
Rundt omkring min spinnrock stoja.
Är mitt hjärta lugnt ändå.

Han, som vakar för oss alla,
Han, de faderlösas far,
Änglaskaran skall befalla

Att beskydda deras dar!
Att beskydda deras dar
Skall han änglarna befalla,
Han, de faderlösas far!

Denna ljufva tanken tröstar:
Också jag har varit säll!
Han bekymret öfverröstar
Mången ledsam vinterkväll.
Mången ledsam vinterkväll
Denna ljufva tanken tröstar:
Också jag har varit säll!

Och vi råka än hvarandra
I ett sällt och okändt land,
Där de ömma makar vandra
Oupplösligt, hand i hand.
Oupplösligt, hand i hand,
Skola ömma makar vandra
På odödlighetens strand.

En tanke på min egen graf.

Var är min graf, hvar är det mörka tjället
Där jag skall ensam bo?
Månn' någon gång jag skådat detta stället
Och trampat det i ro?

Ack nej! Kanske min trånga stig skall ledas
Till någon okänd strand,
Och där min bädd, min sista bädd tillredas
Af någon okänd hand;

Där ingen vän skall stanna vid min sida
Och lindra ångerns sår

Och under bön det sista slag förbida,
Som detta hjärta slår;

Och skingra ömt det tvifvelsmål, som skymmer
En lyckligare värld;
Och ta emot mitt ömmaste bekymmer,
Min sista afskedsgärd.

Till er, hvars hand min första vandring stödde
På dygdens svåra stig;
Till er, hvars själ vid mina afsteg blödde,
Otackad utaf mig.

Dock, lika godt, hvar himlen hälst må ärna
Min ringa hyddas fall:
Jag vet dock visst att hoppets milda stjärna
Där äfven lysa skall.

Jag vet dock visst, att jag är lika nära
Dig, mänskligheten far,
Och att du skall en stilla fred beskära
Åt mina sista dar.

En minnesvård, den sörjer jag ej öfver;
Den må förtjänsten få!
Till grafvens lugn jag ingen vård behöfver
Och multnar nog ändå.

Men fins blott en af mina många vänner,
Hvars ömhet jag var vård,
Som sett mitt fall och mina strider känner:
Se där min eftervärld!

Om någon dag den lycka han begråter,
Som kanske var för hård,
Om någon dag mitt namn han kallar åter:
Då har jag minnesvård!

Så tag då, jord, tag hulda mor tillbaka
Och göm uti din famn
Den ädla skatt du gaf mig att bevaka,
Min aska och mitt namn.

Förvara den, till dess hon hörs, den rösten,
Som döda väcka kan.
Ljuf är den tron, förträfflig är den tröjsten,
Och därför är hon sann.

Ederna.

Jag svär att aldrig älska mer;
Så har jag svurit hundra gånger;
Men, min Sofi, när dig jag ser,
Så svär jag om väl tusen gånger.

Jag svor, att intet ögonpar,
Fast syskon till en morgonstjärna,
Förvirra skulle mina dar;
Men ack, nu svär jag om så gärna.

Jag svor att fly hvar vacker hand:
Den skulle möta min förgäfves

Förutan kramning, utan brand;
Men ack, men ack, jag svor förgäfves.

Jag svor att aldrig svära mer
Och svor igen att aldrig hålla:
Men, min Sofi, när jag dig ser,
Jag svär att svära och att hålla.

Hvad straff, hvad straff förväntar mig
För alla mina falska eder?
Sofi, att glömmas utaf dig.
Ack, i hvad afgrund brottet leder!

Men om ännu jag heligt svär
Att evigt, evigt trogen blifva,
Och om jag evigt trogen är:
Hvem skall mig då belöning gifva?

Sofi, du måste gifva den,
Om jag den ej skall evigt sakna
Och åter svära falskt igen,
Och kvalet i mitt hjärta vakna!

Men ack, men ack, jag sorgsen ser,
Jag är ej värdig att den njuta!
Du läser dessa ord — och ler,
Och jag går bort att tårar gjuta.

Jag svär, att jag ej mera svär
Uppå det ena eller andra,
Och vill med plågan, som mig tär,
Helt tyst min korta bana vandra.

JOHAN DAVID VALERIUS.

Vårvisa.

Kom, sköna Maj, och blicka,
Med milda ögon ner;
Jag är en liten flicka,
Som dansar blott och ler.
Det är för sött om våren
Att under lek och ras
Strö blommor uti håren
Och sätta löf i glas.

Se böljan rörd af vestan
Och stora drifvan smält,
Och rågen broddas nästan
På pappas åkerfält,
På gål'n å' djupa pussar,
Dit Kalle går ibland
Och bygger rara slussar
Och fästningar af sand.

Snart kommer liten ärla
Och säger: "det är vår",
Snart daggens silfverpärla
I sippans sköte står.
Bror Kalle, ack hur roligt
Att vid en aftonstund
Gå hand i hand förtroligt
Omkring i gröna lund.

Så skall jag ta min hufva,
Slå under hakan knut,
Och leka hök och dufva
Och sista paret ut;
Så har jag bolln i barmen,
Jag smyger fram med den
Och "bränner" Karl på armen
Och kysser honom se'n.

Nog händer det att kjolen
Blir lite våt i dyn,
Att kinden steks af solen
Och blåsten skämmer hyn.

Men mamma aldrig räknar
Så strängt med sin Sofi;
Hvad gör mig några fräknar,
Blott jag är glad och fri?

Nöjets bål.

Under dans af yra stunder
Och vid lystna geniers sång,
Brygde mor natur en gång
Nöjets bål, ett bålars under;
Drack så hela världens skål,
Ropte: "Söner, dricken alle!
Evigt er begäret kalle
Till en evig nöjets bål!"

Hvilket haf? — Millioner sorter
Fylla bålen, djup och vid:
Fåfängans champagne, i strid
Med den tunga lättjans porter,
Cypris-gossens ljufligt franskt,
Fin likör på suckars fläktar,
Vänskapens konstantia-nektar,
Hymenéens bitter-spanskt.

Hur det skrikes jämt på mera,
Smuttas, bytes, göres val!
Några svälja stor pokal,
Andra pimpla små, men flera;

Eget glas får ofta stå,
Och på grannens tages miste,
Ingen komma vill den siste,
Ingen vill den förste gå.

Dåren där i blinken tömmer
Sitt till rågan fulla mått,
Då en vis, med mindre lott,
Något för en morgon gömmer,
Grälen finner laget torrt,
Tror ej bålen värd att pröfvas;
Misantropen, rädd att döfvas,
Låter ångan dunsta bort.

Höga konst att veta njuta!
Med en oaflåtlig törst,
När man smakat bägarn först,
Huru svårt att sedan sluta!
O, då nöjets öfverdrift
Alstrar tomhet och förslappning,
Skall du, bringad till förknappning,
I hvar droppe suga gift!

Dödlige, så drick! — Men sällan
Rusa dig af bålens saft;
När du saknar nöjets kraft,
Tröstar fåfängt visdomskållan.
Fordra ej hvar dag kalas;
Vänj dig ock att nykter vara
Och i bottnen ännu spara
Socker för ditt afskedsglas!

Aftonen.

om sorglig andakt tiger
Omkring en älskad graf,
Den svala natten stiger
I moln på fästets haf.
Re'n skogens samljud slutas;
Naturen slumrar sällt,
Och balsamtårar gjutas
Kring näjdens dufna fält.

I ovisst sänkta strålar
Från månen, blek och mild,
Erinringen sig målar
En luftig drömmens bild.

Med lätta vingars segel
Hon genom rymden far
Och i en magisk spegel
Mig visar forna dar.

För min inbillning sväfva,
Som skuggor, kval och fröjd,
Och känslor genombäfva
Min själ, så rörd, så nöjd.
Den stunden, som försvinner,
Vet ej af återgång;
Dock än dess ljud mig hinner
Liksom en fornvärlds sång.

Förflutna sceners minnen
Upplifva än mitt bröst:
De omärkt väckta sinnen,
Begärens första röst,
Hvar suck vid flickans hjärta,
Hvar tankes yra spel,
Den stilla ångrens smärta
Och hvart försonadt fel:

Min ungdoms vilda låga,
Den kalla pliktens band,
Och dygdernas förmåga
Och hoppets gryningsrand,
Och bättre stjärnors ljusning. —
Allt från en fjärran tid
Ler mot mig med förtjusning
Och hälsar mig med frid.

O må jag, åldrig känna
Mig själf så lugn och fri!
Må tyst och skön som denna
Min lefnads afton bli!
Och då jag söker stranden
Vid dödens midnattsstund,
En genius hämte anden
Med kyssar från min mund!

Som löfvets susning hviske
En suck i kvällens vind!
Som daggens regn förfriske
En tår min sjunkna kind!
I vrån af kyrkogården,
Likt stjärnans skimmer må
Vid mossbetäckta vården
En ädel handling stå!

Visa.

Blixt är stunden,
Men hon blixtrar än;
Skapom sekler af sekunden,
Då vi njuta den.

Tiden svingar
Örnlik oss förbi;
Skjut i flykten bort hans vingar,
Och han går som vi.

Bägarn fyllom
I vårt muntra lag,
Och med glädjens sol förgyllom
Molnet af vår dag.

Må bland döda
Sorgen ensam gå;
Här de hvita och de röda
Bålens blommor stå.

Ljusa drömmar
Nöjets slummer gaf;
Glädjens flod, med vinets, strömmar,
Ned i tidens haf.

Skeppsfarten.

(Efterbildning.)

Jag hälsar dig fredliga flagga!
Kom, vimplade drake, att vagga
De älskande, slumrande tryggt;
O gunga oss sakta på fjärden
Till hamnen, vid slutet af världen!
O kom och bevinga vår flykt!

Vi foro och foro på vågor,
Där sprungo, vid nattliga lågor,
Försilfrade, fiskarna fram;
Vi foro så sött genom ängar,

Där bäddade blommorna sängar,
Där drucko vid stränderna lamm.

På däcket vi lekte förtroligt,
Vi hade så roligt, så roligt,
Vi lärde hvart berg våra namn,
Vi blåste på hornen i sundet,
Vi sjöngo en psalm invid grundet
Och jag höll min flicka i famn.

I skuggan af hängande segel
Stod böljans omätliga spegel
Den stjärnorna dansade på;
Vi njöto, vi njöto minuten,
Högt öfver oss himlen låg sluten,
Och jag var därinne ändå.

Den tiden var lycklig. O! blicka
Ur tårar, min rodnande flicka,
Och säg: "den var lycklig för mig!"
Då låter jag stormarna strida,
Jag sätter mig glad vid din sida
Och far genom lifvet med dig.

PER HENRIK LING.

Hermans sång ur herdedikten "Kärleken."

Stunden
Bortilar,
Men icke min smärta
Lunden
Han hvilar,
Men icke mitt hjärta.
O, Emma! min vän,
Skall jag vänta dig än?

Hanen
Hörs sjunga
Sitt väktarekväde;
Svanen
Ses gunga
På sjön med de spåde,
O, Emma! min vän,
Skall jag vänta dig än?

Månan
Sig kastar
I böljornas sköte;
Rodna'n
Framhastar
Att fira vårt möte.
O, Emma! min vän,
Skall jag vänta dig än?

Böjen
Er, lindar!
Jag ser nu min Emma.
Dröjen,
I vindar!
Jag hör hennes stämma.
Natur! kom och vig,
Vig min Emma och mig!

Dufvan
Bland klippor
Vår brudsång re'n kväder.
Tufvan
Med sippor

Vår brudsång beklädes.
Natur! kom och vig,
Vig min Emma och mig.

Solen
Framdansar
Likt bröllopets tärnor.
Polen
Bekransar
Vår brudpell med stjärnor,
Natur! kom och vig,
Vig min Emma och mig!

JOHAN ANDERS WADMAN.

När jag dricker.

När två gubbar om en guldstång nappas
Eller kifvas om en tufva jord,
Haltande till ärans tempel kappas
Eller lufvas om två tomma ord;
Hej, då dricker jag och ler,
Gamle stutar, godt åt er.

När två kär'ngar omkring kaffekoppen
Båda nästan sorger och förtret,

Skåda lyten båd' till själ'n och kroppen,
Skvallrande, hvad ingen dödlig vet;
Hej, då dricker jag och ler,
Arga klafferskor åt er.

När två män, som vandra samma bana,
Ljuga ljufva miner åt hvarann,
För att snärja i dess egen vana
Den bedragne vännen, om man kan;
Hej, då dricker jag och ser,
Om ej hin drar af med er.

När två grannfru'r med hvarandra träta
Om att sitta främst i gästabud,
Orka hvarken ljuga eller äta,
Afundsjuka på hvarandras skrud!
Hej, då dricker jag och ber:
Gud bevare mig från er!

När en yngling hos sin älskarinna
Anser kojan rymlig som ett slott,
När hans flicka, blott hon får bli kvinna,
Tror sig vinna paradisets lott;
Hej, då dricker jag och ger
Stundom ett godt råd åt er.

När jag ser en liflig barnaskara,
Obetänksam, bullrande och yr,
Trotsande förbud och ris och fara
För en stulen frihets tidsfördrif;
Hej, då dricker jag och ber:
Himmelen bevare er!

När jag sitter vid den fulla bålen
Inom ett förtroligt brödralag,
Jubilerande för första skålen,
Tömmande pokaln i långa drag;
Hej, då dricker jag och ser,
Glada bröder, efter mer.

Ack, men sitter jag vid tomma bålen
Inom ett förtroligt brödralag.
Stammande så trögt på sista skålen,
Gäspande så vidt mot nästa dag;
Aj, då dricker jag och ser
Ändå efter litet mer.

Hu, men ligger jag på branta brädden
Af den svarta, kalla, djupa graf,
Utan ro i mjuka, varma bädden,
Luktande på flaskan, doktorn gaf;
Tvi, då dricker jag, men ser
Visst ej efter något mer.

Kungen och skomakaren.

Ingen vördar mer vår kung,
Hvarken gammal eller ung,
Än jag gör det;
Men jag byter ej min syl
Mot hans spira, ej min pryl. —
Månn' jag bör det?....:,:

Kungen i sitt stolta slott
Vill, men kan ej göra godt
Emot alla
Jag gör skor åt en och hvar
Som kontanta medel har
Att påkalla....:,:

Klädd i äkta gullgalon
Sitter kungen på sin tron,
Prydd med krona.
Min rock vadmal, byxen skinn,
Stolen träd, nattmössan min
Hufvudbona....:,:

Kungen måste natt och dag
Göra rätt och skipa lag
Åt allmogen.
När fyrabendstimman slår,
Fri som en baron jag går —
Uppå krogen....:,:

Men en kung knappt i sitt hus
För sitt råd får ta' sitt rus,
När han vill det;
Jag, en fattig borgersman,
När — och hvar — och hur jag kan
Komma till det....:,:

Många barn har landets far;
Kungen magrar alla dar
Af omtanka.

Jag blir hvar dag fetare,
Fast de feta stekarne
Sällan vanka....:,:

Uppå kungens gyllne fat
Ligger fin och liten mat,
Mäst sirater.
Ur en stor krukmakarskål
Äter jag båd' fläsk och kål
Och potater....:,:

Kungen ofvan på sin fisk
Sköljer vatten, vin och slisk
Genom strupen.
När jag första tuggan fått,
Tycker jag han gör så godt —
Gamla supen....:,:

Med de store — om vårt väl
Ligger kungen jämnt i gräl
Hela året.
Kommer liten, kommer stor,
Är mitt tal: Gutår, min bror!
Nå, hur står det?....:,:

Kungen bråkar ofta mer
Med en trögkörd statssekter,
Än han gitter.
Laskar Mårten sömmen sned,
Får han spannrem till besked,
Så han spritter....:,:

Blåser fienden allarm,
Måste kungens vanda arm
Ut med svärdet.
Jag blir hemma där jag bor
Och betal's för kommisskor
Öfver värdet....:,:

Jag ber Gud: "O Herre, gif
Kungen långt och lyckligt lif,
Makt och ära!"
Dock en gång båd' han och jag
Kanske just på samma dag,
Svepning bära....:,:

Konstnärn öfver kungens ben
Hvälfver marmormausolén
Till hans minne.
På en kyrkgård, längst vid dörrn,
Står att läsa i ett hörn:
Mäster Pinne....:,:

Ännu efter tusen år
Kungens namn i boken står,
Prisadt, hädadt.
Efter ett, två eller tre
Tiga alla lymlarne,
Som mig smädat....:,:

Min lilla vrå bland bergen.

Jag vet en vrå emellan bergen
En liten vrå, som tillhör mig,
Där ingen flärd innästlat sig,
Där ingen oskuld skiftat färgen.
Hvart än mig ödet kasta må,
Jag längtar åter till min vrå,
Min lilla vrå bland bergen.

En koja, högröd som skarlakan
Och lugnare än ett palats,
Ger åt mitt läger skygd och plats —
En rosenhäck är mitt sparlakan.
Hvart jag af ödet jagas må,
Jag längtar åter till min vrå,
Min lilla vrå bland bergen.

Där har jag stängt en fånge inne,
Som måste gifva sig tillfreds
Inom den lilla trånga krets,
Ty jag har bländat håg och minne:
Hvart än mig ödet drifva må,
Jag längtar åter till min vrå,
Min lilla vrå bland bergen.

Min lilla Hildur heter fången,
Och kärleken med blomsterband

Fäst hennes hjärta, fot och hand
Vid kojans sångare och sången.
Hvart jag af ödet jagas må,
Jag längtar åter till min vrå,
Min lilla vrå bland bergen.

Hon är befäst, min lugna hydda,
Så otillgängelig som säll,
Ty mörka skogar, höga fjäll
Mot världens stormar henne skydda.
Hvart jag af ödet jagas må,
Jag längtar åter till min vrå,
Min lilla vrå bland bergen.

Jag har sett ramla flere troner
Som fåvitskt barnalek till grus,
Men ännu står mitt trygga hus
Och vet ej af revolutioner.
Hur högt mig lyckan gynna må,
Jag längtar åter till min vrå,
Min lilla vrå bland bergen.

Jag jagade i ungdomsåren
En brokig fjäril, prydd med gull.
Jag vilse gick, jag föll omkull,
Jag stötte mig — än svida såren,
Men jag var lycklig nog ändå
Att åter hitta till min vrå,
Min lilla vrå bland bergen.

Att lyckans yra fjäril fånga,
Jag löper aldrig mer omkring;

Ty jag har lärt, att ingenting
Man vinner så med mödor många.
Nej, jag har lycka nog ändå:
Min sköna fånge i min vrå,
Min lilla vrå bland bergen.

JOHAN OLOF WALLIN.

George Washington.

Svensk, fatta glaset i din hand
Och klinga med amerikanarn
För fadren af hans fosterland,
Den gamle, tappre samfundsdanarn!
Så högt i ärans Pantheon
Som du din store Vasa ställer,
Så han sin store Washington —
Och bådas bröst af stolthet sväller.

O frihet, ur Guds hjärta ledd
Att strömma i hvar mänskoåder!
För dig har hafvet ingen bredd,
Och jorden inga antipoder.
Ehvar du lyfter kämpens arm
Mot dem som mänskorätt förtrycka,
Går pulsen hög, blir själen varm,
Och ropet skallar: seger! lycka!

Du var det, af hvars riddarslag
Han dubbades den ädle hjälten,
Som med tyranners nederlag
Förhärligat Virginska fälten.
Du var det, på hvars bud han kom
Slog fienden — och så till dalen
Med Fabii lager vände om,
Den borgerlige generalen.

Du var det, hvilkens höga tolk
Han blef, och kändes på accenten,
När han gaf lagar åt sitt folk,
Den konungslige presidenten.
I fridens rad med samma mod
Satt nu den vise i sin toga,
Som det, hvarmed den tappre stod
Vid Trenton, Yorktown, Saratoga.

O, när i glömskans djupa famn
Så mången storhetsbubbla brister,
Och många firadt furstenamn
Sitt sken på minnets stjärnhvalf mister:

Då skall han, krönt af seklers lof
Bland de odödelige trona,
Den konungen förutan hof,
Förutan vakt och prakt och krona!

Vår känsla vallfar till hans stoft,
Till hjältegrafven, där han hvilar ...
Där sprids ej veka blommors doft,
Där växa inga tårepilar;
Men nit för frihet, lag och stat,
Men tro och vänskap åt all världen,
Och arfvet af evärdligt hat
Till våldet, träldomen och flärden!

Grafskrift.

Jordens Oro Viker
För den frid, som varar:
Grafven allt förliker,
Himlen allt förklarar.

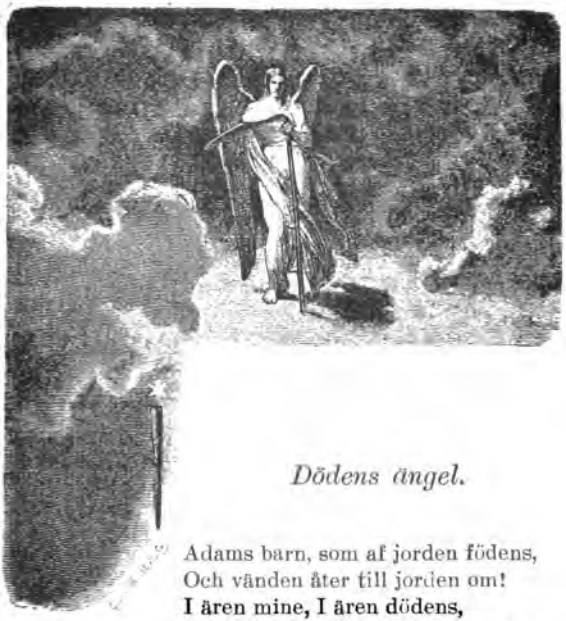

Dödens ängel.

Adams barn, som af jorden födens,
Och vänden åter till jorden om!
I åren mine, I åren dödens,
Allt sedan synden i världen kom,
Jag står i öster
Och når till väster;
Och tusen röster,
I tidens gäster!
Jag bär till eder med Herrans ord
Från luft och lågor och haf och jord.

I bon och byggen, som sparfvar bygga
Sitt bo i sommarens gröna lund.
De sjöngo glada, de sutto trygga
I trädens löfviga skygd en stund:
Men fågla-nästen
Ej profvet höllo,
När deras fästen
För stormen föllo —
Och tyst blef sången, och sjöngs ej om,
Och glädjen, gången, ej återkom.

I gån och sucken, som dufvor sucka,
För morgondagen, som I ej sett;
Då oförtänkt, som en fallets lucka,
Sig jorden öppnar för er med ett —
Och i försvinnen
I plötsligt nedan —
Och edra minnen
Försvinna sedan —
Och nytänd måne ur silfversky
Ser andra komma — och andra fly.

I sväfven lätta i dansens ringar,
I stojen yra i nöjets lag,
Och myrten blommar, och lyran klingar....
Men öfver tröskelen stiger jag:
Då stannar dansen,
Då sänkas ljuden,
Då vissnar kransen,
Då bleknar bruden,
Och *sorg är änden*, som skriften sagt,
Uppå all glädje och glans och makt.

Jag är den starke, som hafver makten,
Till dess en starkare komma skall.
På höga fjällen, i djupa schakten,
Det är min anda, som susar kall.
De smittans ilar,
Som rensa länder;
De nattens pilar,
Som ut jag sänder,
De slå sitt offer, och slaget tål
Ej mur af koppar, ej sköld af stål.

Jag sveper vingen om nordanstormen,
Och rullar dynande våg mot strand.
Af stats-systemer jag krossar formen,
Och vrider viggen ur dundrarns hand.
Som nattens väkter,
Jag sekler jagar;
Och mänskosläkter
Och värk och dagar
Som böljor hvälfva sig för min fot,
Tills sista böljan där lagt sitt knot.

Mot mig förlora sig vett och vapen,
Mot mig ej lärdom och konst består.
Jag frihet ger åt lifegenskapen,
Och härskarviljan i järn jag slår.
Jag striden leder —
Och härar falla;
De ligga neder,
De ligga alla,
Och vakna ej vid larmtrummans bud,
Men först vid domens basuna-ljud.

Min hand blott vinkar — och jorden sopas:
Allt lefvande till det rummet far,
Där intet öra hör namnet ropas,
Och ingen tunga sig rör till svar.
Min fot lustvandrar —
Och stjälper troner:
Och Alexandrar,
Napoleoner,
De herrar fordne i höga loft,
De äro vordne en handfull stoft.

I låga jorden, på den de vandra,
På den de strida om rang och arf,
Jag blandar släkterna om hvarandra,
Jag lägger tiderna hvarf på hvarf.
I djupa natten
Ej följer prakten
Och icke skatten,
Och icke makten.
En gång de ägas — en annan gång
De andras äro, som laga fång.

Ej ofvan jord är en borg belägen,
Som eder tryggar, i vandringsmän!
En egen ägendom I ej ägen,
Fast öppet fastebref lydt på den.
Se diademen,
Och sorgedoket,
Och purpurbrämen
Och arbetsoket,
Sig nya hufvuden sluta kring,
Om nya halsar de slå sin ring!

I åren komne, I skolen gånga;
I hafven här icke hem och hus:
I skolen bo i den staden trånga,
Där sol och måne ej tända ljus;
Där sköldemärket
I porten krossas,
Och ur dagsvärket
Den trötte lossas,
Och fångens länkar och hjärtats band
Så spröde brista för samma hand.

Hvar är din moder? Hvar är din maka?
Då ha de vandrat den vägen bort,
På den de komma ej mer tillbaka,
På den du följer dem innan kort....
Ty skatten akta,
Som Gud dig sänder
Den halkar sakta
Ur dina händer,
Och ses ej åter af dig, förrän
Du svara skall, hur du vårdat den.

Hvar är din broder? Hvar är din like?
Så frågar Herren dig då ej mer.
Då har du bröder, du spotske rike!
Uti de matkar, du näring ger....
Och när de mätta,
Som du, aflida,
Skall efter detta
En matk dig bida,
Som närs och lefver i evig tid,
Uppå ett samvete utan frid.

Han bidar eder, som liknöjdt skåden
En annans fall, blott I själfve stån!
Som tro och fädernesland förråden,
Och med det heliga drifven hån!
Som lagar vriden,
Och hjärtan villen,
Och oskuldsfriden
På lek förspillen!
Och *ve* blir slutet på hån och lek,
Då hämdens vålnad sig reser blek.

Han bidar eder, I lögnens andar!
Då tungan låder vid eder gom.
Åt redligheten sitt gift hon blandar
Och äran faller för hennes dom....
Men mot min glafven
I intet kunnen:
Jag spärrar grafven
Och smädemunnen,
Som nästa gång, se'n han målet mist,
För *Den* skall svara, som dömmer sist!

Ransaken, dödlige, edra syften,
Med bäfvan forsken er själs begär;
Och rena händer och hjärtan lyften
Till *Den*, som vet hvad i människan är!
I till den orten
Dock skolen ländа,
Där öfver porten,
Till tidens ända,
Det skrefs oryggeligt det beslut:
Här hvar går in, och går ingen ut!

Er jorden slukar, med värf och planer,
Och lycker åter sin mun igen,
Om likt favoner, om likt orkaner,
I vederkvickt eller härjat den....
Men ej af jorden
Ert mått begären;
Ty det I vorden
Och det I ären,
Det verket eder blef anbefaldt,
Den Ende känner, som känner allt.

Hvad Herren åskar, till dig han sade;
Han mätte ut, för ditt vandringslopp,
Hvad du, o mänska, att bära hade,
Och hvad du hade att fylla opp.
Han kraft beskärde
Till hvad du borde,
Och vishet lärde,
Att rätt du gjorde,
Om blott du hörde i lydigt bröst
Den store, helige andens röst.

Hör ande-rösten, den klara, djupa,
Och i Hans ärende upprätt gack;
Du se'n ej spörje, om du skall stupa,
Ej häller sörje för världens tack!
Du fylle kallet —
Och frukte icke!
Ur själfva fallet
Du uppåt blicke!
Så skall dig fatta en änglahand
Och stilla föra dig till ditt land.

Gack trygg, i styrkan af ädel vilja,
Igenom profvets och mödans tid!
Så kan dig världen från lyckan skilja,
Men ej från dygdens och sinnets frid;
Så kan i jorden
Väl kroppen myllas,
Dock guda-orden
På anden fyllas:
Du trofast var intill dödens dag;
Nu gode tjänare, lönen tag!

Gör rätt åt alla, och lindra nöden,
Och trösta sorgen, hvarhälst du kan!
Försvara sanningen uti döden,
Och vinn som kristen, och fall som man!
Ej jordisk vinning
Till lön du tager,
Ej kring din tinning
En snarblekt lager;
Men ljus och evig och skön och hel,
De sälla heligas arfvedel.

Hvad vore tron, om den icke låge
En klarögd pärla på hjärtats grund,
Och upp till himmelen stilla såge,
Då skalet brister i mognans stund?
Den sköna hvilan
Gör slut på plågan....
Och — blixtrar bilan,
Och flammar lågan,
Martyr! se himmelen öppnar sig,
Och kronan räcker försonarn dig!

Hvad vore dygden, om lifvet vore
Med stoftets flämtande gnista släckt?
Du förste *Gustaf!* Du andre *store!*
Du frie, modige *Engelbrekt!*
Och alla visa,
Och alla ömma,
Som mänskor prisa
Och mänskor glömma!
Hvad vore ömhet, förstånd och kraft,
Om endast grafven till mål I haft?

Hvad vore äran, som till er ropar,
Att vörda plikten — att dö för den,
Om hon berodde af fala hopar
Och deras falare hufvudmän?
Nu strålar friden
Från hennes anlet,
Om också tiden
En suck föranlät;
Ty tiden stänker ej upp sitt dam
Till stjärnegatan, där hon går fram.

Hvad vore lyckan? Hvad vore glädjen,
I kärleksringen så ljuf och ren —
Om, när den bryts, I ej återkedjen
Dess brutna länkar vid hoppets sken?
Så ödeblifvet,
O hjärtan såta,
Hvad vore lifvet?
En olöst gåta,
Ett obarmhärtigt uriebref,
Som Gud i vrede för mänskan skref!

En åldrig Jakob sin Josef mister,
Och Jonathan ifrån David går,
Och pressadt bröst i en suckan brister,
Som ingen tröst i all världen får.
Och Rachel gråter
De kära späda,
Och sig ej låter
Af något glåda:
Ty ute är med hvad dyrast var
För hennes hjärta och hennes dar:

Men Gud är kärleken. — Lugnen eder,
Betryckta hjärtan, och fatten hopp!
Det korn, I laden i jorden neder,
I gyllne skördar skall spira opp.
O! hvad I laden
Med sorg i grafven —
Hvad kärt I haden,
Hvad kärt I hafven,
Det är ej borta; men dock ej där —
Det är hos *Honom*, som evigt *är*.

I honom lefver allt lif, och röres
All kraft, och tänder sig klart allt ljus,
Hans kärlek famnar ock det, som föres
Till andra boningar af Hans hus.
Se genom dimman,
Du barnasinne!
När äfven timman
För dig är inne,
Så kallar Fadren. Emellertid
Med trohet värka och tåligt lid!

Dröj, lik Maria, med känslor rena,
Vid Jesu fötter, och hör och bed!
Se upp till korset, som Magdalena,
Där nåden blickar till ångern ned!
Johannes! slut dig
Till vännens hjärta!
Han tager ut dig
Ur tvång och smärta
Till helig frihet och salig fröjd
Uti sitt himmelska rikes höjd.

Väl dem, som redligt det ädla velat,
Det rätta sökt och det milda tänkt!
Som älskat mycket, fastän de felat!
Den varder mycket ock efterskänkt.
De här ej blefvo
Allt hvad de skulle;
Men änglar skrefvo,
Så kärleksfulle,
Hvad genom dem, uti minsta mån,
Den världen glädt, som de kommo från.

De hafva hållit sig vid det ena,
Att frukta Herren, och intet mer:
De hafva tvagit sin' kläder rena
Uti det blodet, som oskuld ger.
All strid är lyktad,
All synd förlåten,
Och oron flyktad,
Och stillad gråten; —
Den store Fadren vet deras namn,
Och trötte sjunka de i Hans famn.

Så fridfullt de uti Herran somna,
Så fröjdfullt hälsa de Herrans dag:
De ur bedröfvelsen äro komna
Och undan ödenas alla slag.
Ej mera fångna
I jordebanden,
De äro gångna,
Så talar Anden,
Ur mödans träldom till fridens hem,
Och deras gärningar följa dem.

De äro gångna. De gingo tida
Till rätta hemmet i Fadrens hus.
De skola bo i den staden vida,
Där sol och måne ej skifta ljus:
Ty klara solen
Är *Han*, som råder
Från höga stolen,
Och ser i nåder
Till allt, som rum i den staden fick —
Och lif och salighet är hans blick!

Och rum för alla, som tro och hoppas,
För alla rum uti himlen är.
Och som, när fikonaträdet knoppas,
I veten sommaren vara när;
Alltså I kännen,
Då dagen svalkas,
Hur Himlavännen
Till eder nalkas,
Och för till rummet, som Han beredt,
Där I med Honom förblifven ett.

Då dagen svalkas och skuggan breder
Kring edra dalar och berg sitt flor,
Så kommer Han och förlossar eder,
Hvars makt är såsom Hans kärlek stor.
De ögon trötta,
En stund de somna....
De värktyg nötta,
En stund de domna....
En annan stund, till ett annat lopp,
I edra hufvuden lyften opp.

Och ny är himlen, och ny är jorden,
Och ny är himlens och jordens son,
Och saknar icke, odödlig vorden,
Det trånga hemmet, han kom ifrån.
Det har försvunnit,
Det är förvandladt —
Men tro, som vunnit!
Men dygd, som handlat!
I hafven lotten åt er beredd,
Af låga sinnen ej hörd och sedd....

Då äro torkade alla tårar,
Då äro helade alla sår....
Ej mer, på trafvar af lik och bårar,
Med fackla nedvänd och släckt, jag står.
Jag facklan vänder —
Och i detsamma
Den återtänder
Vid lifvets flamma,
Och blandar, evig seraf, min ton
I eder lofsång vid ljusets tron.

ESAIAS TEGNER.

Frids-röster.

När de mäktige på jorden
Trampa en föraktad ätt,
Och i södern och i norden
Styrkan öfver allt har rätt;
När den svagare förtryckte
Svekets dolk i gördeln bär,
I din egen barm du flykte
Och slut frid med världen där!

Stiger dagen på det höga,
Blickar glad och fridsäll ner,
Hata ej! hans rena öga
Djupet af ditt hjärta ser.
Kommer kvällen med sin stjärna, —
Kvällen är med friden släkt —,
Stäng ditt bröst för hat, så gärna
Som din dörr för nattens fläkt!

Döm ej strax den vilseförda,
Stolte broder, med förakt!
Icke vägde du den börda
Ödet på hans skuldra lagt.
Icke talde du de strider,
Som han stridde för sin dygd;
Icke vet du hvad han lider
Af sin ånger, af sin blygd.

Du, som hämnd och hat förkunnar
I din egen himmels namn,
Ser du icke, himlen unnar
Rum åt alla i sin famn.
Om den slutna evighetens
Dolda rådslag hvad vet du?
Hvem har mätt barmhärtighetens
Bottenlösa djup ännu?

Ack, hvad gör det, hur vi kalla
Denne far, som dock är vår?
Hvad tillfälligt är må falla,
Det väsendtliga består.

Månn' den vise med sin lära,
Än så djup, så konstigt byggd,
Kommer världens Gud mer nära,
Än den vilde med sin dygd?

Hör mig, hör mig, gode fader,
Väsen bakom världen gömdt!
Ibland jordens myriader
Lys de många, som dig glömt!
Tyd för dem instiktnings-orden
Till hvad ädlast jorden såg:
"Gudi ära, frid på jorden,
Månskorna en helig håg!"

Månska, någon himmelsk flamma
Lefver i dig, vårda den;
Frid och kärlek måste stamma
Från den faderliga vän.
Vet du på din lefnads gåta
Något tröstligare svar,
Än att älska och förlåta
Sönerna af samma far?

Är du lycklig, väl, så gläd dig
Åt din lycka med en hvar,
Och ju mer du delar med dig,
Desto mera har du kvar.
Räck oss handen, vägra ingen,
Låt hvar glädje, som du njöt,
Flyga genom brödraringen
Liksom en elektrisk stöt!

Om du lider, om du faller
Misskänd, utan tröst och hopp,
Genom lifvets fängselgaller
Se i öppna himlen opp,
Där hvar hatfull själ, hvar bitter
Svartnar som en slocknad brand,
Och försonligheten sitter
På den högstes högra hand.

Yngling, du, hvars stjärna rullar
Öfver lifvets paradis,
Sola dig på dina kullar,
Hata ej, var glad och vis!
Medan än bekymret tiger,
Drick ur kärlekens pokal,
Drick dig varm, förrän du stiger
Ner i årens kalla dal!

Du, som re'n med fulla händer
Uppå lifvets höjder står,
Gör det goda, förr'n du vänder
Åter med förblekta hår!
Bygg med svettig flit din boning,
Bygg den uti fridens land,
Bjud hvar ovän till försoning
Och hvar vän till stöd din hand!

Du, som släpar sista stenen
Opp till lifvets pyramid,
Vill du från dess höjd se scenen
Utan fasa, så eg frid!

Ack, du vet ej, hvar du landar
Ifrån dödens stilla haf,
Därför mana goda andar,
Endast goda till din graf!

Innan än din plats är öde
Bland de lefvande, gör godt!
Dö, och hoppas bland de döde
Ingen hämnd, försoning blott!
Ingen ånger, ingen vrede
Till din sotsäng tränge sig!
Stilla saligheter brede
Sina vingar öfver dig!

Det eviga.

Väl form ar den starke med svärdet sin värld,
Väl flyga som örnar hans rykten;
Men någon gång brytes det vandrande svärd,
Och örnarne fällas i flykten.
Hvad våldet må skapa är vanskligt och kort:
Det dör som en stormvind i öcknen bort.

Men sanningen lefver. Bland bilor och svärd
Lugn står hon med strålande pannan.
Hon leder igenom den nattliga värld
Och pekar alltjämt till en annan.

Det sanna är evigt: kring himmel och jord
Genljuda från släkte till släkte dess ord.

Det rätta är evigt: ej rotas där ut
Från jorden dess trampade lilja.
Eröfrar det onda all världen till slut,
Så kan du det rätta dock vilja.
Förföljs det utom dig med list och våld,
Sin frlstad det har i ditt bröst fördold.

Och viljan, som stängdes i lågande bröst,
Tar mandom, lik Gud, och blir handling.
Det rätta får armar, det sanna får röst,
Och folken stå upp till förvandling.
De offer, du bragte, de faror, du lopp,
De stiga som stjärnor ur Lete opp.

Och dikten är icke som blommornas doft,
Som färgade bågen i skyar.
Det sköna, du bildar, är mera än stoft,
Och åldern dess anlet förnyar.
Det sköna är evigt: med fiken håg
Vi fiska dess guldsand ur tidens våg.

Så fatta all sanning, så våga all rätt
Och bilda det sköna med glädje!
De tre dö ej ut bland mänskors ätt,
Och till dem från tiden vi vädje.
Hvad tiden dig gaf, må du ge igen,
Blott det eviga bor i ditt hjärta än.

Sången.

Har du betraktat diktens lunder
Med gyllne frukt i löfvens skygd?
Och silfverbäckar gå därunder
Och leka i den gröna bygd.
Hur skönt de glada landskap skifta
I morgonrodnans purpurfärg!
Hur hoppets gröna fanor vifta
Uppå de solbeglänsta berg!

Hvi klagar skalden då? Hans flamma
Är hon ej gode gudars lån?
Hvi sörjer han, den otacksamma,
Det Eden, han ej drefs ifrån?
Har han ej kvar ännu dess dalar
Med grönklädd vår, med gyllne höst?
Och sjunga ej dess näktergalar
Alltjämt ur djupet af hans bröst?

Med himmelsk fröjd den gudasände
Omfamnar lifvet som en brud.
Hvar inre syn, hans hjärta tände,
Han präglar ut i bild och ljud.
Den värld, som i hans barm låg fången,
Se, fram i dagen har hon gått.
En evig längtan är ej sången,
Han är en evig seger blott.

Gif akt! Den höga genius svingar
Med klang utöfver haf och jord
Med morgonrodnaden till vingar,
Med manteln af en majsky gjord;
Så glad som fågelns morgonkvitter,
Så stark som åskan, då hon slår,
Och evighetens cirkel sitter,
Bland rosor gömd, omkring hans hår.

Han vet ej af den mörka sagan
Om trånad utan mod och hopp.
Han känner ej den veka klagan,
Ej missljud, som ej lösas opp.
Hans saknad är en flod, som brusar
Melodiskt mot det sökta haf;
Hans suck är vindens lek, som susar
Emellan blomstren på en graf.

Hans tämpel står i ljus och lågor,
En källa sorlar vid dess mur;
Från tidens botten gå dess vågor,
Och skalden dricker kraft därur.
Mot hvarje kval hans hjärta sårar,
Dess hälsodryck en läkdom fått.
Den källan är ej jordens tårar,
Nej, Hon är himlens spegel blott.

Välan, ur källan vill jag dricka
Med mod, om jag är drycken värd.
Med friska ögon vill jag blicka
Omkring mig i den sjuka värld.

Den gyllne lyran skall ej klinga
Om kval, dem själf jag diktat har:
Ty skaldens sorger äro inga,
Och sångens himmel evigt klar.

Så länge öfver tappra fäder
Det stjärnerika grafhvalf hängs,
Så länge friska nordanväder
Än sjunga Sveas barn till sångs: —
Så länge nordens bröst bevare
Sin undersköna stämmas gång,
Och berg och dalar återsvare
Den manliga, den svenska sång!

Sång till solen.

Dig jag sjunger en sång,
Du högtstrålande sol!
Kring din konungastol,
Djupt i blånande natt,
Har du världarna satt
Som vasaller. Du ser
På de bedjande ner;
Men i ljus är din gång.

Se, naturen är död.
Natten, vålnaders vän,
På dess bleknade prakt
Har sitt bårtäcke lagt.

Mången nattlampa ser
Uti sorghuset ner.
Men du stiger igen
Utur östern i glöd;
Som en ros ur sin knopp
Växer skapelsen opp.
Den får lif, den får färg,
Men du nedblickar glad
På de gnistrande blad,
På de flammande berg.
Lifvets rinnande flod,
Som var frusen och stod,
Nu framsorlar han mild
Med din vaggande bild,
Tills du nedblickar sval
Mot den vestliga sal,
Där för anande hopp,
Där för uttröttad dygd
Till de saligas bygd
Springa portarna opp.

O du himmelens son,
Hvadan kommer du från?
Var du med, var du med,
Då den evige satt
Och i ljusnande natt
Sådde flammande säd?
Eller stod du kanske
Vid hans osedda tron
(Öfver världen står hon)
Att som ängel tillbe;
Tills du stolt ej fördrog

Hvad från tronen befalls,
Och han vredgad dig tog
Öfver strålande hals
Och dig hof med förakt
Som en boll i det blå,
Att förkunna ändå
Hans förnekande makt?
Därför ilar du än
Så orolig, så snar;
Ingen tröstande vän
Bjuder vandraren kvar.
Därför ännu ibland
Drar du skyarnes dok
Öfver kindernas brand.
Ty du sörjer den dag,
Då dig hämnaren vrok
Ur sitt heliga lag.
Och du föll från hans knän
Uti öknarne hän.

Säg mig, blir du ej trött
På din ensliga gång?
Blir ej vägen dig lång,
Som så ofta du nött?
I mångtusende år
Har du kommit igen;
Och dock gråna ej än
Ditt gullgula hår?
Som en hjälte går du
På din glänsande stig;
Dina härar ännu
Hvälfva trygge kring dig.

Men det kommer en stund,
Då din gyllene rund
Springer sönder; dess knall
Manar världen till fall.
Och som ramlande hus
Störta skapelsens hörn
Efter dig uti grus;
Och den flygande tid,
Lik en vingskjuten örn,
Faller död där bredvid.
Far en ängel då fram
Där du fordomdags sam
Som en gyllene svan
Genom blå ocean,
Se, då blickar han stum
Kring de ödsliga rum;
Men dig finner han ej,
Ty din pröfning har slut,
Och försonad alltnog
Dig den evige tog
Som ett barn på sin arm,
Invid faderlig barm. —

Väl, så rulla ditt klot
Uti ljus och gå gladt
Din förklaring emot!
Efter långvarig natt
Skall jag se dig en gång
I ett skönare blå!
Jag hälsar dig då
Med en skönare sång.

Jätten Finn.

På Helgonabacken vid Lund, där nu
Mamsell och fru
Spatsera i doftande lunder
Där bodde det fordom en kämpe så gram
Af jättestam;
Han hade sin kula därunder.

Sankt Laurents var kommen från Saxland hit;
Med kristligt nit
Han lärde de himmelska tingen.
Hvar kulle, bestrålad af Herrans sol,
Var predikstol:
Men kyrka det hade han ingen.

Då talade jätten med hån: "Helt visst
Är hvite Krist
En Gud, som sitt tempel är värdig.
Jag bygger det jag, om du säger mig blott
Hvad namn jag fått, —
Se'n kyrkan är murad och färdig.

Men kan du ej säga mitt namn, välan,
Du vise man,
Gif akt på hvad vite jag sätter:
Då måste du ge mig åt mina små
De facklor två,
Som vandra på himmelens slätter." —

"Du hedniske dåre, på himlens fält,
Där Gud dem ställt,
Sin gång gå solen och månen.
Så goda som onda de se uppå
Ifrån det blå
Och lysa den vise och fånen."

"Klokt svarad̀t", sad' jätten. "Väl mörkt också,
Kan jag förstå,
Dem utan här blefve i Skåne.
Välan, jag begär blott hvad själf du har,
Ditt ögonpar,
Och afstår från sol och från måne."

"Blir kyrkan blott bygd", var den frommes svar,
"Mitt ögonpar
Till lön jag dig gärna vill unna. .

De himmelska syner ej slockna med det:
Guds majestät,
Guds lof kan den blinde förkunna."

Nu kretsen blef helgad, och bönen sagd,
Och grunden lagd:
Till värket jätten vill hasta.
Först hvälfver han kryptan, sin kulas bild,
Från dagen skild,
Med bågar, som himlens så fasta.

Därefter till Romeleklint han drar;
Ett berg han tar
Och rycker från lossnande rötter.
Hem bär han det sedan med säkra fjät
Och trampar det
I stycken med järnskodda fötter.

Du stenblock, lägg dig, du jernkramp, håll!
Väx hög som troll
Du mur som trollet har grundat;
Mitt namn vet ej munken; min dotter späd
Skall leka med
Hans ögon, förr'n månen sig rundat."

De väldiga murarna stiga med hast;
Som jorden fast
Står jättebygd kyrka från grunden;
Och inom, på mäktiga skulderblad,
En pelarrad
Uppstöder den höghvälfda runden.

Re'n högt på dess tinnar satt jätten glad
Och log och kvad:
"I kyrkan nu fattas mig föga.
Jag murar och murar. Förr'n sol går ner,
Mig munken ger
Ditt namn — eller också sitt öga."

På Helgonabacken med sorgset mod
Sankt Laurents stod
Och såg åt middagens stjärna;
"Du skänkte mig ögon, du fader och vän!
Tag dem igen!
Du vet, att jag offrar dem gärna.

Hur blå är din himmel, din jord hur grön
Din sol hur skön!
Dock — icke med dig må jag tvista.
O, låt mig få se dem — min syn blir ej lång —
Ännu en gång,
Den käraste gången, den sista!

Se, fader, till mig från din himmel ned,
Den blinde led
Och styrk mig med ordet och anden!
Jag vill ej klaga på nattlig stig,
Blott prisa dig
Och längta till ljusare landen."

Då hör han en sång, en sällsam en,
Kom ej från gren,
Kom icke ur skyn, men ur jorden.

Den brusar som stormen inunder ö,
Som fjärran sjö, —
Men ändtligt förnimmer han orden:

"Sof, liten Sölve, sof, sonen min!
Din fader Finn
Han sitter och murar därofvan.
Sof, liten Gerda, skön dottren min!
Din fader Finn
Till kvällen kommer med gåfvan."

Till kyrkan Sankt Laurents sig glad beger:
"Du Finn, kom ner,
Finn, Finn, kom ner ur det höga!
På tornet blott fattas en endaste sten,
Den lägges se'n;
Men Gud har bevarat mitt öga."

"Och heter jag Finn, af jätteätt,
Ej läggs så lätt
Den stenen, — den eden jag svär dig.
En evig ruin skall din kyrka stå
Och utanpå
Och innantill aldrig bli färdig.

Dock — heter jag Finn", fortfor han vred,
"Jag bryter ned
Den dumma, den holkade klyftan.' —
Då springer han neder med raseri
Och griper i
Grundpelaren, roten i kryptan.

Han ryster och ryster. Då nickar till fall
Den byggnad all,
När styrkan med ens honom felar.
Till sten blir Finn, får ej lif igen: —
Så står han än
Och famnar sin väldige pelar.

Och allt se'n den tiden, mång' hundra år
Som templet står,
Jämt något fattas uppå det
Där bygges förgäfves, år ut och år in,
Och därtill Finn
Är skuld, — men ej domkyrkorådet.

Ingeborgs klagan.

(Ur Frithiofs saga.)

Nu är det höst,
Stormande häfver sig hafvets bröst.
Ack men hur gärna jag sute
Ändå därute!

Länge jag såg
Seglet i vester, det flög på sin våg.
Ack det är lyckligt, får följa
Frithiof på böljа.

Bölja, du blå,
Svall ej så högt, det går fort nog ändå.
Lysen i stjärnor, och sägen
Seglaren vägen!

När det blir vår,
Kommer han hem, men den älskade går
Ej till hans möte i salen
Icke i dalen;

Ligger i mull
Bleknad och kall för sin kärleks skull,
Eller hon klagar och blöder,
Offrad af bröder. —

Falk, som han glömt,
Du skall bli min; jag vill älska dig ömt.
Själf vill jag mata för egarn
Vingade jägarn.

Här på hans hand
Virkar jag in dig i dukens rand,
Vingar af silfver och rika
Guldklor tillika.

Falkvingar tog
Freja en gång och kring rymderna drog,
Sökte i norr och i söder
Älskade Öder.*

* Frejas gemål.

Länte du ock
Vingarna ut, de ej bure mig dock.
Döden allena mig bringar
Gudarnes vingar.

Jägare skön,
Sitt på min skuldra och blicka åt sjön.
Ack! hur vi längte och blicke,
Kommer han icke.

När jag är död,
Kommer han säkert, mins då hvad jag bjöd:
Hälsa och hälsa du åter
Frithiof som gråter!

Halkan.

Världens gång utför mitt fönster
Jag en stund betrakta skall.
Akten er, I dagens mönster!
Som ett glas står gatans svall.
Det är farligt,
Skynden varligt!
Världen bringar er på fall.

Se, där går en stjärnprydd herre.
Aj, Hans Nåd, han föll omkull.
Hela himlens här, dess värre,
Rullar i den låga mull.

Kryp och bocka,
Plocka, plocka
Himlakartan åter full!

Unga sköna, foten slinter!
Akta, ack, re'n är det skedt!
O hvad rosor i vår vinter,
O hvad liljor himlen gett!
Stackars tärna,
Rodna gärna!
Res dig, jag har intet sett.

Med ett Peru uppå fracken
Och ett kantschu i sin hand
Kommer hjälten, men i backen
Tumlar han för kung och land.
Värjan brister, —
Hvad du mister
För ett värn, mitt fosterland!

Ers Högvördighet, predika
Ej om Adams fall så torrt!
Se där ligger doktorn lika
Som de andra innan kort.
Doktorshatten
Far för katten;
Grip den, lärdomen blås bort.

Hvilken diger fru på moden!
Det blef jordskalf, om hon föll.
Ve, där ligger slaktarboden,
Gud ske lof, att gatan höll!

Mutter fryser,
Hu, jag ryser,
Stackars gumma, hur du föll!

En af dagens vittra hjältar
Kommer där, så smal och lätt,
Ett geni! men se, han vältar,
Själfva snillet går ej rätt.
Men i fallet
Höres skallet
Af en splitterny sonett.

Se, två recensenter mötas,
Vidtberömda för talang.
Deras pannor sammanstötas,
Hör ni bara, hur det klang!
Nya, gamla
Skolan ramla';
Amen, amen, jorden sang,

Dock — jag vill ej stå här länger,
Mina bröder till förfång.
Ut ibland dem jag mig tränger,
Ännu är dock dagen lång;
Men till natten
Slår jag vatten
Öfver gatan än en gång.

ERIK GUSTAF GEIJER.

Den lilla kolargossen

I skogen vid milan sitter far,
Mor sitter hemma och spinner;
Vänta, jag blir väl också karl,
Får en fästemö efter mitt sinne.
Det är så mörkt, långt, långt bort i skogen.

Tidigt med solen jag hemifrån gick;
Friskt lif medan solen glimmar!
Till far skall jag bära mat och drick;
Nu komma snart kvällens timmar.
Det är så mörkt, långt, långt bort i skogen.

Jag är ej rädder på liten grön stig,
Där jag ensam i skogen månd' gånga.
Men furorna se så mörkt på mig,
Och bergen kasta skuggor så långa.
Det är så mörkt, långt, långt bort i skogen.

Tralala! Friskt sinne som fågeln i flykt!
Nu vill jag springa och sjunga.
Hu, utur berget det svarar så styggt,
Och orden de komma så tunga.
Det är så mörkt, långt, långt bort i skogen.

Ack, vore jag väl hos min gamle far!
Jag björnen hör brumma och sjunga,
Och björnen han är den starkaste karl
Och skonar hvarken gamla eller unga
Det är så mörkt, långt, långt bort i skogen.

Och skuggan faller så tjock, så tjock,
Som en fäll öfver ensamma leden.
Det tassar, det braskar öfver sten och stock,
Och trollena träda på heden.
Det är så mörkt, långt, långt bort i skogen.

Ack Gud! Där är ett, där är två — i sitt garn
De mig ta — se hur granna de svinga!
De vinka! Gud tröste mig, fattiga barn!
Här gäller för lifvet att springa.
Det är så mörkt, långt, långt bort i skogen.

Och natten den nedsteg, och timmen blef sen,
Och villare och villare blef leden.

Det tassar, det rasslar öfver stock och sten;
Den lille springer på heden.
Det är så mörkt, långt, långt bort i skogen.

Med pickande hjärta, med rosblommand kind,
Vid milan hos sin far han faller ner.
"Välkommen, välkommen, kär sonen min!"
Ack, jag har sett trollen och väl mer!
Det är så mörkt, långt, långt bort i skogen.

"Min son! jag satt här i så många år
Och är med Guds hjälp välbehållen.
Den rätt kan läsa sitt fader vår,
Han rädes hvarken fan eller trollen,
Fast det är mörkt, långt, långt bort i skogen.

Första aftonen i det nya hemmet.

Jag vet en hälsning mera kär
Än, värld, hvad du kan ge:
Den heter *frid*, — *Guds frid* det är,
Och därom vill jag be.

Dröj då, o frid, dröj i mitt tjäll!
Blif bästa gästen min!
Ty dagen skrider, — det blir kväll
Och natten bryter in.

Vikingen.

Vid femton års ålder blef stugan mig trång,
Där jag bodde med moder min.
Att vakta på gettren blef dagen mig lång;
Jag bytte om håg och sinn'.
Jag drömde, jag tänkte jag vet icke hvad,
Jag kunde, som förr, ej mer vara glad
Uti skogen.

Med häftigt sinne på fjället jag språng
Och såg i det vida haf.
Mig tycktes så ljuflig böljornas sång,
Där de gå i det skummande haf.

De komma från fjärran, fjärran land:
Dem hålla ej bojor, de känna ej band
Uti hafvet.

En morgon från stranden ett skepp jag såg;
Som en pil in i viken det sköt.
Då svällde mig bröstet, då brände min låg,
Då visste jag hvad mig tröt.
Jag lopp ifrån gettren och moder min,
Och vikingen tog mig i skeppet in
Uppå hafvet.

Och vinden med makt in i seglen lopp:
Vi flögo på böljornas rygg.
I blånande djup sönk fjällets topp,
Och jag var så glad och så trygg.
Jag faders rostiga svärd tog i hand
Och svor att eröfra mig rike och land
Uppå hafvet.

Vid sexton års ålder jag vikingen slog,
Som skällde mig skägglös och vek.
Jag sjökonung blef — öfver vattnet drog
Uti härnadens blodiga lek.
Jag landgång gjorde, vann borgar och slott
Och med mina kämpar om rofvet drog lott
Uppå hafvet.

Ur hornen vi tömde då mjödets must
Med makt på den stormande sjö.
Från vågen vi härskade på hvar kust.
I Vailand jag tog mig en mö;

I tre dagar gret hon, och så blef hon nöjd,
Och så stod vårt bröllop med lekande fröjd
Uppå hafvet.

En gång äfven jag ägde länder och borg,
Och drack under sotad ås,
Och drog för rike och menighet sorg,
Och sof inom väggar och lås.
Det var en hel vinter — den syntes mig lång,
Och fast jag var kung, var dock jorden mig trång
Emot hafvet.

Jag ingenting gjorde, men hade ej ro,
För att hjälpa hvar hjälplös gäck.
Till mur vill man ha mig kring bondens bo
Och till lås för tiggarens säck.
På sakören, edgång och tjufvar och rån
Jag hörde mig mätt. -- Vor' jag långt därifrån
Uppå hafvet!

Så bad jag — men hän gick ock vintern lång,
Och med sipporna stränderna strös.
Och böljorna sjunga åter sin sång
Och klinga; till sjös, till sjös!
Och vårvindar spela i dal och i höjd,
Och strömmarna fria störta med fröjd
Uti hafvet.

Då grep mig det forna osynliga band,
Mig lockade böljornas ras.
Jag strödde mitt guld öfver städer och land
Och slog min krona i kras,

Och fattig som förr, med ett skepp och ett svärd,
Emot okända mål drog i vikingafärd
Uppå hafvet.

Som vinden frie, vi lekte med lust
På fjärran svallande sjö.
Vi människan sågo på främmande kust
På samma sätt lefva och dö.
Bekymren med henne städs bosätta sig.
Men sorgen, hon känner ej vikingens stig
Uppå hafvet.

Och åter bland kämpar jag spejande stod
Efter skepp i det fjärran blå.
Kom vikingasegel — då gällde det blod;
Kom krämarn — så fick han gå.
Men blodig är segern den tappre värd,
Och vikingavänskap den knytes med svärd
Uppå hafvet.

Stod jag mig om dagen å gungande stäf,
I glans för mig framtiden låg;
Så rolig som svanen i gungande säf,
Jag fördes på brusande våg.
Mitt var då hvart byte, som kom i mitt lopp,
Och fritt som omätliga rymden mitt hopp
Uppå hafvet.

Men stod jag om natten å gungande stäf,
Och den ensliga vågen röt,
Då hörde jag nornorna virka sin väf
I den storm, genom rymden sköt.

Likt mänskornas öden är böljornas svall:
Bäst är vara färdig för medgång som fall
Uppå hafvet.

Jag tjugo år fyllt — då kom ofärden snar,
Och sjön nu begärar mitt blod,
Han känner det väl, han det förr druckit har
Där hetaste striden stod.
Det brinnande hjärta, det klappar så fort,
Det skall få svalka å kylig ort
Uti hafvet.

Doch klagar jag ej mina dagars tal:
Snabb var, men god deras fart.
Det går ej *en* väg blott till gudarnes sal;
Och bättre är hinna den snart.
Med dödssång de ljudande böljor gå;
På dem har jag lefvat — min graf skall jag få
Uti hafvet.

* * *

Så sjunger på ensliga klippans hall
Den skeppsbrutne viking bland bränningars svall —
I djupet sjön honom rifver,
Och böljorna sjunga åter sin sång,
Och vinden växlar sin lekande gång,
Men den tappres minne — det *blifver*

Odalbonden.

Å bergig ås, där står mitt hus
Högt öfver skog och sjö.
Där såg jag första dagens ljus
Och där vill jag ock dö.

Må ho som vill gå kring världens rund:
Vare herre och dräng den det kan!
Men jag står hälst på min egen grund
Och är hälst min egen man.

Mig lockar icke ärans namn,
Hon bor dock i mitt bröst.
Min skörd ej gror i ryktets famn,
Jag skär den lugn hvar höst.

Den jorden behärskar har tusende ben
Och väl tusende armar därtill:
Men svårt är dem röra — *min* arm är ej sen
Att föra ut hvad *jag* vill.

Jag tror ej böljans falska lopp,
Som far förutan ro.
Den fasta jord hon är mitt hopp,
Hon visar evig tro.

Hon närer mig ur sin hulda barm,
Den tid, som mig ödet gaf.
Hon fattar mig säkert, hon håller mig varm,
Då jag dör, uti djupan graf.

Ej buller älskar jag och bång.
Hvad stort sker, det sker tyst.
Snart märks ej spår af stormens gång,
Af blixten, se'n den lyst.

Men tyst lägger tiden stund till stund,
Och du täljer dock icke hans dar.
Och tyst flyter böljan i hafvets grund,
Fast rägnbäcken skrålande far.

Så går ock jag en stilla stig:
Man spör om mig ej stort.
Och mina bröder likna mig,
Hvar och en uppå sin ort.

Vi reda för landet den närande saft,
Vi föda det: — brödet är vårt.
Af oss har det hälsa, af oss har det kraft,
Och blöder det — blodet är vårt.

Hvar plåga har sitt skri för sig,
Men hälsan tiger still;
Därför man talar ej om mig.
Som vore jag ej till.

De väldige herrar med skri och med dån
Slå riken och byar omkull;
Tyst bygga dem bonden och hans son,
Som så uti blodbestänkt mull.

Mig mycken lärdom är ej tung.
Jag vet blott hvad är *mitt*.

Hvad rätt är ger jag Gud och kung
Och njuter resten fritt.

De lärde, de rike, de bråka sitt vett
Att röna, hvars rätt, som är god.
Mig ren är den rätt, som man värft med sitt svett,
Och som man värjt med sitt blod.

Jag går ej stadigt stugan kring;
Ty blir mig hågen varm,
Jag vandrar opp till Svea ting
Med sköldeu på min arm.

Men mång' ord talar vår lagman ej
För kungen i allmän sak.
Men kraftigt är allmogens ja eller nej,
Under vapnens skallande brak.

Och om till krig han uppbåd ger.
Så gå vi man ur gård.
Där kungen ställer sitt banér,
Där drabbar striden hård.

För älskade panten i moders famn,
För fäder, för hem vi slåss.
Och känner ej ryktet vårt dunkla namn,
Sveakonungar känna oss.

* * *

Så sjunger gladt vid sprakande spis
I den kalla vinterkväll

Den gamle man uppå bondevis.
Med söner s'n' i sitt tjäll.

Han sitter och täljer sin ålders staf,
Må hans ätt ej i Sverige se slut!
Väl bondens minne sänks uti graf,
Men hans värk varar tiden ut.

Tonerna.

Tanke, hvars strider blott natten ser,
Toner, hos eder om hvila den ber!
Hjärta, som lider af dagens gny,
Toner, till eder, till er vill det fly!

På nyårsdagen 1838.

Ensam i bräcklig farkost vågar
Seglaren sig på det vida haf;
Stjärnhvalfvet öfver honom lågar,
Nedanför brusar hemskt hans graf.
Framåt! — så är hans ödes bud;
Och i djupet bor, som uti himlen, Gud.

SAMUEL JOHAN HEDBORN.

Polska.

Kunde jag som lilla sparfven grå.
Som ofvan uppå taket sitter,
Hulda vännen alltid till mig få
Och klappa honom när jag gitter:
Hej, hopp, sa'n!
Lika godt, sa'n!
Inga sorger och bekymmer då!

Hvem jag menar nu, väl ingen vet,
Och ingen häller veta får'et;

Som jag hoppas, lär man tids nog se't,
Så snart jag bara tjänt ut året.
Hej, hopp, san!
Lika godt, sa'n!
Mikelsmässan fån I veta det.

Jag har älskat honom år och dag,
Han lika länge mig tillbaka.
Många sen till mig haft godt behag,
Men alla måste mig försaka.
Hej, hopp, sa'n!
Lika godt, sa'n!
Hvad jag gjort, det ångrar aldrig jag.

Aldrig såg man ögon än så blå
Och aldrig än så fagra kinder,
Som en blomkvast man af liljor små
Och väna rosor sammanbinder.
Hej, hopp, sa'n!
Lika godt, sa'n!
Om jag älskar, hvem kan undra på?

Aldrig såg man växt så smal och lång,
Och med så nätta kläder sirad:
Som man skådar en midsommarstång,
Med klara åkerrosor virad.
Hej, hopp, sa'n!
Lika godt, sa'n!
Jag gaf bort mitt hjärta; det var tvång.

Flickor, hade vi den gossen här
Och finge sluta'n in i ringen,

Skulle alla hålla honom kär,
Men, utom en, han älska' ingen.
Hej, hopp, sa'n!
Lika godt, sa'n!
Han mig in i döden trogen är.

Vaggvisa.

Ute blåser sommarvind,
Göken gal i högan lind;
Mor hon går på grönan äng,
Bäddar barnet blomstersäng,
Strör långa rader
Utaf ros och blader.

Ängen står så gul och grön,
Solen stänker guld i sjön,
Bäcken rinner tyst och sval
Mellan viden, asp och al;
Bror bygger dammar
Åt sin såg och hammar.

Syster sopar stugan ren,
Sätter löf i taket se'n;
Uppå golfvet skall hon så
Liljor och konvaljer små,
Rosor så rara;
Där skall barnet vara.

Skeppet gungar lätt på våg
Med sitt segel, mast och tåg,
Gångar sig åt främmand' land;
Hämtar barnet pärleband,
Kjortel af siden,
Skor med granna smiden.

Lilla gula gåsen ung,
Len liksom en silkespung,
Ror med moder i sin säf,
Pillar vingen med sin näf;
Vallherden hvilar
Vid sitt horn och pilar.

Lindorm solar sig på sten
Som ett sammet hvit och len;
Vill i barnets vagga gå,
Men det skall han aldrig få:
Han skall bli bunden
Uti gröna lunden.

Trollet sitter vid sin vägg,
Kammar ut sitt silfverskägg,
Sjunger vid den gråa häll:
"Liten kind, kom hit i kväll!
Dig vill jag lofva
Under guldås sofva".

Far han gjordar om sitt lif
Sitt bälte och sin blanka knif,
Tar järnsporrar på sin sko,
Rider öfver bärg och mo,

Trollet att förstöra,
Som vill barnet röra.

Snart är liten kind en man:
Gångarn grå då sadlar han,
Tager brynja, svärd och spjut,
Och i kamp han rider ut;
Spänner sitt bälte,
Strider som en hjälte.

För en flicka sjunges sista versen så:

Liten fager jungfru opp
Växer fort som rosens knopp;
Virkar se'n åt ungersven
Kappan blå och får igen
Fästring och spänne
Och guldspann på änne.

ARVID AUGUST AFZELIUS.

Den öfvergifna

Och mins inte du, så mins det väl jag:
Allt uppå den gröna hagen
Guld och grön skog du lofvade mig,
Jag skull, aldrig bli bedragen.
Och det gjorde du med lust och med lek,
Men sedan så kom det tårar och svek —
Och mig gick som många andra.

Att sitta i nöd och spinna för bröd
I kojan hos fattig moder,
Och nysta sitt garn och vagga sitt barn,
Och sjunga vid tårefloder:
Det är som det kan — men bättre ändå,
Än illa ha gjort och ostraffad gå,
Och trognaste vännen svika.

Fast ingen det sett, och ingen det sport,
Och ingen har vittne blifvit,
Hur falsker du var — hur illa du gjort,
I hämnarens bok står skrifvet.
Och nu har du fått en rikare vän,
Som sviker ditt falska hjärta igen.
Så gärningen lönen skördar.

Vyss, vyss, liten kind! Du gråt icke så,
Ej moder ifrån dig viker:
Hon sväljer sin gråt och sjunger ändå,
Fast fader oss båda sviker:
Och borta har han min krona och krans;
Nu stolt han med andra går uti dans
Och glömmer den tro han svurit.

Vyss, vyss, liten kind! Låt moder få ro,
För kläder och bröd att spinna.
För din skuld, så är mig tröstligt att tro,
Jag nåd skall i himlen finna.
Den arma och faderlösa ju har
I himmelen sitt skygd och försvar;
Ty vill jag ej gråta mera.

Och snart spricker ut en rosendeknopp,
Snart örnungen lyfter vingen.
Och snart växer liten ungersven opp,
Blir stor och går stolt i ringen,
Och vinner en mö — då gläds jag igen;
Men får du en vän, så svik aldrig den.
Så glömmer jag gamla sorgen.

Neckens polska.

Djupt i hafvet på demantehällen
Necken hvilar i grönan sal.
Nattenstärnor spänna mörka pellen
Öfver skog öfver berg och dal.
Kvällen härlig står i svartan högtidsskrud;
När och fjärran ej en susning, intet ljud
Stör det lugn öfver nejden rår,
När hafvets kung ur gyllne borgen går

Ägirs döttrar honom sakteliga
Gunga fram på den klara sjö.
Harpans ljud de gå så sorgeliga,

Söka fjärran en våg att dö.
Fast hans öga står åt dunkla himmelen,
Ingen stjärna bådar nattens drottning än.
Freja smyckar sitt gyllne hår,
Och Necken så sin sorg på harpan slår:

"O, hvar dväljs du klaraste bland stjärnor
I den blånande skymnings stund?
Du, som fordom en af jordens tärnor,
Var min brud uti hafvets grund
Och, när hjärtat brann vid mina ömma slag,
Smög så skön och blyg de tjusande behag
Mot min barm i den svala flod,
Och gyllne harpan stum på vågen stod.

Med dig Oden böd högt öfver jorden
Evigt stråla från Gimles famn.
Med sin harpa sångarn enslig vorden,
Kvar blott äger, din bild, ditt namn.
Men en dag, när Midgårdsormen reser sig,
Gudar väpnas, allt förlossas — då hos dig
Skall jag åter på vågor blå
För nya världar gyllne harpan slå."

Så den sorgsne; men vid himlaranden
Freja huldt genom natten ler.
Evigt, på den guldbeströdda stranden
Sina tårar hon glänsa ser.
Och sin vän på hafvet hälsar hon så mild;
Vågen speglar, darrande, den huldas bild;
Necken höres på böljan blå
Så gladelig sin gyllne harpa slå.

Nattens tärnor, klara stjärnor alla,
Gå till dans i den stilla kväll,
När de skära silfvertoner skalla
Öfver stranden, från häll till häll.
Men när blodig dagens drott i östern står,
Bleknande och rädd den blida stjärnan går.
Sorgligt afsked hon blickar ner,
Och gyllne harpan klingar icke mer.

JULIA KRISTINA NYBERG.

(*Euphrosyne.*)

Jag flyr till dig.

Jag flyr till dig, då molnet stilla seglar
Till vesterns rymd, där hjärtats aning bor;
Jag flyr till dig, då aftonstjärnan speglar
Sin ljufva blick i hafvets silfverflor.

Jag flyr till dig, då harmonien strömmar
På känslans vågor till mitt tjusta bröst;
Jag flyr till dig i fantasiens drömmar,
Och hör ännu ett genljud af din röst.

Jag flyr till dig, då smickrets joller tvingar
Att lyssna till det tomma gycklets flärd;
Jag flyr till dig, och trohetsbandet slingar
Från *mitt* sig hemligt kring *ditt* hjärtas värld.

Jag flyr till Dig, då timman sakta skrider
Af plågan fjättrad i sin mulna gång;
Hvar hjärtats suck, när sorgens dag förlider,
Dig når bevingad i min lutas sång.

Jag flyr till dig, då ögat stilla slutes.
Och dagen för min blick sin fackla släckt;
Hvad minnet skänkt i diktens färgor gjutes,
Och din, blott din är drömmens rosendräkt.

Tiggargossen.

Ensam och förglömd jag ilar
Öfver hedens dunkla stig;
Vid hvar sten och buske hvilar
Skuggan, gömd att skrämma mig. —
Gud, som hafver barnen kär,
Se till den, som liten är!

Mamma slumrar ner i mullen,
Hör ej gossens klagan mer;

Hyddan öde står på kullen,
Kulna vindar hvina där,
Och i vinternatten lång
Ljuder ufvens klagosång.

Fordom, fordom ljöd därinne
Aftonpsalm vid spishällns brand,
Då för barnets glada sinne
Sörjde flitig modershand.
Ingen spinner och mig ger
Nya helgdagskläder mer.

Ingen suckar, då jag gråter,
Ingen glädes, när jag ler;
Då jag går, att komma åter
Ingen hjärtlig röst mig ber.
Ack, så ensam under skyn
Går en tomte blott i byn.

Skynda, ila, snart du hinner
Någon vänligt öppnad dörr;
Fast ej lågan mera brinner
I den hydda, där du förr
Bad och somnade hvar kväll
På din moders arm så säll.

Månen, svept i mörka skyar,
Är mitt huldа vandringsljus.
Blyg jag nalkas gård och byar,
Fönstren glindra i hvart hus;
Barnen dansa gladt omkring
Dukadt bord i syskonring.

Ack, låt opp för lilla gossen!
Himlen är af mörker skymd,
Där mitt tak med stjärneblossen
Höjs i nattens kalla rymd....
Låt mig slumra få i kväll
På din hårda spiselhäll!

Fruktmånglerskan med tapperhetsmedalj.

Drufvans flod och Bellmans toner
Jämna alla plågors strid.
Se, madamen med citroner
Kommer just i grefvens tid.
Kors bevars, hur' gumman prålar
Och en skrynklig sköldmö målar!
Har hon pantat eller lånt
Den där tapperhetsmedaljen? —
"Nej, den har jag i bataljen
Ärligt vid Svensksund förtjänt."

Sällsam amazon! Berätta
Oss sin hjältedat! — "Jo, jo,
Ibland år nog mins jag detta:
Sjuttonhundra nittio.
Då, när ryssen tänkte fånga
Skärgårdsflottan, fingo många
Svenska gossar lukta krut.
Nyss jag blifvit gift den tiden;
Men, förr'n smekmån' var förliden,
Drog min Flink i örlog ut.

Var just ingen fågelskrämma
Den där tiden: — ensam satt
Jag i torpet, måste hämma
Saknaden båd' dag och natt.
Städs jag hörde kulor smälla,
Suckande: Nu lär det gälla
Stackars Flink! Artillerist,
Ständigt vid kommandotonen
Han servera' vid kanonen,
Tände an båd' först och sist.

Hej, courage! Jag var en snärta
Utan barn och utan sorg,
Hade kinder, likså bjärta,
Som borsdorfern i min korg.
Flink han var min enda tanka,
Och jag drömde: på en planka
Du och jag! Må vågens brant
Hällre mig i djupet draga,
Än i stugan ensam klaga! —
Följde tross och proviant.

Förlig vind i seglen spelte;
Snart Svensksund jag skåda fick.
Ondt och godt jag gärna delte
Med min Flink, hur' ödet gick;
Honom glad om bord jag följde,
Under relingen mig döljde —
Men — i striden hetast, då
Snart hans blod, hans hjärna stänkte
På mitt bröst, — kryp fram, jag tänkte,
Tag musköten och gå på!

Tåren fick ej tid att falla,
Äntringen var börjad re'n:
Bomber fräste, kulor knalla',
Bajonetten purprad sken
I min hand, af ryssblod tvagen.
Flink blef hämnad. Slug den dagen
Cronstedt gick ur fällan ut.
Stora Mogol måst' förlora
Femti skepp, med små och stora,
Tre därtill, så var det slut.

I rapporten när med ära
Ock mitt namn till kungen hann,
Fick jag segrens tecken bära
I blått hand, liksom en ann.
Trumf i högsta färgen sedan
Ofta växlat har, — men redan
Har jag sjungit ut och går.
Korgen på den gamla armen
Är ej lätt i sommarvarmen." —
På medaljen föll en tår.

Blomsterglaset.

Ett förmaksbord en sommardag
Bar blommor utaf många slag;
Rikt var buketten bruten.
Främst rosen, skön i ungdomsmod,
Och under hennes vingar stod
Linnaea, blyg — och sluten.

Där en tulpan sig ock befann,
Som Junos fågel stolt och grann
Och prunkande i dräkten;
Hon höjde sig ur blomstrens krets
Och såg med hvassa bladens spets
Förnämt på syskonsläkten.

Hon reste sig på dristig fot
Och talte, med ett trotsigt hot,
Till skogens blyga tärna:
"Hvad gör du här, så skygg och stum?
Hvem ser på *dig* i *dessa* rum?
Här är *jag* ensam stjärna.

Jag växer blott i konstens land;
Där bröt mig mången skönhets hand
På trädgårdspromenaden,
Då hon helt sakta, prydd och rak,
Skred fram, ett underverk af smak,
Med sällskap ifrån staden.

Jag snart förnam af deras ord,
Att bland förtjänster på vår jord
Bör *min* förtjäna tronen:
Som de, jag präktig är; se på!
Och mycket mindre stel ändå,
Fast stark i *goda tonen.*

Du, lilla kräk, ej något lär
I skogen, där du bofast är
Bland fallna barr och svampar;
Där står du, anspråkslös och rädd,

Och vandrarns fot i mossans bädd
Din lilla hjässa trampar." —

Linnæa endast blygsamt bad:
"Ack, skona mina späda blad!
Jag nog ditt vårde känner,
Du fångar, djärf, hvarenda blick
Med glansen af ditt stolta skick,
Men inga sanna vänner.

Du trifs ej fri kring dal och äng:
Blott på en ritad blomstersäng
Är konstens vård dig trogen.
Du på parterren fått din plats;
Men min — är frihetens palats,
Den svala, tysta skogen!

På kala stängeln lyft mot skyn
Den granna fina purpurhyn,
Som ingen vällukt andas!
Jag lutad står mot modrens barm;
Med själen, alltid barnsligt varm,
Med himlens vindar blandas.

Jag växer blott i klippans ljung:
Dock såg mig där naturens kung,
Dess siare i norden
Den tid, då från dess berg han kom
Och fann och gaf sin lag därom,
Hvad Flora skänkt åt jorden.

Och mången vän utaf mitt land
Mig söker, genom snår och sand,

Och glad min anblick njuter;
Och mången gång en älskad röst
Mig kallar, och ett själfullt bröst
Mig till sitt hjärta sluter.

Ej minnets namn mitt högmod gör;
Dock säll jag på min klippa dör,
Att jag *hans* kärlek ägde!
Den blomman aldrig handen bröt,
Den skatt ej jorden inneslöt,
Som *kärlek* öfvervägde."

De höga platserna.

En gosse opp i aspen smög
Att nå ett fågelbo
Fast honan klagade och flög
Rundtom förutan ro,
Den djärfve dock i trädets topp
Lätt klättrar opp.

Från murknad gren i hast han föll,
En blodig kind han fick.
Så var den monolog han höll:
Hur väl *ditopp* det gick!
Men aj, aj, aj, det värsta var
Att sitta kvar!

ANDERS ABRAHAM GRAFSTRÖM.

Sången.

I fallets stund, då mänskans ande dömdes
Att genom lifvet gå vid sorgens arm,
Af alla änglar sången ensam gömdes
För jorden kvar i den betrycktas barm.
Hör, ännu under vandringen på heden
Vid hjärtats klagan och vid ödets strid
Han talar, ängeln, om sitt forna Eden
Och om dess blommor och dess helga frid.

Vid rösten plågan flyr från lifvets sinnen,
Som dimman flyktar från en morgnad dal,
De vakna, alla själens dunkla minnen,
Och lyssna undrande på ängelns tal.
De fröjda sig åt de bekanta ljuden:
De tyckas känna dem så väl igen,
Och höra dem så gärna, liksom buden,
Som komma från en länge saknad vän.

Och vid att själen ängelns ord begrundar,
Begynner vårens unge gud sin dans:
Och dagen sjunker öfver gyllne lundar
Och somnar på en evig blomsterkrans.
Och öfver hafvens dunkla väg och landen
Uppstiger diktens ljusa sommarnatt,
Där mellan stjärnor vandrar skönhetsanden:
Kring jord och himmel är dess rike satt.

Sin framtids dröm det unga hoppet kläder
I morgonstrålens klara, gyllne dräkt;
För själen evighetens aning träder,
Och mänskan känner sig med himlen släkt.
Den milda kärleken, som här försonar
Hvart våld af ödet, andas åter fri
Och hör så glad, när ängelns stämma tonar,
En återklang af världens harmoni.

Så underbart är sångens hela välde
För dem, som rätt dess gudaspråk förstå,
Hvar hälst på jorden ödets dom dig ställde,
För dig vill ängeln än sin harpa slå.
Väl sörja ofta ljuden. Fången saknar

Sin himmel och sitt ljusa fosterland.
Dock sjunger han sin tröst: "På jorden vaknar
Den dæg en gång, som lossar lifvets band."

Harpan.

I ensliga stugan en kulen kväll
Steg Gunnar med bark ifrån skogen:
Till bröd skall den bakas på ugnens häll;
Men icke ett mjöldoft fans i hans tjäll,
Och icke ett ax uppå logen.

Då kommo emot honom barnen två
Med bleknade kinder — de arma!
"Gif bröd åt oss, fader! — Vi hungra så:
Ack, låt oss allenast en smula få!"
"Jag har intet: Gud sig förbarma!"

"När moder bars bort på den svarta bår,
Och ner under mullen dess kista
Blef gömd uppå vallen, där kyrkan står,
En kaka du gaf — den var vätt af din tår —
Säg, fader, o var det den sista?"

"Ack, barn! Jag har ingen att ge er i dag;
Men Gud skall i morgon väl sända
Den hjelp, vi förbida af hans behag.
O, varen blott stilla och nöjda som jag;
I morgon här bakas kanhända."

Då tog han från mossiga väggen ner
Sin harpa — hvad makt i dess stämma!
De hungrande små icke klaga mer;
På infallna kinderna glädjen ler,
Och klangen kan plågorna hämma.

Med ansiktet bortvändt att dölja sin tår,
Att icke sin ängslan förråda,
Nu fadern en muntrande polska slår;
Och barnen, de dansa, och kvällen förgår,
Tills trötta de somnade båda.

Vid bädden af strå, där de slumrade än,
Då bad han: "O Gud, ifrån nöden
Befria dem du, alla lidandes vän!"
Det skedde; de vaknade aldrig igen:
Befriaren kom — det var döden.

Norrland.

Växelsång.

HAN.

Jag mins ett land, där tysta stjärnekvällen
Den mörka himlen klär i norrskens prakt;
Där under molnig hjälm de gråa fjällen
Med isad pansar stå kring daln i vakt;
Där mången flod sig tumlar vild från hällen,
Och dånet rullar vidt till fjärran trakt;

Där strömkarlsharpan klingar öfver vågen,
Då månen kysser våta harpobågen.

HON.

Jag mins en natt, så ljuslätt varm som dagen:
För blommans slummer har den ock en sol;
Då leende i unga syskondragen
Stå morgonen och kväll vid samma pol;
Då vakan stämmer vemodsfulla slagen,
Och nejden doftar som en ängsviol:
Där ljusa älfvor sväfva om i ringen,
Och öfver tufvan glänser silfvervingen.

HAN.

Jag mins de gamla skogarne och landen,
Där dånande man under klippor far.
Jag mins den sjö, där dunkelgröna stranden
Sin höga mur kring blåa djupet drar.
Där stod en gran och nickade på sanden
Och hjässan lutad öfver böljan bar.
Där låg vår faders hydda invid fjärden,
Och frid och lugn var denna vrå af världen.

HON.

Jag mins de många holmarne och dalen,
På blommor och på sångare så rik.
O, står han kvar ännu, den gamla ålen?
Är hyddan än den forna hyddan lik?
Där mången gång jag stod och såg i salen,
Hur solen sjönk i guld bakom en vik. — —
Kom, broder, kom och räck mig handen,
Vi vilja åter till de sköna landen.

Dödskallen.

På kyrkogården en gång,
I midsommarnatten vid trastens sång,
Jag såg,
I en rosenbuske en dödsskalle låg.
Där föllo dess mörka, skuggande blad
Kring kala hjässan som lockars rad;
Två rosor, som böjdes för nattlig vind,
De gåfvo den hvar sin blommande kind.
Två tindrande lysmaskar göto sitt sken
Ur ögonhålornas hvälfda ben.
De hade därinne tagit sig hus
Och vände som ögon sitt blåa ljus.
Jag ryste vid synen; en fjäril flög opp
Och förde mot himlen min blick och mitt hopp.

Välkommen och farväl.

Säg mig ej: *välkommen*, när jag kommer,
Ej: *farväl*, du hulda, då jag går:
Ty jag kommer icke, när jag kommer,
Går ej håller från dig, då jag går.

Det är villa blott, att du så tycker:
Blott min skuggbild du försvinna ser,

Då mig plikten från din sida rycker
Icke jag kan skiljas från dig mer.

Ack, mitt hjärta, hur jag det må banna,
Mina tankar jag ej får med mig;
Kvar hos dig de till i morgon stanna;
De ha varit se'n i går hos dig.

Säg då ej: *välkommen*, när jag kommer,
Ej: *farväl*, du hulda, då jag går:
Ty jag kommer icke, när jag kommer;
Går ej häller från dig, då jag går.

Jorden på sin ålderdom.

"Jorden åldras", geologen klagar.
Åldern tycks dock stort ej bita på.
Hon är skön ännu på gamla dagar;
Tänk, hvad hon i unga varit då.

Och så kry är gumman: rask på klacken
Svänger hon sig som en flicka kring;
Tröttnar aldrig: dansar ut sin ring
Och har dock sextusen år på nacken.

Aldrig ses hon sina barn försumma:
Utan mannamån, som utan tvång,
När hon alla: hon är jordegumma,
Hon är mor och amma på en gång.

Tiden henne skönhet ej beröfvar.
Jag tror säkert, något trolleri
Hon i tysthet under vintern öfvar,
För att ung igen om våren bli.

Huru friska blomstra ej dess kinder,
När i maj hon vaknar ur sin blund!
Huru mildt hon ler i höstens stund,
Då sin krans af gyllne ax hon binder!

Äfven i sin hvita vinterhufva
När hon sofver, hjärtans täck hon är,
Lyst af månans lampsken — ack, det ljufva!
Mången har i mindre blifvit kär.

Edens rosor bär hon ej — man klagar;
Därtill har hon sina goda skäl.
Medge blott: hon bär sin ålder väl
Och ej saknar sina vackra dagar.

Hon har fel; om dem hon hörs förklara:
"Du, som klandrar mig, besinna dock,
Att, om själf du vore bättre bara,
Vore gamla jorden bättre ock."

PER DANIEL AMADEUS ATTERBOM

Slädfarten.

Kom, dyrkade flicka!
Hör, bjällrorna klinga!
Och trafvaren frustar
På glittrande snön.
Kring rymderna blicka;
Hvad vällust de bringa!
Se månen förlustar
Sig nere på sjön!

Förtroligt de glimma
Mot klippor och dalar,
De bladen, som susa
På Ygdrasils topp;
Från gudarnes salar,
De blåa, de ljusa,
Som facklor de strimma
Att leda vårt lopp.

Slut hufvan om kinden,
Om barmen pelisen,
Göm väl under fällen
Din lockande fot!
I stjärnklara kvällen,
På speglande isen,
Vi flyga som vinden
Vårt öde emot.

I hoppet, i glansen
Af jord och af himmel.
Den vingade släden
Oss bär som till skyn.
De hvitklädda träden,
Likt tärnor i dansen,
I nickande hvimmel
Fly undan vår syn.

Hur ljufligt hon drömmer,
Den hvilande Frigga!
Sin Balder hon sluter
Till moderligt bröst.

På barmen, som njuter,
Snöliljorna ligga,
Och skymningen gömmer,
Den lyckligas tröst.

Från kullen du spanar
Nu vännernas skara:
Mot månen den strålar,
En andefärd lik;
Med hvirflande manar
De trotsiga fålar
Hvarandra besvara,
Vid bloss och musik,

Hvad båtar att skälfva
För timmar, som stunda?
Hvad båtar att kalla
På flyktade dar?
Låt bjällrorna skalla,
Låt nornorna blunda;
Om släden de hvälfva,
Är jag ditt försvar.

Dock, villigt de vika
För flammande sinnen,
De faror, som brusa
Kring kärlekens spann.
Från minnen till minnen
Vi störta, vi rusa;
Vill målet oss svika,
Är banan dock sann.

Men redan vi spåja
Framför oss ur skogen
Ett skimmer, som blänker
Från fästliga rum. —
Den kyss, du mig skänker,
Se natten och Freja:
Den sista är trogen,
Den första är stum.

Förtrollande höjas
De himmelska toner
Bland kronljusens stjärnor,
Som fladdra i lust.
Guldlockiga tärnor
Ur strålarna röjas;
Champagne och citroner
Oss bjuda sin must.

Du nalkas, min Tilda,
Och valsen bevingar
I salen den höga
Din tjusande hamn.
Som andar vi bilda
På moln våra ringar,
Med öga mot öga
Och famn emot famn.

Två glas! — Låt oss dricka;
Champagne är ju tiden:
Än dikten vill tömma
Sitt socker däri!

Hvad natten är liden,
Ej fråga, ej blicka:
Låt timmarna strimma
Med fraggan förbi!

Serenad.

(Ur "Lycksalighetens ö".)

"Hulda Rosa!" — fjäriln frågar
I den dunkla kvällens stund: —
"Säg, hvi afsked jämnt oss plågar
När från hvalfvet solen tågar?
Först i nattens skymning vågar
Trohet helga sitt förbund."

Rosa hörs i tårar svara: —
"Fly, Papilio! från mig;
Mörkret, ack! är hjärtats snara,
Kyssar locka mången fara;
Låt mig dem tills dager spara,
Slumra, drömma blott om dig!"

Lunans ljusa ögon faller
På en jord, för henne kär;
Till sin sköna, där hon hvilar,
Glad Papilio nu ilar,
Hviskar mellan törnets galler:
"Vakna! se, det dager är."

Rosen.

(1811.)

Den lefvande fullhetens yppiga prakt
Den eldiga kyssens berusande makt,
Sötman af lifvets festliga dag, —
Skänkte mig hulda nornors behag.

Spinnande årens ändlösa garn,
Smycka de vårens skönaste barn:
Kinder af purpur, mun af korall!
Pärlor om halsen af daggens kristall!

Bestrålar ej skarlakansslöjan min barm?
Omlindar ej klara rubinen min arm?
Af grönskande sammet min lifklädnad är,
Och skor af smaragd jag på fötterna bär.

En näktergal plågar mig, tidigt och sent,
Med sånger, där himlen blott vet hvad han ment!
Hans svärmiska längtan mitt bröst ej förstår,
Och blindt är mitt öga för sångarens tår.

Men kommer min fjäril, så grann som till dans,
Då sänker min törnvakt båd' sabel och lans;
På solstrålen rider han in i min borg.
Och aldrig gör Rosa den riddaren sorg.

I ensliga hvalfvet af bok och af lind
Han kysser skön jungfrun på glödande kind;
Den rodnar, lik jorden, af vällustens vin,
Vid brudkvällsmusiken från surrande bin.

Jag vet, att den flyktige lämnar mig snart:
Som vattnets och ilens är kärlekens fart!
Men tröttsam på längd är en enformig vän,
Och fagrare lockar min fägring igen.

Gemensamt som solens är skönhetens sken:
En dåre blott vill henne njuta allen!
Bland stjärnornas andar så friast som störst,
Oändligt hon stillar det ändligas törst.

Ett hjärta blott slår i det eviga allt!
En lag blott jag lyder, hvad detta befallt.
I tusende skepnader klappar dess blod,
Och alla sig läska ur varandets flod.

Så delar jag med mig, till tidens fördrif,
Den flödande strömmen af tjusande lif.

Hvad mer, om där skummar förgängelsens våg,
Blott rytm är i störtande timmarn is tåg?

Så kyssens i ådrornas blixtrande kraft
Och nektarchampagnens astraliska saft
Och ambran, som höjs från mitt purprade bräm,
Förklara dig blommornas drottnings system.

Rosen än en gång.

(1837.)

Var jag så, som detta väsen sungit?
Var väl *min* den nyss förnumna röst? —
Andra tider kommit; länge klungit
Har en annan ton i rosens bröst.
Ej så hjärtlös kärleken gestaltar
Skönsta bilden af sitt ljusförbund;
Som jag blommar omkring Ormuzd's altar,
Som jag blommar ock i Frejas lund.

Du har sett mig le åt fjärilsspratten,
Hvilkas vimmel kring min spetsgård drog;
Tro ej derför, att jag glömt den natten,
Då min näktergal sin luta slog!
Vore sanning i den spridda sagan
Om mitt sinne bortvändt ifrån hans,
Hade döf jag varit för hans klagan:
Skälfde väl jag nu i tårars glans?

Har du älskat? Kan du då förglömma,
Att en sällhet gifs, i stumhet klädd,
Skygg att blicka fram ur helig gömma,
För sin egen ljufva lockning rädd?
Och så inneslöt jag mig i bladen
Djupare, ju högre hjärtat brann;
Men han märkte ej, hur pärleraden
Af en himmelsk dagg från ögat rann.

Så vi foro fort: min skald att sjunga,
Jag att glöda, — än med knoppen stängd;
Och med pil på pil mig sköt hans tunga,
Med en lockton, städse mer förlängd.
Men när gryningsstrimman kysste skogen,
Såg jag upp, besegrad af hans klang.
Och all skatten af min känsla, mogen,
Morgonrodnande ur bojan sprang.

Ack, men hans farväl var redan sunget,
Innan så min låga frambröt hel;
Af för mycken sång var söndersprunget,
Af för ömt begär, hans strängaspel.
Nu välkommen, storm! Den purpurröda
Fursteskruden kläd mig hastigt af;
Blomstrens drottning höfs det att förblöda
Just utöfver sångardrottens graf.

Bergvandrarn.

Jag står på alpens höjd;
Dof mullrar under mig, ur låga skyar röjd,
Den åska, svagheten förskräcker,
Men blåa rymden doftar fröjd,
Och salighet min själ betäcker.

Min gång är djärf, men skön
Är banans fria vidd, och stor är vådans lön.
De fega må vid foten stanna;
På isens glas, på branta snön
Jag söker fjällets gyllne panna.

Där bor i himlens ljus
Det hopp, som klarna skall den dunkla jordens grus
Dess gudaglans i djupet skiner,
Där hatets orm, bland dunsters sus,
Förgömd i lömska buskar hviner.

Vid de fördömdas bål
Är smidd den pil, som skjuts mot dygdens pansarstål
Från harmsna nidingsnästets skrefva;
Men lika kärt är hennes mål:
Att dö för det, — det är att lefva.

Väl blånar vid min fot
Min ungdoms blomsterdal, och för lavinens hot
Jag sett min sälla hydda falla;
Men modet står som klippans rot,
När skyfall utför toppen svalla.

Dock — äfven vid mitt fall
Så hvit som fjällsjöns is min oskuld glänsa skall;
Min eld skall tända högre själar,
När kring mitt stoft, på klyftans hall,
Med hesnad hväsning draken krälar.

Med skarp och giftig tand
Han gnager snillets tron, som når till stjärnors land;
Men krönta hjässan ej han hinner,
Hvars skimmerkrans i österns rand
Än mera ljuft och yppigt brinner.

Jag vågar gladt min färd
Högt ofvan jollrets prunk till en förklarad värld;

Min längtan där sin urbild njuter,
Och en kerub med blixtens svärd
Från Eden pöbeln utesluter.

Som ljungarns örn flyr opp
Och mäter med en blick de svarta korpars tropp,
Som kring ett rof i kärret stoja;
Han skyndar lugn sitt ljusa lopp,
Och ilskan tuggar på sin boja:

Så på min frihets berg
Jag säll, fast ensam, går, med mod och lejonmärg,
Att ädlare bedrifter följa;
Tills moln, af morgonrodnans färg,
På spetsen mig för jorden hölja.

Jägarsånger

ur "Lycksalighetens ö".

I.

Vilda, mäktiga
Sinne, njut!
Se det präktiga
Målet: skjut!
Skälla hundarna,
Bäfva lundarna;
Skytten går fram, och hans lycka förut!

Smattra väckande
Jägarehorn!
Träffa, skräckande
Lod och korn!
Färga modiga
Högdjur blodiga!
Bössa, sjung solo bland fjällens torn!

Kvällsol, blänk öfver
Snöhvit fjärd!
Hjärta, tänk öfver
Drömmens värld! —
Vidt kring moarna
Hasta loarna,
Ulfven och björnen sin rädda färd.

Trötta jägaren
Hemåt går;
Gyllne bägaren
Bräddad står.
Högt från härliga
Stjärnor, kärliga
Minnen förtälja om ungdomsår.

II.

Ungmön i lunden på jaktnätet band,
Morgonfrisk, morgonklädd;
Snöfogeln satt på dess hand.
Jägarn ropte: "Min flicka, sitt still,

Fågeln af handen nu skjuta jag vill;
Blif ej så blek! se, hans lott är ju söt:
Hårda bädd! hulda bädd!
Hur ljufligt att dö i ditt sköt!"

"Skjut!" sade mön: men för blixten så brådt
Spratt hon upp, späd och rädd;
In i dess barm flög hans skott.
"Gärna," hon suckade, "kysste du mig;
Döden blef *också* en kyss ifrån dig!
Stå ej så blek! äfven *denna* är söt:
Hårda bädd! hulda bädd!
Hur ljufligt att dö i ditt sköt!"

Jägarn tog bössan, i mynningen såg;
I en blink från dess brådd
Lydde en kula hans håg.
Nu till sin mö i den grönskande skog,
Sjönk han mot blodiga barmen, och log:
"Var ej så blek! se, vår lott är ju söt:
Hårda bädd! hulda bädd!
Hur ljuft att dö i ditt sköt!"

Felicias sång.

(Ur "Lycksalighetens ö".)

Ögon! hvem är mera skön,
Hvem mera huld af de två:
Jorden, så tjusande grön?
Himlen, så tjusande blå?

Slår jag, i väljande kval,
Blickarna upp eller ner:
Hvem kan väl göra ett val,
Himmel och jord, mellan er?

Lärkan, som drillar i skyn,
Bjuder mig dela sin ro;
Rosen, som fängslar min syn,
Ber mig sin tufva bebo.

Följa med tonernas färd
Högt upp till gudarnes fest, —
Drömma i blommornas värld:
Hvilket, o hvilket är bäst?

Själ, du till båda blef gjord:
Lärka och ros på en gång!
Själ. mellan himmel och jord
Sprid dig i doft och i sång!

Vindarnes kör.

(Ur "Lycksalighetens ö".)

Upp genom luften, bort öfver hafven,
Hän öfver jorden, i stormande färd!
Morgonens drottning, med rosiga stafven,
Vinkar oss ut i sin vaknande värld.

Upp, till de brusande
Böljornas lek;
Upp, till de susande
Lundarnes smek!
Människan, djuren, i kvalmiga nästen
Lyssna med oro till vingarnas dån;
Vi sväfva fria till himmelens fästen,
Komma med budskap igen därifrån!

Tusenskönan.

som öfverraskad blef af tidig vinter.

(Svanhvits sång i "Lycksalighetens ö".)

Stilla, o stilla!
Somna från storm och snö!
Ensliga lilla,
Nu är det tid att dö!
Kallt är kring dal och sjö;
Stilla, o stilla!

Stunderna ila,
Snart du den sista ser;
Hvila, o hvila!
Vissna, som andra fler! —
Hjärta, hvad vill du mer?
Hvila, o hvila!

Skuggan, låt gömma
Allt hvad du njöt och led;
Glömma, o glömma —
Sådan är solens sed!
Lär dig, i nattens fred,
Glömma, o glömma!

Domna blott, domna!
Snön är din bästa vän;
Godt är att somna:
Vår kommer ej igen
Hjärta, hvi slår du än?
Domna, blott domna!

Tystna då, tystna,
Töm i en suck din själ!
Upphör att lyssna;
Lifvet dig bjöd farväl:
"Arma, god natt, sof väl!"
Tystna då, tystna!

JOHAN BÖRJESON.

Ty trampen oss ej ringa.

Jag vill med blommor smycka
Så grann min förstukvist
Och i mitt hår se'n trycka
En blåklintkrans till sist.

Månn' den skall göra lycka
För honom här i kväll?
Månn' han om mig skall tycka,
Att jag är söt och snäll?

O, att hans väg jag finge
Med blommor strö hvar dag!

Och att, när han där ginge,
Han visste, det var jag!

Att själf jag finge vara
Uppå den ädles stig
En liten blomma bara,
Som han valt ut åt sig;

En liten vacker blomma,
Som kallades för hans.
Och när han ville komma,
För honom endast fans!

Att fram i ljuset lockas
För några dagar blott,
Att blomstra kort och plockas —
Vi föddes till den lott.

Dock fans det en, som hade
För oss en själ, en blick,
Och som så himmelskt sade,
När framom oss han gick:

"Ej Salomo, så mäktig
I sitt Jerusalem,
I härlighet så präktig,
Var klädd som en af dem."

Så trampen ej oss ringa,
Oss fagra blomster små!
Ty hade jorden inga,
Hvad vore hon er då?

KRISTIAN ERIK FAHLCRANTZ.

På Gustaf Adolfs minnesdag.

Låt dina portar upp, du minnenas ljusa tempelgård!
Vaken upp, I folkens prisade hjältar och vise, ur famnande seklernas vård!
O, huru blygsam vaktar ynglingens blick, då grafvens grus
Åter öppnas, ärans kransade gunstlingar framgå i pröfvande seklernas ljus.
I, som af snille lyst på jorden!
I, som den fyllt med bleka morden!

Vi eder kalle:
Vaknen, I alle
Framgån i pröfvande seklernas ljus!
Himmel, hur mången lager
Vissnar, hur mången hjässas glans
Bleknar och dör i den milda dager,
Som sprids från den endes blodiga krans!
Sen honom! Hjältarnas tåg han leder,
Templet sig öppnar med segerns hand!
Kransen han lägger neder,
Böjande knä invid altarets rand.

KARL FREDRIK DAHLGREN.

Till min flicka.

Vore du ett ax,
Och en fågel jag,
Flög jag till dig strax,
Tog dig i min mund,
Flöge se'n på stund
Bort med dig till skog.

Vore du ett blad,
Skulle jag som vind

Fläkta kring dig, glad;
Sjungande ditt namn,
Gunga i din famn
Som ett litet barn.

Vore du en ros,
Aldrig från din famn
Rymde jag min kos.
Fjärilätt och varm
Vid din huida barm
Låg jag alla dar.

Vore du en våg,
Och jag själf dess strand,
Jämnt jag på dig såg.
Tänk, hvad kyssar då
Natt och dag att få
Af dig, lilla våg!

Men ack, fåfängt hopp!
Bort från mig du flyr
Som en hind i lopp,
Strömma, tåreflod,
Rinn, mitt hjärteblod!
Bort du flyr från mig.

Vårvisa.

Våren slår ut sina vingar af gull.
Himmel,
Hvad hvimmel
I skog och i haf och i djupaste mull:
Luften af lärkor är full.
Och hvart hjärta
Det slår
Fullt af kärlek och tröst,
Och hvar smärta
Förgår
Vid den älskades bröst,
Ty med våren
Läkas såren,
Och hvar sorg och hvart kval
Smälter bort, liksom drifvan för solen i dal.

Björken sin glittrande slöja af snö
Kastar
Och hastar
Att ordna sig majdräkt vid spegelklar sjö.
Skällorna höras på ö.
Och hvart hjärta m. m.

Gullvifvan blommar, och bäcken så sval
Porlar
Och sorlar
Med glittrande vågor bland pil och bland al.
Barnen små dansa i dal.
Och hvart hjärta m. m.

Göken i toppen och myran i sand
Dufvan
Från tufvan
Uppsvingar med makan mot molnens rand,
Valthornen klinga vid strand.
Och hvart hjärta
Det slår,
Fullt af kärlek och tröst,
Och hvar smärta
Förgår
Vid den älskades bröst;
Ty med våren
Läkas såren,
Och hvar sorg och hvart kval
Smälter bort, liksom drifvan för solen i dal.

Vårbäcken.

Hopp sa'n nu är jag så fri!
Lyckligt slapp jag ur min boja.
Vintern i sin trånga koja
Sad', jag skulle hemma bli.
Nej, sa'n, sad' jag.
Därpå en dag
Utur hans glugg
Sprang jag i mjugg,
Klättra' så fermt utför fjällisens vägg;
Stundom jag höll mig i klippornas skägg.

Tänk, hvad världen dock är skön!
Ser man på! Där ner i dalen
Blomstrar redan pil'n och alen;
Hela nejden står helt grön.
Hopp san! Se så!
Hej, låt det gå
Utför hvar brant!
Det gick galant.
Här uppå gröngräset, munter och rapp,
Vill jag med vindarna springa i kapp.

Hvad är det för pip jag hör?
Öfver mig, hvad flax med vingar?
Ha, det trasten är som svingar;
Han rätt täcka drillar gör.
Tänk att hans sång
Lifvar mitt språng.

Hopp sa'n! Se där!
Åter besvär!
Är det väl vintern som går i mitt fjät?
Mig vill han taga? Jo pytt, får han det!

Hm, det gamla drifvor är,
Tänka sätta mig i klämma;
Fåfängt dock, att de mig skrämma:
Ej respekt för dem jag bär.
Drifvor, god natt!
Ha, hvilket spratt!
Under jag kröp,
Stundom dem nöp.
Nu är jag åter helt fri på min fot.
Pah, där en gärdsgård mig grinar emot.

Farbror Gärdsgård, låt bli mig!
Kors, att farbrors skägg re'n grönskar!
Kära, hör nu hvad jag önskar:
Låt mig gå min jämna stig.
Se där en äng;
Dit uti fläng,
Hurtig och snar,
Genast jag far.
Åt mig små flickor där nicka så godt:
Kjortlarne skifta i snöhvitt och blått.

Tjänare, I fröknar små!
Törs jag kyssa er på handen,
Röra vid de blåa banden,
Klappa kindren då och då?
Får liten bäck,

Munter och käck,
Dansa med er —
Ödmjukt han ber —
Kanske en vals eller en menuett?
Båda han dansar behändigt och lätt.

Gammalt folk, som kullen där
Rustibus alltjämt mig kallar.
Rår jag för, att blodet svallar,
Och att jag är yr och kär?
Hjärtat det går,
Pickar och slår
Endast för skämt,
Jämt, jämt, jämt, jämt,
Uff, skall man hänga då läppen så där,
Gråta och lipa vid minsta besvär?

Sjön han är en dummer gös:
Jämt i bo han går och kurrar,
Fräser stundom opp och murrar —
Hjälpe Gud, jag tror, jag nös. —
Jag åter, jag
Kan med behag
Dansa i ring,
Hoppa ikring,
Uppför och utför båd' backar och berg;
Därför har jag en så lefvande färg.

Nu är vårens sköna tid:
Nu man allt bör se och njuta.
Snart kanske mitt lif skall sluta,
Under sommarn's heta strid.

Solen blir varm;
Ängarnes barm
Under mitt lopp
Bränner mig opp
Strålarnes kyssar förblekna min mund,
Och jag förtvinar i sommarens lund.

Zephyr och den gungande flickan.

ZEPHYR.

Du, som där gungande svingar i gran,
Len som ett sammet om rosenhyn!
Säg, får jag följa med dig på din ban
Högt upp i skyn?
Smärt är din växt, lik en björk uppå fjäll,
När i sin grönskande klädning hon står;
Lockigt och rikt, som den stjärnströdda kväll,
Böljar ditt hår.

FLICKAN.

Smicker och skämt
Det har han jämnt;
Åter mig bry....
Fy!

ZEPHYR.

Se, hvilka blommor du har där på kind,
Friska, som hade de nyss kommit till;
Riktigt på dem kan man skåda sig blind,
Bland dem gå vill.

Säg, får jag se i ditt öga en stund,
Eller ock gunga i locken den där,
Sätta mig upp på din rosendemund,
Just se så här?

FLICKAN.

Zephyr, hvad nojs,
Vet han ej tojs?
Kyssa mig så!.....
Nå!

ZEPHYR.

Ack; såsom honung den kyssen var söt!
O! jag mig tycker i himmelen än....
Var icke grym och ifrån dig ej stöt
Zephyr, din vän!
Flicka, o tyst med ditt brummande larm,
Hör hvad som Zephyr ödmjukast dig ber:
Säg, får han gungande uppå din barm.
Sätta sig ner?

FLICKAN.

Hvad han är led!
Sätt sig då ned;
Bara var still.
Zephyr, nå hör!
Se, hvad han gör!
Säg hvad han vill?
Kors, hur han drar,
Krånglar och far
Liksom en haj....
Aj!

ERIK JOHAN STAGNELIUS.

Rosen i världsfurstens park.

Se blomman! På smaragdegrunden
Hon blänker oskuldsfull och sär.
En själ, i stoftets kedjor bunden,
Och Psykes morgondröm hon är.

Om solens rika tempelsalar,
Om glänsande kerubers sång
Hon drömmer i materiens dalar,
I tusenårig dvalas tvång.

Dock sväfvar äfven för dess sinne
En dunkel hågkomst af dess fall,
Och kronan sviktar, tung af minne,
Utöfver bäckarnes kristall.

Och blygselns rosenfärga målar
Den jungfruliga kindens vår,
Och ur det späda ögat strålar
Mot dagens strimma ångrens tår.

Gråt, sköna blomma! Så allena
Du älskad blir af ljusets Gud.
Gråt, sköna blomma! Tårar rena
Hvar fallen själ till ljusets brud.

Än är du lycklig. Mildt dig skonar
Än för sitt eldprof frestelsen.
Gestalten än ditt lif försonar,
Och medvetslös är skönheten.

Snart skall du vakna ur din dvala,
Snart dig på öckenfärden ge,
Där inga fläktar dig hugsvala,
Där inga syskonsjälar le.

I drakars boning skall du fästa
Det lätta vandringstältet då.
I lejonkulor skall du gästa,
Med leoparder skall du gå; —

Tills maktlös du omsider hinner
Den höga Demiurgens borg;

Ett brokigt sällskap där du finner
Af sminkad fara, kransad sorg.

Ett moriskt glänsande Alhambra
Den stolta kungaborgen är.
I hvalfvet sväfva moln af ambra,
Och guldet tak och väggar klär.

Kvicksilfrets forsande kaskader
Tas där i jaspisbäcken mot.
Och under skinande arkader
Bär yppig mosaik din fot. —

Här tronar sonen af den hexa,
O arma, som förtrollat dig.
I bärgens natt hans ådror växa,
Järnmänniska han kallar sig.

O, vänd ditt öga från sultanen!
Hans dräkt är som en morgon klar,
Tolf stjärnor glimma i turbanen,
Sju kungar dra hans segerchar.

Fem blomstrande furstinnor glänsa
Omkring hans rika baldakin
Och honom leende kredensa
I pärlsatt guld astraliskt vin.

I rosengården hasta neder!
Klart skimrar i violers krans,
Omhägnad af en väldig ceder,
En källa där med azurglans,

Betraktelse hon kallad blifver.
Förtrolig som en barndomsvän,
Hon ur sitt blåa sköte gifver
Din bild och himlarnes igen.

Din forna skönhet där betrakta,
I vissna rosor nu förbytt.
Rys för de härar, som dig vakta,
Begråt åonerna, som flytt!

Från minnets näktergal din saga
Här mystiskt återljuda hör
Och lär af bönens dufva klaga
Uppå det språk, som himlen rör.

Suckarnes mysler.

Suckar, suckar äro elementet,
I hvars sköte Demiurgen andas.
Se dig om! Hvad glädde dina sinnen,
Kom ditt hjärta fortare att klappa
Och med fröjdens milda rosenskimmer
Flyktigt stänkte dina bleka kinder?
Säg, hvad var det? Blott en suck af vemod,
Som, ur andelifvets källa fluten,
Vilsefor i tidens labyrinter.

Tvänne lagar styra mänskolifvet,
Tvänne krafter hvälfva allt, som födes
Under månens vanskeliga skifva.
Hör, o mänska! Makten att begära
Är den första. Tvånget att försaka
Är den andra. Skilda åt i himlen,
En och samma äro dessa lagar
I de land, där Achamot befaller,
Och som evig dubbelhet och enhet
Fram i suckarnes mystér de träda.
Mellan lifvets sorgesuck och dödens
Mänskohjärtat vacklar här på jorden,
Och hvart enda andedrag förkunnar
Dess bestämmelse i sinnevärlden.

Ser du hafvet? Ilande det kommer,
Vill med blåa längtansfulla armar
Under fästets bröllopsfacklor sluta
Till sitt bröst den liljekrönta jorden.
Se, det kommer! Hur dess hjärta svallar
Högt af längtan! Hur dess armar sträfva!
Men förgäfves. Ingen önskan fylles
Uuder månen. Själfva månens fullhet
Är minutlig. Med bedragen väntan
Dignar hafvet, och dess stolta böljor
Fly tillbaka suckande från stranden.

Hör du vinden? Susande han sväfvar
Mellan lundens höga poppelkronor.
Hör du? Växande hans suckar tala,
Liksom tråusjukt han en kropp begärde
Att med sommarns flora sig förmäla.

Dock re'n tyna rösterna. På löfvens
Eolsharpa klingar svanesången
Ständigt mattare och dör omsider.

Hvad är våren? Suckar blott från jordens
Dunkla barm, som himlens konung fråga,
Om ej Edens maj en gång begynner.
Hvad är lärkan, morgonstrålens älskling?
Näktergalen, skuggornas förtrogna?
Suckar blott i växlande gestalter.

Mänska, vill du lifvets vishet lära,
O, så hör mig! Tvänne lagar styra
Detta lif. Förmågan att begära
Är det första. Tvånget att försaka
Är den andra. Adla du till frihet
Detta tvång och, helgad och försonad,
Öfver stoftets kretsande planeter
Skall du ingå genom ärans portar.

Amanda.

I blomman, i solen
Amanda jag ser;
Kring jorden, kring polen
Hon strålar, hon ler.
I rosornas anda,
I vårvindens pust,
I drufvornas must
Jag känner Amanda.

När guldharpan klingar,
När västan sig rör
Med susande vingar,
Amanda jag hör.
Allt, ängel, bestrålar
Din himlagestalt.
Lik skaparns, i allt
Din guddom sig målar.

Se, själarne ila,
Vid dödsängelns bud,
Till gyllene hvila
I famnen af Gud.
Se, floderna hasta
Med skummande fart.
I hafvet de snart
Sig dånande kasta.

Men aldrig min trånad
Till målet skall nå.
Blek, suckande, hånad,
Jag enslig skall gå;
Skall evigt, gudinna,
Lik stjärnan dig se
Högt öfver mig le
Och aldrig dig hinna.

Necken.

vällens guldmoln, fästet kransa,
Elfvorna på ängen dansa,
Och den bladbekrönta Necken
Gigan rör i silfverbäcken.

Liten pilt bland strandens pilar
I violens ånga hvilar,
Klangen hör från källans vatten,
Ropar i den stilla natten:

"Arma gubbe, hvarför spela?
Kan det smärtorna fördela?
Fritt du skog och mark må lifva,
Skall Guds barn dock aldrig blifva!

Paradisets månskensnätter,
Edens blomsterkrönta slätter,
Ljusets änglar i det höga,
Aldrig skådar dem ditt öga."

Tårar gubbens anlet skölja,
Ned han dyker i sin bölja.
Gigan tystnar. Aldrig Necken
Spelar mer i silfverbäcken.

Kreaturens suckan.

Hvad suckar häcken,
Hvad nordans storm, som i tallen gryr?
Hvad hviskar bäcken.
Där genom dalen han sakta flyr?
Hvad talar solen,
Från kungastolen,
Hvad nattens måne, som från polen
Stum blickar ner i dalens vår?
Hvad tänker rosen eller sippan?
Hvad menar klippan,
Där hotande och mörk hon står?

Vi mena, vi tänka, vi sucka, vi tala;
O mänska, statt upp ur din nesliga dvala
Och höj dig till urlifvets riken igen!
Om själf till idéernas värld du vill flytta,

I ljusets idéer, från mörkrets förbytta,
Som du vi förklarade följa dig än.

Du själf i materiens bojor dig lade.
Ack, samma förfärliga öde vi hade:
Ty följa vi måste hvart hälst du oss för.
Gemensam är kraften, som magiskt oss drifver.
Befria blott tingen, och frigjord du blifver;
Befria dig själf, och du fria dem gör!"

Flyttfåglarne.

Se fåglarnes skara!
Till främmande land
De suckande fara
Från Gautiods strand.
Med vådren de blanda
Sitt klagande ljud:
"Hvar skola vi landa?
Hvart för oss ditt bud?"
Så ropar den fjädrade skaran till Gud.

"Vi lämne med oro
De skandiska skär.
Vi trifdes, vi voro
Så lycklige där.
I blommande lindar,
Där nästet vi byggt,
Balsamiska vindar

Oss vaggade tryggt.
Nu sträckes mot okända rymder vår flykt.

Med rosiga hatten
På lockar af guld
Satt midsommarsnatten
I skogen, så huld.
Ej kunde vi somna —
Så däglig hon var —
Af vällust blott domna,
Tills morgonen klar
Oss väckte på nytt från sin brinnande char.

Ljuft träden då sänkte
Kring tufvor sitt hvalf,
Dem perlor bestänkte,
Där törnrosen skalf.
Nu sköflad är eken,
Och rosen har flytt.
Af vindarne leken
I storm sig förbytt.
Af frostblommor hvita är majfältet prydt.

Hvad göra vi längre
I norden? — Dess pol
Blir dagligen trängre,
Mer dunkel dess sol.
Hvad båtar att kvida?
Vi lämne en graf.
Att fly i det vida
Gud vingar oss gaf.
Så varen oss hälsade, brusande haf!"

Så fåglarne kväda
På skyndande färd.
Snart mottar de späda
En skönare värld,
Där rankorna skälfva
I almarnes topp,
Där bäckarne hvälfva
Bland myrten sitt lopp.
Och lundarne klinga af njutning och hopp.

När grymt sig förbyter
Ditt jordiska väl,
När höstvinden ryter,
Gråt icke, o själ!
Det ler bortom hafven
Mot fågeln en strand:
På hinsidan grafven
Är äfven ett land,
Förgyldt af den eviga morgonens brand.

Tanke och känsla.

Tanken är en örn. Med spända vingar
Från sitt hem på cederkrönta berg
Han mot solens gudabloss sig svingar,
Vinkad upp af glans och azurfärg.
Oförskräckt mot himlens gyllne öga
Vänder han ett jordiskt ögas blick,
Plöjer etern, sväfvar kring den höga
Segercharen snart i trotsigt skick.

Känslans hvita, oskuldsfulla dufva
Lämnar stilla sin cypresselund,
Hvarje gång då silfvermånens ljufva
Anlete beskimrar nattens grund.
Städs af nya himlar emottagen,
Öfver bleka midnattssolars kor
Ilar hon, af namnlös trånad dragen
Mot den höjd, där hennes urlif bor.

Fjärran bortom gränserna för tingen,
Bortom rymdens tempelhvalf hon far.
Hvilar se'n bland fridens palmer vingen,
Skådar hänryckt alla väsens Far.
Mörkrets suckar bringar hon till ljuset,
Tröstens svar hon för till kvalens strand
Och emellan himlarna och gruset
Knyter så ett mystiskt rosenband.

Månn', o jätte, gudars borg du hinner,
Om på berg du staplar berg? — O nej!
Tankens flykt i all dess spänning hinner
Öfver Demiurgens molnvärld ej.
Känslan ensam till den sanna höjden
Lyfter oss vid änglaharpors ljud;
Känslan ensam ger den sanna fröjden,
Känslan blott försonar oss med Gud!

Lidande och tröst.

Grymt värklighetens hårda band mig trycka;
Af törnet blott en efterskörd jag samlar
På glädjens fält, och lik ett korthus ramlar
Hvar väntad jordisk fröjd, hvar dröm af lycka.

Allena stödd vid tålamodets krycka,
Jag i en vild, en nattfull öcken famlar,
Och i mitt spår den tunga kedjan skramlar,
Hvars länkar döden blott kan sönderrycka.

Dock tröstar mig den himlaburna sången.
Från himlens borg en rosenkransad ängel,
I gyllne flykt han sig till jorden svingar.

Mildt han mig vidrör med sin liljestängel;
Strax falla kopparkedjorna af fången,
Och vingen höjs, och silfverrösten klingar.

ERIK SJÖBERG.

("*Vitalis.*")

Försakelse.

Hvi skulle jag ej möta glad min plåga?
Hon är en ängel, sänd ifrån min Gud.
Hvi skulle jag den gode fadern fråga,
Hvarför han valde henne till sitt bud?

Som fågeln under modrens vingar hvilar,
Intill hans bröst jag lutar mig i ro;

Och kommer döden än med tusen pilar,
Jag segrar dock, och segern är min tro.

Liksom en dufva mild sig bönen höjer
Emot min fadere stjärnefäste blå,
Och när min fader i sitt ljus hon röjer,
Hon hviskar stilla i hans öra så:

Låt offret af min vilja dig behaga,
O du som djupet af mitt hjärta ser!
Jag vill af dig min kalk med kärlek taga,
Liksom du honom utaf kärlek ger.

Anderöster.

Öfver blomsterdalar, öfver klippor,
Öfver stranden utaf silfverströmmen
Följde lilla Florens dystre läraren
Liksom morgonrodnan följer natten.
Läraren sorgsen — ty naturen gifvit
Honom kunskap i de dunkla språken,
Hvilka taltes, förr'n en mänskotunga
Yppat än med ord sin fröjd och smärta —
På en mossklädd sten sig satte neder.
Ned på jorden såg han, som en hjälte,
Sårad själf och redan död till hälften,
Blickar efter striden på ett slagfält,
Där hvar vän, han älskat, hade fallit.

Pilten satte sig vid läraruns sida
Uppå blomsterbädden; skön som löjet,
När det sätter sig på Hebes kinder.

Och naturens anderöster höjde
Sig i natten kring den glada ängeln,
Som ej än förstod dem; än ett genljud
af det rena språk, han hört i himlen,
Mäktade dem alla öfverrösta.

Klippan sade: Snart ock du, o! gosse,
Från din sköna litenhet skall växa.
Sättet lär af mig, hur mänskan växer!
Rosor blomstrade omkring mitt hjärta;
Men de vissnade och mull de blefvo.
Denna mull sig lade kring mitt hjärta
Och förhärdades. ' Så hög jag växte,
Och nu lyfter jag mig högt från jorden,
Jättelik, med molnen kring min panna.

Och den yra floden högljudt ropte:
Jag var ock som du uti min barndom,
Lugn i öknen stod jag såsom källa.
Trötte vandrarn gladdes, då han såg mig,
Liksom nu han glädes af din åsyn.
Och jag speglade den höga himlen,
Liksom du, uti mitt lugna hjärta.
Nu har jag ej tid därtill; jag växte,
Kom i bäckars sällskap, som mig förde
Från mitt ursprung och den stilla friden,
Och jag gick i världen ut att handla.
Ser du, när som mäst jag sträfvar, skummet

Kring mig höja sig och straxt försvinna?
Det är min bedrift! ack, svag, förgänglig,
Som ett mänskovärk: jag ro ej finner,
Förr'n jag till mitt mål, till djupet hinner,
För att störta mig däri och dö.

Gråtande till gossen blomstren sade.
Där de stodo, vissnande, på marken:

Liksom du vi voro i vår barndom,
Slutne inom knoppen skönt vi drömde
Om det ljus, vi skulle snart få skåda.
Ingen storm oss rörde: vårens vindar
Ljuft, som mänskans hopp, vi endast hörde
Susa smekande förbi vårt öra.
Solen mildt, som mänskans första kärlek.
Vederkvickte oss och icke brände.
Dårade vi sågo upp mot ljuset,
Och nu bränner solen, frosten mördar,
Biet kommer, njuter af vår skönhet,
Dricker honung ifrån våra läppar
Och flyr bort, se'n det till lön oss sårat.
Kort är blommans lif, dock vi förgingos,
Ack, långt förr, om icke vi om natten
Vederkvicktes utaf våra tårar.

Läraren tänkte på försvunna dagar,
Tänkte på sin egen blomsterålder
Och, vid minnet af hvad han förlorat,
Krossade en pärla i sitt öga,
Tryckte pilten fast intill sitt hjärta,
Liksom rädd att än en gång i honom

Sina barndomsdrömmars fröjd förlora.
Och han lyfte, gråtande, mot himlen
Sina ögon i den stilla natten;
Men de höga, klara stjärnor sade:

Hvarför blickar, ljusets son, du sorgsen
Ned till stoftet? Hvarför står ditt öra
För det lägre lifvets röster öppet?
Se, du är som vi! Din höga bana
Ofvan molnen högt och ofvan solen
Strålar leende i lugn och klarhet.
Se, du är som vi! Du är ej tidens
Slaf, du är tvärtom, som vi, hans herre,
Och från dig han har sitt enda upphof.
Därför lyssna blott till gudarösten,
Som din genius uti ditt hjärta
Utan ord till dig i välljud höjer!
Därför följ din andes lag och ljusets!
Sträfva uppåt mot ditt höga urhem!
Vandra lugn, som vi, din höga bana!
Vandra lugn! du är, som vi, odödlig.

Enslingens sång i den stora öknen.

Allt skönt, som uppblommar på jordens rund,
Skall i dag eller morgon dö,
Och där rosen rodnar i denna stund,
Snart tumlar sig stormen i snö.

Hvad med kärlek jag slutit tätt till mitt bröst,
Därifrån som en bölja flytt hän,
Eller liksom löfven i stormig höst
Uti gula hvirflar från trän.

En vän jag hade: jag gjutit mitt blod,
Om hans blick det begärt af mig;
Men mitt hjärtas värma han ej utstod;
Måste bort för att svalka sig.

Då grät jag högt och ropte hans namn;
Min hade han varit en gång.
Hans minne jag endast slöt i min famn,
Och då blef all världen mig trång.

Då kom jag till sirenernas kust,
Till kärlekens rosenlund.
Där var en blomma min ögonlust,
Men endast en liten stund.

Så härlig blommade upp min ros,
Och doftet blott kärlek var;
Men en röfvare bladen tog sin kos
Och lät mig taggarna kvar.

Och min varelse blef så stum och kall,
Som om döden lagt handen därpå;
Dock försmår jag trösten af tårars svall:
Nog gråts det på jorden ändå.

Men mitt öga ler matt, som höstsoln ler
Öfver öknens ensamhet.

Ny vår man ofta på jorden ser:
Min själ ej af vår mer vet.

Men när stormen himmel och jord upprör,
Har jag än åt lifvet min lust.
Den, som ingenting på jorden tillhör,
Han lider ock ingen förlust.

Nu går jag på världens marknadstorg,
Där hvar vara en leksak är.
Jag kan ej få solen på himlens borg,
Och jag därför intet begär.

Den bäste vännen.

Min vän är ljuf, min vän är mild
Och trofast i all lifvets smärta.
Ej jord, ej himmel har en bild
Så skön, som hans uti mitt hjärta.

Liksom en stjärna mig hans röst
Igenom tidens mörker förer.
Jag döljer mig invid hans bröst.
Där jag ej lifvets stormar hörer.

Där hvilar jag i salig ro,
När kvalet andra hjärtan bränner;
Och sviker än all jordens tro,
Min vän i himmelen mig känner.

Min vän är min, och jag är hans
Och än vår kärlekslåga brinner,
När solens eld och stjärnans glans
I rymden slocknar och försvinner.

När han vid målet väntar mig.
Jag lugn fullborda vill min bana.
Mitt kors skall en gång byta sig,
Som hans, uti en segerfana.

Jag tänka vill uppå hans namn,
När tungans bruk är hämmadt blifvet,
Och sjunka så uti hans famn,
Som är *uppståndelsen och lifvet.*

Sverige.

Varmare väl mångstäds lyser solen,
Än hon lyser öfver polen,
Där till sömn hon fordrar längre natt,
Ty när Gud planterat söderns lunder,
Har han skiftande i sina under,
Till en ros i skapelsen dem satt.
Men hans lilja är den höga norden,
Där som jättefästen fjällen stå,
Och den sköna, evigt hvita jorden
Famnas utaf himlen, evigt blå.

Rikare än bergen uti norden
Blomstrar väl den södra jorden,
Ty där står den ljufva Floras tron.
Lifvets dagar löpa där som drömmar;
Vällust utur purpurdrufvan strömmar,
Och hvar vindfläkt är en kupidon.
Men den höga kraften fins där icke:
Hon är vinterblomma, hon är vår.
Järn vi in i själfva vattnet dricke,
Och i klippan det i blomma står.

Skönheten man där som luften njuter;
Konstens rosendröm mer härlig skjuter
Sina knoppar i en evig vår,
Där i Romas underfulla rike,
Mellan jord och himmel, utan like,
Som en medlare Sankt Peter står.
Dock i våra ljusa vinternätter
Står åt Gud ett högre tempel: fjälln.
Själf han tusen klara lampor sätter
I dess blåa tak i stjärnekvälln.

Den som sett hvad stjärnor norden hyser
Och hur hjältenyet lyser
På dess rena himmel skönt och klart;
Huru fädrens skuggor drabba samman,
Och uti den höga norrskensflamman
Hjältedramat spelas underbart:
Han ej mera längtar till de sköna
Land, där maj för evigt bofäst sig. —
Må du sist min varma tro belöna,
Sverige, moder, med en graf i dig.

Till fullmånen.

Dedikation.

Min vackra bok jag under armen tager,
Audiens, o måne, jag begär!
En hemlig sympati mig till dig drager,
Emedan du så rik på silfver är.

Upplyste gynnare! Säg, vill du gifva
Hvad någorlunda skäligt vara kan,
Emedan jag dig eljest låter blifva,
Och deciderar verket åt en ann.

Nej! artigt skall du dig mot jorden vända,
Där from jag står med hatten uti hand,
Och ned från höjden skall du till mig sända
En liten, liten silfverblick ibland.

Komiska fantasier.

2.

"Vännerna."

På jorden ett underligt släkte är.
Under namn af vänner det komma plär.
Vill efter ett kännetecken man fråga:
Det brinner en eld, heter vänskapslåga,

Uti deras hjärtas trånga trakt,
Som de mig sjelfva hafva sagt.
Den elden dock hvarken värmer eller lyser,
Och i dess grannskap man darrar och fryser.
Man vet som om vinden man anmärkt har,
Ej hvadan den kommer och hvart den far.
De vänner månde rätt tappre vara:
De sällan fly, förr'n de se någon fara.
Men eljest ha de en underlig sed:
När ovän förföljer, förfölja de med.
De sist mig med lust till grafven föra:
En mer eller mindre kan ingenting göra.
Dock vet jag: De mena mig mycket väl,
Emedan de icke slå mig ihjäl.
Kring mig de ofta församlas i skara
Som skulle det uslas magnet jag vara.
Men frågar man, hvi på två ben de gå,
Så kan jag väl också svara därpå:
De vilja därmed mig öfvertyga,
Att människan icke är skapt att flyga.

Epigrammer.

Grafven är trång; allt lefvande där dock samlas till frihet;
Men vår rymliga jord kan icke rymma en fri.

Tvänne hamnar jag vet, dit ödets stormar ej hinna
En är den grönskande graf, en är den älskades famn.

ANDERS FRYXELL.

Vermlandsvisa.

Ack, Vermeland, du sköna, du härliga land,
Du krona för Svea Rikes länder!
Ja, om jag kommer midt i det förlofvade land,
Till Vermeland ändå jag återvänder.
Ja! där vill jag lefva; ja! där vill jag dö:
Och om en gång från Vermeland jag tager mig en mö,
Så vet jag, att aldrig jag mig ångrar.

Ja, när du en gång skall bort och gifta dig, min vän!
Då skall du till Vermeland fara:

Där finnas nog Guds gåfvor med flickor kvar igen,
Och alla ä' de präktiga och rara.
Men friar du där, så var munter och glad!
Ty muntra gossar vilja Vermlandsflickorna ha;
De sorgsna, dem ge de på båten.

Och Vermelandsgossen, han är så stolt och glad,
Han fruktar för intet uti världen.
När konungen bjuder, så drager han åstad,
Bland kulor och blixtrande svärden.
Ja! vore det ryssar till tusendetal,
Han ej dem alla fruktar, han vill ej annat val,
Än dö eller segra med ära.

Och skulle han ej strida med glädje och med mod,
Och lifvet sitt våga, det unga?
Där hemma sitter moder hans och beder för hans blod,
Med bruden, den älskade unga;
En Vermelandsflicka, så huld och så skön!
För kung, för land han strider, och hon skall bli hans lön:
Ho kan honom då öfvervinna?

BERNHARD von BESKOW.

Drömmen.

Jag drömde du en blomma var,
En fjäril jag med gyllne vingar.
Det öppna skötet älskarn bar,
Från blad till blad han drucken svingar.
Vid månans glans han satt där kvar
Och kysste tåren från dess öga.
Kom så en vind — det morgon var —
Och drömmen flydde till det höga!

Jag drömde du som stjärna satt
Uppå det blåa fästets panna,
Och vandraren, i jordens natt,
Sågs häpen vid dess skönhet stanna,
Men som ett moln jag sakta flöt
På himlen fram, hvars glans du prydde,
Och i en dimma stjärnan slöt,
Tills dagen kom — och drömmen flydde!

Jag drömde du ett eko var,
Och jag en sång af hjärtat skrifven.
Hvar ton, som jag i rymden bar,
Blef af din stämma återgifven,
Det ord du trognast gaf igen,
Som jag på dina läppar lade:
Jag älskar! — O, jag hör det än,
Det är ej dröm, att du det sade!

Fiskaren.

På nattlig strand, vid svall och bölja,
Min gamla hydda enslig står;
dess fot de vreda vågor skölja,
Och skummet opp mot rutan slår.
Fast åskan ljungar, stormen tjuter,
Jag slumrar lugnt i halmtäckt skydd,
Ty aftonbönen innesluter
Mig i den Eviges beskydd.

Och färgar solen berg och dalar,
Jag skyndar ut på väglös stig,
Jag flyger öfver böljans salar,
Där döden lurar under mig.

Hur ofta töcknar sökt förvilla
Min färd, då natten kom bland dem!
Då såg jag opp till Gud, och stilla
Hans stjärna åter lyst mig hem.

Mitt nät, min ekstock och min koja
Är hvad af lyckan jag begär.
Glad drar jag fattigdomens boja,
Ty emot syndens lätt den är.
Och när den natt sin vinge skakar,
Där ingen måne gör sin rund,
Jag refvar seglen trygg och vakar
Vid hoppets säkra ankargrund.

KARL AUGUST NICANDER.

Erik Vasas runa.

Tyrannen tog hvad tagas kan;
Men jag en törnekrona vann.

"Gif akt! hvem där? Hu, sjön är grön och stjärnorna de skälfva. —
Herr Erik, lägg dig ned och sof; ty nu är klockan elfva."
Så talte lifdrabanten till kung Erik.

Men Erik gick så många steg, som slag hans hjärta slog;
Uppå Gripsholm än ingen blund hans heta öga tog:
Tungt är att vara konung utan krona.

"Kom fram! Jag vill betrakta dig, nu medan månen lyser;
En kappa vill jag gifva dig: mig tyckes att du fryser."
Så talte lifdrabanten till kung Erik.

Och Erik gick till gallret fram, och lifdrabanten log.
Han sade: "Skägg har du fått nog, se'n konung Erik dog,
Och däraf kan du väfva dig en mantel."

Nu hördes klockan ljuda tolf från höga fängseltornet;
Brandvakten tutade så ofta tolf gånger uti hornet.
Drabanten gick — och vakten tog en annan.

Men Erik gick så många steg, som slag hans hjärta slog;
Och stegen stå i golfvet kvar, som kungafoten tog;
Men, Gud ske lof, hans hjärta har fått hvila.

"Kung Erik, slut ditt öga till; ty tolf har klockan slagit.
Kung Erik, sof, Kung Erik, sof, fast de din krona tagit."
Så talte lifdrabanten till kung Erik.

Slätt intet Erik aktade att klockan slagit tolf,
Men stannade vid vaktens ord på maskestunget golf.
"Kung Erik" lät så lustigt i hans öra.

"Kung Erik, kom till gallret fram; ty månen skrider fjärran.
Om det är du, så buga dig i stormen inför Herran."
Så talte lifdrabanten till kung Erik.

Kung Erik böjde hufvud ned, slöt ögat till om tåren,
Och lifdrabanten log så skön med silfverhjelm på håren;
Men Erik bad i stormen inför Herran.

Och lifdrabanten krönte då hans hjässa med en krans;
Bland många brutna törnen där en härlig blomma fans,
Och kransen kom med friden under stormen.

Kung Erik sjönk på bädden ned och sof vid ljud af psalmer.
Nils Sture kom (så drömde han) och bar i handen palmer,
Och kysste konungen med törnekronan.

Så är det sagdt, att samma natt kung *Johans* öga stod
Så öppet, som hans port var stängd, och såg sitt blod;
Men hur det var, må Gud allena veta.

Ungdomen.

Lifvet förgår som en flod. På dess bölja
Åldrarne fly eller dränka sig där.
Alla dess svall och dess störtningar följa,
Föras och veta ej rätt hvart det bär.
Ungdomen står som en blomma och tjusar
Stilla på stranden, som först henne bar;
Böjer sig undan för böljan, som brusar,
Speglar sig tyst i den våg, som är klar.

Kärleken purprar dess doftande krona,
Grönt är som hoppet dess yppiga blad.
Stormarne mildt hennes varelse skona:
Lycklig hon är; hon är frisk, hon är glad.
Men, om hon rycks af en hvirfvel från stranden,
Sjunker hon icke, hon gungar därpå;
Vaggas af vestan till skönare landen,
Sväfvar på djupet och blommar ändå.

Härligt är endast det unga och rena:
Skönaste fröjden är oskuldens fröjd.
Ungdomens oskuld eröfrar allena
Lifvets förklarade, strålande höjd.
Ljufvaste drömmen om sällhet och ära,
Kronan af lifvet, o ungdom, är du.
Lycklig är den, som i åldern kan bära
Glad dina törnfria rosor ännu.

Aftonen.

Välkommen, välkommen, du klara,
Du stilla och ljufliga kväll!
Nu låter jag sorgerna fara;
Du gör mig så trygg och så säll.

En ängel, på glänsande vingar
Du sväfvar från himlarna ner,
Du frid åt de lefvande bringar,
Och svalka åt jorden du ger.

Du står mellan dagen och natten
Och talar försoningens ord;
Och skönt på de speglande vatten
Försmälter du himmel och jord.

Ditt guld öfver ekarnas toppar
Och blånande bergen du sår;
Mildt läskar du blommarnas knoppar
Med daggens balsamiska tår.

Och fåglarna, glada och fria,
Dem hoppet än aldrig bedrog,
De sjunga sitt Ave Maria
I dal och på berg och i skog.

Hvad gör det, att skymningen breder
Sitt flor? Hon är tankarnas vän.
Hvad gör det, att solen går neder?
Hon kommer i morgon igen.

På purprade molnet hon blänker:
Hon liknar den dödliges hopp;
Ty knappt hon i vester sig sänker,
Förrän hon i öster går opp.

Nu låta vi sorgerna fara;
Du hägnar vårt fredliga tjäll.
Välkommen, välkommen, du klara,
Du stilla och ljufliga kväll!

Johan Baners stridssång.

Jag reser mig upp ur min yppiga frid,
Och ilar härut till den blodiga strid;
Så handla som njuta jag kan.
Väl tömde jag nöjenas bägare här,
Men räcker mig döden sin bägare där,
Jag tömmer ock den, som en man.

Var klart, mitt öga! var kallt, mitt blod!
Soldater! bevisen ert urgamla mod!
Friskt upp! låt det manligen gå!
Ty slaktningens innersta djup vill jag se:
Af fältet jag hvarje vår ovän vill ge
Tre alnar att falla uppå.

Kung Gustaf den store ej förer oss mer;
Men ned från sin himmel han vakande ser
På striden. Han ser hur vi slåss.
Än härskar i världen hans mäktiga själ,
Och segrar som fordom. Än menar han väl
Med fäderneslandet och oss.

Hans minne vi fira vid kulors musik:
Hans grafvård vi bygga af fienders lik,
I brinnande stormning och slag.
Hvar fiende, fäld af vårt hämnande svärd,
Ej mer än ett hår af hans hufvud är värd. —
Vi fälla dess flera i dag.

Flyg, fana! flyg ut under himmelens sky!
Framåt må du svåfva; du kan icke fly —
Flyg högt, att dig krigaren ser!
Låt lysa i solen de kronor du bär —
Vår borg och vårt konungarike du är,
Högt strålande Svea banér!

Vågen.

Mitt lif är en våg,
Som röres en tid
I svallande låg,
Vid vindarnas strid.

När lugn blir på haf,
Och vinden är tyst,
Då somnar hon af
Vid stranden, hon kysst.

Hon lägger sig ner
Till ro i det blå,
Hon synes ej mer,
Men fins där ändå.

Af världshafvet ju
En droppe hon är,
Och solen ännu
Kan spegla sig där.

Abdallah.

I sin mjuka divan satt *Abdallah*,
Rökte, lugn och nöjd, sin morgonpipa
Till den goda, varma mocca koppen.
Kring det öppna fönstret smög sig rankan,
Fläktade, af druf vor tyngd, för vinden,
Och Bosforens blåa vågor glänste
I den nyss uppståndna solens sken.
Är han ensam, gubben, med sin pipa,
Ensam vid sin kopp, i morgonstunden?
Tron I väl, att med den glada minen,
Med den fröjd, som strålar ur hans blickar —
Tron I väl, att gubben är allena?

Nej, där sitter något vid hans sida,
Något ljuft och skönt, som gläder gubben.
Det *Zuleima* är, Circassiens blomma,
Som i går han köpt för guld och pärlor
Af en judisk krämare från Smyrna.
Hon är mycket skönare än allt,
Som Abdallahs öga sett i världen.
Sorgsen blickar hon och läppjar långsamt
Ur sin fylda mocca-kopp och tiger.

Men Abdallah språkar, och han säger:
"O Zuleima! skönaste Zuleima!
Le, var glad, slå upp ditt mörka öga —
Säg mig, har du nånsin haft så roligt?"

Och Zuleima suckar förr'n hon svarar:
"Inte har jag just så roligt nu." —

"Inte? Otacksamma! Säg, Zuleima!
Säg, hvar var det roligare? Svara!"

"Vid Leontes', vid min älsklings sida
Var mig mycket ljufvare än här.
Han är ung och skön. Mitt hjärtas kärlek
Har han fått och äger den ännu."

Paff! nu blåste gamle musulmannen
Ut ett rökmoln, som i digra kretsar
Virade sig in i flickans lockar.
"När jag köpte dig för guld och pärlor,
Så var ock din kärlek med i köpet,
Och den tillhör mig." —

"Välan! så tag den,
Tag den, rike, mäktige Abdallah!
Om du kan. Mig arma har du köpt
För en värld af skatter; men min kärlek
Hade jag skänkt bort förut!" —

Abdallah
Blåste åter ut en sky af rök;
Satt så länge stilla, tyst och tänkte.
Därpå stod han upp. Då kysste han
Flickans alabasterhvita panna,
Sände henne till sin älskling åter,
Med en skatt, så stor, som den hon kostat.

Och han skref i brädden af koranen
Dessa ord, till varning för sin son:
"Mycket har jag egt: köpt har jag mycket!
Köpte äfven jordens skönsta flicka;
Men det bästa, hennes hjärtas kärlek
Var dock borta, förr'n jag henne vann.
Köp ej tärnor, yngling! du blir narrad;
Ty det bästa, skönsta, deras kärlek
Du med allt ditt guld ej köpa kan."

ASSAR LINDEBLAD.

Kärleksgudarnes verkstad.

Gömdt i en myrtenlund på det evigt blomstrande Pafos,
Ligger ett tempel, där vänligt och skönt i ambrosia-
kvällen,
Mellan zefirernas lek och näktergalarnes sånger,
Klinga melodiska ljud, som silfverlutor i samklang,
Tystade mellanåt af höga, odödliga löjen.
Akta dig, främling, gå icke förbi detta lockande templet:
Farligt för hjärtat det är, kärleksgudarnes verkstad.
Pilar där smidas och skälmska försåt och ljufva intriger.

Men Chodkewitz, polacken, var inom kort tillhands,
Han stängde Dünamünde till vatten och till lands.
"Rym fästet ut!" han sade; men Stjernsköld stod dock kvar,
Och svenska kulor gaf han herr Chodkewitz till svar.

Den polska här nu stormar mot fästningen med makt,
Och vallarna bestigas helt djärft och oförsagdt;
Men Sveriges vapen vårdar sin trohet och sitt mod,
Och polska hären vadar tillbaka i sitt blod.

Så går ett år till ända i vapenbrak och larm:
Då blossa himmelens lågor uti polackens barm.
Och rytande af vrede, som uti åskan spord,
Han talade till Stjernsköld: "Hör nu mitt sista ord:

Gif fästet upp! Om icke dess port går upp i dag,
Din fru och dina söner långt bort försänder jag.
Där skola de försmäkta i grymma bojors nöd;
Betänk det väl, det gäller helt visst de dinas död!"

Men Stjernsköld genast svarar: "Jag inför Gud dig svär,
Utöfver allt på jorden min maka är mig kär,
Och mina barn därjämte min högsta, bästa skatt:
Mitt lif jag ville offra för deras frälsning gladt.

"Dock — vet: de mig tillhöra, men fästet är min kungs.
Förräderiets lockning mig söfver ej till lugns.
Jag vore föga trogen, om för min konungs borg
Jag köpte mina kära från fängelse och sorg.

Hvadhälst som dem må hända, i Herrans hand det står;
Jag från min plikt ej viker, så länge hjärtat slår.

Och får ej mer jag se dem på jordens kalla bygd,
I himlen dock vi träffas förutan skam och blygd.

Så gör nu som dig lyster. Dock hoppas jag, att du,
En ädel, tapper höfding behandlar dem ännu
Som, om din son, din maka uti mitt våld var spord,
Du önskat se mig handla. Det är mitt sista ord."

Och Chodkewitz, den tappre, i rörd beundran stod;
I strid han ville segra, men ock i ädelmod.
De fångnas band han löser och öppnar fängslets port...
För trohet och för kärlek är fängelset ej gjordt.

Bibeln tryckt.

Nu segrar ljusets makt, nu talar Herran
Till folket, som ej mer i bojor slås.
Hans bibelspråk förstås
Af hjärtan, när och fjärran.

Till hvarje hydda kommer nu den skriften
Med ljufva budskap, med förtrogna råd,
Förlåtelse och nåd
Från vaggan intill griften.

Se, i sin famn oss äfven ljuset sluter.
Vi, nordens barn, vi tacke dig, o Gud!
För dina sändebud,
För Guttenberg och Luther.

GUSTAF HENRIK MELLIN.

Cordula.

Snabba äro lifvets stunder:
Liksom toner de förklinga,
Dem en skald på lyran slår.
Men från minnets sköna lunder
Eko vill dem återbringa,
Till ett bröst, som dem förstår.

Fins en skönhet här på jorden,
Skall den, för att evigt blifva

Lefvande i minnets värld,
Falla, blomman lik i norden,
Skall sitt lif som offer gifva,
Att bli evigheten värd.

Öknarnes blomma.

En öknarnas blomma i glödande sand
Är människosjälen i stoftlifvets band.
Upp blickar dess öga
Mot himmelen höga.
Där skyarnas skuggor och stjärnornas ljus
Tyst möta hvarandra i änglarnas hus.
Då faller en svalkande droppe till jord:
Gud kastar i törstande själen sitt ord.

JOHAN LUDVIG RUNEBERG.

Vårt land.

Vårt land, vårt land, vårt fosterland!
Ljud högt, o dyra ord!
Ej lyfts en höjd mot himlens rand,
Ej sänks en dal, ej sköljs en strand,
Mer älskad än vår bygd i nord,
Än våra fäders jord.

Vårt land är fattigt, skall så bli
För den, som guld begär.

En främling far oss stolt förbi;
Men detta landet älska vi:
För oss med moar, fjäll och skär
Ett guldland dock det är.

Vi älska våra strömmars brus
Och våra bäckars språng,
Den mörka skogens dystra sus,
Vår stjärnenatt, vårt sommarljus,
Allt, allt, hvad här som syn, som sång
Vårt hjärta rört en gång.

Här striddes våra fäders strid
Med tanke, svärd och plog;
Här, här, i klar som mulen tid,
Med lycka hård, med lycka blid,
Det finska folkets hjärta slog,
Här bars hvad det fördrog.

Hvem täljde väl de striders tal,
Som detta folk bestod,
Då kriget röt från dal till dal,
Då frosten kom med hungerns kval?
Hvem mätte allt dess spilda blod
Och allt dess tålamod?

Och det var här det blodet flöt,
Ja, här för oss det var;
Och det var här sin fröjd det njöt,
Och det var här sin suck det göt,
Det folk, som våra bördor bar
Långt före våra dar.

Här är oss ljuft, här är oss godt,
Här är oss allt beskärdt.
Hur ödet kastar än vår lott,
Ett land, ett fosterland vi fått
Hvad fins på jorden mera värdt
Att hållas dyrt och kärt?

Och här och här är detta land,
Vårt öga ser det här;
Vi kunna sträcka ut vår hand
Och visa gladt på sjö och strand
Och säga: se, det landet där,
Vårt fosterland det är!

Och fördes vi att bo i glans
Bland guldmoln i det blå,
Och blef vårt lif en stjärnedans,
Där tår ej göts, där suck ej fans,
Till detta arma land ändå
Vår längtan skulle stå.

O land, du tusen sjöars land,
Där sång och trohet byggt,
Där lifvets haf oss gett en strand,
Vår forntids land, vår framtids land,
Var för din fattigdom ej skyggt,
Var fritt, var gladt, var tryggt!

Din blomning, sluten än i knopp,
Skall mogna ur sitt tvång;
Se, ur vår kärlek skall gå opp
Ditt ljus, din glans, din fröjd, ditt hopp;

Och högre klinga skall en gång
Vår fosterländska sång.

N:o Femton Stolt.

Den sköna dagen på Lappos fält
Var ändad, och segerglad
Red Döbeln fram där hans här sig stält,
Längs hela dess stolta rad.

Han tackade vänligt hvar trupp därvid
Med en krigares enkla ord
För trofast heder, för manlig strid
Och för kärlek till fosterjord.

Han nådde sin yttersta flygel till slut
Vid aftonens sista glans;
Han tackade skaran, där som förut,
Den fördes af kapten Schantz.

Den glesnat mycket, han såg det väl,
Fått luckor i hvarje led;
Snart fäste dock annat gen'ralens själ,
Och nu ryckte han fram därmed.

Man märkte vid talet, från stund till stund
Hur han blickat åt sidan re'n
På en tiggarskepnad, en trasig kund,
Som stod där tyst och allen.

Nu gaf han mannen en vink: "Du, du
Där borta, kom hit, tag mod!
Du var oss närmare dock, än nu,
I dag, där det gälde blod.

Säg, har du glömt hur du tog dig gevär
Ur en fallen krigares hand
Och skyndade efter min tappra här
I stridens hetaste brand?

Då vi dökо i åkern, hann du oss opp
Och dök som de öfriga med;
Då den syntes ånyo, min segrande tropp,
Då slogs du i främsta led.

Då man stormade byn mot kanonerna än,
Och jag kastade blicken dit,
Då såg jag din trasiga jacka igen
Först uppe på batteri't.

Det där var hurtigt: ett slikt försök
Kan bäras i ryktets famn;
Så gala öppet, min käcka gök,
Låt höra till först ditt namn!"

Hvad namn i världen jag fått af präst
Har ingen sig fästat vid;
Men fähund har man kallat mig mäst
I hela min lefnads tid."

"Bra! Kasta det namnet tillbaks på dem,
Som gett det, och tröstad var.
Men säg mig blott, hvar du har ditt hem,
Och hvar du har ditt försvar?"

Han viste på vägen vid kullens rand:
"Mitt hem på denna jag har."
Han viste sin knutna, väldiga hand:
"Och här, här har jag försvar."

"Ditt hem går an, ditt försvar är godt,
Ditt yrke, det är dock, säg,
Att stjäla i kyrkor, att snatta smått
Eller röfva på allmän väg?"

"Och hade jag stulit stort eller smått,
Visst ägde ett öre jag dock;
Och hade jag plundrat en tiggare blott,
Visst bar jag en helare rock."

Då strålade Döbeln af välbehag:
"Von Schantz, herr kapten, hör hit!
Hvem var den tappraste man i dag,
Som föll här i kompani't?

Låt hämta hans ränsel, hans rock, hans hatt,
Hans plit och gevär också:
Hans ädla namn och hans krigarskatt
Den här skall i arf dem få."

Man kom med vapen och dräkt i hast,
De burits af femton, Stolt,

Von Döbeln log med ett ögonkast
På sin skyddslings trasiga kolt.

Stolts rock är blodig, det fordras mod
Att dra det plagget uppå;
Men Fähund, ser jag, har tjockt af blod
På egna klutar också.

Så byt och kläd dig i uniform
För fronten här uppenbart;
Du gick framför den vid dagens storm,
Jag vill se dig inom den snart."

Han bytte dräkt, och hans kind den brann,
Se'n han vapen och rustning fått;
Och tyst kom Döbeln och ställde sin man
I luckan där femton stått.

"Och nu så är du en ung soldat
Af äktaste skrot och hålt;
Och nu så är du vår krigskamrat
Och numero Femton, Stolt.

Så var till mod och till hjärtelag
Densamma du var förut;
Men nämns du fähund från denna dag,
Så drag din plit och säg: "hut!"

Den nye krigarn till denna stund
Hans bröst höjts lugnt som ett hvalf;
Vid dessa ord från generalens mund
Man såg dock, att djupt det skalf.

Han hade smakat ej ens som stöld
En fröjd i sin lefnads dar;
Hans tårar, frusna i lifvets köld,
Ej runnit, se'n barn han var.

Nu sken på hans hjärta för första gång
En strimma af sol och vår,
Och ur smultna källor, med hajdlöst språng,
Framströmmade tår på tår.

"Och får jag vara i lust och nöd
Soldat, bland de tappre en,
Så säg, när gäller det kamp och död?
Gud gifve i morgon re'n!"

Sven Dufva.

Sven Dufvas fader var sergeant, af-
dankad, arm och grå,
Var med år åttiåtta re'n och var re'n
gammal då;
Nu bodde på sin torfva han, och fick
sitt bröd af den,
Och hade kring sig nio barn, och
yngst bland dem sin Sven.

Om gubben haft förstånd, han själf,
att dela med sig af
Tillräckligt åt en sådan svärm, det
vet man ej utaf;

Dock visst lär han de äldre gett långt mer än billigt var,
Ty för den son, som sist blef född, fanns knappt en smula kvar.

Sven Dufva växte opp likväl, blef axell red och stark,
Slet ondt på åkern som en träl och bröt opp skog och mark.
Var from och glad och villig städs, långt mer än mången klok,
Och kunde fås att göra allt, men gjorde allt på tok.

"I Herrens namn, du arma son, hvad skall af dig väl bli?"
Så talte gubben mången gång allt i sitt bryderi.
Då denna visa aldrig slöts, brast sonens tålamod,
Och Sven tog till att tänka själf, så godt han det förstod.

När därför sergeant Dufva kom en vacker dag igen
Och kuttrade sin gamla ton: "Hvad skall du bli, o Sven?"
Sågs gubben, ovan förr vid svar, bli helt förskräckt och flat,
När Sven lät upp sin breda nälb och svarte: "Jo, soldat!"

Den åldrige sergeanten log föraktligt dock till slut:
"Du, slyngel, skulle få gevär och bli soldat, vet hut!"
"Ja," mente gossen, "här går allt helt afvigt mig i hand;
Kanske det mindre konstigt är att dö för kung och land."

Den gamle Dufva häpnade och grät helt rörd en tår;
Och Sven han tog sin säck på rygg och gick till närmsta kår.

Målfyllig var han, frisk och sund, allt annat sågs förbi,
Och utan prut blef han rekryt vid Dunck-rs kompani.

Nu skulle Dufva få sig pli och lära exercis:
Det var en lust att se därpå, det gick på eget vis.
Korpralen skrek och skrattade, och skrattade och skrek,
Men hans rekryt förblef sig lik, vid allvar som vid lek.

Han var visst outtröttelig, om nånsin någon ann:
Han stampade, att marken skalf och gick så svetten rann;
Men roptes vändning åt ett håll, så slog han bom på bom,
Tog högerom och vänsterom, men ständigt rakt tvärtom.

Gevär på axel, lärde han, gevär för fot också;
Att skyldra, fälla bajonett, allt tycktes han förstå.
Men roptes skyldra, fälde han som oftast bajonett,
Och skreks gevär för fot, flög hans på axeln lika lätt.

Så blef Sven Dufvas exercis beryktad vidt omkring,
En hvar, befäl och manskap, log åt detta underting;
Men han gick trygg sin jämna gång, var tålig som förut
Och väntade på bättre tid — och så bröt kriget ut.

Nu skulle truppen bryta opp; då blef i fråga ställdt,
Om Dufva kunde anses klok och tagas med i fält.
Han lät dem prata, stod helt lugn och redde saken så:
"Om jag ej får med andra gå, får jag väl ensam gå."

Gevär och ränsel fick han dock behålla, äfven han,
Fick vara dräng, där man höll rast, soldat, där striden brann;

Men slåss och passa opp gick allt med samma jämna stå̊t,
Och aldrig blef han kallad rädd, blott tokig mellanå̊t.

På återtåg var Sandels stadd och ryssen trängde på,
Man drog sig undan steg för steg längs stranden af en å.
Ett stycke fram på härens väg gick öfver å̊n en spång;
Där stod en liten förpost nu, knappt tjugo man en gång.

Som den var sänd i ändamål att bota vågen blott,
Låg den i ro, se'n det var gjordt, långt skild från hugg och skott,
Tog för sig i en bondgård där allt hvad den kunde få
Och lät Sven Dufva passa opp, ty han var med också.

Men plötsligt blef det annat af, ty utför närmsta brant,
I sporrsträck på en löddrig häst, kom Sandels' adjutant;
"Till bryggan, gossar," ropte han, "för Guds skull, i gevär!
Man sport, att en fiendtlig trupp vill öfver elfven där."

"Och herre," talte han till den, som förde folket an,
'Rif bron, om ni det kan, om ej, så s'åss till sista man!
Armén är såld, om fienden här slipper i vår rygg.
Ni skall få hjälp, gen'ralen själf han ilar hit, var trygg!"

Han flög tillbaka. Men till bron hann truppen knappast ned,
När högt på andra strandens vall en rysk pluton sig spred.
Den vidgades, den tätnade, den lade an, det small;
Dess allra första salfva re'n blef åtta finnars fall.

Det var ej godt att dröja mer, man sviktade en hvar;
Ännu en åska, och man såg blott fem kamrater kvar.
Då lydde alla, när det ljöd: "Gevär i hand, reträtt!"
Sven Dufva blott tog miste han och fälde bajonett.

Än mer, hans svängning till reträtt gick ock besatt på sned,
Ty långt ifrån att dra sig bort, bröt han på spången ned.
Där stod han axelbred och styf, helt lugn på gammalt vis,
Beredd att lära hvem som hälst sin bästa exercis.

Det dröjde heller länge ej, förr'n han den visa fick,
Ty bron sågs fyld med fiender i samma ögonblick.
De rände på, man efter man, men åt en hvar som kom
Gafs högerom och vänsterom, så att han damp tvärtom.

Att störta denna jätte ned var mer än arm förmått,
Och ständigt var hans närmsta man hans skygd mot andras skott.
Dock djärfvare blef fienden, ju mer hans hopp bedrogs;
Då syntes Sandels med sin flock och såg, hur Dufva slogs.

"Bra, bra," han ropte, "bra, håll ut, min käcka gosse du,
Släpp ingen djäfvul öfver bron, håll ut en stund ännu!
Det kan man kalla en soldat, så skall en finne slåss.
Fort gossar, skynden till hans hjälp! Den där har räddat oss."

Tillintetgjordt fann fienden sitt anfall inom kort;
Den ryska truppen vände om och drog sig långsamt bort.
När allt var lugnt, satt Sandels af och kom till stranden ned
Och frågte, hvar den mannen fanns, som stod på bron och stred.

De viste på Sven Dufva då. Han hade kämpat ut,
Han hade kämpat som en man, och striden den var slut;
Han tycktes hafva lagt sig nu att hvila på sin lek,
Väl icke mera trygg än förr, men mycket mera blek.

Och Sandels böjde då sig ned och såg den fallne an:
Det var ej någon ob kant, det var en välkänd man.
Men under hjärtat, där han låg, var gräset färgadt rödt;
Hans bröst var träffadt af ett skott, han hade re'n förblödt.

'Den kulan visste hur hon tog, det måste erkändt bli,"
Så talte generalen blott. "den visste mer än vi;
Den lät hans panna bli i fred, ty den var klen och arm,
Och höll sig till hvad bättre var, hans ädla, tappra barm."

Och dessa ord de spriddes se'n i hären vidt och bredt,
Och alla tyckte öfver allt att Sandels talat rätt.
"Ty visst var tanken," mente man, "hos Dufva knapp till mått,
Ett dåligt hufvud hade han, men hjärtat det var godt."

Torpflickan.

Och solen sjönk och kvällen kom, den milda sommarkvällen,
Ett sken af mättad purpur göts kring bygderna och tjällen,
Från dagens mödor glad och trött en skara landtmän kom,
De fyllt sitt värf, de vände nu till sina hyddor om.

De fyllt sitt värf, de gjort sin skörd, en dyrbar skörd den gången,
En djärf, fiendtlig krigartrupp var nedgjord eller fången,
De dragit ut till kamp mot den vid morgonsolens sken,
När allt i seger ändadt var, då var det afton re'n.

Helt nära fältet, där den stått, den långa, heta striden,
Vid vägen låg ett litet torp, halft öde då för tiden,
På stugans låga trappa satt en flicka tyst och såg,
Hur skaran kom och drog förbi i fridsamt återtåg.

Hon såg som den, som söker, ser, hvem vet, på hvad hon tänkte?
På kinden brann en högre färg, än aftonrodnan skänkte,
Hon satt så stilla, men så varm, så spanande ändå,
Att om hon lyssnat som hon såg, hon hört sitt hjärta slå.

Men truppen gick sin bana fram, och flickan såg den tåga,
Till hvarje led, till hvarje man hon blickade en fråga,

En fråga, bäfvande och skygg, en fråga utan röst,
Mer tyst än sucken själf, som smög ur hennes fulla bröst.

När hela skaran gått förbi, de första som de sista,
Då svek den arma flickans lugn, då sågs dess styrka brista,
Hon grät ej högt, men pannan sjönk mot hennes öppna hand,
Och stora tårar sköljde ljuft den friska kindens brand.

'Hvad är att gråta? Fatta mod, än står oss hoppet åter,
O dotter, hör din moders röst, en fåfäng tår du gråter;
Den, som ditt öga sökte nyss, och nu ej återfann,
Han lefver än, han tänkt på dig, och därför lefver han.

Han tänkt på dig, han följt mitt råd att ej gå blindt mot faran,
Det var mitt tysta afskedsord, då han drog hän med skaran.
Af tvång han följde truppen åt, hans håg var ej att slåss,
Jag vet, han ville icke dö från lifvets fröjd och oss."

Och flickan såg med bäfvan opp, ur sorgsna drömmar vaknad,
Det var, som om en aning stört det stilla hjärtats saknad,
Hon dröjde ej, hon slog en gång ditåt, där striden brann
Och smög på väg och flydde tyst och skymdes och försvann.

En stund flöt bort, en stund ännu, det led mot natten redan,
I skyn sam molnet silfverhvitt, men skymning låg där nedan.
"Hon dröjer än; o dotter, kom, din or.) fåfäng är,
I morgon, innan solen gryr, är re'n din brudgum här."

Och dottern kom, med tysta fjät hon nalkades sin moder,
Det blida ögat skymdes nu af inga tårefloder,
Men hennes hand, till hälsning räckt, var kall som nattens vind,
Och hvitare än fästets sky var hennes svala kind.

"Red mig en graf, o moder kär, min lefnadsdag är liden;
Den man, som fick mitt hjärtas tro, har flytt med skam ur striden;
Har tänkt på mig, har tänkt på sig, har följt ert varningsord
Och svikit sina bröders hopp och sina fäders jord.

När skaran kom, och han ej kom, begrät jag nyss hans öde,
Jag trodde, att han låg som man på fältet bland de döde.
Jag sörjde, men min sorg var ljuf, den var ej bitter då
Jag velat lefva tusen år att honom sörja få.

O moder, jag har sökt bland lik till sista skymt af dagen,
Men ingen af de slagna bar de kära anletsdragen,
Nu vill jag icke dväljas mer på denna svekets ö,
Han fans ej bland de döda där, och därför vill jag dö."

Idyll och epigram.

1.

Flickan kom ifrån sin älsklings möte,
Kom med röda händer, — Modern sade:
Hvaraf rodna dina händer, flicka?
Flickan sade: jag har plockat rosor
Och på törnen stungit mina händer.
Åter kom hon från sin älsklings möte,
Kom med röda läppar. — Modern sade:
Hvaraf rodna dina läppar, flicka?
Flickan sade: jag har ätit hallon
Och med saften målat mina läppar.
Åter kom hon från sin älsklings möte,
Kom med bleka kinder. — Modern sade:
Hvaraf blekna dina kinder, flicka?
Flickan sade: red en graf, o moder!
Göm mig där, och ställ ett kors däröfver,
Och på korset rista som jag säger:
"En gång kom hon hem med röda händer,
Ty de rodnat under älskarns händer,
En gång kom hon hem med röda läppar,
Ty de rodnat mellan älskarns läppar.
Senast kom hon hem med bleka kinder,
Ty de bleknat genom älskarns otro."

2.

Först gå bäckens första bubblor sönder,
Först försvinna vårens första blommor;
Men din förs'a kärlek, unga hjärta,
Öfverlefver länge hvarje annan.

4.

Gossen hann till femton år — och trodde
Ej ännu, att kärlek fanns i världen,
Och han lefde fem år till — och trodde
Ej ändå, att kärlek fanns i världen.
Kom så oförtänkt en bildskön flicka,
Som på några timmar honom lärde,
Hvad han under tjugu år ej fattat.

16.

Trenne råd gaf modern åt sin dotter:
Att ej sucka, att ej missnöjd vara,
Och att icke kyssa någon gosse. —
Moder, om din dotter icke felar,
Icke felar mot det sista rådet,
Skall hon fela mot de första båda.

18.

Till en källa talte gossen vredgad:
Källa, ängens öga, onda källa!
Tusen gånger har min flicka redan
Speglat i din blåa famn sitt anlet,
Men du vårdar ej den hulda bilden,
Du förvarar ej min flickas anlet.
När hon bortgått, flyktar äfven bilden,
Och jag söker den förgäfves sedan.
Skall jag straffa dig, du onda källa,
Grumla opp din bölja, dika ut dig,
Och förtrampa dina blomsterbräddar?
Källan åter bad en bön och sade;

Gosse, hvarför skulle du mig straffa,
Grumla opp min bölja, dika ut mig,
Och förtrampa mina blomsterbräddar?
Jag är ju en vattnets dotter endast,
Har ej blod och har ej varma pulsar,
Älskar ej och älskas ej tillbaka.
Värre är, att i ditt eget hjärta,
I ditt eget hjärtas varma källa,
Flickans minne sällan varar längre,
Än hon står i fägring för ditt öga.

25.

Högt bland Saarijärvis moar bodde
Bonden Paavo på ett frostigt hemman.
Skötande dess jord med trägna armar;
Men af Herren väntade han växten.
Och han bodde där med barn och maka,
Åt i svett sitt knappa bröd med dessa,
Gräfde diken, plöjde opp och sådde.
Våren kom, och drifvan smalt af tegen,
Och med den flöt hälften bort af brodden;
Sommarn kom, och fram bröt hagelskuren,
Och af den slogs hälften ned af axen;
Hösten kom, och kölden tog hvad öfrigt.
Paavos maka slet sitt hår och sade:
Paavo, Paavo, olycksfödde gubbe!
Tagom stafven, Gud har oss förskjutit;
Svårt är tigga, men att svälta värre.
Paavo tog sin hustrus hand och sade:
Herren pröfvar blott, han ej förskjuter.
Blanda du till hälften bark i brödet,

Jag skall gräfva dubbelt flera diken,
Men af Herren vill jag vänta växten.
Hustrun lade hälften bark i brödet,
Gubben gräfde dubbelt flera diken,
Sålde fåren, köpte råg och sådde.
Våren kom, och drifvan smalt af tegen,
Men med den flöt intet bort af brodden;
Sommarn kom, och fram bröt hagelskuren,
Men af den slogs hälften ned af axen;
Hösten kom, och kölden tog hvad öfrigt.
Paavos maka slog sitt bröst och sade:
Paavo, Paavo, olycksfödde gubbe!
Låt oss dö, ty Gud har oss förskjutit;
Svår är döden, men att lefva värre.
Paavo tog sin hustrus hand och sade:
Herren pröfvar blott, han ej förskjuter.
Blanda du till dubbelt bark i brödet,
Jag vill gräfva dubbelt större diken,
Men af Herren vill jag vänta växten.
Hustrun lade dubbelt bark i brödet,
Gubben gräfde dubbelt större diken,
Sålde korna, köpte råg och sådde.
Våren kom, och drifvan smalt af tegen,
Men med den flöt intet bort af brodden;
Sommarn kom, och fram bröt hagelskuren,
Men af den slogs intet ned af axen;
Hösten kom, och kölden, långt från åkern,
Lät den stå i guld och vänta skördarn.
Då föll Paavo på sitt knä, och sade:
Herren pröfvar blott, han ej förskjuter.
Och hans maka föll på knä och sade:

Herren pröfvar blott, han ej förskjuter.
Men med glädje sade hon till gubben:
Paavo, Paavo, tag med fröjd till skäran;
Nu är tid att lefva i lida dagar,
Nu är tid att kasta barken undan
Och att baka bröd af råg allena.
Paavo tog sin hustrus hand och sade:
Kvinna, kvinna, den blott tål att pröfvas,
Som en nödställd nästa ej förskjuter.
Blanda du till hälften bark i brödet,
Ty förfrusen står vår grannes åker.

Grumla icke flickans själ.

Flickan satt vid bäckens strand,
Tvådde sina fötter där.
Sjöng en fågel ofvanför:
"Flicka, grumla bäcken ej,
Himlen syns ej mer i den!"
Flickan slog sitt öga upp,
Talade med tårad blick:
"Sörj ej öfver bäcken, du,
Bäcken klarnar snart igen.
När du såg mig stå en gång
Vid en ynglings sida här,
Du till honom tala bort:
Grumla icke flickans själ,
Aldrig skall den klarna se'n,
Aldrig spegla himlen mer."

Tanken.

Tanke, se hur fågeln svingar
Under molnet lätt och fri;
Äfven du har dina vingar,
Och din rymd att flyga i.

Klaga ej, att du vid gruset
Som en fånge binds ännu;
Lätt som fågeln, snabb som ljuset,
Mer än båda fri är du.

Är det gladt på jorden, hvila
Bland dess fröjder glad också,
Är det sorgligt, ila, ila
Bort till högre världar då.

Löjet.

Löjet var utan hem,
Irrade modfäldt kring,
Kom till den höges mun:
"Får jag min boning här?" —
"Stoltheten bor här re'n!"

Löjet var utan hem,
Irrade modfäldt kring,

Kom till den lärdes mun:
"Får jag min boning här?" —
"Allvaret bor här re'n!"

Löjet var utan hem,
Irrade modfäldt kring,
Kom till min flickas mun:
"Får jag min boning här?" —
"Kärleken bor här re'n,
Kyssen är kommen nyss,
Dig har man saknat blott."

Tårarne.

Ren öfver skogens toppar solen stigit
Och spridt sin glöd i dalens dagg, där flickan
Med glädjetårad blick sin älskling mottog
Han såg i hennes öga, log och talte:
"Du grät i aftse, när jag gick; jag kommer
Och ser dig gråta åter, goda flicka,
Nämn mig en skilnad mellan dessa tårar."
"En lika skilnad," sade sakta flickan,
"Som mellan kvällens dagg och morgondaggen,
Den ene lyser sol n opp och skingrar,
Den andra kvarblir mulen hela natten."

JOHAN JAKOB NERVANDER.

Stolthet.

Ja, lika upprätt än jag går,
Som förr jag bland dem gick,
Och lugn uppå min panna står,
Och lugn uti min blick.

Hvarenda en väl på mig ser,
Jag märker det så väl;
Man gärna ville läsa ner
I djupet af min själ.

Men ingen suck ifrån mitt bröst
De nån'sin hörde än,
Och tills jag tigger dem om tröst,
De kunna spara den.

Ja, ville sorg till jorden ock
Mig tynga hvar minut,
Och tyckte jag det ljuft att dock
En gång få gråta ut;

Så ljufvare ändå det är,
Att stolt jag säga kan:
Hvad helst jag ock inom mig bär,
Jag bär det som en man.

Vid stranden.

Det mänskliga lifvet med fröjder och plågor
Hur liknar det eder, I gycklande vågor!
Med trots I er höjen
Och skummande dröjen
Af stormilen förde, en vingad minut —
Se'n slås I mot stranden,
Förrinnen i sanden,
Och — så är det slut!
Det mänskliga lifvet med fröjder och plågor,
Hur liknar det eder, I gycklande vågor.
En kastboll, af ödet inslungad i tiden och styrd af begär,
Hur liknar det *allt* hvad förgängeligt är!

Imatra vattenfall.

Samma språk och samma röst
Ur hvarenda böljas bröst,
Där den djup och mäktig svallar
Mellan egna klippevallar;
Ingens herre, ingens slaf
För allt främmande en graf —
När skall väl ett annat rike,
Varda, Imatra, din like?

OLOF FRYXELL.

Svalan.

Det stod på kullen ett tempelhus
Och blänkte snöhvitt i solens ljus,
Och glada svalor murade bo
Kring heliga tinnar i fridlyst ro.

Men hösten kom så kulen och grå,
För honom flydde svalorna små
Och viftade blåa vingarna snällt
Öfver susande skogar och gyllene fält.

Då aftonen glödde vid himmelens bryn,
Sjönk skaran ned ur flammande skyn
Och hvilade ut sitt tröttade tåg
Vid ränden af flodens glimmande våg.

Och natten rullade ut sin väf,
Och svalorna sofvo i susande säf
Och vaggade lätt på sviktigt strå
Emellan stjärniga himlar två.

Ej slocknade ännu stjärnornas sken,
Då truppen flög f åu gungande gren
Och drog, purpurrad af solens brand,
I fjärran mot de förlofvade land.

En enda svala i vassen satt.
Så ensam satt hon. så svag och matt.
Ej mäktade mera vingarnes par
Att föra henne i luftig char.

De fly. De fly. — Hon sitter stum
Och blickar ned i de mörka rum
Där vågen rullar inunder, full
Med tusende pärlor af tindrande gull.

Då kommer morgonvinden på sjön
Och märker den ensligas blick och bön
Och böjer så sakta det veka rör.
Den lilla sjunker i djupet och — dör.

KARL MAGNUS EKBOHRN.

Rida, rida ranka!

Hopp, rida, rida rankeben!
Gullhofven han är icke sen:
Snart är han utom porten,
Som hjorten, som hjorten.

Och gossen sitter på hans rygg,
Han är så glad, så nöjd och trygg;
Och ut i vida världen
Går färden, går färden.

Och mycket får han röna där;
Ty full af faror vägen är,
Och villsam ofta leden
På heden, på heden.

Men framåt går det..Hopp, hopp, hopp!
Det går i susande galopp,
Det går i kapp med hinden
Och vinden, och vinden.

Af gossen blir en ståtlig man,
Och sköld och svärd bekommer han;
Så drar han ut i striden
Mot tiden, mot tiden.

Men tiden är en kämpe båld,
Som ömsom brukar list och våld,
Och riddarn han blir fången
Som mången, som mången.

I tornet kastad blir han då,
Hans kind blir blek, hans lockar grå;
Men när sitt kval han glömmer,
Han drömmer, han drömmer...

Han drömmer om sin barndomsvärld
Och om sin första, glada färd,
Om allt, som, när han vaknar,
Han saknar, han saknar.

Då svåfvar ifrån himlens höjd
En ängel ned; till fångens fröjd

Han krossar fängslets galler...
Det faller, det faller.

Snart efter många mödans år
Vid hemmet Gullhof åter står;
Men hvit han är i manen
Som svanen, som svanen.

Då stiger trötte ryttarn af.
Det är så mörkt som i en graf,
Så mörkt som hos de döde,
Och öde, och öde.

Men plötsligt öppnas hemmets dörr,
Och ryttaren, ett barn som förr,
Går in i fadershuset
Till ljuset, till ljuset.

Den flygande holländaren.

ildt brusar stormen kring nattlig våg;
Vid blixtars ljus och vid åskans dön
Ett skepp ses drifva för tackel och tåg,
En lekboll för vinden och strömmen
och sjön.

Det knakar i balk, och det knakar i mast,
Det hvinar och gnisslar i block och rår;
Vid ratten står rorgängarn surrad fast:
Mot stormen hans konst dock intet förmår.

Så hög som ett berg, med fradgande topp,
Sig vältrar en akterlig våg öfver däck;
I spillror bryts rodret, seglarens hopp,
Och hemsk ljuda stämmor: "Till pumparna!" "Läck!"

Allt högre och högre blir brusande sjön,
Allt hårdare vädret, med byar och kast;
Då lösslitas seglen med brak och dön,
Då går öfver bord hvar skeppets mast.

Nu åter en störtvåg, en rasande, som
Bortspolar, likt flarn, båd julle och båt;
Ett redlöst vrak drifver skeppet om
Och fylles af hädelser, böner och gråt.

I kapp med åskans och vindens tjut
Man nödskott dåna i natten hör;
Men ingen lots vågar mer sig ut,
Och nödsignalen i stormen dör.

Då fräser en blixt ur molnen ned
Och visar i fjärran ett hotande skär.
Ohoj! Hvad syns där, å den skumma led?...
Ett skepp för fulla segel det är.

Det dundrar och blixtrar i himlens sky,
Det blixtrar och dundrar från vrakets bog;
Vildt nödrop blandas med stormens gny —
Den nattlige seglaren hör dem nog.

Den nattlige seglaren hör dem väl,
Hur hafvet än brusar, och stormen gnyr;
Men hvem är väl han (Gud skydde hvar själ!)
Som rakt emot vind och vågor styr?

Nu kommer han, kommer likt hafvets örn;
Hvart segel är svart som ett bårtäcke. Se!

Ett grinande benrangel ståndar i förn. —
Ve, det är den flygande holländarn, ve!

Mot vraket han ilar, som om han i kvaf
Vill segla de arme (högt skallar ett skri);
Men plötsligt han faller från kursen af
Och jagar med spökskeppet dem förbi.

Förbi dem han jagar med gräsligt sus,
I midnattens hemska, förfärande tid.
När morgon kommer med dagens ljus,
Då hafva de kämpat sin sista strid.

När morgonen kommer med ljuset igen,
De skeppsbrutne sofva på hafvets grund;
Men den flygande holländarn seglar än —
Och seglar till världens yttersta stund.

FREDRIK CYGNÆUS.

Erik Slange.

I sina skogars djup låg Suomis jord ännu,
Af nattens mantel höljd, lik vandraren,
Som uti öknens famn sitt trötta hufvud böjt
Mot stenig bädd, och glömmer för en stund
De strider, dem han halfförblödd har kämpat ut.

Men Gustaf Adolfs stämma ljöd: och upp
Ur dvalan skakad, Suomi, sprang du stärkt på nytt,
Och sände dina söner ut att dö

För den, hvars fader druckit deras fäders blod
Och hemgång gjort i din Klaes Flemings graf.
Som alltid, lätt försonadt, du begärde blott
Till lön för offret af din hämnd och för
Ditt hjärteblod — ett vänligt ord, en hjärtlig blick.

Det lönte mödan att den lönen ge.
Den gäldats så, som intet folk ännu betalt
Sin skuld. Som invigd till ett offer stod
Nationen redo — och försmådt blef offret ej.
När blixt på blixt har drabbat, ho är det,
Som väga mäktar hvilkens var den största kraft?
När våg på våg har rest sig skyhögt upp,
Ho mäter, hvilken molnens närmsta granne vardt?
När tusen hjältar tränga vrede fram.
Dit förr allena faran, själf förvånad, nått,
Hvems arm var tapprast bland de tappra då?

En hjältes namn för sorlet ifrån led till led.
Hans svärd var blixten, hvilken skarpast slog;
Hans bröst var vågen, hvilken djärfvast hvälfde sig;
Hans namn var namnet på den tappraste,
Hvars arm bar svärdet och hvars hjärta styrde det.

Snart striden skördade hans ena arm;
Den föll lik furans gren, af stormen bruten bort.
För tidig var dock Austrias vilda fröjd.
Den andra svärdet höll ännu. Och till hans mod
Fann striden ingen väg att kufva det.

Han räddning själf ej sökt. Till andras räddning dock
Ett värn, mer starkt än Neuburgs fallna — mur,

Han stod utkämpande sin Leonidas-kamp.
Dödsofferfestens stund var inne. Leipzigs fält
Det höga bältet bar, åt Gustafs skugga rest.
Nu föll den arm, som Leonidas' svärd
Höll ensam än, och hjälten ägde blott
Sitt djärfva hjärta kvar. Hör! hundra tungor r'en
Ur sårens gap dess svan-sång sjunga högt.
Är det för hjälteandarne, som rusa ut
Ur dessa, fienderna stormlikt fly?
O stannen! detta hjärta er ej hotar mer.
Det har förblödt: en trogen bild utaf
Det folk, som däri allt sitt mod, sin värma göt,
Att offra äfven lifvet städs beredt,
Se'n det på hjältars vis allt annat djärft förslöst
För något, som det ansett kärlek värdt.

KARL VILHELM BÖTTIGER.

I afskedets stund.

Tänk någon gång på den, hvars hjärta gömmer
Din änglabild så troget inom sig,
På den, som ofta hela världen glömmer,
Att blott i stillhet tänka få på dig!

Tänk någon gång, när du en blomma plockar,
På den, hvars lif af dig sin blomning har,
Som evigt mins de rika, ljusa lockar
Och evigt mins ditt blåa ögonpar!

Tänk någon gång, när dagens sol sig sänker,
Och fiskarn sakta gungar hem från sjön,
På den, som evigt, evigt på dig tänker
Och ber för dig till Gud så mången bön.

Tänk någon gång, när nattens klara stjärna
En hälsning vinkar ifrån fästet blå,
På den, hvars tanke flyr till dig så gärna!
Nej, glöm mig du! — Jag minns nog dig ändå.

Fantasi.

Jord och himmel jag
Glömmer natt och dag,
Och på dig allen jag tänker;
Du är dagens hopp,
När som sol går opp,
Du min bön, när sol sig sänker.
Hur du städse lyser på min himmel skön,
Lifvets morgondröm och lifvets aftonbön!
Jord och himmel jag
Glömmer natt och dag,
Och på dig allen jag tänker.

Säg, i helgonfrid,
O, hvar dvälj's du blid?
Säg på jorden dig mitt öga?
Eller dröjer du,
Ängel, kvar ännu
Ibland syskon i det höga?

Får jag aldrig trycka här din varma hand?
Bli vi först bekanta på den andra strand?
Säg, i helgonfrid,
O, hvar dvälj's du blid?
Såg på jorden dig mitt öga?

När en tanke flög,
När en suck sig smög,
Du var målet för dem båda.
I hvar stjärnas blick
Din jag möta fick,
Blommor små din bild förråda.
Aftonskyn i lågor skref ditt namn för mig,
Ängen bar din dräkt, och lärken sjöng om dig.
När en tanke flög,
När en suck sig smög,
Du var målet för dem båda.

O, jag vet, en gång
Vid en bättre sång
Skänker Gud oss åt hvarandra.
Följer du mig still,
Hör blott du mig till
Må försvinna allt det
Kärleken är evig
Mötas vi och sk
O, jag v
Vid e
Skänke

Främlingen i Sankt Gallen.

I en trädgård vid Sankt Gallen,
Nära Goldachs klara våg,
Utsträckt under lindens skugga
Nyss en vandrare man såg.

Hjässan dignande af trötthet,
Kinden sådd med dödens färg; —
Ögat, slocknande och dystert,
Stirrar mot Sankt Gallens berg.

Långt och länge har han irrat,
Ingen vän till sitt försvar,
Knappt ett tak till skjul han funnit, —
Och han förr en krona bar!

Förr han städer ägt och riken,
Nu ej egen hufvudgärd,
Ringa främling, hånad, gäckad,
Snäst af sämsta värdshusvärd.

Svarta skuggor honom jaga,
Vålnader från Stockholms slott, —
Växla om med bilder ljufva
Uti guld och himmelsblått.

Träda *de* i glans för minnet,
Blir i hjärnans kamrar natt:

Ofta då ett stilla vansinn
På den höga pannan satt.

Och så har han länge färdats,
Skygg för mänskors blick sig gömt,
Ingen vet, han konung varit,
Och han själf det nästan glömt.

Men naturens klara öga
Har den gamle känt igen,
Vill, fast tiggare han lefvat,
Han skall dö som konung än.

Och hon låter lindens grenar
Snöga blommor i hans hår:
Se, af dem kring gleSa lockar
Hur en strålljus krona står!

Och den nötta vandringsstafven
Solen nu förgyller huld:
Underbart i kvälln den blixtrar
Som en spira utaf guld.

Aftonrodnan praktfullt purpur
Öfver hals och skuldror strör; —
Nu kan hela världen skönja,
Att det är en *kung*, som dör.

Alper skimra. Är det icke
Ack! hans barndoms berg månntro?
Goldachs våg i fallet brusar
Lika Mälarns vid Norrbro.

Och i solens sista strålar
Tror han s g en hägring se:
Borg, af lejonklo bevakad,
Sköld med gyldne kronor tre.

Klockor rundt kring bergen ringa,
Sakta han till hvila söfs,
Dör, med blick mot snö och isar,
Som nordmannakung det höfs.

* * *

Bal på Stockholms slott sägs varit,
Natten efter samma dag,
Och på Riddarholmens kyrkport
Vakten hört tre skarpa slag.

Lotsen.

Hvad var att göra? Fast ett Herrans väder,
Jag måste ut, och har dem alla räddat;
Och ett glas rom jag fick mig öfverbräddadt,
Men vattnet strömmar ån från mina kläder.

Hur säll jag in i varma stugan träder!
Se så, min gumma, har du kakan gräddat?
Och har du ölet värmt, och sängen bäddat?
Åt hemmets trefnad jag nu rätt mig gläder.

Hör! Stormen tjuter än och hafvet vräker. —
Kom, barn, vår stilla aftonbön vi bedje
Och somna se'n från denna klagolåten.

I natt är ingen ute. Jag är säker.
Men hvad! Ett nödskott! Ännu ett! Ett tredje!
Fort hit med hatt och jacka! Ut med båten!

Dagen.

Det var morgon. Klara lågo sunden
Som en spegel. Fåglarna i lunden
Sjöngo gladt. — Jag bad i morgonstunden
Kärlek, kom, o kom!

Det blef middag. Vinden drog ej anden,
Fågeln stum såg blomman dö i sanden
Utaf törst. — Jag bad i middagsbranden:
Hopp, försvinn, försvinn!

Det blir afton. Svalkan ljuf sig breder
Kring mitt hjärta. Solen har gått neder,
Men till vesterns purpursky jag beder:
Minne, dröj, o dröj!

---

*Borta och här.**

Hon, som dig kär och kärast var
Är mer ej kvar,
Hvart ögonblick hon felas.
Här skifta dagar, skifta år,
Men hjärtats sår
Kan ärras, aldrig helas.

Hvar är, hvar är den goda nu?
Så frågar du,
När skuggorna bli långa.
Och grafven, dit man stoftet bar,
Har intet svar,
Men stjärnorna ha många.

Hon är — så hviskar deras ljud —
Hon är hos Gud,
Och där är godt att vara.
Hon är — vill du det rätt förstå —
Hos dig också
I minnets bild den klara.

Hon, som dig kär och kärast var,
Är ännu kvar
Och följer dig till slutet;
Ty hvad vi rätt ha älskat här
Ett evigt är
Och ej ett kort förflutet.

* Till min hustru, vid hennes moders död 1853.

Karl XI.

(Ur diktcykeln "Kungarne".)

I minnets dunkel öfver Sveas slätter
Med svärd och lia ser du lugn mig vandra,
Och lians stränga räfst må ingen klandra,
Skar lagens svärd ock stundom oförrätter.

Jag vet, två hjältar öfver mig du sätter,
En var min fader och min son den andra:
De likna mig, men likna mer hvarandra,
Min sol föll mellan åskans tvenne nätter;

Och lång och lycklig lyste hon i norden.
All makt jag tog och guld jag tog från hundra,
Men hvad jag tog jag sparde åt mitt rike.

Därför mig ännu tackar fosterjorden,
Hon ser min bild och tyckes tankfull undra,
Och önskar ej, men söker dock, min like.

När åskan går.

Då himlen mörknar, och då solen sänker
I molnens bädd sin prakt,
Och jorden bäfvar, vigg på vigg där blänker
Ur klufna skyn, — vid hvarje blixt jag tänker
O Gud, hur stor din makt!

Men himlen klarnar opp, — det dröjer föga —
Förbi är rägnets flod,
Och blomman torkar tåren ur sitt öga,
Då känner jag, o fader i det höga,
Hur mild du är, hur god!

Vårt lif så äfven, efter åskans dunder,
Af solens stråle hinns.
Gud! låt oss rätt förstå din allmakts under,
Och lär oss tro, att i de mulna stunder
Du bakom molnen finns!

Kväll och frid.

Stilla skuggor breda sig i kvällan
Solen släckes i svala sjön,
Klara stjärnor framgå öfver fjällen,
Tända offrande kärleks bön.
Blåa hvalf i nattens timma,
O, låt aningens facklor glimma!
När det skymmer, må jag då förnimma
Hoppets saliga ljusa frid!

ELIAS SEHLSTEDT.

Till mitt porträtt.

(I en poetisk kalender.)

Sorgligt ljuda mina strängar,
Deras sed det aldrig var;
Men att visa sig för pengar
Är dock hårdt på gamla dar.
När ej ungdom finnes mera,
Ögats eld och klarhet ej:
Hvarför då litografera
Gubbens konterfej?

Våra lockar åren lugga
Och strö puder i till slut.
Kors, att detta är min skugga,
Som ser så pass hygglig ut!
Ja, artisterna de glada
Måla oss i all vår stråt.
Kosmetik och märgpomada
Gör' väl också åt.

Nå ja, låt belätet sitta
Som förläggarns laga fång.
Gubben ock behöfver titta
Utom knuten någon gång.
Ifrån tull och dito taxa
Gör han nu en liten rund:
Kanske upp till Avasaxa,
Kanske ner till Lund.

Är du färdig? Ja vasserrn!
Uj, hvad det skall bära af,
Än med ånga, än med kärra,
Ömsom öfver land och haf.
"Som en mjölsäck" bör poeten
Skakas utaf bara hin,
Annars, I godt folk, ej veten
Hvad som finns uti'n.

Låt oss tömma afskedsskålen!
Res som om jag reste själf:
Hugg en prästost uti Smålen
Och en lax i Ljusneelf!

Hälsa alla kära ställen,
Vännerna kring land och strand;
Glöm ej forsarna och fjällen
I mitt barndomsland!

I det gröna.

När våren kommer, då vakna sippor,
Och lärkan drillar sin sång i sky,
Och rosor växa i stora knippor
Liksom romaner af Eugéne Sue.
Och björken grönskar så högt på branten,
Och bromsen spelar på myggans bal,
Och svinen beta på dikeskanten,
Och orren spelar och göken gal.

Då strömmar folk utom alla tullar
Att sommarns fröjder till mötes gå;
Men också är det helt andra bullar
Än hvad som vintern oss bjuder på.
I snö och väta jämnt opp till hakan
Är Bores g'ädje vid vargars tjut!
Då drar man hop sina sängsparlakan
Och törs ej sätta sin nästibb ut.

Men vintern flyktar, den rysskosacken,
Och våren svänger sin blomsterstaf.
Då petar solen oss uti nacken
Och ber oss titta kring land och haf.

Hvad härlig tafla, hvad lek och löjen!
Uthus och lador på tusen sätt
Utpyntas präktigt till *Sommarnöjen*,
Och sämsta skrubb blir ett kabinett.

Jag hyrt ett sådant, som förr var lada,
Nu är det fint som ett sveitzeri,
Så nära sjön, att man där kan bada:
Man öppnar fönstret och hoppar i.
Där har jag dälder och blomsterkullar,
Där har jag riktigt ett paradis.
Som Adam ligger jag själf och rullar
I solens sken som en liten gris.

Man nöjs med litet och har så roligt,
Man bryr sig ej om charkuteri't.
Man klappar mor litet smått förtroligt
Och tittar in uti skafferi't.
Man litet kra's ner i korgen makar,
Tar några vänner i gladt förbund —
Och Herre Gud, hvad den sexan smakar
Med lilla supen i gröna lund.

Ja, skål för våren och landet, bröder!
Ja, skål, I blommor och gröna trän!
Ännu en skål, medan solen glöder;
Snart kommer hösten och kör oss hän.
Då skall man flytta till sta'n tillbaka
Och köpa talgljus och ta opp ved
Och klä' sig fint och hvar dag sig raka
Och vara stel i hvarenda led.

Vackert så!

Du klagar, men du klagar dumt,
Min gamle hedersvän!
Ditt öga ser allting så skumt,
Som om det grott igen.
Hvad, som ditt sinne stämmer ned,
Jag icke kan förstå.
Du är ju född, att börja med,
Och det är vackert så.

Hvar gång du dig i spegeln sett,
Så såg du väl däri,
Att dig en sällsam ära skett,
Att du fått mänska bli.
Du är mot larver och insekt
En sol att se uppå:
Du är af Adams stolta släkt,
Och det är vackert så.

Vår jord tar hand om vår person
Från början och till slut:
Är man ej född med pretention,
Så kan man slå sig ut.
Om du i skogen gör en titt,
Så kan du lita på,
Att du har svamp och blåbär fritt,
Och det är vackert så.

Vår jord visst sparsam vara kan
Att ge, då man vill ha,
Ty hon vill hälst att människan
Skall komma själf och ta.
I berg och floder fins det gull,
Och om man friskt går på,
Så kan man stoppa fickan full,
Och det är vackert så.

Har du ej gratis fått förnuft
Att bruka som du vill,
Och dito vatten, sol, och luft,
Och snö och månsken till?
När se'n du en förnyad hud
Hvart sjunde år lär få.
Jag tycker, sannerligt för Gud,
Att det är vackert så.

Och när till slut du andan mist,
Och du är kroppen kvitt,
En himlafärd du gör till sist,
Som du får kostnadsfritt.
Hvem vet, kanske en skönhet då,
Som du ej tänker på,
Skall till din graf med rosor gå,
Och det är vackert så.

Norrländingens hemlängtan.

Hvi längtar du åter till fädernestrand?
Mitt hjärta, hvi slår du oroligt,
När Lärdomens minnen dig hviska ibland
Om hembygdens dalar förtroligt?
Förgäfves du ångrar den brännande lust,
Som gäckande dref dig till främmande kust
Från hembygdens skogar och dalar.

Hvad drömde du väl om den främmande jord,
Hvad hoppas du ännu i söder?
Hvar sökte du hjärtan? Fanns det ej i nord?
Hvar finnas väl trognare bröder?

Hvad sökte du fjärran, hvad brände din håg?
Hvad såg du i söder, som icke du såg
I hembygdens skogar och dalar?

Jag minnes min hembygd vid dånande flod,
Där molnen sig hvila på fjällen;
Där åldriga skogen mot stormarne stod,
En grönskande mur omkring tjällen.
När dagen rann opp, eller nattvakteln slog,
Där lifvet var oskuld, och friden blott log
I hembygdens skogar och dalar.

Väl sofver min fader, — vid gungande haf
Den grönskande graf honom söfver;
Och granarne gro kring den älskades graf
Och fläta ett skugghvalf däröfver. —
Men fädernetjället det blomstrar ju än,
Och moder och vänner mig mana igen
Till hembygdens skogar och dalar.

Jag kommer, jag kommer väl fjärran ifrån
En gång till att famna er åter.
Men kanske för sent står de älskades son
Vid grafvarnes marmor och gråter. —
Då står jag förskjuten, där älskad jag var,
Och gråter vid minnet af framfarna dar —
I hembygdens skogar och dalar.

AUGUST TEODOR BLANCHE.

Studentsång ur "Läkaren."

SOLO. Man skola och gymnasium lämnat har;
Man gladt sig rustar till Upsalafärden.
Se kring oss stöka söta mor och far —
För första gång skall pilten ut i världen.
Tag på dig bra! Förkyl dig ej!
Låt se du ej förläser dej!
Var lugn, min mor! Var lugn, min far!
Ty att förläsa sej
Blott brukades i forna dar!
Men nu det brukas ej.

KÖR: Nej, nej,
Man ej förläser sej.

SOLO. Aldrig man mer dem återser
Studentens glada dagar.
Fåfängt man efter dem jagar —
De återkomma aldrig mer,
Nej, nej! De återkomma aldrig mer!

KÖR. Nej, nej! De återkomma aldrig mer!

SOLO. Man läser och studerar,
På baler figurer,
Bland bröder pokulerar,
Och pängar vigilerar.
Om morgon hos professorn kurar man;
Om kvälln man gör sin kur för döttrarne min sann.—
Men svallar stridslust i vårt blod,
Hur finna ämnen för vårt mod?
Jo — om det gäller,
Det finns gesäller.

KÖR: Det finns gesäller.

SOLO. Vi kämpa man mot man,
Vi bistå käckt hvarann.

KÖR. Vi kämpa man mot man,
Vi bistå käckt hvarann.

SOLO. Från fönstret där ett ljus man tindra ser i natten.
Där bor en blek pedant, som läser natt och dag och dricker vatten,
Han säkert galen blir till slut.
Vi rädda honom vi, och ropa lampan ut!

KÖR. Lampan ut! Lampan ut!

SOLO. Nu kommer posten — straxt man skyndar dit,
Att bli belönad för sin flit.
Man bryter pappas bref — — ej fins en enda daler,
Men ganska mycket med moraler.

KÖR. Blott moraler.

SOLO. Betalas källarmästarn med moraler? —

KÖR. Nej, nej!

SOLO. Betalas skräddarmästarn med moraler? —

KÖR. Nej, nej!

SOLO. Nej, nej, så går det ej,
De älska häldre sin riksdaler.
Men kommer där ett bref med sina tre sigiller,
Vi triumfera då! — Åt fanders alla griller! —
Och plocka fåglarna, de gula, gröna, blå. —

KÖR. Triumf! Åt fanders alla griller etc.

SOLO. Man sin examen tager,
Till andra värf studenten drager!
Till afsked räcker han sin hand
Åt bröderna och fridens land.
Snart äro alla ungdomsvänner glömda.
En statsråd blir; — en annan blir aktör;
En krigare; — en biskop förr'n han dör; —
En vid ett domarbord; — en annan bland de dömda;
En mäter stjärnans lopp, —
En annan bryter grufvor opp, —
En samlar guld från länderna och hafven; —
En annan står vid tiggarstafven.
Aldrig de återkomma mer
Studentens glada dagar.

KÖR. Aldrig de återkomma mer
Studentens glada dagar.

GUSTAF LORENTZ SOMMELIUS.

(*Beppo.*)

Rudolf von Wildheim.

O, hell dig, min blixtrande klinga!
På valplatsen skola vi svinga
I ringdans, du, döden och jag!
Så trogen i glädje och smärta,
Jag trycker dig tätt till mitt hjärta,
Min fästmö i envig och slag!

Ej guld gaf mig ödets gudinna,
Ej skönhet — och till älskarinna,

O Sköldmö, hon gaf mig blott dig!
Men rosorna, som skulle smycka
Din brudkrans de, liksom min lycka,
Slå ut blott och blomma i krig.

Du glänsande stålbrud, min stjärna
Med blickar som gnistra, o, tärna!
Sof sött på din riddares arm,
Tills jag dig till fejder får väcka
Och flammande lystnaden släcka,
Som brinner så het i din barm!

En gång skola åskorna ljunga,
Och stormsången vindarne sjunga
I svärmande, svindlande takt.
Då får du ej slumra, ej drömma,
Ej strålande anletet gömma,
O svärd, på vår hämnande jagt.

Ack, hör huru stridshornen ljuda!
Det är som de skulle oss bjuda
Till dans i en riddaresal;
Och tusende ekon, så klara,
Den gälla signalen besvara
Med genljud i berg och i dal.

Med mig skall du, sida vid sida,
Så djärf öfver slagfältet rida;
Och sjudande människoblod
Du tjusande, blåögda flicka,
Ur splittrande skallar skall dricka
Och släcka ditt lågande mod!

Se, fläckar af hjärtblod, så röda
Som purpur, i solskenet glöda
Som eld på den glimmande skrud!
O, framåt, tills krafterna svika!
Jag kan icke — vill icke vika:
Nej, framåt, du segrande brud!

Låt framåt, ack, framåt det ila!
Min rolösa själ ingen hvila
Och rast eller frid nån'sin tål.
Jag följer min viftande fana —
Och vägen skall svärdet mig bana,
Till dess att jag hinner mitt mål!

Och följen mig, jägare käcka!
Låt hingstarne framåt få sträcka
I fyrsprång! — Som örnar slå ned
På rofvet vi skola oss kasta
På fiendens fyrkanter fasta —
Och spränga hans sexdubbla led!

Som stjärnor, dem siarne prisa,
Min hjälm eller sabel skall visa
Er vägen på bragdernas stråt;
Och fastän vårt antal är ringa,
Jag segerns gudinna skall tvinga
Som skuggan att följa oss åt.

Och segra vi icke, vi alla
Dock stolt liksom ekarne falla,
Som brytas af stormar utaf;
Och, stålsmidda jägareskara,

Vårt minne skall häfden bevara,
Och mullen en grönskande graf.

Och lagrar vi döende skära; —
Ej mindre är därför ens ära,
Att striden man stupande vann. —
Af irrbloss var evigt den flamma
Den skönaste, som, i detsamma
Den brände som klarast; försvann.

I dofva ackorder kring hela
Vår synkrets kanonerna spela,
Och stängda vi äro här; — men
Där hetaste blodrägnen dugga,
Som hjältar vi skola oss hugga
En stråkväg ur kulan igen;

Fast kejsarns kolonner än röra
Sig härligt, som skulle de göra
Mot döden paradmarscher blott,
Och än stå som klippor så stilla
Emot våra anlopp — och spilla
Ett lif i hvarendaste skott;

Och fast våra tinningar glöda,
Och tusen blessyrer förblöda,
Och kindren bli bleka som snö,
Fins ej någon återgång mera —
Vi måste vårt anfall dublera,
Igenom oss slå — eller dö!

Må Jesus hvar niding fördöma,
Som vill undan striden sig gömma,
Som elden och farorna skyr;
Och fader och moder förbanna
Hvar feg, som i chocken vill stanna
Och fången sig ger —eller flyr!

Marsch framåt, fast korparne sjunga
Min likpsalm! — Om någon, I unga,
Af eder blir öfver i dag,
Så hem till min fosterbygd hälsa:
Att lifvet jag kunde ej frälsa,
Men äran, den räddade jag!

I himlen jag skall eder vara
Till mötes i afton — och svara
För alla; till Allfaders tron
Jag hela min linie skall föra
Till mönstring och redo där göra
För mig och min bleka skvadron.

Jag börjar re'n dödsmarter känna:
De kvälja och slita och bränna
Och sarga min kropp och min själ. —
De tappraste kunna bli slagna,
Men endast de fega bli tagna. —
Kamrater, soldater — farväl!

LARS JAKOB STENBÄCK.

En natt.

Det tysta tåget vändt tillbaka ren,
Och tornets klockor tystnat längesen;
I grafvens mull de hade gömt den döde.
Och när i grafvens mull de gömt den döde,
Kom natten lugn och bredde där till slut
Sin mörka mantel ut.

Men ensam vände han till grafven om
Från människovimlet långsamt — och han kom

Och stannade där vännen låg i djupet.
Han stannade där vännen låg i djupet,
Och stod uppå hans mörka hvilorum
Förkrossad, stel och stum.

Förkrossad stod han och såg länge ner;
Och natten svartnade allt mer och mer,
Och månan dog och alla stjärnor släcktes.
När månan dog och alla stjärnor släcktes,
Då brast hans bröst, då föll han ner, och het
Var tåren, som han gret.

Allt hvad som stormade uti hans bröst,
Allt hvad han stammade med bruten röst
Af Gud och natten ensamt blef förnummet.
Af Gud och natten ensamt blef förnummet
Hvad han förlorat, hvad i dunkelt sköt
Den tysta grafven slöt.

Och när den långa nattens moln försvann,
Än morgonsolens första stråle fann
Den sörjande, mot korset böjd, på grafven.
Den sörjande, mot korset böjd, på grafven
Satt där, och tåren från hans bleka kind
Bortkysste vestans vind.

Men luften skallade af fåglars röst,
Och friden flöt ånyo i hans bröst; —
I morgonsolens sken kom Gud med trösten.
I morgonsolens sken kom Gud med trösten,
Och upp sitt öga lyfte han och bad
Försonad, fri och glad:

"O du, som leder genom dödens dal
Den trötte vandrarn till din ljusa sal,
Haf tack! — ej hvilar han i mörka grafven;
Han hvilar ej uti den mörka grafven,
O, nej, han hvilar vid ditt hulda bröst,
Han hör, som jag, din röst."

Han gick, han lefde liksom förr och bar
Sin börda under lifvets långa dar,
Och ingen människa förnam hans klagan.
Och ingen människa förnam hans klagan,
Men i hans hjärta bodde, ljus och klar,
Den dyra bilden kvar.

Till sorgen.

Du nattens bleka syster, milda sorg,
Låt upp för mig din stjärnbeglänsta borg;
De onda andarne förfölja mig,
Men lugnets fristad, finnes den hos dig,
O milda moder sorg?

Den dunkelblåa slöjan upp du slår
Och kronan glänser i ditt mörka hår;
Men hög och huld du räcker ut din hand
Och virkar vänligt till ditt stilla land,
O milda moder sorg.

Se öfver jord och vatten hvilar natt,
Och himlen breder ut sin stjärneskatt.
Allt slumrar tyst och stilla, men ännu
Jag vakar här, och med mig vakar du,
O milda moder sorg.

Förklara för mig — ty du vet det väl —
Hvad mörkt och ödsligt ligger för min själ.
O säg mig allt, o gif nu just mig ljus
I denna stund uti ditt tysta hus,
O milda moder sorg.

Är du ej jordelifvets drottning? Är
Du tröstande hvart brustet hjärta när?
Har du ej redan vid min vagga stått
Och sjungit sången om min lefnads lott,
O milda moder sorg?

All jordens oro sjunker sakta ner,
Dess vilda röster hör jag icke mer;
Men när jag blickar upp, så skådar jag
En himmelsk glans kring dina anletsdrag,
O milda moder sorg.

Ha, för mitt öga brister sönder skyn;
Hvad ljusa världar öppnas för min syn!
Hvad evigt hopp igenom detta bröst
Far som en blixt med ljus och ljuflig tröst,
O milda moder sorg!

Du blickar mildt, du skiner skär och klar,
Du breder ut snöhvita vingepar;

Ja, uppåt! för mig vid din hulda hand
Till ljusets, till det gyllne ljusets land,
O milda moder sorg.

Mitt Finska fosterland.

Med sorg i själen och med bitter blick
Den unge skalden öfver bergen gick;
Där låg det sköna Finland för hans öga.
Men harm och kärlek i hans hjärta brann,
Och under tysta suckar sökte han
Sitt Finska fosterland.

I stadens larm han gått och sett sig om,
Men, ack, en främling var han, hvart han kom,
Och ytans stora sken hans bröst beklämde.
I vimlet af de brusande begär
Han fann allt annat — men han fann ej där
Sitt Finska fosterland.

Och när han kom bland bygdens folk han såg
Ett land så rikt af skönhet, men det låg
Förbildningens förskämda luft däröfver.
Det Finska sinnet fanns där icke mer;
I flärdens bojor såg han sjunket ner
Sitt Finska fosterland.

Så drog han öfver bergen bort med harm,
Och sorg och kärlek glödde i hans barm;
Men genom djupa skogar gick han fjärran.
Hör, vinden susar stark i trädens topp;
Hvad sjunger den? O, vill den väcka opp
Sitt Finska fosterland?

Men framåt gick han — och han fann i ro
Ett folk i torfbetäckta hyddor bo,
Och friskhet glänste ur dess öppna öga.
Det var så välbekant, så svalt det var;
Hans hjärta kände, att det ägde kvar
Sitt Finska fosterland!

Och åter väcktes sången i hans bröst,
Och fri som fågeln höjde han sin röst;
De gråa bergen hörde hans förtjusning:
Mitt fosterland jag funnit har igen,
I gömda hyddors skugga lefver än
Mitt Finska fosterland!

Stjärnan.

Stjärnan glimmande står och ser
Öfver jorden i natten ner.
Klara låga uti det blå,
Sköna stjärna som skiner så,
O hur är du så kall ändå!

Intet suckande mänskobröst
Finna kan i ditt öga tröst
Utan kärlek ifrån din höjd
Ser du lysande, lugn och nöjd
Jordens jämmer och jordens fröjd.

Satt du icke med stolt förakt
Sköna stjärna i härlig prakt,
Kanske kunde du glad och fri
Lyckliggöra och lycklig bli.
Men nu går du oss kallt förbi.

O. P. STURZEN-BECKER.

(*Orvar Odd.*)

"*Den striden jag älskar.*"

"Ack hör du, fader, hur silfvergäll
Trumpeten smattrar med krigisk skräll
Igenom den vilda lunden?
Helt säkert ståndar en blodig fejd
Där ner i dalens ensliga nejd
I gryende morgonstunden?

Du själf min fader är gammal och blind,
Och skägget växer grått kring din kind,

Och senan sin tjänst dig nekar;
Men jag är yngling, min blod är varm,
Jag tar din trogna musköt på min arm
Och ilar till krigets lekar." —

"Min son! Väl hör jag fjärran ifrån
Trumpetens skräll och trummornas dån,
Men sakta, du ungmod, sakta!
Kanske, att blott mellan skål och vägg
Två kungar beslutat för påfvens skägg
Hvarandras trälar att slakta! ..."

"Allt närmare kommer stridens tumult,
Det låter så sällsamt tjusningsfullt,
Hur gärna jag där ville vara,
Hur längtar min själ att pröfva en dust
Och möta med hurtig ungdomslust
En mörkögd hotande fara!

Och gynnar mig lyckan, som öfverste minst
Jag kommer tillbaka med ståtlig vinst
Af gyllene epåletter,
Och ärans krona af lager grönt,
Ett segerbyte så stolt och skönt,
På fader mins lockar jag sätter." —

"Min son, låt vara vapen och strid!
Hvad vinna vi slutligt, vi arme, därvid?
Ett ok emot ett annat!
Och äran? ... O, känner du väl dess halt?
Ett skal, en dunstbild, och därmed allt!
Mitt ord är: ve och förbannadt!" —

"Men lyssna, fader! ... hvad är det jag hör?
Förnimmer jag ej en krigarekör
Så eldigt ur djupen stiga? —
"Vaker upp, vaker upp, kring skog och dal!
Se, friheten gryr! hör hanen gal!
Framåt mot tyrannernas liga!" —

O, min far! hvilka flammor i denna sång!
Halft hymn, halft härskri på samma gång
Den modig och vemodig klingar!
Jag måste med på den tappra färd!
Välsigna mig, fader, och gif mig ett svärd!
Min ande rör sina vingar." —

"Rätt så, min son, jag ditt hjärta förstår,
Den striden jag älskar, den saken är vår,
Det krigsropet gäller oss alla.
För frihetens seger mot döden att gå,
Är ädelt och stort, och stort är också
För friheten modigt att falla.

Tag ner ifrån väggen mitt gamla gevär!
Det är mig en trofast vän, en kär,
Och segersäll tillika!
Ett godt mått krut och ett ärligt lod,
Se'n säkert öga och oförskräckt mod!
Och lyckan skall ej dig svika.

Nu gack med Gudi, son af min själ!
Det är kanhända vårt sista farväl,
Dock ... ej må vårt öde vi klandra
Blott frihetens träd beskugga vår graf!

Och fosterjorden ej mer bär en slaf,
Stor sak med allt det andra!

År 1830.

Jag mins det mer än liflgt,
År trettio det var,
Historien och det året
I troget minne har.

Som liber studiosus
Jag dvaldes ännu då
Uti den lärda staden
Vid gamla Fyris å.

Vid Iliaden troget
Jag satt Guds långa dag,
Och gäspade af njutning
Med klassiskt välbehag.

Så kom där stolt en tidning
Från långt hinsidan haf:
"Se Polen hafver skakat
Den ryska bojan af!"

Då slog jag hop Homeros,
Att dammet stod i tak:
"Farväl med hela Troja
Och grekers vapenbrak!

En annan strid begynner
Mot tyranniets koloss!
Se där, I käre bröder,
En Iliad för oss!

Hell Polens ädle söner
Hell hjältarnas förbund!
Hell mänskorätt och frihet
Kring jordens hela rund!"

Jag gick i dagar trenne,
Jag gick en vecka visst,
För grekiska syntaxen
All håg jag hade mist.

Jag gång på gång begynte
Min tolfte rhapsodi,
Men polska segersånger
Sig blandade däri.

Vi voro några vänner.
Vi gjorde ett kalas,
Där drucko vi för Polen,
Ur rågadt fulla glas.

Där sjöngo vi för Polen
Med unga själars eld.
Då stod en tår i ögat,
En hjärtlig, oförställd.

Om natten midt på torget,
Vid karlavagnens brand,

Vi sjöngo än för Polen,
Med mössorna i hand....

Men herrar professorer,
De moget vise män,
De sutto helt trankila,
Som där de sitta än.

De läste kyrkofäder,
De skrefvo romersk vers,
De ritade trianglar
Och bågar kors och tvärs.

De täppte lufttätt in sig
Uti sin kammarvärld,
Och stekte husligt äpplen
I mörjan på sin härd.

Andra toner.

Där går en lexa från fordomdags
Bland konstens höga patroner.
Om diktens superfina natur
Och olympiska relationer.

Fru Poesia, så fin och rar,
Hon sitter i gudarnes kretsar,
Jämt med en tulpan, likt hjärterdame,
Mellan tvenne fingerspetsar.

På det själfbehagligas ejderdun
Hon af lutter sällhet hickar
Och med ett trefligt fullmånsporträtt
Hon fromt öfver världen blickar.

Det är en oskuld från topp till tå
Med edukation af en fröken,
Hon lefver af lutter ambrosia
Från de himmelska gästabuds-köken.

Godt! Jag den sångmön känner rätt väl,
Men jag känner också en annan,
En sånggudinna med sköld på arm
Och med allvar måladt på pannan.

Hon står i de lyssnande folkens midt
Och sitt stolta kväde kväder,
En annan visa, än månskenseglam
Och det eviga prästmunväder.

Hon sitter icke d ä r o f v a n o m,
Bland idel änglar så nobel,
Men går genom världen borgerligt fram
Förutan purpur och sobel.

Och dock i hennes stämma det bor
En väldig guddomsande,
Den talar som storm, som blixt den slår,
Så det spörjes i allo lande.

L'homme de la destinee.

En ensam ryttare rider
Sin ödsliga stig bland buskar och snår.
Till natten allre'n det lider,
Och aftonstjärnan på fästet står.

Han låter sin gångare leta
Sig vägen framåt så småningom;
Själf tycks han ej riktigt veta,
Hvarthän det bär, eller bryr sig därom.

Med fälda tyglar han sitter
Och hatten tryckt öfver pannan ner;
En hemlig tanke, en bitter,
Hans läppar pressar allt mer och mer.

Den sista akacielunden
Han lämnat bakom sig för längese'n;
Allt mer blir klipphård grunden,
Och trakten ett upprördt haf af sten.

Men ryttarn på intet aktar,
Han sänker hakan ner i sin rock;
Hästen sig själfmant saktar
Och trefvar sig fram bland hällar och block.

Så stiger allt högre färden
Uppåt i bergen på öde led;
Och midnatten öfver världen
Fäller allt tyngre sin skugga ned.

Den riddare sitter sluten,
Mens hästen vandrar med säker fot
I en klippvärld sönderbruten,
Med stalpers trots och med bråddjups hot.

Men nattens långa timma,
Den smyger dock undan; vid österns bryn
Omsider en ljusgrå strimma
Sig tecknar på randen af morgonskyn.

Just nu ses hästen stanna
På bergets tungsamt nådda topp ...
Då lyfter ryttarn sin panna,
Som vaknade han ur drömmar opp.

En örnblick han fäster förvånad
På taflan, han utbredd för sig har:

I en färgton, tveksamt blånad,
Hafsrymden, ändlös och underbar.

Stum sitter han där och skådar,
Hur östern sig målar i guld och viol...
Det brinner i vågen! Det bådar
Den kungliga, stolta sydlandssol...

Då sträcker han plötsligt armen
Framåt som en marskalk för sin trupp;
Och, vidgande mäktigt barmen:
"Nu!" bryter han ut. Och soln går upp.

En stund ännu han dröjer:
Allt mera eldig blir hans blick;
Sitt hufvud han högre höjer,
Hans lilla figur får kejsarskick.

"Rätt så... Hvilken syn, hvad lära!"
— Han talar till slut. — "Det är majestät,
Det är lif, och lif med ära!
Allt annat, allt annat, — o, hvad är det?

Sin egen bana att vandra,
Af ingen stäfjad uppå sin färd
Och höjd öfver alla andra
Och fyllande med sin glans en värld;

Och jagande mörkrets dämoner
Och lysande mänsklighetens fjät
Och strödende åt miljoner
Sin allmosa ut: det är majestät.

O, så att lärska, att vandra
Så stolt och mäktig sin lefnads stig,
Det är lif! Död allt det andra! ...
Du strålande sol, jag begriper dig."

En blick, en lång, han sänder
Åt hafvet ännu och åt solen där; —
Så gå:garen raskt han vänder,
Och så bär det af i sträckt karriére, —

Men nästa morgon såg vagga
Från Elbas strärder med dristig lust
En skuta med Cæsars flagga;
Napoleon bar den till Galliens kust.

— - - -

Allt längre framåt!

Att våga tänka tanken ut,
Det är det svåra, är det stora,
Att ej på vägen sig själf förlora,
Att icke stanna förrän vid slut.

Men halfgjordt verk är dåligt gjordt
Och halftänkt tanke bygger på sanden;
Gif akt! För den manliga, friska anden
Är blott det hela ett sant och stort.

Den, som vill äran att vara fri,
En värdig son af den nya tiden,

Får icke svikta i halfva striden,
Och blott ett "halt!" är förräderi.

I tankens värld, som i lif och stat,
Hugg djärft dig igenom, du unga garde
Kring fjäll och dalar ditt fältrop varde:
A l l t längre f r a m åt, du krigskamrat!

HERMAN SÄTHERBERG.

Fågeln, blomman och källan.

Fågel i skyn! O, hur blef du så glad? —

"Fri bland de susande lunderna buren,
Föddes jag upp i den fria naturen,
Döptes i majdaggens himmelska bad;
Därför jag jämt är så frisk, är så glad."

Blomma på ängen! Hur blef du så skön? —

"Källan, den rena, jag fick till min spegel,
Flärdens förakt är min dyraste regel,
Sanningens gåfva min varmaste bön;
Därför, kanhända, jag synes dig skön."

Källa i dalen! Hur blef du så ren? —

"Spegeln jag är för min skapares under,
Målar hans verk i de grönskande lunder,
Målar i himmelens klaraste sken;
Därför, kanhända, du nämner mig ren."

Fågeln och blomman och källan, den klara,
Ägde de ord, de dig så skulle svara. —
Utan natur, i förkonstling och tvång,
Vissnar din känsla och bleknar din sång.

Den första kyssen.

Det första gräset lyser grönast,
Den första rosen myser skönast,
Och bäst är första lärkans sång: —
Din första kyss den är den bästa:
O, gif mig den — så det den nästa
Må bli den första nästa gång!

VÅRSÅNG.

Vintern rasat ut bland våra fjällar,
Drifvans liljor smälta ner och dö.
Himlen ler i vårens ljusa kvällar,
Solen väcker lif i skog och sjö.
Snart är sommarn här. I purpurvågor
Guldbelagda, azurskiftande,
Blomma vesterns moln vid kvällens lågor
Och i fägring alla dalar le.

Vingad skara jublar nu i lunden,
Skogens harpa klinga hörs på nytt,
Bäcken sjunger, fjärdarna och sunden
Rikt med silfver sina skrudar prydt.
Skynda, kom till mig i lundens sköte!
— Hviskar vårens tärna. — Än en gång

Jag med diktens son vill stämma möte,
Locka honom ut till lek och sång.

Ja, jag kommer! Hälsen, glada vindar,
Ut till bruden i den gröna lund!
Med sin fägring än hon mig förblindar.
Aldrig, aldrig svek jag vårt förbund.
Skön hon är som i min barndoms stunder,
Fri som bäckens dans mot klarnad sjö,
Ljuf som trastens sång i skogens lunder,
Glad som fågelns lek på blomsterö.

Lyssna vill jag hur dess stämma ljuder,
Dansa med i hennes blomsterfest;
Där i hvarje hjärta hälsa sjuder,
Där i hvarje blick är glädjen gäst.
Säll jag i naturens sköt vill drömma
Vårens dröm, som ingen tröttat än,
Och i ro all världens flärd förglömma,
Fri som skyn där uppå himmelen.

När hon ler.

Skön är min flicka, när hon ler,
Än skönare dock när hon gråter;
Men allra skönast, när hon åter
Ur sina tårar mot mig ler.

VILHELM VON BRAUN.

Mitt konterfej.

Se ej på de ögons himmel, se ej på
de lockars gull!

TEGNER.

Det var för rasande lustigt! Nej!
Skall detta vara mitt konterfej?
Är denne "gubbe", så tjock i synen
Och med de rynkade ögonbrynen,
Min egen, älskade, såte vän,
Den sig så kallande *Bru?*
Den där poeten, som jämnt vill bråka
Att komma fram med det "ekuivokua"?

Den där, som damerna *aldrig läst*,
Och som af dem blir tillbörligt snäst?
Ja, det är värkligen just den samme,
Som nu på linan är åter framme,
Att visa sig för det täcka kön,
Oemotståndlig och "manligt skön."

Jag länge tvekade, huruvida
Jag borde *släppa mig lös* — och sprida
Min fagra bild öfver Sveriges land
Och sätta tusende bröst i brand;
Ty, ack, en aning mig redan säger,
Att det blir gråt i de skönas läger.
Det är naturligt; det kostar på.
Att se mig ständigt — och ej mig få.
Det är naturligt; jag är så vacker ...
Här blir vapörer, här blir attacker,
Och mitt porträtt bäddar mången graf,
När det till slutet blir lungsot af.
Jag kan ej hjälpa det, flickor täcka!
Jag, på sin höjd, blott för *en* kan räcka;
Men det var värkligen icke rätt
Att så er fresta med mitt porträtt.
Jag bort haft medömkan för de svaga,
Som aldrig kunnat min bild förjaga;
Den framstår ständigt, vid tårars ström,
I dagens tanke och nattens dröm.

I, arma, som jag har gifvit soten
O, kunde också jag ge er boten!
Jag vill försöka. Djärft på mig sen!

Det är *en* tröst, om den ock är klen,
Ty man står lättare mot en fara,
Om vid dess åsyn man vänjes bara ...
Här sitter jag då på understol,
Ett mål för kärliga blickars sol.
Här sitter jag. Mig i handen tagen
Och mig bekiken Guds långa dagen! —
Nå väl! Hvad sägen I om min bild?
Är ej min blick obeskrifligt mild?
Är pannans hvalf ej ett fridens tempel,
Där själfva skönheten tryckt sin stämpel?
Och munnen sedan med sina fjun?...
Om konstnärn gifvit mig en basun
Och satt i handen en liljestängel,
I säkert tagit mig för en ängel.
Hvad är all honung, som jorden har,
Mot mina leende läppars par?
Det *vore* något att mig få klappa
Och kalla mig för: "Du lilla pappa!"

Men hvad är detta? I skriken "fy!"
Och synens färdiga till att fly.
Jag hör er ropa, förskrämda, skygga:
"Hvad dessa ögonbryn äro stygga!
De kunna anstå en leopard,
Men ej en lekande, munter bard.
Se, hur han blänger, den attikssure!
Vi förestält oss en lustig ture,
En hygglig, själfsvåldig, glad garçon,
Med magra kinder och näsa lång
Och vackert hår och mustacher nätta;
Men *intet* funno vi af allt detta.

När glada rimmare grina så,
O, gudbevars för de *sorgsna* då!
Det var ett ansikte, just, att ritas!
Det ser ju ut, som det ville bitas."

Hör du, mitt käraste konterfej!
Det där var säkert en pik åt *dej*.
Håll du till godo, min vän! Förlåt mig!
Jag tar den aldrig i tiden åt mig.
Du är väl *jag*, men jag är ej *du*,
Där ligger skilnaden, ser du ju,
Och än hvar flicka i döden ginge,
Om blott *mig själf* hon att skåda finge.
Men *om* du skulle mig vara lik,
Jag ändå eger en tröst, så rik,
Ty hvar jag friar, jag undfår korgen,
Och med det samma jag undgår sorgen.

Men, *allvarsamt*, du min stackars bild,
Så långt från mig och — det sköna skild!
Jag mins en tid, då jag var den glade,
Ty jag förskönande speglar hade;
Det var ett strålande ögonpar,
Och, däri sedd, du så grym ej var,
Ty kärlek lifvade sträfva dragen,
Som öknen lifvas af solskensdagen.
När mig den älskade gaf en blick,
Ett annat uttryck mitt öga fick,
Och drog till löjen hon rosenmunnen,
Från mig all dysterhet var försvunnen;
Och med dess vänsälla hand i min,
I mina speglar jag djupt såg in.

Och jag var lycklig och glad till sinnet,
Var nöjd med världen, var nöjd med — **skinnet.**
Men döden speglarna sönderslog,
Och med det samma min glädje dog;
Och mörka sorgmoln mitt anlet höljde,
Ty hjärtat *henne* i grafven följde ...

Men jag skall skämta, är det ej så?
Det vill förläggarn. Nå hopp! Låt gå!
Det är bra roligt att vara rolig,
När man med saknaden är förtrolig!
Men, lika godt! Man har blifvit van
Att tro mig vara en lustig fan.
Hopp, därför, Pajas! Det går väl öfver;
I grafven gyckla du ej behöfver.
Hur lycklig den, som är lyckligt död!
Jag måste skratta, för att få bröd...
Om folk blott visste, hur glädjen brister
För de så kallade *humorister*,
De skulle tacka sin Gud för det
Han utan humor dem födas lät.
Som benen ligga i helgonskrinet,
Det ligger sorg i det ystra grinet;
Dock hvad bryr världen sig om det där,
Om humoristen blott "rolig" är!
Men ha'n I skådat hans skrifdon, dårar?
En törntagg pennan, och bläcket — tårar.

Och nu, min gunstiga allmänhet,
Du bilden sett af en *glad* poet,
Som sig numera åt litet gläder,
Åt mycket litet, blott fyra bräder.

Kvinnoögat.

Vill du se en skymt utaf den höga
Kärleken, som ofvan molnen bor,
O, så blicka då i kvinnans öga,
Och du ser den närmre än du tror.

Kvinnan sist utaf den onämnbare
Skapad blef, och, när han ögat tändt,
Sade han: "Dess milda språk förklare,
Hvad jag vid mitt värks fullbordan kännt."

Därför denna blickens makt, som böjer,
Hvad som våldet aldrig böja kan.
Därför denna ljufva eld, som höjer
Opp mot stjärnorna en stoftets man.

Därför ofta ser en olärd kvinna,
Hvad som mannens öga far förbi.
Åran girigt han i allt vill finna,
Hon vill finna kärleken däri.

När som språket icke mer förmådde,
O, hur ofta var en blick ej nog!
Och den svaga på den starke rådde,
Först när bistånd hon af ögat tog.

Se på flickans rädda blick, som ilar
Lik en jagad dufva fort omkring.

För att dölja, att den stundom hvilar
Sig på *en* i ynglingarnes ring.

Det, för hvilket ord hon icke finner,
Det, som hon sig vågar tänka knappt,
I ett ögonkast till honom hinner,
Som ett stjärnskott uti kvällen, snabbt.

Älskarinnans öga se, då brunnen
Första kyssen på dess läppnar är,
Och ett blygsamt "ja" från rosenmunnen
Kronan satt på älskarens begär!

Då det talar ut i ömma lågor
Hvad som tungan icke mer förmår,
Och, i helig tystnad, svar och frågor
Lysa fram igenom känslans tår.

Eller se, hur modern ögat sänker
Ned till förstlingen invid sitt bröst!
Allt hvad hjärtat känner, själen tänker,
Tolkas där med blickar, ej med röst.

Renare ej månens anlet skådar
På en källa, som bland blommor står;
Solens första stråle ej bebådar
Högre fröjd, än från den blicken går.

O, så brinn, du skaparns högsta under!
Sköna kvinnoöga, härligt brinn!
Och, än mera skön, i sorgens stunder
Milda kvinnotår, allsmäktigt rinn!

En kärlekshistoria.

Bort med kärlek! Hit med glaset,
Som den högsta fröjden bär!
Jag betala fått kalaset
Nog, min sann! då jag var kär.
Aldrig fick jag lugn,
Glödhet som en ugn
Brann jag både dar och nätter
För den största bland koketter.

Jämt jag gick att blommor plocka,
Blek och dum och utan frid,
Och jag smidde rim, så tjocka
Som Egyptens pyramid.
Och jag låg på knä,
Och jag skar i trä
Hennes namn, tillhopapetadt
Med mitt eget, skönt arbetadt.

Och jag ritade vår hydda
Uppå superfin velin;
Lindar hönne sågos skydda,
Utanföre låg en äng,
Längre fram en sjö,
Och i den en ö,
Dit i båt vi skulle fara,
Att i ensamhet få vara.

Men hur gick det? Hit med kannan!
Den mig bringar tröst allen';
Bäst jag ritade — en annan
Kom, som hade hus af sten
Och en värklig sjö,
Med en värklig ö. —
Strax gaf flickan mig på båten,
Steg i hans — och slut med stråten!

Hjälten.

Ser du mannen där med ärr i panuan
Och med blixtar i det mörka ögat
Och med stjärnor på det höga bröstet?
Stolt han vandrar och han fordrar hyllning,
Hyllning därför att han blod har gjutit,
Vållat arma faderlösas tårar
Och kring sälla nejder spridt elände.
Hylla honom, värld! Jag vill mig vända
Ifrån denne till en annan hjälte,
Som har kämpat ännu större strider,
Fast den gode Guden blott dem känner. —
Ser du mannen där med bleka kinden
Och med saktmod i det milda ögat,
Utan annat tecken än sitt armod?
Äfven han har segrat och har gjutit
Blod och tårar fordom, — ack, men blodet
Var hans eget hjärtblod blott, och tåren
Var ett barn utaf hans egen smärta.

Mot sitt varma hjärta han har stridit
Och, förkrossadt, bringat det till lydnad,
Då det vägde mellan plikt och kärlek,
Vägde mellan himmelen och jorden.
Allt hvad honom dyrbart var i lifvet,
Han för dygdens lön har djärft försakat;
Och hvad blef hans lön? Jo, endast nöden
Likars hån och frätande föraktet.
Men han bär sitt kors med upprätt skuldra,
Utan självberöm och utan klagan.
Ty han hoppas på det *godas seger*.

Småsjälarna.

Af allting smått uppå jorden här
En *småsjäl* likväl det minsta är.
Ej något högt de förmå att fatta,
Men, liksom skator, de bara skratta.
För dem är solen en brandgul ost,
Och Gud de tänka sig lik en — prost.
För dem ett siden med små fasoner
Är mer än himlens konstellationer;
Och ära, frihet och poesi,
Allt, som *är* ädlast och skall det *bli*,
Till namnet icke en gång de känna:
Så högt sin ta..ke de aldrig spänna.
Allt hvad de visaste hafva tänkt,
Hvad stora andar åt jorden skänkt,
De kalla *strunt:* ty hälst munnen slamrar

Om det, som uppfyller hjärtats kamrar
Om de få höra en hög idé,
Med mun mot öronen strax de le
Och hviska själfklokt: "Den karln är galen,
Han talar just som på hospitalen."
De kunna icke förstå, att man
För högre syftemål brinna kan,
Än det att sörja för morgondagen
Och framför allt för den glupska magen.
De ana ej, att det fins en nöd,
Som *icke* kommer af brist på bröd,
Och att en man, som *lått mat* af ödet,
Kan lida äfven i öfverflödet,
Då han det *rätta* förtryckas ser,
Då ej det *sanna* fördrages mer,
Då *ljuset* släckes utaf despoter
Vid klagoropen från undersåter.
Men för småsjälarna — hvad är ljus,
Om ej af *talg*, att ha inom hus?
Få blott hvar kväll de sig lägga mätta,
Det sanna glömma de och det rätta.
De veta ej, att det ges en röst,
Som aldrig tystnar i ädelt bröst:
Den röst, som manar att *äran* söka
Och att de utvaldas antal öka.
Odödlighet — se'n man sänkts i jord —
Är dem ett dumt, obegripligt ord,
Ty *andra spår*, än en *fot* kan trycka,
Kan ingen lämna på jord, de tycka.
Columbus, Luther, Linné — de stå
För deras ögon så hjärtans små.
"Det bästa namn är ett namn med "medel"

Som kan bli godkändt på en — "skuldsedel,"
De tänka — ack, huru nobelt tänkt!
Men säll den konung ett folk blef skänkt
Af sådan art! Det är lätt att styra
Och kommer aldrig i frihetsyra.
Det går i klafve så hjärtans fromt,
Om blott på foder det ej blir tomt,
Och får det röka i ro sin pipa,
Kan våldets bilor man gärna slipa
Åt dem som strida för mänskorätt
Emot tyrannernas tigerrätt!
Ty despotismen och republiken
Som kämpa nu uti alla riken,
En äkta småsjäl ger båda fan,
Blott han får vandra i fred sin ban.
Ej pölens ödla min afsky väckte
Så högt som detta blodlösa släkte.
Och Guds belåten benämn's likväl
De där matsmältarne utan själ,
Som rå naturdrift har lärt att skapa
Blott *ett:* små barn, som dem efterapa!

Dagen efter.

Ja, nog är det roligt att rumla ibland
Och göra sin rund kring kärälskliga ställen,
Att sitta med rykande remmarn i hand
Och politisera förnumstigt i kvällen!
Ja, nog är det roligt på rummel att gå,
O, *följde ej endast en morgon* därpå!

Så lätt man om kvällen sig kände, så ung,
Och skrattsalfvor ljödo och sång hördes tona.
Men morgonen kommer. Man vaknar så tung,
Som bure på hufvu't man konungslig krona.
Ja, nog är det härligt att pläga sin kropp,
Men gräsligt att dagen därefter stå opp!

Till vattenbuteljen man sträcker den arm,
Som sändes att hämta långt ädlare varor.
Och samvetet kvicknar, — och Gud! — hvilket larm
Af kopparslagarnes väldiga skaror!
Ja nog är det ljufligt att tömma sitt glas,
Men dagen därefter är vattenkalas.

Hvad jordiska hyddan är bräcklig och svag!
Förlåt mig, min moder natur, om jag gråter!
Men ack! på en bål är jag bjuden i dag,
En morgon lik denna nu väntar mig åter.
Ja, "*dagen därpå*" är hvar endaste dag;
Hvad punschen är stark — och hvad mänskan är svag!

Myggan.

Jag stack i kejsarns hjärtgrop: han upp ur sömnen for
Och skrek: hör, vakt därute, jag mördad är, jag tror!...
Det var hans onda samvet', som blifvit folkets tolk,
Ty se, min gadd, den lilla, den tog han för — en dolk.

JOHAN GABRIEL CARLÉN.

Aspen.

Vinden tystnar: sista fläkten
Slumrat in från lek och strid.
Trädens flock, i gröna dräkten,
Hvilar ut i stilla frid.

Aspen ensam sorgligt klagar:
Hon kan ingen hvila få.

Vet — i tidens första dagar
Var likväl det icke så.

När det då var lugnt i lunden,
Stod ock aspen stilla glad
I den slutna syskonrunden
Med i slummer sänkta blad.

Men den dag, då hatet tände
Blodigt bloss och stormen ljöd,
När den milde gudasände
Skulle dö sin offerdöd.

Lät ju hon, af mänskan lånad,
Till det kors sig forma då
Hvarpå Kristus, grymt förhånad,
Göt sitt blod, så mild ändå.

Straxt flög ångerns dystra oro
Smärtsamt in i hennes bröst...
Och de dar, som fridens voro,
Se'n hon sörjt förutan tröst.

Biltog lagd från södra jorden
Af naturens stränga lag,
Står hon nu i höga norden
Som en bild från brottets dag.

Och ännu, när höstens dimmor
Jagas fram i gulnad lund,
Dallra blodets röda strimmor
På hvart blad i kronans rund.

Därför ser du, om än fläkten
Slumrat in från lek och strid,
Aspen dock i glesa dräkten
Ständigt skälfver utan frid.

Aderton och tjuguett.

En konung regeringen tillträda får.
Så snart han har fylt sina aderton år;
Men äktenskaps-spiran han icke kan vinna,
Förrän tjuguett uppå nacken han bär.

'Och skälet därtill?"

Jo, det lättare är
Att styra en stat än en kvinna.

Jakobsstegen.

FLICKAN.

Det är för underligt, snälla mamma,
Med "Jakobsstegen," som här jag ser:
Så många hasta *uppför* densamma,
Men lika många bege sig *ner*.
Bland himlens fröjd, som ej kan beskrifvas,
Man borde, tycks mig, för alltid trifvas?

MODERN.

Ack, flicka, k ä r l e k e n dig skall gifva
Det undrets lösning allt mer och mer:
Det är de ogifta du ser klifva
Till "himlen" upp, där så skönt den ler ...
De gifta är det som klättra ner.

All världens vänskap.

Uppe i norden en neger fick se en glittrande isbit...
Godtrogen, ansåg han den vara en rar diamant,
Gömde den så för en kommande dag sorgfälligt i ränseln.
Kort därefter i nöd grep han nu efter sin skatt,
Sökte och sökte, men knappast han fann — en droppe af vatten.

* * *

Fattig, jag sökte min vän — vännen ej mera jag fann.

THEKLA KNÖS.

Sveas fråga.

Svea satt och blickade med tårar
Öfver hafvet mot sitt barn, Suomi,
Som hon fordom slöt i modersfamnen.
"O du dyra, från mitt hjärta ryckta,
Sköna dotter, som jag än begråter,
Nu en annan's brud, en främlings maka!
Är du lycklig? *Ler* du, krönt af blommor,
Är du stolt och rik på ädla söner?
Har du glömt din gamla trogna moder?
Gif, Suomi, gif mig nu ett tecken,

Lugna detta bröst, där du har hvilat,
Sänd en hälsning hit på vindens vingar.

Svea lyssnar, vågar icke andas,
Hör blott vågens dofva suck mot stranden,
Ser blott bölja efter bölja ila.
Tyst! — Nu sväfva sånger öfver hafvet.
Sköna sånger från Suomis hjärta,
Drömmar ifrån hennes barndomsdagar,
Ädla minnen af förflutna tider.
Samma språk, det sköna modersmålet,
Samma ande än, den nordiskt fria,
Frisk och ren, som vinden ifrån bergen.
Det är stålklang i de djärfva ljuden,
Vårens dofter och kristallens klarhet.
Lik ett månljus, darrande på vågen,
Skimrar där en fröjd af saknad bruten.
Ack! En hägring skådar Sveas öga,
Det är tecknet, som hon bad om. — Skåda!
Ja, det är de ädla sköna dragen,
Af ditt anlet's, hafvets ros, Suomi!
Hjärtat klappar högt af salig smärta.
Sveas tåreskymda blickar klarna,
Diktens hägring, hulda dotterns hälsning,
Ljufva sånger öfver dunkla vågor,
Kantelet, som klingar skönt i natten,
Minnen, djupt i bådas hjärtan gömda,
Nu besvarat alla hennes frågor.
Och med famnen sträckt mot fjärran stranden
Ropar hon: "Suomi, du är lycklig;
Ty att sjunga så är ädel sällhet:
Och du fröjdar än din trogna moder."

Snickargossen i verkstaden.

Min snälla hyfvel, gå på, gå på,
Allt jämna i flygande fart!
Ty mästarens dotter med ögon blå
Vill se ditt arbete snart.

Sig spånen ringlar så fin och vek
Som hennes ljusgula hår;
Här luktar så friskt af gran och ek,
Som då i skogen man går.

Hvar betsad skifva, blänkande klar,
Vill spegla dess älskliga bild;
Så många speglar en fröken ej har,
Som jungfrun blygsam och mild.

I hennes fönster, så hvit och röd,
En blomma nickande satt;
Nu lindar den sig kring ett sirligt stöd,
Som jag gjort färdigt i natt.

Ack, om jag vore det fasta stöd,
Och hon den blomman så vek!
I regn och solsken, i lust och nöd,
Jag aldrig min blomma svek.

Jag snickrar så flitigt på bordets rund;
Fritt flyga väl tankarne då;

Långt bort till en gyllene middagsstund
I framtidens dimmiga blå.

Hvem breder en snöhvit duk på mitt bord,
Hvem ordnar faten därpå?
Hvem hviskar så sakta bordsbönens ord,
När tysta kring bordet vi stå?

Nej, snälla hyfvel, gå på, gå på,
Allt jämna i flygande fart!
En liten stund skall du hvila få,
När hit hon kommer helt snart.

Tyst! Hör jag ej hennes sväfvande gång,
Och stämman så välkänd och kär?
Nu tar hon i låset — nu tystnar min sång,
Ja nu, ack nu — är hon här!

GUDMUND L. SILFVERSTOLPE.

Sverige.

Sverige, Sverige, framför allt på jorden!
Älskade och dyra fosterland,
För ditt altar, för den höga norden
Flammar hjärtat af en helig brand!

Evig frihets starka gudasäte,
Ärans gamla gråa helgedom,
Döf mot dvergaskränets hesa läte
Och på söderns lumpna skatter tom,

Bär du stolt ditt hjältelynnes pregel
På ditt änne, strålande och rent:
Mod och kraft som Herrans Guds insegel
Blef åt dig i skapelsen förlänt.

Skön du är uti din enfald, moder,
Skön från tidehvarf till tidehvarf.
Sår och segrar har du till klenoder,
Torftighet och mannabragd till arf.

Stor du är att lida och försaka,
Stum din tunga, skarp din klinga är;
Därför blef du korad ut att vaka
Såsom förpost emot nattens här.

Skulle du i jättestridens dunder
Vackla på din ljusa bana? Nej!
Du kan gå framåt, du kan gå under,
Men åt sidan ej, tillbaka ej.

Ofta stod du undergången nära,
Blödande vid brustet riddarsvärd;
Men du höjde dig i glans och ära
Upp till en förnyad himlafärd.

Härligt, härligt är du lottad vorden
Där du går mot stjärnorna din gång.
Därför framför allt på hela jorden,
Sverige, Sverige, hylle dig min sång!

Makter höga, tysta, allvarsamma
Bo i nordanskog, i nordanfjäll,

Hålla vård kring trofast kärleksflamma,
Lågande på blodstänkt offerhäll.

Och så länge än den lågan skiner
Genom mörkret ifrån strand till strand,
Står du mellan störtande ruiner
Lugn och glad och stark, o fosterland!

"See frisk op!"

Holberg.

Se glad ut, se glad ut, du människobarn,
Som slungas framåt uppå tidernas bölja!
Se glad ut! Ditt svaga och bräckliga flarn
Kan aldrig försjunka, hur vågorna skölja.
Väl stormar det ofta på världshafvet blå,
Men det är min lösen: se glad ut ändå!

Se glad ut, om också du erfara får,
Att allt, hvad du drömde i ungdomens timmar,
Vid närmare mönstring ej profvet består;
Ty allt är ej guld, som på jordklotet glimmar.
Uppres dig och drömmen ur tankarna drif
Och framgå med glädje till handling och lif.

Se glad ut, om också du blott som kompars
På lefnadsteatern din bana får sluta.
Hvad lönar att sträfva mot höjden? Bevars!
Det inbringar endast en sten i din ruta.

Väl gör du, när gladlynt det lilla du gör:
Får kuggen i kvarnhjulet fråga: hvarför?

Om kvalet dig pressar en tid bortåt,
Så kommer väl glädjen på ändalykten.
När stormarna svinga i rymden framåt,
Då jagas de rägndigra skyar på flykten.
"Post nubila Phœbus." På natt följer dag;
Se glad ut, så tröttar du smärtornas slag.

Se glad ut i medgång, ty då har du skäl,
Och grubbla ej dårlikt på kommande öden.
Se glad ut i motgång, då höfves det väl;
Förtröstan och mod skola pröfvas i nöden.
Och plundrar dig ödet på allt hvad du har,
Se glad ut, så äger du dock något kvar.

Se glad ut, då dödsängeln nalkas till slut
Och löser så sakta de jordiska banden!
Se glad ut: du visste ju redan förut,
Att frihet och fröjd bo i soliga landen.
Så lyse, till tack att du friheten fick,
Hjärtinnerlig glädje i bristande blick.

KARL ANDERS KULLBERG.

Sonett till Julia.

N:o 4.

Två speglar äro vi, med hvar sin bild;
Och ur hvar spegel hvar en bild sig ser
Uti den andra spegeln, hvilken ger
Hans motbild åter, strålande och mild.

Så är han dubbel, liksom från sig skild,
Men därigenom endast *sig* dessmer,

Då han förklarad för sig själf sig ter.
Ej flyter bort, i gränslös rymd förspild.

Så återfinner du dig själf i mig,
Som jag förskönad finner mig i dig;
Och hvad vi se, är båda två ändå.

Så våra väsen sammanslinga sig,
Att du är jag och jag är du, och så
Vi äro *ett*, fastän vi äro två.

Droppar.

Minne och hopp.

Minnet är hoppets rot och hoppet är blomman af minnet.
Roten af tårar närs, blomman af sol och af ljus.

Stjärnorna.

Stjärnorna gömma sitt sken, när solen din lefnad förgyller;
Dör hon i sorgernas natt, tindra de himmelska fram.

Snöflingan i Maj.

Jorden den låga min moder var, men ack, i det höga
Frös mitt hjärta — och så vände jag gråtande hem.

Månen.

Evigt du skådar de älskandes fröjd, men i sörjande skyar
Går du, en trånadens bild, söker din flammande sol.
Evigt du följer hans spår kring himmelens öknar, men aldrig
Hvilar du ut vid hans bröst — därför du är väl så blek.

Kyssar och toner.

När jag dig sjunga hör, det är, som hvar ton mig då kysste;
När jag dig kysser — o, då hör jag din själs melodi.

Skönheten.

Skönheten föddes ur vågens skum; då är det naturligt
Att hon som vågen är falsk, att hon är flyktig som skum.

Vårbäcken.

äg du lilla bäck!
Som så yr och käck
Öfver fältet dansar fram din bana:
Säg mig, hvi så snar
Mot dit mål du far?
Kan du väl dess djupa allvar ana?
Öfver ängar gröna,
Mellan blommor sköna,
Far du fram och kysser, sjunger, larmar.—
Se det djupa haf,
Snart din öppna graf,
Sträcker mot dig sina kalla armar!

"Nå, hvad mer om jag
Jollrar bort min dag,
Ack, så kort ändå, i vårens lunder?
Mina pärlor strör
Jag för dalens mör,
Speglar himmelens och jordens under.
Nog jag vet min bana,
Nog jag lärt att ana,
Därför söker jag mitt mål så fiken;
Tills i skämt och sång
Med ett lustigt språng
Jag mig störtar i min Fadens riken."

Vet du den stad?

Vet du den stad, där uti fridlyst ro,
I murars hägn, de stilla folken bo?
Där är så tyst, cypressers sus allen
Hörs som en hviskning där i månans sken,
Vet du den väl?
Ditåt, ditåt.
Till helga staden går vår pilgrimsstråt.

Vet du det hus, som med sitt grönа tak
Omskyggar trötte vandrarns sofgemak?
Det är så lågt, men som i Abrahams sköt',
Är hvilan där, så ljuflig och så söt.

Vet du det väl?
Dit ned, dit ned
På gömda stigars dunkla stråt mig led.

Vet du det land, som ljusnar därbortom?
Där änglaröster ropa til! dig: kom!
Ett vingadt folk där bor i frid och ljus,
Och harpor sorla under palmers sus.
Vet du det väl?
Ditopp, ditopp
På ljusets stråt mig för — där bor mitt hopp.

JOHAN NYBOM.

Sång på julafton.

Re'n tändes därute mång' tusende ljus
Med pomp och med stât uti rike mans hus,
Och borden af rätter bli tunga;
Mitt ensamma ljus brinner saktelig ner,
Men stor sak i det; — väl i mörkret jag ser
Ändå till att dikta och sjunga.

Kom ej på min lott denna världenes gull,
Min själ dock af heliga toner är full,

Som falla likt dagg på min smärta;
Och mången, som är, och så mången, som var
En tröstande broder, en vårdande far.
Jag bjuder till jul i mitt hjärta.

Nog minnes jag barndomens lyckliga tid
Med lekarnes oskuld och lekarnes frid
Och änglabesöken i drömmen;
Men världen kom snart, lade år uppå år,
Och gaf den mig fröjder, nog gaf den ock sår. —
Långt fjärran jag fördes af strömmen.

Det hägrade skönt, — hvad det skiftade grant! —
Och allt, som blott *lyste*, jag tänkte var sant
Och följde så sorgfri på färden.
De helige barndomens berg jag förlät,
Och ögat det log, medan oskulden grät. —
Snart stod jag en främling i världen.

Till barndomens kullar jag nalkas igen, —
Men står *någon* famn mig väl öppen där än,
Dit jag kan med kärlek få falla?
Ej tror jag mer världenes villande råd;
Ett vågar jag tro blott, att himmelens nåd
Står öppen för mig som för alla.

Du barn, som försonade himmel och jord,
Du lifsens och kärlekens eviga ord,
Kom, Gudason, gästa mig åter!
Ditt härberge blifve *min* lågande famn,
Mitt lefvernes lösen *ditt* heliga namn,
Som synder och brister förlåter!

Du älskliga stjärna, som lyser i kväll
De troende herdar i Betlehems tjäll,
Lys äfven Guds frid i min boning!
Och när jag ej mera min harpa kan slå,
Din glans på de somnade strängarne då
Förklare, att *jag fått försoning!*

Fansång.

Stå stark, du ljusets riddarvakt,
Kring dina fosterländska fanor,
Och drag åstad med sångens glada makt,
Med mod på dina skild i banor!
Än ligger stilla frid
Som ljufligt månsken öfver berg och dalar,
Och i åskdiger tid
Blott hopp och kärlek Nordens ande talar.
Men kommer någon våra fjäll för nära,
Och mulnar det i Svithiod,
Då, bröder, vid vårt namn, var gamla ära,
Vi hugga oss en väg i blod!
Och stupa vi på ärans bana,
Om Hildur våra lif begär,
Vi svepa kring oss Sveriges fana, —
I döden hon brudtäcket är.

Niagara.

Jag stod på Niagaras öde strand,
Förtärd af mina känslors vilda brand;
Min inre värld mig tycktes ändå vara
Ett ännu mera otämdt Niagara.

En kolsvart, stjärnlös himmelskupa låg,
En likduk kastad öfver fradgad våg,
Och åskan tungt på kopparmolnen körde,
Men endast jag och nattens gast det hörde

Allt lefvande så plötsligt undanvek,
I denna dödens vilda jättelek,
Och satan skrattade så gällt i bergen,
Så att det skar och kylde genom märgen.

Så genom hjärtats svarta midnatt kör?
Förtvifians vilda spann här innanför,
Och lidelsernas djäfvar hånfullt skratta,
Sig vältrande i brott på lustans matta.

En gång — det är nu mycket längese'n —
En salig tro ock i mitt inre sken;
Nu otrons hemska mordbrand blott mig lyser,
Dess eld min själ förtär, och jag — förfryser.

En gång en fager flicka mot mig gick,
Af oskuld rådnande, med himmelsk blick

Den blicken ljög: — en menlös narr, jag trodde,
Att oskuld mera än på ytan bodde.

En mörkrets djäfvul i en himmelsk hamn,
Snart låg hon domnad i en annans famn
Och rodnande om ljufva synder drömde
Och nöjets bägar till berusning tömde.

Man trallade också för mig en gång
Om "evig vänskaps" tro en utrött sång;
Den visan var dock icke svår att sjunga,
Ty hjärta kräfde den just ej, blott tunga.

Du mänsklighet! Hvad vill du skryta af?
Du är, hvad som du var, en pyntad graf;
Din synd du uti dygdens trasa gömmer,
Och, skuldfri själf, du likar friskt fördömer.

En raggig ulfvaflock, med blick af lam,
Du stryker öfver hela jorden fram;
Af Gud du säger dig ha lånat tycket,
Men, med förlof, du felar i det stycket.

Du hycklerska, omkring din nakna blygd
Du sveper händigt fikonlöf och dygd,
Och sedan inför både Gud och like
Du går och pockar på ett himmelrike.

Om här du vore uti en person,
Jag skulle dig ifrån en diktad tron
I Niagaras brånning stöta neder
Med dina dolda brott och fagra eder!

Och sedan väl jag gömt din usla skam,
Jag störtade mig själf i hvirfvelns dam:
Hur rysligt skön den stunden skulle vara,
Då Niagara uppslök Niagara!

Vid Kasper Anders Wijkmans graf.

Jag vågar kasta blommor på en graf,
Kring hvilken många skilda låten ljuda,
Där skrymtarn står och rentvår sina händer
Och stammar fariséens lätta bön;
Där detta lägre tadel, som bär gadd,
Fördömer blindt med starr på ena ögat
Och kallar dygd den hvila, som ej syndar,
Af frestelsernas makter oförsökt
Och kanske aldrig bränd af ökensanden."
Så skrider mången bräcklig krämarskuta
På små och lätta vågor till sitt mål
Och vimplar präktigt i den nådda hamnen;
På hafvets arm hon aldrig dock har gungat,
Mot stormens jättar bröt hon ej sin bog,
Och en korsar hon mötte ej på färden,
Som ville mana ut till vådlig strid.
Se'n är så lätt att ligga invid stranden
Med bergad laddning och den lätta glans,
Som simmar ofvanpå för hopens öga
Och tillfredsställer många, — ej den blick,

Som vill se in i skeppets innandöme,
Där kanske många dolda maskar bo.
Dock — när så är, då är det ljuft att veta,
Att domen tillhör först och sist den Gud,
Hvars djupa, evigt gällande försoning
Går som en stor och helig liljeram
Kring gamla testamentets stränga taflor, —
Den Gud, hvars sista ord på korsets eder
Var nåd, — hvars allra sista suck var kärlek.
Oss höfves därföre som bröder vandra
I böner både för och med hvarandra;
Förlåtande, försonande, som han.
Som död och värld och djäfvul öfvervann.

I dag är dödsfest — ynglingarne slå
En härlig blomstergård kring grafvens mörker
Och vilja hämta äfven där en lärdom
Af genomgripande och mäktig sanning
Om lifvets fröjder och om dödens allvar.
De vilja icke döma — dom är Guds —
Ej fåvitskt prisa — pris är äfven dom; —
De vilja endast säga ut ett afsked,
I hvilket både ifrån när och fjärran
Sig mäktigt blanda många spridda röster
Af evig, oförgätlig tacksamhet
För allt det ädla, du i tysthet gjorde,
För hvarje manligt handslag, som du gaf
En fosterbroder under nöd och sorger.
Det är ej sminkad lögn, om här de vittna,
Som följde dig utur din barndomsvärld,
Hur i din själ gick fram ett mäktigt malmstreck
Af äkta Dalatro och mannaheder;

Men järnet gömde du för dagens blick.
Vi veta ej, hvad törnet skall på grafven, —
Det stinger dock ej döden: — tag då blommor
De tacksamhetens dyra minnesblommor,
Som vattnas utaf många tysta tårar
Och signas utaf dessa djupa böner,
Som gå ur en förkrossad broders bröst.
Farväl, farväl! Sof då i Herrans frid
Från tidens fröjder och dess bittra strid!
Farväl, farväl! — Det ädla, som du gjort,
Dig följer genom grafvens dystra port.

BERNHARD ELIS MALMSTRÖM.

Angelika.

— — — Ma tombe est verte
Sur cette terre dèserte
Qu'attends-tu? Je n'y suis pas!
LAMARTINE.

1.

Säg mig, du doftande vind, som dansar i fröjd öfver fältet:
Såg du min lilja, o säg, såg du min rodnande ros?
Säg mig, du sorlande bäck, som rullar ditt silfver i lunden:
Såg du min kärlek, o säg, såg du min flyende brud?

Blommor, dränkta i tårarnes dagg, kanhända I kyssten
Flyende ängelens fot? — Lyckliga, gråten och dön!
Sky, som löser dig upp i vestans skimrande guldstoft
Var det af dig, som hon bars stilla till himmelens rand?...
Klang' du sångare, fritt: ack, ingen din stämma förnimmer;
Sucka, du flämtande bröst, — ingen, ack ingen dig hör!
Ingen, ack, ingen förstår den sorg, som i själarnas midnatt
Gömmer sin mäktiga rot, växer och näres af blod!
Och ej irrar ändock härnere en själ, som ej hvälfver
Fröjdernas skimrande hjul rundtom en axel af kval
Människohjärtat är sjukt: därför det dväljes i mullen
Ömmar för himmelens hand, ömmar, men helas ändock.
Icke mot jordens flyktiga lust jag byter de tårar,
Hvilka i minnenas natt stilla jag gråter ibland,
Stilla jag gråter ibland, när de blånande rymder jag skådar,
Dit jag förlägger mitt hopp, dit min Angelika gått.
Ack, men hur ofta ändock mitt ensliga hjärta vill brista!
Minnenas ljufliga tyngd trycker till jorden mig ned;
Ty jag har ägt för min kärlek en vår och en ros för mitt hjärta: —
Stormen har härjat min vår, döden har tagit min ros.

2.

Hvila din vinge, min själ! — Dig hölj i ett töcken af tårar,
Gjut ur ditt innersta djup sorgens elegiska ljud!

Klaga som fågeln i skog, när hans bo är plundradt och öde,
Sucka som vinden i säf suckar, när hösten är när!
Tro ej det smickrande hopp, som vaggas på luftiga skyar,
Tro ej den svalkande frid, vindarna ljuga för dig!
Men när härjaren går i höstdräkt fram öfver fältet,
Stormarna ryta i sky, vågorna brytas å strand,
Då, min själ, får du tro; det språk de tala är sanning;
Dödens, förgängelsens språk, kärnan af lefnadens dikt.
O, hvad drömde jag ej, hvad hoppades, ägde jag icke,
Medan jag trodde ännu lifvets bedrägliga sken?
Friden krönte min natt, min dag var fyld af triumfer,
Morgonen lyste af hopp, kvällen af minnenas fröjd.
O, min Angelika, hör du ännu den jordiska sångens
Sväfvande, darrande ljud fjärran ur mödornas däld?
Hör du, när natten är ljum, och på genomskinliga skyar
Vindarna vaggas i sömn, suckar ur sorgernas dal?
Hör du kanhända en suck ur mitt bröst, en ton ur min lyra?
Ler i din himmelska ro, känner kanske dem igen?
O, min Angelika, då, då bruste mitt hjärta af glädje,
Och med en segrande sång flöge min ande till dig!...
Men jag lefver ännu, jag sörjer och irrar och faller!
Icke Angelika hör sångarens klagande röst.
Ack, hon sitter i ljus och dricker de saligas nektar,
Änglarnes tjusande sång fröjdar dess jublande själ.
Himlarnas svalkande luft kringströmmar dess glödande ande,
Edens oändliga doft gjuter sig mildt i dess famn ...
Icke de saligas lugn af jordiska växlingar störes:
Sorlet af människors lif studsar mot himmelens port.
Men kanhända likväl ett blygt, ett irrande minne

Med min Angelika smög troget till själarnas land
Mins du din bardom ännu, o, mins du i lindarnes skugga
Lekarnas lätta behag, fröjdernas hviskande språk?
O, det var jag, som lekte med dig, jag arme, som svor dig,
Förr'n jag förstod hvad det var, kärlek i lif och i död.
Säg mig, Angelika, är det ej så i himmelens lunder
Saliga andarnas här älskar och älskas igen?
Mins du din barndoms ljufliga dröm ännu i din himmel,
Bed, min Angelika, då, bed för min flämtande själ?

3.

Rusig af drömmarnas vin, en kväll på den lummiga stranden
Satt jag och hörde förströdd vågornas hulda musik.
Högt bland silfverglänsande måln satt sommarens måne;
Ängarnas blommiga bädd drack dess försmäktande sken.
Vindarne susade mildt, och natten svälde af vällust:
Hjärtat löste sitt band; kärleken diktade fritt.
Lugn var min ande och klar: mitt hjärtas tröttnade vågor,
Sorgernas svallande sjö, lade sig sakta till ro.
Djärft jag blickade kring den ljuft inslumrade näjden,
Tänkte på seger och död, tänkte på människors lif.
"Icke", så tänkte jag då, "skall dränkt uti tårarnas töcken
Längre du dväljas, min själ, — höj dig i styrka och ljus!
Gack till grafven och kasta en krans af evighetsblommor

Saknadens sista, därpå! — Lämna den sedan i ro!
Blanda dig sedan i lefnadens värf, i njutningens hvirflar,
Plocka hvar rodnande ros, smaka hvar gyllene frukt!
Sök ej att rycka ur himmelens famn hvad redan den äger:
Ingen Angelika mer blomstrar, du dåre, för dig."—
Så jag tänkte och knöt den första blomman i kransen,
Offret, som skulle en gång smycka Angelikas graf.
Snart ur skyarnas bristande dok en tindrande stjärna
Såg jag vid himmelens rand skrida i helighet fram.
O, min Angelika — svara: Kanske dess blinkande strålpunkt
Rymmer din älskande själs hvita, odödliga ljf?
Ack, så länge jag ser bland himmelens vänа gestalter
Städse din luftiga bild, väfd utaf kärlek och tro;
Ack, så länge i källornas sorl, i vindarnes hviskning,
Blommornas vårliga doft, stjärnornas nattliga glans
Än jag förnimmer och hör Angelikas väsen och anda,
Vill jag med klagande sång dyrka min himmelska brud ...
Men min stjärna har gömt sig i moln, och månen har sjunkit:
Flydde du, tjusande bild, gäckande töckengestalt?
Fläta, min darrande hand, din krans af evighetsblommor ...
Skynda — hon flydde ju dig — saknadens sista det är!
Dock — på minnenas krans ännu jag binder och binder —
Ljufliga flicka, o säg, blifver den färdig en gång?

4.

Susen er grafsång, susen af sorg, I darrande aspar!
Böj dina grenar, o alm! — Här är Angelikas graf!
Klagar ej saknadens trast, du susande asp, i din krona?
Tömmer ej natten sin gråt, heliga graf, i din famn?
Här vill jag sitta, Angelika, här, och i skuggan af döden
Bläddra igenom med dig minnenas gulnade blad.
Dig jag ser öfverallt; hvart blad, du himmelska flicka,
Äger allena din bild, löst i en skugga till slut.
Skepnad af oskuld och änglabehag, hur skön i din blomning,
Skön i din tyning ännu, skön i ditt lif, i din död!
Ängel, ditt väsen sväfvade blott — det gick ej på jorden;
Ack, ty det saknade här jordiska drifternas tyngd!
Därför till hälften himmelens lif här nere du lefvat;
Ofta din vinge du lyft, förr'n du i höjden försvann.
Ej på din stig jag skådar ett spår: en mask du ej trampat,
Icke du brutit ett strå, icke du rubbat ett stoft.
Tyst lik ljuset du gick och värmde lik himmelens stråle,
Trängde som kärlekens eld ned i den dödliges själ.
Skärt som en fallande snö i luften dröjde ditt väsen;
Himmelens lättaste vind lyfte från jorden dig upp.
Dock förstod ej en själ de jordiska sorgerna bättre:
Aldrig af ljufvare tröst svällde ett hjärta än ditt.
Kärlek slog i din puls, din ande lefde af mildhet,
Bönens odödliga ros blommade ljuft på din mun ...
Och hon hvilar ändock, du evige, hvilar härunder!
Grafvarnas trånga gemak rymmer ditt skönaste värk,

Rymmer de hulda behag, som dagarna täflat att kyssa,
Nätternas skräckande makt fruktat att andas uppå. —
Döden fruktade ej: han såg min lilja i dalen,
Spillde en droppe af blod tyst på dess skinande blad.
Glödande rosor brunno allfse'n på den älskades kinder,
Rådnande ljufligt och hemskt, Gud, af det finaste blod!
Snart dess källa var tömd: — då bleknade åter min lilja,
Slöt sin förvissnade kalk, sänkte sitt hufvud och dog, —
Dog som tonen tynar å våg, som vinden i skogen,
Dog som aftonens glans slocknar på tämpelkupoln. —
Tyst, min klagande sång, tyst, tyst, hon slumrar härunder!
Tystna, du susande asp! — Ljuf är den älskades sömn ...
Ljufliga evighetsdröm i grafvarnas heliga tystnad,
Öppna, o öppna din port snart för min ande också!

Ödmjuker er.

Ödmjuker er, när världen vill upphöja
Till himlens rand er ära och ert mod.
Ödmjuker er, när dårars knän sig böja
Med rökelser omkring er ärestod.
Hvad är det lof, hvarmed de eder höljа?
Hvad är ert rykte, o, hvad är ert namn?

Ett stoftgrand mer, som tidens vågor skölja
Till glömska bort i evighetens famn.

Ödmjuker er, när sann beundran sätter
Kring era tinningar sin ärekrans.
Ödmjuker er, när frälsta mänskoätter
Omgifva edra namn med evig glans
Ödmjuker er och lägger kransen neder
Uppå hans altar, som er kraften gaf.
Till himlen blicker och ödmjuker eder!
Sen, hvad är världen? Glömda hjältars graf.

Ödmjuker er, när kärleken vill flyga
Från tusen skilda håll er famn emot.
Ödmjuker er, när väna händer smyga
En blomstermatta under eder fot.
Ödmjuker er, när i en krets af vänner
På hjärtats tungomål ert lof I sport.
Ödmjuker er, när edert hjärta känner,
Att det var godt och ädelt, hvad I gjort.

Ödmjuker er, när lifvets glädje rymmer,
När ärans lusteld en gång slocknar ut.
Ödmjuker er, när lefnadsdagen skymmer,
Och sista blomman dör för er till slut.
Ödmjuker er, när ungdomshoppet sviker,
När himlens tuktan drabbar mer och mer,
När sista stjärnan från er himmel viker,
Så varer glade och *ödmjuker er*.

Hvi suckar det så tungt uti skogen!

Och liten pilt han sitter en kulen höstekväll
Och leker tyst inunder gula linden.
Han ser, hur ljusen brinna uti Gud Faders tjäll
Och hör, hur löfven prassla under vinden.

Men huru länge pilten i sina drömmar satt,
Allt mörkare blef lunden uti septembernatt.
Då suckar det så tungt uti skogen.

Och liten pilt han lyssnade, blef hemsk uti sitt mod
Och började att springa utåt leden.
Han tänkte stygga tankar och skrämde upp sitt blod
Och vilse gick på ljungbeväxta heden.

Han tänkte uppå fader, på mor och syskon kär:
"Gud nåde mig, som liten är, om väl jag vore där!"
Då suckar det så tungt uti skogen.

Men månen träder stilla ur sönderbrusten sky
Och kastar silfvertäcket öfver jorden.
Och skuggorna, förskräckta, till bergens fötter fly,
Och trollena de flyga uppåt norden.
Och bergens toppar glimma — men skogen han är mörk,
Och ufven sjunger sorgesång i rägnbegjuten björk. —
Då suckar det så tungt uti skogen.

Och liten pilt han löpte utöfver vidan hed
Och tänkte uppå mången gammal sägen.
Och himlens stjärnor skredo, och natten led och led,
Men ej så träffade han rätta vägen.
"I blida stjärnor alla upp å den höga stig,
I vissnade små blommor, o sägen, sägen mig:
Hvem suckade så tungt uti skogen?"

Men alla stjärnor tego, och liten blomma teg,
Och pilten många bittra tårar fällde.
Så kom han till en å älfvens tjäll. — Med vingesnabba steg
Han midt i deras lätta ring sig ställde.
"O I, som träden d.nsen på ljungbevuxen stig,
I skönaste små syskon, o sägen, sägen mig:
Hvem suckade så tungt uti skogen?"

Och liten älfvadrottning med fagra läppar log
Och smekte liten pilt på röda kinden.
'Gråt icke, vackra gosse, fastän du vilse drog,

Fastän du blef så hemsk inunder linden,
Men sätt dig här på tufvan å ljungbevuxen stig
Och torka dina tårar, så skall jag säga dig,
Hvem suckade så tungt uti skogen.

När natten sakta stiger utöfver land och sjö,
Och dagens sol begynner att försvinna,
Och vågen går till hvila inunder grönan ö,
Och alla vackra stjärnor börja brinna,
Då blifver himlens båge så ren och spegelklar;
En här af goda änglar så tyst därunder far
Och gråter silfvertårar öfver jorden.

Då ser i himlens spegel sin bild den arma jord
Och finner sig så dyster och förkastad.
Hon täljer alla synder, all lögn och flärd och mord,
Hvarmed hon är se'n tusen år belastad.
Då far en dödens rysning igenom hennes märg.
Då bedja alla dalar, då bikta alla berg,
Då suckar det så tungt uti skogen."

"Haf tack, du älfvadrottning! Det glömmer jag ej mer,
Ej heller fruktar jag att hemåt vandra.
Se där, i månens strimma min rätta stig jag ser.
Farväl, vi glömma icke brådt hvarandra.
Väl är jag mycket ringa, ej har jag gods och gull,
Men Herren vill jag lofva, att aldrig för min skull
Det sucka skall så tungt uti skogen."

Stajkarlen.

Från hemmets tomter fjärran jag vandrar världen kring
Och släpar tungt min nötta staf i handen;
För mig en öcken vorden är jordens vida ring,
För mig ej blommar upp en ros ur sanden.
För mig är mörk den dag, som är, den dag, som komma skall,
För mig är jorden brännande och himmelen är kall,
Ty ingen vet, hvad fattigmannen lider.

Jag måste bittert gråta, hvar gång jag tänker på
Den dag, då än ett eget hem jag hade;
Då än vid egen härd jag satt och kunde hvila få
Och än på egen bädd hvar kväll mig lade.
Tungt är, när bättre dar man sett uti sin ålders vår,
Att skyla under tiggarns hatt i nöd sitt gråa hår,
När ingen vet, hvad fattigmannen lider.

Du mildaste Gud fader, som är de ringes Gud,
Hur tung du lät på mig din börda falla!
Väl har jag ofta brutit mot dina helga bud,
Men synden är gemensam dock för alla.
Mig syndare från hus och hem, från släkt och barn du dref;
Den andre sitter än i ro, där han sin synd bedref,
Och ej han vet, hvad fattigmannen lider.

Hvart skall jag taga vägen? Hvart skall jag usle fly?
För hvem skall jag min bittra nöd beklaga?

Rätt liknar jag ett tröskadt agn, jag liknar höstens sky,
Som himlens vreda vind skall sönderjaga.
Ej fäste åt min trötta fot den hala jord mig gaf:
På eget blod, lik sårad hind, jag halkar till min graf;
Men ingen vet, hvad fattigmannen lider.

De rike och de mäktige de duka upp sitt bord
Och lasta det med vin från fjärran länder;
Men spara dock för uslingen det minsta trösteord
Och väga tiggarns slant i hårda händer.
Nyss kom jag till en herreman — han skällde mig en stund;
Men gaf mig dock en fyrk och gick att mata se'n sin hund! —
Ej visste han, hvad fattigmannen lider.

Är intet hjärta öppet? Är ingen ande varm?
Ack jo; men mest jag klaga kan däröfver,
Att ingen vet, att tiggarns själ kan äfven vara arm,
Att det är ofta den, som mest behöfver.
Den ene är förnäm och hård, en ann' förnäm och mild,
En tredje ryser, hjärtans god, ändock för kvalets bild;
Ej vet han rätt, hvad fattigmannen lider.

Ej vill jag mera klaga, fastän jag hopplös går;
Ty ingen hör min svaga röst i tiden.
Jag gömma vill den hjärtats bön, som ingen man förstår;
Snart är väl ock min pröfvodag förliden.
Den Gud, som matar ulfvens barn och vattnar minsta strå,

Han skall väl ej i evighet den ringes bön försmå:
Ty han vet nog, hvad fattigmannen lider.

Få honom vill jag trösta i denna sena stund,
Då jag på drifvans kalla bädd mig sänker,
Jag bedja vill, att själens ro, att ögats ljufva blund,
Att glömskans rika gåfva han mig skänker.
Nu vill för den jag bedja först, som tog min sista skärf,
Och somna se'n att vakna upp till bättre dagars värf —
Hos den, som vet, hvad fattigmannen lider.

Segrarinnan.

Inga ärestoder
Kvinnans dygder vinna;
Men där böner brinna
Mellan tårefloder,
Heter hjälten kvinna,
Heter segrarn Moder!

Lida, älska, dyrka,
Ingen att förtro det,
Offra hjärteblodet
Utan tack att yrka,
Med den svages styrka,
Som är tålamodet.

Bida och försaka,
Kränkas djupt och glömma,

Och om himlar drömma
Under nöd och vaka:—
Blott en mor och maka
Kan den kalken tömma.

I sin kärlek sluten,
Tyst och idog går hon:
O hur väl förstår hon,
Ockra med minuten!
Världens pris försmår hon,
Älskar än förskjuten.

Lidna oförrätter
Hur hon mildt förlåter.
Fast hon bittert gråter
Under tysta nätter,
Högst af allt hon sätter
Att försonas åter.

Huru ömt hon brinner
För de sinas öden
Huru plågan, nöden
Hon sig vuxen finner,
Tills hon öfvervinner
Lidandet och döden!

Gack att segrar vinna
Utan flärd och villa!
Låt din kärlek brinna
För det svaga, lilla!
Härska i det stilla,
Milda Segrarinna

Stilla, mitt hjärta!

Stilla mitt hjärta! Snart hvilar du sött
Djupt i den ensliga mullen;
Ofta du yrat, men snart är du trött,
Längtar till grönskande kullen:
Där i de susande lindarnes frid
Snart du får slumra och bida din tid.

Troget du klappat — år ifrån år —
Fröjder och sorger mig delat;
Vållat mitt löje och vållat min tår,
Vållat min skuld, när jag felat.
Men om du bröt, du dock aldrig var kallt,
Glödde och stred — och led framför allt.

GUNNAR WENNERBERG.

Hymn.

O Gud, som styrer folkens öden
Allsmäktigt uti alla land,
Som håller lifvet, håller döden
Uti din starkhets högra hand,
Hvad än för straff du Svea ämnar,
För hvad hon fordom brutit har,
Hon bär det nöjd, om blott du lämnar
Dess sekelgamla frihet kvar;
Den är dess skydd i mulna faror,
Dess tröst i hvarje bleklagd sorg,

Dess värn mot öfvermaktens skaror
Och starkare än Sveaborg.
Kom armod, kommen österns slafvar,
Kom tvedräkt, kasta ut din brand, —
Åt eder alla gräfvas grafvar
Af friheten på Svithiods strand.

Gluntens flamma.

GLUNTEN: En gång var jag mycket, mycket kär ...
MAGISTERN: Skål, min bror, för alla gamla minnen!
GLUNTEN: Jag var rik, som själfvaste de Geer ...
MAGISTERN: Klang, gutår, — och fröjda dina sinnen!
GLUNTEN: Allt är slut. De lustar snöda
Långesedan äro döda;
Och min flammas rosenröda
Läppar redan upphört glöda.
BÅDA: Nå hvad gör det?
Här ska' vi sitta den hela guds da'n
Stoppa vår pipa och vrida vår kran;
Här ser du den, som är gammal och van
Båd vid förtal och chikan.
Ja, det ger vi fan!
Strunt uti skvallret och pratet i stan.
MAGISTERN: Ty vore du också hvit som en svan ...
GLUNTEN: Likaväl ...
MAGISTERN: Så gjorne de dig till den värsta morjan.
GLUNTEN: Ja min själ!

MAGISTERN: Men nog var det hårdt att din friareplan
Så hastigt gick i kvaf uppå tidens ocean.

* * *

GLUNTEN: Ja, nog var det otur, kära du!
MAGISTERN: Tag dig en klunk och relatera!
GLUNTEN: Sent en rågnig höstkväll trettiosju...
MAGISTERN: Samma år jag skulle exercera.
GLUNTEN Gick jag, vinglande på klacken,
Utför Karolinabacken:
Plötsligt törnar jag, och — ack, en
Ängel far pladask på nacken.
BÅDA: Ja, hvad gör det?
Här ska' vi sitta den hela guds da'n, etc.

* * *

GLUNTEN: Tänk dig nu mitt stora bryderi!
MAGISTERN: Nå, än hennes då, som fann sig knuffad?
GLUNTEN: Ja, nog föll hon utan pryderi.
MAGISTERN: Stackars liten! — När man så blir skuffad!...
GLUNTEN: Snart hon står på benen åter
Vacker, men igenomvåter,
Och jag fjäskar, torkar, gråter
Och hon ler och hon förlåter.
BÅDA: Men hvad gör det? etc.

* * *

GLUNTEN: Om du visste, hurudan jag var!
MAGISTERN: Ah, det vet båd' jag och många flera.
GLUNTEN: Ack, jag sprang i backen alla da'r

MAGISTERN: Sprang dock ej ikull din ängel mera?
GLUNTEN: Fåfängt, bror! Ett år förrinner
Utan att mitt mål jag hinner,
Då till slut en dag jag finner
Henne — och allt hopp försvinner.
BÅDA: Men hvad gör det? etc.

* * *

GLUNTEN: Som du vet, tenterade jag förr,
MAGISTERN: Ja, du var bland våra polyglotter.
GLUNTEN: Bäst jag satt, så öppnades en dörr,
MAGISTERN: Jag förstår — professorns sköna dotter.
GLUNTEN: Nej, där stod min forna flamma,
Och professorn i detsamma
Sade: "Har du kaffe, mamma,
Åt min herre?" — Fan anamma!
BÅDA: Men hvad gör det?
Här ska' vi sitta den hela guds da'n
Stoppa vår pipa och vrida vår kran;
Här ser du den, som är gammal och van
Båd' vid förtal och chikan.
Ja, det ge vi fan!
Strunt uti skvallret och pratet i sta'n!
MAGISTERN: Ty vore du också så hvit som en svan
GLUNTEN: Likaväl ...
MAGISTERN: Så gjorde de dig till den värsta morjan.
GLUNTEN: Ja min själ ...
MAGISTERN: Men nog var det hårdt att din friareplan
Så hastigt gick i kvaf uppå tidens ocean.

En kväll på kyrkogården.

GLUNTEN: Tror du ej, bror, när den tysta grafven
Sluter oss i sin kalla famn,
Tadlet skall tröttna och bryta stafven
Så öfver ditt som Gluntens namn?

MAGISTERN: Nej, kära du, det tror jag ej;
Tadlet det tröttnar aldrig, nej.

GLUNTEN: Ja, men om också de flesta dömma
Omildt och hårdt på vår döda mull,
Några för oss skola säkert ömma
Ta' vårt försvar för vänskaps skull.

MAGISTERN: Långt förr än gräs på grafven gror,
Vännerna glömt oss, heders bror!

GLUNTEN: Säg inte så du! Om nu du doge,
Säkert de illa vid sig toge;
De skulle ledas vid fröjd och gamman,
Sörja dig bittert allesamman.

MAGISTERN: Ja, gubevar's! Det nekar jag ej.
Men huru länge? — Var god och säj!

GLUNTEN: Du gör dem orätt. Lita på mej,
De skulle länge sörja dej.

MAGISTERN: Nej, hör nu på
En teckning utur hvardagslifvet!
Du dör; och då
Berättas det — det är nu gifvet —
Posito så:
Vet ni, att Glunten
Är icke mera? —

Han dog i natt...
Af slag.

GLUNTEN (*tankspridd*): Hvem, jag?

MAGISTERN: Sorgsna, bestörta
Fulla af oro
Vännerna alla
Skulle säga:
Ah, Herre Gud, är det sant? Ar han döder,
Vår vän, vår bror? Hvad mitt hjärta det blöder!
Nyss satt han bland oss så frisk och så röder
Och kvad en stump för de lyssnande bröder,
Ack, fåfängt vi söka i norr och i söder
En sådan kamrat. —
Ja, döden skjuter så blindvis som Höder,
Och Loke skrattar, men Balder förblöder;
Och eken faller, som rankorna stöder.
Men svampen frodas, som märgen föröder,
Ack, fåfängt vi söka i norr och i söder
En sådan kamrat. —
De klaga så
Och dystra stå
Och tycka lifvet öde.
De skiljas åt,
Gå hvar sin stråt,
Kanske vid tårars flöde.
De träffas se'n
Vid lampors sken
Och minnas knappt den döde.

(*Båda tiga en stund.*)

GLUNTEN (*utbrister*): Fy fan, så du fantiserar
Och andas grafluft i lifvets vår!
Tror du att man profeterar,
För det man idel elände spår.
MAGISTERN: Säg hvad du vill!
Säg hvad du vill!
Tiden din tro nog kurerar.
BÅDA: Men hvarför gräla så?
Tids nog vi ändå få
Veta, hvem af oss två
Sådant får bäst förstå.
GLUNTEN: Till dess lägga vi ad acta
Det här olyckliga ämnet, bror;
Dock vill jag på förhand sakta
Dig säga något, som knappt du tror.
MAGISTERN: Kanske ändå ...
Kanske ändå ...
Om det sig stöder på fakta.
GLUNTEN: Åh jo, gunås! — Men var tyst som grafven! —
Jag är af samma tro som du!

Vid fontana di Trevi.

Die schönen Tage in Aranjuez
Sind nun zu Ende.
SCHILLER.

Sista aftonen är inne.
Med ett tungt och nedstämdt sinne
Jag till Africano går,

Där kring svala marmorborden
Talrikt skaran ifrån norden
Samlats. Hvarför, jag förstår.

Jag far hem och nu de vilja
Säga, innan vi oss skilja
Från hvarandra, ett farväl
Sista gången vid fontana
Trevi enligt gammal vana —
Annars går det aldrig väl.

Romakoloniens artister,
Skandinaviens turister,
Alla trängas i det rum,
Som vårt lilla Africano
Oss bestått, då ... Gaetano
Syns i dörrn och bugar stum.

Hit och dit han blygt sig vänder,
Stryker sig med båda händer
I sitt svarta hår och ber;
"Perdonatemi, Signori,
Ma" ... Här kom det visst en tår i
Halsen, ty det blef ej mer.

Flinkt därpå åt oss beredes
Utaf Lepre's Ganymedes
Rum kring ett gemensamt bord;
Där han ställer upp en skara
Flaskor. — Hvad skall detta vara?
Gaetano, säg ett ord!

Men som svar han börjar samma
"Perdonatemi" att stamma;
Dock till slut han brister ut:
"Partira domani caro
Il mio Signor' Gennaro*"...
Därmed tog det åter slut.

Och så slog han i Genzano.
Aldrig förr i Africano
Flöt så ädel nektarflod.
Tack för den och tack för talet!
Det var heller ej så galet.
Meningen man godt förstod.

Snart vår stämning, hittills dyster,
Glider öfver i en yster
Munterhet med tal och sång;
Och på fosterländska toner
Svingar sig till fjärran zoner
Fantasien gång på gång.

Uti hvarje tömd fiaschettas
Hals man ser en ljusstump sättas.
Ståtlig illumination!
Och det sista glasets fyllning
Tömmes under hjärtlig hyllning
För den resandes person.

Därpå ropas: "Nu till Trevi!" —
Och i spridda hopar ge vi

* "Förlåt mig, men i morgon reser min käre signor Gunnar."

Oss åstad i månljus natt.
Öfver torg och genom gränder
Snart vår vikingsskara länder
Till det mål den för sig satt.

* * *

Majestätiskt från sin himmel
Strålar i ett stjärnevimmel
Nattens drottning, blek men skön;
Ljumma vindar sakta susa
Öfver silfversvall som brusa ...
Roma gör sin aftonbön.

"Drick nu" — så det kring mig låter —
Drick, men trefaldt, att du åter
Till ditt Roma komma må!
Hvar du hamnar se'n i världen,
Säkert hit till skönhetshärden
Längtar du en gång ändå!

Och jag drack i stilla natten
Af fontanans trollska vatten
Mitt "ritorniamo" tyst;
Men vid hälsningen jag sände
Som ett förbud hem, jag kände
Ljuft mig af en ängel kysst.

Och jag lyfte rörd mitt öga
Mot den rymd, där i det höga
Nordens stjärnor stilla gå;
Underbart de syntes vinka

"Kom, o kom!" — och hemligt blinka
Mot mig ned ur tjärran blå.

Nu i famn jag tog dem alla,
Som mig följt: "Här åtskils falla
Våra vägar. Faren väl!
Hur ock minnet än med åren
Bleknar, frisk dock Romavåren
Lefva skall uti min själ.

Vänder jag en gång tillbaka,
Dubbel sällhet skall jag smaka,
Från mitt vif ej skild som nu;
Därför, tänkande på henne,
Drack jag också nyss för tvänne
Pro felici reditu"*. —

Och så skiljas vi och vandra,
Hvar sin väg, ifrån hvarandra
Genom tyst och öde stad.
Hvad jag tänkte, hvad jag kände,
Minns jag ej, blott att jag vände
Åter och vid Trevi bad:

'Lifvets herre, liksom dödens,
Stig om bord på mina ödens
Farkost! Styr den med din hand!
Hvart det bär, den seglen berge
Dock till slut i gamla Sverige,
Mina fäders stolta land!"

* "För lycklig återkomst."

Och när dådan och från världen
Den skall ut på sista färden
  Och den drifs ur hemmets famn
Och mot okänd kust den vankar —
Låt den då få kasta ankar,
  Herre, vid din fristads hamn!"

I Augusti mausolé.

Ej stort du aktar, Tid, hvad här med möda
Vi jordens barn som stordåd bragt i ljuset;
Med seklers hjälp du störtar allt i gruset
Och trampar ned hvar mänsklig odlings gröda.

Du ökar ej din fart, där tårar flöda,
Och saktar ej din flykt vid glädjeruset;
I afmätt takt du låter höras suset
Af dina vingslag, som till slut oss döda.

Och mänskors vägar, så de smås som stores,
Att nå evärdlig äras tomma glitter
Med några tusen år du vet att spärra.

O Salomo! — O tempora! — O mores!
I kejsar Augusti graf jag sitter
Och ser på konstberidartruppen Guerra.

SAKARIAS TOPELIUS.

Sången.

Så är sagan nu om sången,
Så det ädla Suomifolket,
Så den vise barden säger:
Sången är af sorg upprunnen,
Men af sång är glädje vunnen.

Långt i fjärran ödemarkens
Vindomsusade, förgätna,
Sorgsna mo, vid insjöns stränder

Och den höga åsens branter,
Står en koja, gömd och ringa.
Låg är kojan, hög är furan,
Högt är forsens dån, och mäktigt
Mer än alla mänskotankar
Slår naturens stora hjärta.

Runotar, den ädla sångens
Höga moder, bor i kojan,
Bor allena, bor i armod,
Bor i sorg och bor i längtan,
Sällare än lyckans skötbarn,
Rikare än kungadöttrar,
Icke heller allt för ensam.
Många spår till kojan leda,
Lätta spår, som vända tyngre,
Med ett sviket hopp, tillbaka.

Kom en dag en munter yngling:
"Frid med dig, du sångarmoder,
Diktens ädla fostrarinna!
Länge dina spår jag följde,
Sökte dig i stadens vimmel,
Sökte dig i bygdens lekar,
Sökte dig i tärnans löjen
Och vid bägarns rand förgäfves.
Nu, o moder, ett mig lofva:
Lär mig sångens gudagåfva!"

Runotar, den ädla sångens
Höga moder log och sade:
"Fann du icke mig i staden,

Ej i bygdens glada lekar,
Ej i tärnans lätta löjen
Och vid bräddade pokalen;
Hvarför kom du hit till öde
Tufvans ljung och vågens flöde?"

Sade ynglingen: "O moder,
Vid din härd vill jag förblifva,
Dina furor vill jag slöjda,
Tusen år jag stum vill lyssna
Här på dina tusen sånger
Och den första och den sista
Djupt uti mitt minne rista."

Sade sångens visa moder:
"Tusen år kan du förblifva,
Tusen sånger kan jag gifva,
Och den första och den sista
Kan du djupt i minnet rista.
Och dock kan jag dig ej lofva
Sångens goda gudagåfva."

Sade ynglingen bedröfvad:
"Öppen är min själ, mitt öra;
Hvad skall jag, o moder, göra?"

Sade Runotar, den visa:
"Gå allen i ödemarken,
Göm en sorg uti ditt hjärta;
Då skall sången ro dig gifva,
Själfmant dina läppar lifva.
Sången är af sorg upprunnen,

Men är sångens gåfva funnen,
Si, så är din sorg försvunnen
Och odödlig glädje vunnen."

Den resande studenten.

Hans röst man hörde på afstånd re'n;
Hans gyllne lyra i solen sken,
Hans piska small, och i raskt galopp
Han körde på gården opp.

Så långt man mindes, var han sig lik,
Ej mera fattig, ej mera rik,
Men lika modig och lika ung —
Och alltid glad som en kung.

Det var han själf, det var hans gestalt,
Hans rock, hans kappa, hans väst och allt,
Hans röda gördel med tofsar på,
Puffert och flaska också.

Det var hans kärra, man mindes den;
Hans kappsäck kände man väl igen,
Hans masurpipa med nött beslag
Hon var sig lik än i dag.

Och rägnet tätt från hans kappa dröp;
Men gårdens flickor i kind han nöp

Och slog åt värden ett glas till rand
Och skakade gladt hans hand.

"Nå, kåre herre, hvi år från år
Ni far den vägen, fast tiden går?" —
"Du gamle tok, det är mänskolott
Att vanka och vandra blott."

"Men blir ni då ej fullärd en gång?
Säg, vill ni tyda ut fåglasång?" —
"Bah, sådant för mig en småsak är!
Jag konsten att lefva lär."

"Här mycket ändrats se'n ni for sist:
Vår gamla kyrkherre ha vi mist;
Han dog af ålder." — "Nå väl, min vän,
I få'n väl en ann' igen."

"Er vän, vår länsman, är enkling nu." —
"Då tar han väl sig en annan fru." —
"Adjunkten gift sig." — "Då gjorde han
Det samma som mången ann'."

"Och flickan borta i torpet där —
Ni hade ju henne fordom kär —
Hon gömdes i går i kyrkomull,
Och herre, det var er skull ..."

Då har studenten ett ord ej svar't,
Men bort han ilat med vindens fart.
Ett år man väntat och väntat fler' ...
Man såg honom aldrig mer.

Vintervisa.

ind och hvita vågor
Stredo nyss på sjön;
Blåa bryggor blänka
Nu kring öde ön.
Smidig skida skön
Öfver slätten slinter.
Vacker är vår vinter,
Och så frisk är snön.

Det är skarpt i skogen,
Där jag går i dag;
Rim i håret hänger,
Som en björn är jag;
Hugger friska tag,

Och den gröna granen
Faller, hvit om manen,
För min yxas slag.

Och så kort är dagen,
Mon är så allen.
Furans skugga växer
Till en jätte re'n;
På dess mörka gren
Hänger månens skifva,
Och på fält och drifva
Lyser stjärnans sken.

Nu så drar jag åter,
Fri och glad och ung,
Till min trefna hydda,
Där jag själf är kung.
Sjung en visa, sjung!
Sjung, hur skidan slinter
I den vackra vinter
Öfver snöig ljung!

Snöflingorna.

Myriader fångna,
Förvista andar
Till jorden sjunka
Från skaparns famn,

Och le och gråta
Och älska, lida
Och blomma, vissna
I mänskohamn.

Hvarenda ande
Bär stum inom sig
Ett mänskohjärta,
En själ så varm.
Hvartenda hjärta
Bär i sitt sköte
En värld af tankar
I mänskobarm.

Så födas ständigt
Myriader tankar
Millioner suckar
I hvar sekund
Och stiga uppåt
Till deras ursprung
Som lätta dimmor
I morgonstund.

Och Gud allsmäktig
Han väger dessa
Myriader tankar,
Dem ingen vet.
De onda strör han
Att dö i natten,
De goda blomma
I evighet.

Men de millioner,
Som icke onda
Och icke goda
Ur hjärtat gå,
Fåfänga, tomma
Förflugna tankar,
Dem låter Herren
En tid bestå.

Dem låter Herren
I vinterfrosten
Som flingor snöga
Ifrån hans tron.
Och när en solblick
Af himlens öga
Ser ner på flingan,
Så smälter hon.

Så smälta alla
Förflugna, tomma,
Fåfänga tankar
För sol och vår.
Den suck, som icke
För himlen duger,
Skall dö förgråten
Som flingans tår.

En liten pilt.

Du skulle ha blifvit en ädel man,
Ditt fosterlands hopp och ära;
Du skulle ha kunnat hvad jag ej kan,
Du skulle ha hunnit hvad jag ej hann
I värk, i ord och i lära.
Men nu så slumrar du ljuft och godt
I jordens sköte. Hvad du förmått,
Det var ett älskande löje blott.

Du skulle ha stått i de våras led
Den främste att faran trotsa.
Du skulle ha ljungat som blixten vred
På allt det mörka och usla ned,
Att hämna och att förkrossa,
Men nu så sofver du späd och ung,
En bruten blomma i tufvans ljung,
Du drömmens hjälte, du lekens kung!

Jag skulle ha sett ditt namn i glans,
Odödligt för alla tider.
Man skulle ha sagt: en bragd ej fanns
Mer ädel och stolt och stor än hans
I lefnadens heta strider.
Men nu så hvilar du utan namn,
Förglömd och okänd i jordens hamn,
Din eftervärld är min tomma famn.

Du skulle ha stått med silfverhår
I lefnadens aftontimma.
Och sett tillbaka på långa år,
Välsignad, älskad, och sett en tår
I barnabarns ögon glimma,
Men i din strålande morgonstund,
Förr'n lifvet börjat sin långa rund,
Så kom den tidiga kvällens blund.

Du skulle ha tröstat mor och far
I sorgernas hårda stunder!
Du skulle ha lyckt vårt ögonpar
Och stått med en tår vid grafven kvar,
Se'n oss du gömt däriunder.
Nu är det vi, som med sorg stå här,
Nu är det dig, som vi gömma där,
Vår tår, som tufvan i blommor klär.

Dock — all din leende framtidsdröm,
Den ljufva och stolta saga,
Som kanske förgåtts i lifvets ström,
Nu äga vi den så skön och öm,
Nu *kan* hon ej mer bedraga.
Hvi sörja vi, att så rik du gått
Bort från det svikande lifvets lott?
Sof godt, mitt älskade barn, sof godt!

Vintergatan.

Och nu är lampan släckt, och nu är natten tyst och klar,
Och nu stå alla minnen upp från längst försvunna dar,
Och milda sägner flyga kring som strimmor i det blå
Och underbart och vemodsfullt och varmt är hjärtat då.

De klara stjärnor skåda ned i vinternattens glans
Så saligt leende, som om ej död på jorden fanns.
Förstår du deras tysta språk? Jag vet en saga än,
Jag har den lärt af stjärnorna, och vill du höra den?

Långt på en stjärna bodde han i aftonhimlens prakt:
Hon bodde i en annan sol och i en annan trakt.
Och Salami så hette hon, och Sulamit var han,
Och båda älskade så högt och älskade hvarann.

De bott på jorden båda förr och älskat redan då.
Men skildes åt af natt och död och sorg och synd också.
Sen växte hvita vingar fort på dem i dödens ro;
De dömdes långt ifrån hvarann på skilda stjärnor bo.

Men på hvarandra tänkte de i blåa höjdens hem,
Omätlig låg en rymd af glans och solar mellan dem.
Tallösa världar, undervärk af Skaparns visa hand,
Sig bredde mellan Salami och Sulamit i brand.

Och då har Sulamit en kväll, af längtans makt förtärd,
Begynt att bygga sig en bro af ljus från värld till värld;

Och då har Salami, som han, från randen af sin sol
Begynt att bygga, också hon, en bro från pol till pol.

I tusen år så byggde de med omotståndlig tro.
Och så blef Vintergatan byggd, en strålig stjärnebro,
Som famnar himlens höga hvalf och zodiakens ban'
Och binder samman strand vid stand af rymdens ocean.

Förfäran grep cheruberne; till Gud steg deras flykt:
"O, Herre, se hvad Salami och Sulamit ha byggt!"
Men Gud allsmäktig log, och klart ett sken sig vida spred:
"Hvad kärlek i min värld har byggt, det rifver jag ej ned."

Och Salami och Sulamit, när bryggan färdig var,
De sprungo i hvarandras famn, — och strax en stjärna klar,
Den klaraste på himlens hvalf, rann upp i deras spår,
Som efter tusen år af sorg i blom ett hjärta slår.

Och allt, som på den dunkla jord har älskat ömt och gladt
Och skildes åt af synd och sorg och kval och död och natt,
Har det blott makt att bygga sig från värld till värld en bro,
Var viss, det skall sin kärlek nå, dess längtan skall få ro.

Herr Meyer.

En wienare — förstå mig väl,
Herr Meyer tror jag han sig kallar, —
Kom med en mjölnare i gräl,
Jag mins ej mer af hvilket skäl.
Allt nog, från kejsarstadens vallar
Han reste i affärer bort
Och hamnade så innan kort
Bland Schwartzwalds öde berg och tallar
Där såg han mellan klyft och sten
En liten bäck så sakta välla.
"Hvad är den lilla där för en?" —
"Jo, herre, det är *Donaus källa.*" —
"Potz tausend! Donau? Den där?
Då kan jag ju med lätt besvär
Ett vackert puts i värket ställa.

Herr Meyer är en fiffig man:
I bäcken ned sig sätter han
Och dämmer den, så godt han kan.
"Se, det var knäppen, kan jag finna!
Det här blir mjölnarens ruin.
Jag tycker hvad allt folk i Wien
Skall göra för en häpen min,
När Donau hör upp att rinna!"

Förlåt, det är visst indiskret,
Att jag ej för en fråga väjer,
Men säg i all förtrolighet
Herr Censor, — heter ni ej Meyer?

KARL WILHELM STRANDBERG.

(*Talis Qvalis.*)

Hymn.

Ur svenska hjärtans djup en gång
En samfäld och en ånkel sång.
Som går till kungen fram!
Var honom trofast och hans ätt,
Gör kronan på hans hufvud lätt
Och all din tro till honom sätt,
Du folk af fräjdad stam!

O konung! Folkets majestät
Är äfven ditt: beskärma det
Och värna det från fall!
Stå oss all världens härar mot,
Vi blinka ej för deras hot;
Vi lägga dem inför din fot —
En kunglig fotapall.

Men stundar ock vårt fall en dag,
Från dina skuldror purpurn tag,
Lyft af dig kronans tvång
Och drag de kära färger på,
Det gamla gula och det blå,
Och med ett svärd i handen gå
Till kamp och undergång!

Och grip vår sista fana du
Och dristeliga för ännu
I döden dina män!
Ditt trogna folk med hjältemod
Skall sömma af sitt bästa blod
En kunglig purpur, varm och god,
Och svepa dig i den.

Du himlens Herre, med oss var,
Som förr du med oss varit har,
Och lifva på vår strand
Det gamla lynnets art igen
Hos sveakungen och hans män
Och låt din ande hvila än
Utöfver nordanland!

Vårt fria ord.

Den har intet fosterland, som ställer
Alla lika högt — så sant jag tror,
Den har ingen kär, och får ej heller,
Som ej älskar framför allt sin mor,
Klingar icke modersmålet skönast?
Binder ej vårt hem med dubbla garn?
Lyser icke själfva ljungen grönast
På den torfva, där vi lekt som barn?

Men vårt land är icke marken bara,
Eller språket, som vi lärt så flinkt,
Det är tanken ock, den svenska, klara,
Och vårt frihetsarf, vår själs instinkt,
Och vår goda rätt att öfverväga
Hvad oss höfves, öppet, oinskränkt,
För att se'n vår trygga mening säga
Åt all världen, fritt och oförkränkt.

Hvarför hade man då krig förklarat
Mot vårt fria ord oförberedt?
Var det därför att det uppenbarat
Någon olat, som väl också skett?
Fly till natten då, som hofsamt tiger,
Döden, som af ingen tunga vet,
Ty där lifvet rörs och solen stiger
Blir det sorl — men också värksamhet!

Trälens klenmod gör, att han förkättrar
Hvarje öppenhjärtligt ord han hör,
Ty han känner mindre sina fjättrar,
När han tänker som hans herre gör.
Men ett folk, som fått i arf att länka
Sina öden själf, och obestridt,
Älskar sina egna tankar tänka,
Och det måste säga ut dem fritt.

Fågeln sjunger visst sin längtans kvitter,
Om han blott blir matad i sin bur,
Men det inre, som ett folk besitter,
Öppnas endast i en fri natur;
Hvad det känner, är ej något ensamt,
Men en blixt af himmelens förnuft,
Hvad det tänker, tänker det gemensamt,
Och det krymper, om det ej får luft.

Därför ve den hand, som afskär tungan
På det folk, som en gång haft en röst!
Ve den, som med vilja sårar lungan
I offentlighetens breda bröst!
Det är godt att lägga tyngd i slaget,
När man fått en klinga i sin hand,
Ännu mer att ha ett ord i laget
En gång, när det gäller folk och land.

Skänk ej bort det, Sverige, som en pänning,
Skär ej heller bort det, som en böld,
Ty hvad andras öde tar för vändning,
Blir det för din barm en ädel sköld.
Håll dess kopparrundel mot de djärfva,

Som på friheten begå en stöld,
Håll den h¨gt i luften, som Minerva
Höll sin fruktade Medusa-sköld!

Såret efter gammal tvedräkt ömmar
Stundom än, och kan ej läkas strax;
Men vi drömma ej så svåra drömmar
Och vi klösas ej, som fordomdags.
Se hur våra skogar därför nicka
Dag från dag sin fröjd, och, ännu mer,
Se hur våra fäder vänligt blicka
Genom vintergatans fönster ner!

Olika tempel.

Du lyss på gräsen, som i vinden bocka,
På strömmen, som sin väg i dalen riktar,
Allt hvad den yttre världen för dig biktar
Du älskar att i dikten sammanplocka.

Inunder skogens hvalf, där fåglar locka,
Du dig ett stort, ett heligt tempel diktar,
Hvars torn är granen, som för blåsen sviktar,
Där månen hänger som en malmstöpt klocka.

Din kyrka är ej min. Jag vet en annan,
Dess hvälfning restes ej för slikt ett joller,
Guds egen klarhet ur rotundan skimrar.

Kom, jag ville visa dig det hvalfvet: pannan,
Därunder tanken jämnt sin gudstjänst håller
Och oförtruten på sin himmel timrar.

Nya vapen.

Ej efter vapenärans tomma skal
Den nya tiden fikna händer sträckte,
En bättre frukt världsanden henne räckte
Begreppets guldfrukt, läskande och sval.

Vi hafva ingen stålblank vapensal
Och ej med lispundstunga svärd vi fäkte,
För oss är själfva gåsens tama släkte
En vandrande, en fullsatt arsenal.

Vårt svärd är pännan. Segrande arméer
Kring världen sända vi från våra rum,
Den tappra skaran man benämnt idéer.

I barbariets natt, så dystert skum,
Har gåsen räddat, trots autodaféer.
Den fria tankens Capitolium.

Kungen och pagen.

KUNGEN: Är den fagra kvinnan gången?
Vederkvickelse af sången
Och af vin jag önskar nu:
Båda, gosse, skaffar du.

PAGEN: Som jag gick ur riddarsalen
Hämtade jag vinpokalen.
Säg, hvad sång behagar du?
Pagen han är redo nu.

KUNGEN: Sjung om ras med vackra kvinnor,
Sjung om spaka älskarinnor!

PAGEN: Remmarn darrar i din hand,
Vinet skummar vid dess rand,
Drufvans saft du väl behöfver —
Men hvad grubblar du då öfver?

KUNGEN: Åh, jag såg en pärla stå
Just på brädden. Om ändå
Jag den vackra fått att stanna:
Den var klar som flickans panna.

PAGEN: Drick, att kraften ej förgår!
Vinet öfver brädden slår
Pärlan nog på botten sitter,
Drick, och pärlan visst du får!

KUNGEN: Hu, champagnen smakte bitter,
Smakte såsom af en tår —
Gosse, har du bägarn ränsat?

PAGEN: Drottningen ditt vin kredensat.

Brödrafolket.

Jag vet ett folk, som ärft af Thor
Det kärfva och bestämda tycket,
Det liknar oss till lynnet mycket
Och vägg i vägg med oss det bor:
Ett folk af änkla frihetsseder,
Af folk med karga näringsfång,
Men rikt på Saga och på Sång.

Det är med litet nöjdt, som vi,
Och mycket nog det kan umbära,
Blott ej sitt självbestånd, sin ära,
Den lifsluft, som det andas i.
I detta folk af odalmänner
Man på den djärfva panna känner
De ättefäder utan krus
För halfva världens riddarhus.

De ha, som vi, sin friska färg
I viljan kvar, de kära fränder,

Och de ha lika hårda händer
Som gneisen är i deras berg;
Och därför huru ödet fogar,
Kan friheten i deras skogar
Med mörkblå hafvet i sin rygg
På eget hemman sitta trygg.

Tack för god vakt.

Farväl, farväl! Tack för god vakt!
Jag hör en stilla röst,
Som länge hviskat sitt "gif akt"
I djupet af mitt bröst;
Min afton skrider fram med fart,
Det gäller kanske uppbrott snart.

Men innan detta bröst är kallt
Och handen domnat af,
Ännu ett öppet tack för allt
Hvad lifvet vänligt gaf!
Hvad sår jag fått jag ensam vet
Och det må bli min hemlighet.

Tack för det landet, ert och mitt,
Som tändt mitt hjärtas brand,
Och som allt hittills stått så fritt
Som intet annat land,
Med stor och allvarsam natur
I vinter-ur och sommarskur.

Tack för det folket, dit jag hört
Och som min fostran gjort,
För allt hvad därifrån berört
Min hug i sant och stort,
För hvad af minne eller hopp
Det för mitt inre rullat opp!

Tack för det kära tungomål,
Hvari jag del har haft,
En härlig skatt, musik och stål,
Behag försmält med kraft,
I tusen år vårt väsens borg
I väl och ve, i fröjd och sorg!

Tack för den strängalek jämväl,
Som en och annan gång
Med flyktigt välljud fylt min själ!
Tack för evärdlig sång
Från *Stjernhjelm*, *Spegel* och än fler,
Till *Kellgren*, *Lenngren* och *Tegner!*

Tack för det hem, hvars väggar gett
Mig hägn från dag till dag,
Där vif och barn jag kring mig sett
Med namnlöst välbehag,
Där mången morgon grytt och flytt,
Då jag stått upp som ung på nytt!

Tack för att ej ett sparsamt bröd
Förhölls oss någonsin!
Tack för att ej den bleka nöd
Hann öfver tröskeln in!

Tack för hvart ord, som styrkt mitt mod,
Tack för hvar själ, som min förstod!

Tack för allt lyckosamt och godt,
Som blifvit mig beskärdt!
Tack för det kors jag bära fått,
Kanske långt mera värdt!
Tack för att smärtan skärpt min syn
För lifvets utsikt bortom skyn!

Tack för det mål, dit jag blef ledd
Vid kvällens matta sken!
Tack för den graf, som varder redd
En dag åt mina ben,
Och att de få den ängd bebo,
Där snart min samtid gått till ro!

Hur skönt att, när så blir bestämdt,
Få lösas från sin rot
Och lyftas uppåt, uppåt jämnt,
Förklaringen emot,
Att sista gången hafva sagt:
Farväl, farväl! Tack för god vakt!

KARL XV.

Hjärtats hem.

Hvar är ditt hem, jag frågade mitt hjärta.
Säg du, som från min första stund af lif
Har klappat vid all glädje och all smärta,
Hvar är ditt rätta hem? O, svar mig gif!
Säg, dväljs du hälst där lunder fredligt susa,
Där silfverbäckens böljor brusa?
Nej, svarade mitt hjärta, nej!

Hvar är ditt hem? Är det där stormen tjuter
Och vilda strömmen utför klippan far,

Där utaf jaktens faror blott man njuter
Och utaf blodigt offer nöje har?
Kanske det fält, där krigets åskor ljunga,
Där under kulregn svärden falla tunga?
Lugnt svarade mitt hjärta nej!

Hvar är ditt hem? Kanske där solen glöder
I purpurbrand och yppigt manar fram
Den fylda drufvan, ja kanske i söder
Du vällust ibland rosorna förnam?
Är där ditt hem, där palmen kronan höjer,
Och där i grönska evig sommar dröjer?
Men åter sade hjärtat nej!

Hvar är ditt hem? Säg, har du det vid polen,
Där höga fjällen stå i isgrå dräkt,
Där aftonskimret af midsommarsolen
Så nära är med morgonrodnan släkt,
Där drifvan glänser mellan furustammar
Och skönt i stjärnekvällen norrsken flammar?
Men hjärtat hviskade ett nej!

Hvar är ditt hem? Är det vid *hennes* sida,
Hvars hjärta slog mot dig i ömt förbund,
Som lärde mig försaka, dig att lida,
Då hoppet dog i lifvets myrtenlund?
Är där det hem, hvarom du ännu drömmer?
Helt visst, då du dess bild så troget gömmer!
Med klagan sade hjärtat nej!

Hvar är ditt hem? Säg är det där kanhända
Uti det anade och sälla land,

Dit själen, fri man sagt, skall återvända,
När slitna blifvit alla jordens band?
Är det ditt hem? De obekanta ställen,
Som fjärran vinka ofvan stjärnepellen?
Då hördes hjärtat svara ja!

Där är mitt hem, det klappande då sade.
Mitt ursprungs hem, det har jag alltid känt,
Fast jordisk eld du ofta hos mig lade,
Jag minnes nog den himmelska mig tändt.
I askan äger jag ännu en gnista,
Som längtar, då jag en gång hunnit brista,
Till Gud, hos honom är mitt hem!

EMIL von QVANTEN.

Suomis sång.

Hör hur härligt sången skallar
Mellan Väinös runohallar:
Det är Suomis sång!
Hör de höga furor susa,
Hör de djupa strömmar brusa:
Det är Suomis sång!

Se, i natten högt vid polen
Strålar klar midsommarsolen:
Det är Suomis sång!

Åskans dån från himlens båga,
Vinterns vilda norrskenslåga:
Det är Suomis sång!

Och de väna, blyga dalar,
Där en bäck bland blomstren talar
Det är Suomis sång!
Trastens slag i sena kvällen,
Ekos suck ur gråa hällen:
Det är Suomis sång!

Öfver allt en röst oss bjuder,
Öfver allt en stämma ljuder:
Det är Suomis sång!
Broder, äger du ett hjärta,
I dess tjusning, i dess smärta
Hör blott Suomis sång!

Biblioteket i Escurial.

Spaniens kung, don Filip, grubblar,
Grubblar dagar, grubblar nätter,
Eftersinnar om ej utväg
Ges, som gräns för tanken sätter!

Slutligt ler han hemskt; förstulet,
Låter kalla några munkar,
Sätter sig med dem till häst och
Ur Madrid helt sakta lunkar.

Sommar är det och Kastiliens
Slätter ligga brända, öde;
Manzanares bädd ej har en
Droppe kvar utaf sitt flöde.

Solen glöder, prässar svetten
Ur don Filips hårda panna;
Munkarne i svarta kåpor,
Sig med trones köld bemanna.

Skugglik skaran skrider framåt
Utan afbrott, stum, allvarlig;
Munter är den färden icke,
Icke blir den heller farlig!

Aftonrodnan blodbestänker
Guadarramas högsta branter,
När man kommit till en näjd, som
Ödslig sträcks åt alla kanter.

Nakna bergen bilda bakgrund,
Där och hvar ett träd, som tvinar,
Ljung och ris och sand, som ömkligt
Hvarje fattigt grässtrå pinar!

Spaniens kung, don Filip, stannar,
Ser sig rundt omkring med nöje,
Sträcker armen ut och talar
Så med dystert segerlöje:

"Lyssnen munkar! Komma skall jag
Tankens djärfva kraft att rygga,

Fånga skall jag den uti ett
Väldigt slott, jag här vill bygga.

Slottet, helgadt Sankt Laurentius,
Ger jag form utaf ett halster,
Låter dit, i halstrets inre,
Bära tankens skilda alster.

Böcker, manuskript i skumma
Salar vill jag ledvis ställa,
Titlarna mot väggen vända,
Att de stå som i en fälla!

Här, i öde ensligheten,
Här i dunkel inneslutna,
Tankens värk och segrar skola
Stå förgätna och förskjutna."

Så han talar. Ack, don Filip,
Slottet nog du reste präktigt!
Fånga tanken? Nej, det värfvet
Var dig alltför öfvermäktigt!

Vet, ej tanken lefver mellan
Manuskripts och böckers pärmar:
Själen är det hem, ur hvilket
Han kring hela världen svärmar!

Tankens lif och mänskans eget
Varit, är och blir det samma;
Hvarje litet barn, don Filip,
Är en nyfödd tankens flamma!

Nattsång.

Än jag sitter kvar på stranden,
Ensam här i skumma natten.
Sol har gått till ro, och landen
Dunkla gå ur lugna vatten,
Öde, tyst uti den skumma natten.

Timmarne de fly så sakta.
Knapt ett ljud jag mer förnimmer;
Skuggorna som andar vakta,
Stilla glänser månens skimmer.
Ej ett ljud i natten jag förnimmer;

Silfverskyar fjärran segla,
Lika svanor i det höga;
Djupa böljor återspegla
Hvarje bild uti sitt öga,
Lugnt, omätligt, som det blåa höga.

O, jag älskar dina stunder,
Stilla natt, din dunkla dager!
Lik mitt eget hjärtas under,
Du kring mig din trollkrets drager
Än i skugga, än i dunkel dager.

O, jag älskar dig, du böija!
Lik min egen själ, du hvilar;
Bilder tyst på bilder följa,
Då och då en ljusning ilar,
Och i djupet du så stilla hvilar.

Nu jag slumra vill på stranden,
Drömma skönt jag vill om natten,
Vakna lycklig sen, när landen
Klara gå ur ljusa vatten.
O, hur härlig är dock icke natten!

Suometar.

1854.

Där sitter högt upp i nordanland
På insjöstrand
En mö med ädelt sinne;
Den djupa, grönskande skogen blott
Är hennes slott,
Där bor den fagra inne.

Men nära henne en jätte står,
Så häftigt slår
I vilda begär hans hjärta.
Sin arm han sträcker kring hennes lif;
Det väna vif
Då känner stor ångest och smärta.

Hon klagar icke, ej bön hon ber,
Och ingen ser
Den ensliga kamp hon strider.
Hon sjunger i sakta toners gång
En gammal sång
Ifrån sin barndoms tider.

Då lyssnar jätten. Han sänker sin arm.
I dyster harm
Hans blickar dunkla brinna.
Den sången, den är så ren, så klar,
Så underbar;
Han kan den ej öfvervinna!

Där sitter en jungfru i nordanland
På sjöastrand;
Sitt lif hon värnar med sången.
Hon hoppas så visst, att det randas en tid,
Det stundar en strid,
Som friheten skänker åt fången!

FRANS TEODOR HEDBERG.

Den tysta kraften.

En klippa reste, djärf och hög,
Mot himmelen sin topp;
Ifrån dess branter örnen flög
Med mod mot solen opp.
Och stolt hon stod i sken
Och tyckte sig i prakt allen, —
Fanns intet uppå jordens rund
Så fast som hennes egen grund.

Med högmod sade hon till sig:
"Fritt himlens åskor må
Omkring min hjässa samla sig
För att mig nederslå!
Fritt rase stormens vilda hot:
Min nakna barm tar den emot,
Och utan värkan studsar den
Vingbruten från min sköld igen.

Så skall jag stå mång tusen år
Och lyfta hjässans topp
I sommar, vinter, höst och vår
Mot himlahvalfvet opp
Och släkten skåda, ömkansfull,
Nedsjunka uti glömskans mull
Och trona högt på griften se'n,
En jätteformad bautasten!" —

En liten blygsam källa flöt
Vid klippans fasta fot
Så stilla utur jordens sköt'
Och hörde hennes hot.
Men intet ståtligt tal hon höll;
Dess droppe endast föll — och föll.
Ihärdig, tyst, af ingen hörd,
Hon sådde frö till väldig skörd.

Hon hade ingen brådska, hon,
Och hvar minut blott såg,
Hur droppen föll med sakta ton
Och med ihärdig håg.

Men hur den föll, och hur den klang.
Ett stycke efter annat sprang
Ur klippans fasta höfter ner —
Och då hon yfdes icke mer.

Snart darrande uppå sin grund
Den stolta klippan stod,
Och droppen föll från stund till stund
Med samma tålamod.
En morgon, når af solens glöd
Sken klippans hjässa purpurröd,
En rysning skakades hon af
Och sjönk med dån i djupets graf.

Och klippans minne sjöngs i skog
Af trast och näktergal;
Men droppen, som mot ljuset log,
Sig tyst i mullen stal.
Och obesjungen vattnade
Den späda blomsterrötterne,
Och hvar ett hinder mer den slog —
För samma tålamod det dog! —

O, tysta kraft, som utan skryt
Och buller målet når,
En väg för ljuset mäktigt bryt!
Ty, om än tusen år
Den stolta klippan trotsar dig,
Snart likväl böjer hjässan sig
Och faller för din makt till slut,
Fast ohörd du ditt värk fört ut!

Och hvad är världens hela makt
Hvad är eröfrarns namn,
Som, segrande från trakt till trakt,
Bärs uti ryktets famn?....
Hvad är all världens kämpasång,
Höjd under buller, bråk och bång,
Mot tålamodets tysta strid
Hos liten vattendroppe blid?

Hoppet.

Hoppet sviker. — Låt det svika,
Du har dock ej bättre vän!
Ve dig, om det skulle vika
Bort ifrån förgängelsen!

Solen sjunker. — Låt den sjunka!
Se, den stiger upp igen,
Land och haf i purpur prunka,—
Klagar du på hoppet än? —

Vallkullans sång.

fver Siljan till Mora strand gå
Kyrkebåtarna alla så granna;
Men här oppe vid skogen ändå
Får jag ensam med kritterna stanna.
Hå, hå!
Matts till sta'n måste gå,
Och fast hjärtat till honom vill trå,
Får jag valla ensam ändå!

Stackars kulla, jag har intet stöd,
Har ej hem eller fader och moder;
Måste äta ett främmande bröd,
Utan vän, utan syster och broder!
Hå, hå!

Men det går fäll ändå!
Glad i sol'n ser jag älfven där gå —
Månn' till Stockholm älfven kan nå?...

Helsa ska' han då Matts ifrån mej,
Att jag troget på vännen vill bida,
Tills han samlat så mycket åt sej,
Att det börjar till hemfärden lida.
Hå, hå!
Nog vi stuga kan få;
Och fast fattiga går det ändå
När en liks och bara ä' två!

Då på söndagens morgon så ljus,
Med min trofasta vän invid handen,
Skall jag också få gå till Guds hus,
Som står fagert där nere vid stranden!
Hå, hå!
Beta, kritterna små!
Och om Matts inte kommer, så få
Vi väl valla här troget ändå!

FREDRIK SANDER.

Till Selma.

Med ett häfte noter.

Tag mot, lilla vän, hvad jag sänder dig här,
En gåfva så fattig och ringa.
Små sotiga, svarta figurer det är,
Som klättra, som hoppa och springa.

O Selma, förskjut ej de bedjande små,
Som vinka med löjliga gester,

Förtrollade prinsar, prinsessor också
De äro ändock, dessa gäster

I fäderneborgen, i drömmarnes sal
De lekte så fria och sälla.
Nu äro de fångna, se'n trollet dem stal;
De äro som råttor i fälla.

Sitt ner vid pianot och sjung deras namn!
Blott så du förtrollningen tvingar.
Då taga de åter sin barnsliga hamn
Och få såsom änglarna vingar.

Temistokles.

(*Vid hans klippgraf å hafsstranden.*)

När allt var förtvifladt, orubblig han stod,
Och satte mot faran sitt snille, sitt mod.
Han kufvade allt med sitt härskareord,
Och ensam han frälste sin fädernejord.

Med hämnarens ljungeld han krossat den hand,
Som stuckit Akropolis' tempel i brand.
Men fädernejorden, som frihet han gaf,
Ej hade att skänka åt honom en graf.

Som biltog och sårad af smädelsens dolk
Han jagades bort till barbarernas folk,

Att gömma sitt hufvud af blygsel och dö,
Där vindarne skulle hans aska förströ.

Den fädernestad, som till ära och makt
Han lyftat på nytt ur dess grusade prakt,
Ej hade åt honom en runa allen,
En urna att gömma hans multnade ben.

Men vännerna redde åt honom en graf
På Falerons udde vid skummande haf.
Urhålkad ur hällen hon gömmer sig så
På Attikas jord — under vågen den blå.

Där sänktes till hvila den biltoges ben
Vid ljuset af nattliga facklornas sken.
Så kom han till ro vid sin fädernestrand
Och bördade åter i döden sitt land.

De vågor, som komma i aftonens stund
Till Falerons udde från Salamis' sund,
De gå öfver griften sin eviga gång
Och sjunga odödliga minnenas sång.

Då hviskar kanhända den susande vind,
Som svalkar, o främling, din glödande kind,
Att först efter döden får hjälten sin krans,
Martyren sin krona och bragden sin glans.

OSKAR II.

Östersjön.

Du blånande haf som mång tusende år
Mot Skandiens klippor har slagit,
Som brutit din boja hvar gryende vår
Och frigjord i fjärran har dragit;
Dig egnas min sång, ty jag längtar dit ut,
När böljorna slå emot skären.

Hur godt är därute, hur svalkande skönt,
Då vårliga vindarne smeka!

Då vågorna skifta i blått och i grönt,
Och strålar kring topparne leka!
Se, bränningens skum är så glänsande hvitt,
När böljorna slå emot skären.

Men skakar orkanen sin vinge med dån,
Blir hafsjungfrun askgrå om kinden,
Och slites mitt segel från bristande rån
I tusende stycken af vinden;
Då klappar mitt hjärta af stolthet än mer
Bland böljor, som ryta mot skären.

Mig tycks att en stålklang, så ren och så klar,
Så skiftande dock och så präktig,
Af lif och af lust öfver böljorna far, —
Dess grundton är stark och är mäktig,
Hur vinden än växlar i dur eller moll,
När böljorna slå emot skären.

Ack, hård är den kamp, som vid stormvågors svall
Af seglaren kämpas på hafven.
Lugn står han dock bakom sin bräckliga vall,
Vid randen af djupblåa grafven,
Och banar sin väg ibland dolda försåt,
När böljorna slå emot skären.

Han brottas med rasande vindarnes tropp,
Med strömmar och bränning och dimma.
Hur ofta, hur ofta är bleknadt hans hopp
I nödens och midnattens timma!
Bland dödliga ingen bevittnar hans strid,
Blott böljor, som slå emot skären.

Dock älskar han hafvet af hela sin håg,
Med farorna är han förtrogen;
Hans längtan står hän till den skummande våg
Från fredliga hyddan och plogen,
Hvad underlig tjusning där ligger också
I böljor, som slå emot skären!

Se, därför jag kväder, med hjärtat i brand,
Min sång till att vågorna prisa,
Som manande vagga kring Skandiens land
Och vägen till storhet oss visa,
Som tusende sagor från forntida dar
Framklinga vid slag emot skären.

Du fria, du stolta, du brusande våg,
Du sköna, du glittrande klara,
O, sjung mig de härliga strider du såg
Och lär mig din sång att förklara!
Jag lyssnar med tjusning till sagan så rik,
När böljorna slå emot skären.

Men ser du att våldet vill nalkas vårt land,
Och fiendens flottor sig samla,
Då ljude som gjallarhorn sången mot strand:
"Till vapen, båd' unga och gamla!"
Och icke förgäfves skall höjas ditt rop,
När böljorna slå emot skären.

Ty än är det likt sig, det släkte, som bor
Bland nordiska fjällar och dalar,
Och ännu på Gud och på stålet det tror,
Än fädernes kärnspråk det talar.

Den ovän oss trotsar, skall finna sin graf
I böljor, som slå emot skären!

Förtalet.

Att kärnan kasta bort och gömma skalet
Benämnes dårskap, såsom hvar man vet;
Men lyssna till och sprida ut förtalet
På nästans rygg, det är en fallenhet,
Som ofta hör till tonen i vår tid;
Det räknas som en vapenbragd i strid.

Hvad är förtal? Att det beteckna riktigt
Är ej så lätt. Det byter ofta skinn,
Fördöljer sina drag i mask försiktigt,
Och kryper hälst i djup förklädnad in.
Men knappt för någon lifvets väg var lång,
Förr'n han det mött blott allt för mången gång.

Det smugit oförmärkt till vandrarns sida,
Bespejande hans minsta steg alltjämt;
Det hycklat ömhet. likt en falsk Armida,
Söft honom in med smicker och med skämt,
Men snart, när drömmens gyckelbild försvann
Han sig besviken och beljugen fann.

Vill du exempel? Väl, gå ut i världen
Och se dig där bland jordens barn omkring,

Som tjäna lyckans gud och dyrka flärden,
Men hålla heligt eljest ingenting.
Grip se'n på måfå hvad dig närmast är,
Straxt får du hela handen full, jag svär.

Tänk dig en man, som djupt begrundat gången
Och krökarne på jordelifvets älf,
Som tydt i enslighetens stillhet mången
Af tidens dunkla gåtor för sig själf;
Han skyddas, tror du, mot förtal, ej sant?
Du känner världen ej, det ser jag grant.

Om denne vise vågar öppet säga:
Af jordiskt finns ej det, som evigt var,
Allt har sin tid, sitt slut ock allt skall äga,
Svag är den mur, hvars grundval rämnat har.
Förtalet ropar straxt: den mannen är
En samhällsvådlig revolutionär!

Men om en varning hvilar på hans tunga:
Tag icke allt för godt, som dagen födt,
Fast mängden höres tanklöst det besjunga;
Hälst lurar falskhet under rosenrödt,
Mer bjärt än mogen frukt är ofta kart. — —
Han är reaktionär, det är ju klart!

Och syntes han uti de höges boning,
Bevars, då är han icke man för sig,
Emot hans namn ooh rykte utan skoning
Förtalets legodrängar föra krig.
Hvad båtar väl han än så ärligt ment?
Hans samvete, det kan ej vara rent!

En ann' med folket älskar lefva; genast
Han fikar efter popularitet,
Visst ej af öfvertygelse allenast,
Nej, blott af lumpen äregirighet.
Allt högre uppåt stulen lyckas höjd
På andras axlar lyftas är hans fröjd!

Den flitigt umgås med sin Gud i bönen,
Och lyssnar troget till hans helga ord,
Den från en högre värld sig väntar lönen
För hvad han lidit på en vrångvis jord,
Beskylles af en kör med högljudt skri
För andligt högmod och för fromleri.

Men dristar någon trots all vedermöda
På detta jämmerklotet trifvas väl,
Då är han världsträl och de lustar snöda
I sina garn ha snärjt hans arma själ.
Så dömmes en och hvar, hvad hälst han gör,
På hans försvar knappt någon mänska hör.

Förtal, hur fegt! Du gör dig städse viktigt,
Men döljer giftbestruken gadd ändå.
Du gifver en och annan vink försiktigt
Och läspar fram en hycklad klagan så,
Med hatet doldt inunder ömkans flor:
"Det säges att — men jag visst ej det tror."

Ja, mången väfnad kan förtalet spinna,
Af lögnens trådar listigt foga hop,
Dock nedrigast, när mot en värnlös kvinna
Det djärfves hetsa hatets lömska rop.

Hvad hjältebragd att dikta nidingssång,
Då man ej fruktar få ett svar en gång!

Gå, skryt af dina segrar! Ej de släcka
Den bittra ångerns lågor i ditt bröst;
En dag skall gry, då deras minnen väcka
Din själ ur dvalan opp med tordöns röst,
Då, om ej förr, ditt brott skall ohöljt stå,
Då, fast för sent, skall du mitt ord förstå.

Bort med en falsk och dubbeltungad lära
Som söker eget pris vid andras fall!
Det ges ett bättre värf, en högre ära:
Att värka i försonlighetens kall.
Gläds, om af ångern ledd din hand förmått
Med roten rycka opp hvad ondt den sått.

Men om dig själf förtalets präster korat
Till offer, ack, så vredgas ej därför!
Hur djupt än deras dolkstygn hafva sårat,
Rent samvet helar, om dess röst du hör.
Dess maning troget följ, och du skall se,
Att du ett bättre val har gjort än de.

VIKTOR RYDBERG.

Kantat

vid jubelfest-promotionen i Upsala den 6 September 1877

Kör.

Ur nattomhöljda tider
Emot ett mål, fördåldt för dig,
O mänsklighet, du skrider
I sekler fram din ökenstig!
Din dag är blott en strimma,
Som lyser blek och matt —

Se framom henne dimma
Och bakom henne natt!
Och släkten, där du tågar,
I öknen segna ned,
Och bäfvande du frågar:
Allsmäktige, hvart bär min led?

I jordens syner röjes,
Att allt här nere ändligt är;
Och då till himlen höjes
Din forskarblick, du spanar där,
Att solars banor stäckas
Och världar gå i kvaf,
Och stjärnsystemer släckas
Din forskarblick, du spanar där,
I eterns djupa haf.
Du hörer röster ropa:
Allt är förgängelse,
Och tid och rum tillhopa
Ett hemskt oändligt fängelse.

RECITATIV.

Och dock, om du i tvifvel sjunkit ner
Och dröjer dystert grubblande vid vägen,
Du griper åter ditt banér
Och bär det genom öknen oförvägen.
Hvad mer, om spejarblicken ser,
Hur bort från fästet tusen solar fejas?
Hvad mer, om stjärneskördar mejas
Som gyllne säd af tidens lie ner?

Hvad rätt du tänkt, hvad du i kärlek vill,
Hvad skönt du drömt, kan ej af tiden härjas
Det är en skörd, som undan honom bärgas,
Ty den hör evighetens rike till.
Gå fram, du mänsklighet, var glad, var tröst
Ty du bär evigheten i ditt bröst!

ARIOSO.

Hvarje själ, som längtan bränner
Till hvad ädelt är och sant,
Bär uti sitt djup och känner
Evighetens underpant.
Blir hvad själfviskt är förgätet,
Blir inom dig gudsbelätet
Härligare danadt ut
Genom släkte efter släkte,
Skall, hur långt än öknen räckte
Du Jordanen nå till slut.

KÖR.

Blir hvad själfviskt är förgätet,
Blir inom dig gudsbelätet
Härligare danadt ut.
Genom släkte efter släkte.
Skall, hur långt än öknen räckte,
Du Jordanen nå till slut.

THEOLOGIA.

(Exod. 17. 1Kor. 10: 4.)

Tviflar du, att där i fjärran väntar ett förlofvadt land?
Smäktar du af törst och dignar hopplös ned i hetan sand?
Se, då manar Moses-stafven vatten fram ur klippans häll —
Därför genom öknen framåt, mänskligheten Israel!
Stafven har du än, som öppnar helga källan, där han slår;
Klippan — hvilket himmelskt under! — följer dig, hvar än du går.
Böj ditt knä vid hennes flöden, känn, hur hennes rena våg
Svalkar dig med underbara krafter för ditt vandringståg!

JURIS PRUDENTIA.

(Exod. 19.)

Som för heta ökenvinden hvirfla moln af stoft och dam,
Så dref Israel från Horeb än i lösa skaror fram.
Kan det tåget nå Jordanen, när ej ordning är däri?
Se, då reser sig mot himlen blixtomstrådt Sinai!
Berg och dälder återskalla åskans dån och lagens röst,
Och ett genljud svarar amen ur de häpna mänskobröst,
Och de lösa skaror växa, sedan rätten fått en tolk,
Växa till ett härligt rike, växa till ett heligt folk.

MEDICINA.

(Num. 21. 6.)

Nu kring lagens tabernakel går ett enadt folk sin ban,
Bryter genom svärd och lansar fram mot frihetens Jordan.
Men hvi blekna kämpaskaror? Hvarför sjönk baneret ned?
Lömska feberormar smyga härjande i härens led.
Hvar är räddning? Här är räddning! Se det tecken Herren gaf,
Se, hur kopparormen glänser, slingrad om profetens staf!
Och som Israel går frälsadt, af den helande symbol,
Vandre friska starka släkten fram mot mänsklighetens mål!

PHILOSOPHIA.

Exod. 13: 21. Deut. 34.)

Vandre visa sköna släkten mot det mål oss Herren satt!
Men hur finna rätta vägen genom hägringar och natt?
Se, en eldstod visar stråten, när han är af mörker skymd;
Det är tankens ljus, som lyser folket genom nattlig rymd.
Se, i dagens kvalm framför oss drar en stod af skyar; men
Skyn är väfd af idealer, Herrens ande är i den,

Siarn står på diktens Nebo, jublande från bergets kam:
Salem, Salem ses i fjärran! Fram till fadershemmet fram!

Snöfrid.

I kvällens mörker och stormens larm
Han hörde en röst vid sin fönsterkarm:
"Gunnar,
Nu går det böljor öfver sjö!
Kom, jag vill se om din håg är varm,
Om mod kan bo i en gossebarm:
Kom, gunga på våg en huldremö!
Och rädes du icke för svek och harm,
Gunnar,
Då styra vi ut till din lyckas ö."

Det var Snöfrid.
Djupt i skogen stundom såg han henne,
Älskligare huldra aldrig fans;
Skön hon var med blåa ögons glans,
Gyllne lockar om det hvita änne.

Han ilade ut, hon tog hans hand,
Så gingo de ned till sjöastrand...
"Snöfrid,
Hur fager du är i din silfverskrud!"

Och månen rann upp vid skogens rand,
Och lyste ur moln med rödgul brand
Å seglet, som spändes på ungmöns bud.
Och snäckan som sköt i skum från land.
"Snöfrid,
Vi gunga på våg, mina drömmars brud!"

Vid hans sida
Sitter hon och lyss till vindens saga,
Skådar drömmande till månens klot;
Rundt omkring dem dånar vågors hot,
Rundt omkring dem stormens röster klaga.

Nu vräker en brånning mot stäf och stam,
Där skjuter en berghög udde fram,
"Gunnar,
Vi syna guld i månljus natt,"
Så locka små troll i dvergaham,
De locka och vinka från bergets kam:
"Kom, gosse, tag din lycka fatt!
Vi skola dig fria från armods skam!
Gunnar,
Gif oss din själ, då får du vår skatt!"

Det hviner i luft, det skummar på fjärd,
Där brusar nu fram en rasande färd.
"Gunnar,
Där kommer Utgårds vilda jakt."
De komma med lurar och fanor och svärd
Och ryta sin döfvande hyllningsgärd
Åt våldet, som Midgård i kedjor lagt.
"Gif oss din själ, och i minnets värld,

Gunnar,
Ditt namn skall strâla med ärans prakt!"

Nu syntes en vik där månen göt
Sitt skimmer och böljan domnad flöt
'Gunnar,"
Så lockar en röst, "vänd hit din stäf!
Dig väntar en hydda i lundens skött,
En trohet, som aldrig sitt löfte bröt,
Här drömme du ljuft vid strandens säf!
Den vänaste arm, som ett famntag knöt,
Gunnar,
Skall väfva med kärlek din lefnads väf!"

Men Snöfrid reste sig
Hög i stäfven:
Bättre är kämpens,
Ädla armod
Än drakens dolska
Ro på guldet,
Bättre är hånad
Död för det goda
Än namnfrâjd vunnen
I själfvisk äflan,
Bättre än fridens
Är farans famntag.
Väljer du mig, då
Väljer du stormen.

Ty de hårda
Hjältelifvets
Runor lyda:

Svärd mot snöda
Jättar draga
Modigt blöda
För de svaga,
Glad försaka,
Aldrig klaga,
Strida hopplös strid
Och namnlös dö.

Det är lifvets sanna hjältesaga.
Leta icke efter lyckans ö!
Och i töcken
Svann hans huldremö.
Ensam dref han kring i böljors öken

* * *

Gunnar! Gosse!
Många vägar öppna sig till griften;
Om bland dem du väljer kämpens stig
Genom oro, kval och hårda skiften,
Genom tviflets töcken för han dig,
Trött och ensam
Kämpe i sitt blod den man, som lyfte
Sköld till värn för denna världens små,
Och ju himlen närmare hans syfte
Desto tyngre fjät han måste gå.

Dock, du gosse,
Är du dina bästa drömmar trogen,
Återser dig huldran någon gång,
Leker med dig, som I lekt i skogen,

Sjunger för dig tröstlig runosång,
Öppnar för dig
Dina barndomsminnens blomstergårdar,
När från strid du längtar dit igen,
Där på Idavallen norrnan vårdar
Morgonlifvets gyllne taflor än.

Vi ses igen.

Och vårsol lyste vid österns bryn,
När riddarens son gick igenom byn.

I dörr'n till hyddan där under lind
Stod liten flicka med rosig kind.

Och gossen sade: god morgon, du!
Och kysste henne i samma nu.

De voro morgnade båda nyss,
Och frisk som morgonen var hans kyss.

Långt skall jag färdas du lilla vän,
Men glöm mig icke, vi ses igen.

Så sade gossen och log och gick. —
Hon glömde aldrig den kyss hon fick,

Hon glömde aldrig hur skön han var,
Hur trofast lyste hans ögonpar,

Hur käckt på böljande lockar satt
Han fjädervajande junkerhatt.

Hon växte upp och hon mindes än
De ord af gossen: vi ses igen.

Hon växte upp och var glad och skön
Fick lyss till mången en kärleksbön,

Och många friare kommo, men
Hon sade endast: jag har en vän.

Och åren svunno med hastigt lopp,
Men tiden störde ej hennes hopp.

Och hennes vår, hennes sommar svann;
Hon tänkte glad: vi få se hvarann.

Hon tänkte än i sin ålders höst:
Vi mötas åter, det är min tröst.

Och in i döden hon tänkte än:
Hvad jag är lycklig! Vi ses igen.

Din sorg är din.

Du mänskobarn, hur tung din lott du känne,
Sök ej hos dina svaga likar tröst!
Lägg ej din sorg på redan tyngda bröst!
Din sorg är din, och du bör bära henne.

Tomten.

Midvinternattens köld är hård,
Stjärnorna gnistra och glimma.
Alla sofva i enslig gård
Djupt under midnattstimma.
Månen vandrar sin tysta ban,
Snön lyser hvit på fur och gran,
Snön lyser hvit på taken.
Endast tomten är vaken.

Står där så grå vid ladgårdsdörr,
Grå mot den hvita drifva,
Tittar, som många vintrar förr,
Upp emot månens skifva,
Tittar mot skogen, där gran och fur
Drar kring gården sin dunkla mur,
Grubblar, fast ej det lär båta,
Öfver en underlig gåta.

För sin hand genom skägg och hår,
Skakar hufvud och hätta —
"Nej, den gåtan är alltför svår,
Nej, jag gissar ej detta" —
Slår, som han plägar, inom kort
Slika spörjande tankar bort,
Går att ordna och pyssla,
Går att sköta sin syssla.

Går till visthus och redskapshus,
Känner på alla låsen —
Korna drömma vid månens ljus.
Sommardrömmar i båsen;
Glömsk af sele och pisk och töm
Polle i stallet har ock en dröm:
Krubban han lutar öfver
Fylls af doftande klöfver; —

Går till stängslet för lamm och får,
Ser, hur de sofva där inne;
Går till hönsen, där tuppen står
Stolt på sin högste pinne;
Karo i hundbots halm mår godt,
Vaknar och viftar svansen smått,

Karo sin tomte känner,
De äro gode vänner.

Tomten smyger sig sist att se
Husbondfolket, det kära,
Länge och väl han märkt, att de
Hålla hans flit i ära;
Barnens kammar han sen på tå
Nalkas att se de söta små,
Ingen må det förtycka:
Det är hans största lycka.

Så har han sett dem, far och son,
Re'n genom många leder
Slumra som barn; men hvarifrån
Komma de väl hit neder?
Släkte följde på släkte snart,
Blomstrade, åldrades, gick — men hvart
Gåtan, som icke låter
Gissa sig, kom så åter!

Tomten vandrar till ladans loft:
Där har han bo och fäste
Högt på kullen i höets doft
Nära vid svalans näste;
Nu är väl svalans boning tom,
Men till våren med blad och blom
Kommer hon nog tillbaka,
Följd af sin näpna maka.

Då har hon alltid att kvittra om
Månget ett färdeminne,

Intet likväl om gåtan, som
Rör sig i tomtens sinne.
Genom en springa i ladans vägg
Lyser månen på gubbens skägg,
Strimman på skägget blänker,
Tomten grubblar och tänker.

Tyst är skogen och nejden all,
Lifvet där ute är fruset,
Blott från fjärran af forsens fall
Höres helt sakta bruset.
Tomten lyssnar och, halft i dröm,
Tycker sig höra tidens ström,
Undrar, hvarthän den skall fara,
Undrar, hvar källan må vara.

Midvinternattens köld är hård,
Stjärnorna gnistra och glimma.
Alla sofva i enslig gård
Godt intill morgontimma.
Månen sänker sin tysta ban,
Snön lyser hvit på fur och gran,
Snön lyser hvit på taken.
Endast tomten är vaken.

JOSEFINA WETTERGRUND.

(*Lea.*)

Claras pretentioner.

Om jag någon gång vill gifta mig,
Yttrade den vackra fröken Clara,
Bör den ädling, som anmäler sig,
Utaf tapperhet ett under vara.

Detta är min första pretention,
Skönhet och förstånd — se där min andra;
Har han guld — bortåt en million —
Tycks mig ej att detta jag bör klandra ...

Lärdom kan ej heller skada just,
Ergo bör han hafva tagit graden,
Att med heder kunna stå en dust
Mot the professorer, hela raden.

Nobel hållning, takt och ton och sätt,
Slaf af alla mina ljufva nycker ...
Här i korthet riddarns silhouett,
Själf nu kan han komma när han tycker.

Och af friare det knöts en krans
Kring den stolta, som sitt domslut fäller;
Ingen skön och tapper nog befanns,
Ingen vis och ingen rik nog heller.

Så af år två tiotal förgick
Och som månen ensam stod vår fröken,
Såg på denna med en svärmisk blick,
Frågte ungdomens orakel — göken.

Gök och måne gåfvo intet svar —
Fröken — fruktande för nunnans galler —
Med resignation två suckar drar
Och i inspektorens armar faller.

Ful och gammal var han, har man sport,
Efter lärdom aldrig än han frågat:
Tapper var han dock, ty hvad han gjort
Skulle ingen annan mera vågat ...

Hvad jag sett.

Jag kärlek sett, som *alla* prof bestått;
Jag vänskap sett, som gjort precis detsamma;
Jag oskuld sett, som *alltid* rätt har fått;
Jag *af sig själf* sett släckas hatets flamma;
Jag sett en mänska, som en ängel ren;
Jag sett ett hus, där herren själf haft tömmen;
Jag sett det där helt visst för längesen,
Dock tror jag nästan att det var — i drömmen....

KARL RUPERT NYBLOM.

Svenska flaggan

i Livornos hamn.

Ro på, ro på, min gondolier!
Därborta ligger vår korvett.
Och flaggan under nocken där,
Som far så stolt och lätt,
Det är mitt lands, skall du förstå,
Med gyllne kors och grunden blå.

O var du länge hemifrån
Och såg till sist din trikolor,

Då kände du dig visst dess son
Långt mer än forna år.
Då kysste du den duken nog,
Som sjöng om hemmets berg och skog.

Ja, ja, — jag ville kyssa ock
Det däck, som växt i nord en gång;
Jag ville kyssa skot och block
Och segel, mast och stång,
Och beckiga matrosers rad
Jag ville famna rörd och glad.

Ty där är Sverige, där är allt,
Som svenskens hjärta kallar sitt.
Känn, ifrån nord det blåser kallt,
Men också friskt och fritt.
Och flaggan där med tungor tre
Mår godt i brisen, kan du se.

Hurra, där står mitt landsmanskap,
Med kinden röd och luggen hvit,
Och väldiga kanoners gap,
Som hviska: kom ej hit!
Jag kommer dock: med gult och blått
Det vinkar mig från rån så godt.

Mitt fosterland, nu har jag dig, —
Ett simpelt fallrep i min hand!
Jag *känner* dig! Du hälsar mig,
Mitt gamla fosterland!
O, aldrig glöms en sådan stund!
Hell gyllne kors på djupblå grund!

Min son.

Han är så liten, men dock så klok:
Uti hans öga som i en bok
Jag läser tusende tankar
Han är mitt samvete uppenbart,
Liksom Guds öga han skådar klart,
Hvarthän i villa jag vankar.

Han ler emot mig, när jag är god,
Men sjuder vreden uti mitt blod,
Då blir han undrande stilla;
Och tynger sorgen mitt ögonlock,
Han leker sakta med knapp och rock
Och jollrar vänligt, den lilla.

När stygga tankar mig falla på,
Jag vågar icke till honom gå,
Fast han mig jublande lockat.
Men fylls mitt sinne ibland af harm,
Då tar jag honom uppå min arm,
Och molnen fly, som sig skockat

Hur skall jag göra dig god och from,
Du, som har blifvit min rikedom,
Och som all glädje jag skyller?
Hur skall jag föra dig utan fläck,
Till dess du står på ditt eget däck
Och stormen dukarne fyller?

Jo, var mitt samvete liksom nu,
Och bed till världarnes herre du
När du har lärt dig att bedja,
Att han må göra mig god och from,
Att *jag* må blifva din rikedom,
Att *vi* hvarandra må glädja.

La seconda primavera.

Jorden äger tvenne vårar,
Nere i den rika söder,
En, som gror ur vinterns tårar,
En som föds, när drufvan glöder.

Hvem är ljufvast af de tvänne?
Den, som endast blommor skänker,
Eller den, omkring hvars ränne
Gyllne frukt bland blomstren blänker?

Svara kan jag, ty ett hjärta
Som har lefvat rikt på jorden,
Liknar troget moder Hertha,
Om det ock är födt i norden.

Ljufva äro vårens stunder,
Vill dock ej dem få tillbaka;
Ensamt är det i dess lunder
Utan barn och utan maka.

Bäst det är, när lifvets safter
Strömma lugnt i stam och grenar,
Och när andens spridda krafter
Ett välsignadt mål förenar;

När kring hemmets träd, det rika,
Muntert spela vårens fläktar,
Medan hjärtats grund tillika
Gläds af höstens ljufva näktar.

O, om ett jag blott fick önska,
Ville jag ej fordra mera:
Må hon länge, länge grönska,
La seconda primavera!

Fyris.

Där djupt i grufvans schakter
Vårt bästa järn vi få,
I gamla odaltrakter
Hans första böljor gå.
Ej är hans bana blomsterhöljd,
Ty ofta af hans våg är sköljd
Den bleka nödens tröskel
Vid strandens sluttning grå.

Men hur hans bölja rullar,
Dock ljusnar sist hans värld,
De gamles ättekullar

Han hälsar på sin färd;
Nu stolt han speglar lärosal
Och Vasaborg och katedral
Vid tallbekrönta höjden,
Där förr klang sköld och svärd.

Och skepp han bär på vågen,
Som förr han snäckor bar,
Och höga himlabågen
Han famnar vid och klar.
Men sist han offrar själf sitt namn
Och kastar sig i Mälarns famn
Med all den skatt af minne,
Hvartill han vittne var.

O yngling, du som svärmar,
För sanningens idol,
Låt se, du Fyris härmar
Med viljekraft af stål!
I skuggan född, du vandre ut
Från nöd till ljus och kraft till slut
Och sist dig själf du offre
För lifvets högsta mål!

Det är den enkla läran,
Han ber dig taga med,
Hur än du lyfts af äran
På mänskolifvets led:
En spegelbild af lärosal,
Af Vasaborg och katedral
Du i ditt svenska hjärta
Må gömma djupast ned!

Geijers hus.

Det ligger ofvan Fyris' dal,
Där middagsskuggan faller sval
Vid höga Carolina.
Där står det skildt från larm och torg,
Just som det höfves forskarns borg,
Och solens strålar skina
I arla som i serla stund
På Geijers hus vid Odins lund.

Det är ett tjäll af änkelt trä,
Men bäddadt in i ljufligt lä
Af rika lönnars stammar.
Vid mörkt staket syrenen står,
Och apeln klär sig hvarje vår
I dräkt, som snöhvit flammar,
Och finken slår bland trädens blad: —
Det doftar land och är dock stad.

Men inne under änkelt tak
I gamla vänliga gemak
Bo tomtar hundraåra.
De räddat förr en gång sitt hus
Att falla ned i soft och grus
För eldens makt, den svåra;
Och det skall än i sekel stå, —
Men minnets genier vakta då.

Ty här han left sin sista tid,
Han, som steg fram i dagens strid,
Det nyas borne hjälte;
Här höjde han sitt rop: framåt
På frihetens och ljusets stråt
Med lagens svärd vid bälte;
Här lydde han sitt ödes bud
I tro på sanningen och Gud.

Men trött af dagens kif och strid,
Han flydde glad till hemmets frid
Bakom den täta häcken.
Liksom en fågel i sitt bo,
Han njöt den vises änkla ro
På gröna trädgårdsfläcken,
Där rosor doftade vid sång
I sommarns stunder mången gång.

Och när i kulen vinterkväll
Han lämnade sin arbetscell
För hemmets moderkupa, —
Hvad högtid, om han slog sig ner
Till snillelek vid sitt klavér
I drömmar, skära, djupa!
Ja, det var här den ädle satt
Och grät i toner mången natt.

Men när till slut han stridt sig trött
Och lifvets låga kändes nött
Af pliktens ok, det tunga
Då stod han här en vårlig stund
Och slungade ur hjärtats grund

Sitt afsked åt de unga,
Och vinkade med sorgsen själ
Till gamla hemmet sitt farväl.

Han kom tillbaka dock en gång,
Af tusen följd med dyster sång
Och floromvirad fana.
Han for förbi sin egen port,
Det hade aldrig förr han gjort:
Hvart gick den kvälln hans bana?...
På kyrkogården, näst invid
Den gamle kämpen sökte frid.

Där hvilar under gräset han,
Vårt sekels bäste svenske man
I hjärta, vett och vilja.
En ånkel sten, en torfva blott
Kan ej den grafhög, jätten fått,
Från tusen dvärgars skilja.
Förgänglighet! En fotsbredd grus
Nu räcker till som Geijers hus.

Dock nej!--Långt bort från larm och torg
Hans minne fått en andlig borg,
Som intet våld kan storma.
Så långt som hjärtan klappa svenskt
Och svärma för att fosterländskt
En manlig tanke forma,
Och älska frihet, sanning, ljus, —
Så långt sig sträcker Geijers hus.

VIKTOR EMANUEL ÖMAN

Kritik.

Jag köpte***dikter —
Det var en klen affär —
Och fick bland annat veta,
Att karlen varit kär;

Och att han läst våra skalder,
Tegnér och Runeberg,
Samt att af dem han lånat
Både penslar och färg;

Att äfven han känner Ossian,
Vitalis och Atterbom,
Samt något af de store
I Grekland och Rom.

Ja, Sätherberg, skogssångarn,
Och Nybom, begge två,
Bland andra goda vänner
Jag träffade plötsligt på.

Men vården, som jag sökte
Hvart blad jag vände om,
Han smög sig fiffigt undan,
Så fort jag efter kom.

Fågeln.

Det sitter en fågel på fönsterkarmen
Och hackar i den frusna snön.
Han kvittrar glad på en gammal visa,
Han sjunger visst för en ringa lön.

Jag också är en fattig fågel,
Som söker något inunder snön;
Och sjunger jag icke så väl som sparfven,
Så har jag icke stort större lön.

Natur.

Vak upp! I öster dagens stjärna tänder
För skuggorna ett rosenfärgadt bål
Och Skade djupt i fjällets mörka hål
Med nöd sig räddar undan eld och bränder.

Nu vaknar lifvet upp kring gröna stränder:
Gladt speglar svanen sig i böljans stål,
Och fjäriln dricker morgonsolens skål,
Kredensad utaf blommans späda händer.

Naturens fröjd är människans också.
Hon i sitt öga all dess skönhet sluter,
Förklarad till en högre, evig syn:

Sin egen känsla i sin barm hon gjuter,
Och ser sig själf förvandlad, lyftad stå
Och vända blicken, saliggjord, mot skyn.

Tröst.

Det glimmar dagg på hvarje blad,
Hvart strå har fått ett duktigt bad!
Det skjuter upp så rakt och käckt,
Som kunde aldrig det bli knäckt.

Och nyss var allting dock så dödt
Så vissnadt, bleknadt och förblödt;
Knappt att där drogs ett andedrag,
Knappt att där slog ett hjärteslag.

Hur kommer tröst ändock till allt!
Hur oförtänkt, hur tusenfaldt!
I rägnets friska flöde skänkt,
I ögats ljufva tårar stänkt!

På marken växa blommorna opp,
De knoppas, dofta, och dö så fort.
Det är i det hela just ingenting,
Och gäller icke heller stort.

I hjärtat växa känslorna opp,
De vakna och sakna, men dö ej fort.
Det är i det hela just ingenting,
Och gäller icke heller stort.

Fattigdomens barn.

Det nådiga herrskapet täcktes stanna
Att höra den fattigas nöd:
Fem trasiga, bleka ungar att föda;
I fjol blef mannen död.

Den älskliga fröken till tårar rördes
Och gaf den minste en slant,
En skilling nyss från myntet kommen
Lull, lull, så präktigt och grannt!

Men pappa själf för tiggarpacket
Höll tal om lösdrifveri,
Beskrifvande immoraliteten
Och skadligheten däri.

Och kunglig sektern, från Stockholm kommen,
Konstkännare och lärd,
Fann gruppen pittoresk och nästan
En målares pänsel värd.

Trädet

Det står ett träd med kala grenar
Midt i den gröna skog;
Sol skiner, milda skurar
Däröfver fallit nog!

Hvad hjälper dock att solen skiner,
Hvad båtar regnets bad?
I roten är det trädet såradt,
Bär aldrig mer ett blad!

Lyckan.

Jag mötte lyckan på min stig,
Hon nickade bekant åt mig.
Jag, som ej förr den sköna sett,
Blef stående, förvånad, stum,
Och undrade, förstås, helt dum,
Hvad denna heder mig beredt.
Och bäst jag undrar, hon försvann.
Se'n ha vi aldrig sett hvarann.

ALBERT GELLERSTEDT.

Stens visor.

1:

Sten är det ankla namn du skall få.
Gud göre dig stark
Som berg i mark!
Man må du blifva att lita på!

Får du en plats i högburet hvalf,
Ej svika du får,

Hur hårdt det står:
Trofast förblif, om ditt stöd ock skalf.

Eller du fälls med ringaste sand
I grundmurens bädd —
Var dock ej rädd,
Ty öfverallt bygger Herrans hand.

2.

Nu skall du vara vår fröjd, vårt hopp,
Spira till stor välsignelse opp;

Nu skall du vara oss gods och guld,
Skylande rikligt vår nöd och skuld;

Och du skall vara oss källans språng,
Svalka när dagen blir het och lång;

Och du skall vara oss härdens glöd
Värma och samla oss tills vår död.

— — — — — — — — — — —

9.

Tystnen visor!
Sten har somnat.
Döden kysste
Smärtfullt; löjet domnat.

Glimt bak molnen:
Barnblick slutits;
Barnkinds rosor:
All vår lyckas brutits,

Jollrets ljufva
Bud, som bringat
Fröjd ej nämnbar,
O, det har förklingat!

Men hans öga
Ej skall tåras,
Ej hans hjärtas
Fina rötter såras;

Hand ej lära
Skall att svika,
Fot ej slinta
Eller vilse vika.

Gud gaf anden
Lof att gina
Framom öknen
Där hans källsprång sina.

Fröjdens änglar!
Ty den glade
Ej ett stoftgrand
På sin hvithet hade.

Tystnen smärtor!
Höfves klaga
Att den kära
Kunde Gud behaga?

10.

Kapelludden på Öland 1871.

Här är den gröna planen
Du skulle leka på;
Här står det forna korset
Du skulle undra på.

Här står den grå ruinen
Du skulle rädas för:
Här är den djupa brunnen
Du skulle aktas för;

Nu rörs ej dagg på planen,
Ej trampas minsta knopp
Och ej till korsets armar
Ser liten pilgrim opp.

Ej kring den grå ruinen
Ett barn i undran går
Och ej till brunnens spegel
Nu barnatraktan står.

Till himlens ljufva ängar
Han bjuden är på fäst,
Mot Jesu öppna armar
Han går, den lille gäst.

Han träder i det tempel,
Som ingen rämna har
Han sitter vid den brunnen
Där sanning väller klar.

Vid stranden af hafvet.

1.

attenpussen ligger stilla
I sin trånga bädd på hällen;
Rent han speglar af, den lilla,
Solens klara guld i kvällen.

Knappast några alnar längre
Borta vankar fjärdens vatten;
Böljor knuffas där allt trängre,
Där är grått och mörkt som natten.

4.

Skall du aldrig stanna
Nöjd i jämnvikt, bölja blå?

Än i djupet sjunka,
Än mot himlen stå?

Skymta klara pärlor
I de djupa rum?
Tror du solens strålar
Fångas i ditt skum?

O, du hade bättre
Sett hvad djupet dolt,
Om i genomskinlig
Stillhet du dig tålt.

Hel och klar du hade
Burit solens bild,
Nu i millioner
Spillror bräckt, förspild.

5.

Du drager en mantel af azur,
I glittrande guld du dig klär.
Du, haf, för en himmel i sköldén,
En afgrund i barmen du bär;

Och sannast du syns mig, när stormen
Din brusande vrede har väckt,
När hädiskt mot ljungande molnen
Din fradgande tunga du sträckt,

"Väl hastigt till ytan jag dömes!
Så vet, till mitt innersta når

En skymt utaf ljuset; men stormen
Blott skummet till uppror förmår."

Min tro.

Man säger, att en ängel
Igenom rummet går,
När efter glam och gamman
En plötslig tystnad rår.

Jag har min tro; att änglar
I skaror lyssna gladt,
När goda hjärtan skämta
Och brista ut i skratt.

En tvärvigg.

En invalid, en tvärvigg
Till ek, sin näfve knöt
Och snäste: "hvad den våren
Onödigt gör sig söt."

Men hur det var, — när gubben
Fått höra fink och trast,
Satt i hans slitna knapphål
En grön bukett i hast.

Silhouetter.

1.

Ett anslag, fäst på knuten
Den ena människan är:
Allt står för allmänheten, —
Högst få dock läsa där.

Den andra är ett album
Med knäppen och med lås —
Man pröfvar nycklar,
Så att man kan förgås.

2.

Här gå de och maskera
Sig alla för hvarann
Och lägga bokstafsgåtor,
Som hin ej lösa kan.

Se'n helt naivt de klaga,
Att ingen dem förstått,
Att i ett enda hjärta
De aldrig läsa fått.

JOSEF JULIUS WEKSELL.

Svenskan och finskan.

SVENSKAN.

Unga kämpe, nyss från plogen yr och oförvägen trädd,
Du vill bryta lans med gammal kämpe uti rustning klädd.
Du är ung och oerfaren, första lansen vare din;
Må du minnas, att den starka, mera pröfvade är min.

FINSKAN.

Ung jag är, det är min stolthet; evigt ung, vid folkets
härd
Sjöng jag sångens sköna drömmar, sjöng jag minnets
undervärld,

Väntade min tid — den kommit, ljungar fram med strålens makt,
Och du bleknar under hjälmen, trots din harm och ditt förakt.

SVENSKAN.

För ur sagans dunkla fornvärld sprakande ditt furubloss!
Hög jag står i middagsglansen — sekler ligga mellan oss.
Skynda djärf, men vill du segra, mottag tacksam i ditt lopp
Några ax af mina skördar, som i sekler vuxit opp.

FINSKAN.

Du har sångens bästa blommor, tankens högsta skatter fått,
Jag har Finlands högsta kärlek — bytte ej med dig min lott.
Sakta kallnar bort ditt hjärta; grafvens förgård öppnar sig,
Och du lämnar dina skatter — arfvet åt vårt folk och mig.

SVENSKAN.

Ännu lefver friskt mitt hjärta, slår i tusen ädla bröst;
Också du har lärt dig älska tro och sanning af min röst:
Såg i morgon segerns fana på min graf du svaja gladt —
Snart du dvaldes själf i mörker, mörkare än griftens natt.

FINSKAN.

Slår i tusen bröst ditt hjärta, dock min luft de lefva af;
Gaf du tro och gaf du sanning, kämparna för dem jag gaf.
Brista skall din sträng förbrukad, men ej så den psalm och sång
Som vårt folk uti sin barndom hörde i din ton en gång.

SVENSKAN.

Lefva de, så skall jag lefva; faller jag, så faller du.
Mästarn är jag än den vise, lärjungen är du ännu.
Öfver oss stå högre makter, i hvars tjänst vi gått och gå —
Den, som längst och trognast tjänat, älska, värna de också.

FINSKAN.

Frihet, sång och sanning bära oss på evig gudaarm,
Slå på språkens gyllne lyror, väcka lif i folkens barm.
Skönast klingar då bland toner tonen om ett fosterland;
Kan den tonen sant du klinga? Främling är du på vår strand.

SVENSKAN.

Hit jag kom som frö — en järnek står jag nu på stormigt skär,
Fostrad här i strid och stormar, har ett fosterland ock här,
Lyft mig upp, om du förmår det, vräk mig se'n i vredgadt haf —
Halfva Finland med skall följa i min glömskas öppna graf.

FINSKAN.

Väl, jag står i landets hjärta — furan, evigt grön och stark;
Stod förgäten, tung och isklädd — frisk ändå — i vildskön mark.
Våren kommit, Finlands hjärta slår af kärlek, ljus och hopp —
Och du drar din krona långsamt undan för min unga topp.

SVENSKAN.

Fäll din lans, som min jag fäller — bådas udd är af demant:
Så de gåfvos oss att strida för hvad evigt är och sant.
Finland ge vi samma kärlek och förevigas i den —
Och ju mer vi däråt offra, blomma vi dess högre än.

Dvärgens hämnd.

Det ståndar en dvärg i bergets natt.
Han hamrar och smider på guldets skatt;
Det glöder, det hvitnar på gnistrande häll.
Han hånler och sjunger med röst så gäll:

Från sol och värme och blommor och träd
Oss människorna drifvit i bergen ned.
Vi hata den stolta, den roflystna ätt,
Vi hafva ett tärande gift dem beredt.

Vi smida i fjällen det flammande guld,
Som mänskan fördärfvar och störtar i skuld.
Vi hafva i vilda, stupande schakt
Försåtligt skymtande ned det lagt.

Vi ge det en glans så underbar,
Som mänskans hjärta allsmäktigt drar;
Hon störtar efter dess granna glöd
Från sol och himmel, till natt och död.

Det fäller svärdet ur hjältens hand,
Det bryter ed och förråder land,
Förgiftar kärlekens rosenband
Och skapar stöld vid Guds altarrand.

Det dödar oskuld i tärnans barm
Och gör sen själen på tro så arm.
Det bräcker ynglingens glada mod
Och sprider is i hans varma blod.

O, glimma, metall, i gnistrande prakt!
Du hatets hammare, dåna med makt!
Fördärfvad människors ätt förgår,
Och jorden åter en gång blir vår.

Skolfuxen.

Jag var i forna dagar kung,
En kung så säll, då jag var ung.
Mitt rike var den hela värld,
Jag tog den in med tankens svärd,

Och sanning, frihet, ljus och rätt
Jag strödde kring så lätt, så lätt.
Nu — vill min bild du se? —
Nu sitter jag vresig och gnatig och bister,
En lärd och förtorkad och fattig magister —
Och "buffeln" jag kallas på spe.

Jag hade förr ett ideal,
En ros så skön i bortgömd dal.
På glädjens ban, på sorgens stig
Hon följde lika vänlig mig.
Fast ljuf en drömbild blott hon var,
Hon dröjde länge, länge kvar;
Tills födret blef för skralt. —
Nu bäddar en gråhårig "Maja" mitt läger
Och sopar och dammar och skurar och säger
Att matfrun vill hafva betalt.

I glada vänners fria lag
Jag glömde mången tråkig dag,
Och drufvan göt sitt varma blod,
I eld och rosor kinden stod
Och hoppet log och sången klang,
I fröjdraketer tanken sprang,
Ej hängdes nånsin läpp. —
Nu pluggas Brunérs grammatik hela dagen,
Så gamla magistern får ondt uti magen
Och tyst tar i skåpet sin knäpp.

En fröjd ändå på gamla dar
För tråk och bråk mig ersatt har:
En näsvis pojke nyss i kolt

Framför mig står som yngling stolt,
Och trycker gamla läraras hand,
Sin framtidsdröm med blick i brand
Han täljer, tyst jag hör.
Då värmas de gamla, försoffade sinnen,
Då vakna de eviga, älskade minnen —
Jag ej med en suck honom stör.

NILS PETRUS ÖDMAN.

Kammarjunkaren.

Ack, nog har du sett på supéer ibland
Den grånade token med hofmannatonen,
Som trippar omkring med sin tekopp i hand
Och blandar in franska i "konversationen,"
Och ordar om vetenskap och "poésie"
Och bildning och smak och "talang" och "génie"
Och finner, att allt är så "högst intressant,"
"Charmant, på min ära, charmant!"

Han sätter sig främst uppå hvarje "concert,"
Ty han är den finaste bland "connaisseurer,"
Och under musiken med fröknarna där
Han talar om utmärkta "compositeûrer:"
Mozart och *Beethoven!*" — "*Beethoven, Mozart!*"
Auber har han sett, hans visitkort han har:
"Musik! — Ack, min fröken! — Musik! — Intressant!"
"Charmant, på min ära, charmant!"

Ja, själf plä'r han ofta att "göra musik:"
Då ser han studenter på té i sin våning,
Ty "alls ingen sång är studentsången lik!
"Ack, den har väckt tyskars och fransmäns förvåning!
"Åh, *Kapfelmanns* vårsång har lif och har färg,
"Och *Kapfelmann* såg jag en gång på Carlberg:
"*Vå-åren är Kommen* — åh, högst intressant!
"Charmant, på min ära, charmant!"

Men ack, "poésie" — ja, man knappast det trott,
Att, när han blott nämner det, nästan han gråter:
Han skådat ett trähus, där *Schiller* har bott,
Och känner om *Göthe* en mängd anekdoter.
Ja, om man hans egen utsago får tro,
Så mötte han *Dahlgren* en gång på Norrbro:
Tegner har han klingat med — "högst intressant!"
"Charmant, på min ära, charmant!"

För vetenskap brinner han. *Socrates'* slut
Han vet att för damerna sirligt berätta;
Att *Kant* utom Königsberg aldrig for ut,
Han finner ej något så eget som detta.

Upp till "Philosophicum" gör han en tur
Två gånger om dagen och tar sig en lur
Och drömmer, att bildning är "högst intressant!"
"Charmant, på min ära, charmant!"

Han mycket har rest Europa omkring,
Och nytta han haft af de utländska turer,
Ty hem han fört med sig ett kosteligt ting:
Små pärlor af "Witz" och en mängd "calembourer."
Han säger dig skalkande mången "malice,"
Som brukats på Moliéres tid i Paris!
"Paris! Åh! Paris! Ack! Paris! — Intressant!"
"Charmant, på min ära, charmant!"

Han älskar som ingen sitt hof och sin kung
Och röres så djupt i sitt innersta väsen
Vid minnet af nåden han hade som ung
Att föra *Karl Johans* gemål i franqaisen,
Och så, huru kungen i nåder en gång
Täckts säga: 'Vous étes un fripon!' — "*Un fripon!!!*
"Högstsalig Karl Johan var högst intressant!"
"Charmant, på min ära, charmant!"

Men ingenting finner han dock så charmant,
Som höra en gudstjänst, högtidlig och vacker!
(När *Lehnberg* han hörde — "superbe predikant!" —
Han fick utaf rörelse djupa attacker.)
Längst framme i koret han sätter sig ner
Och genom lorgnetten, på Frälsaren ser ...
"Ah! änglar i taket! Åh! högst intressant!"
"Charmant, på min ära, charmant!"

Men ack! — äfven han skall begrafvas i mull,
Och då bäres liket prudentligt ur huset,
Och efter gå herrar i stjärnor och gull,
Och silfret på kistan det blänker i ljuset,
Och hofpredikanten i ståtelig skrud
Förpassar helt artigt hans ande till Gud:
Det hviskar i grafven: "Åh, högst intressant!"
"Charmant, på min ära, charmant!"

— — —

Souper.

En bild ur umgängeslifvet.

"God dag, gamle vän!" han hviskade gladt
Och hängde på kroken sin borstade hatt
I tamburen:
"Du också är bjuden till Rikbergs i dag?" —
"Ja, äfven till mig någon gång," svarte jag,
"Kommer turen,
Och ej du behöfver med blicken mig måta,
Ty vet, äfven jag kan den konsten att äta."

Så sägande, strök jag mitt hår och steg på
Och, sedan jag lyckats att buga mig få
För värdinnan,
Jag såg i salongen mång' tärna så mild,
Som tycktes mig vara den vänaste bild
Utaf kvinnan:
Den synen mig kom för en stund att förgäta
Att "gracerna" blott voro här för att äta.

Jag talte dem till, men jag fick ej ett svar:
Att tala med "gracer" ej passande var,
Det är troligt;
Och herrarne tittade tyst under lugg,
Och tänkte väl mycket, men sade ej dugg,
Som var roligt;
De tänkte — om tankarnes djup jag får mäta —
"Den tåligt kan vänta, omsider får äta."

Och en ser jag stirra på kronor i tak,
Och en ser på taflor med händerna bak
Under fracken,
Och en i mustascherna jämnt står och drar,
En ann' känner efter, om benan är kvar
Uti nacken,
Med sådana nöjen på tiden att fräta
Går långsam — men *går*, när det gäller att äta.

Och själf, se'n jag vandrat omkring som ett våp
Så fann jag, att album och stereoskop
Var det bästa;
Där stod jag vid bordet i fruarnas ring,
Och därunder hörde jag märkliga ting
Om min nästa:
Jag hörde, att Rikbergs affärer va' släta,
Och att de ej lefde för annat än äta.

Men vänligt värdinnan mot fruarna log,
Som hade hon ej kunnat glädja sig nog
Att få se dem,
Och fruarna logo mot henne igen,

Som hade Försynen ej kärare vän
Kunnat ge dem:
Belefvad förställning är bättre än träta,
Och pinan är slut, när man bara fått äta.

Och vården han röjde det finaste vett
Och sad' åt en hvar i sitt anletes svett
Några fraser,
Och alltför verserad och artig han var
Att visa en skymt af det hat, som han bar
Till kalaser:
Och hemliga gäspningar kommo så täta,
Och — sist kom den tid, då man brukar få äta.

Nu tyst blef i salen, man sade ej ord.
Hvar tanke som tänktes, tog form af ett bord,
Som var dukadt,
Och stilla man stod liksom gäddan vid strand,
När vaksam hon lurar på rofvet ibland,
För att sluka't:
Till slut man begynner på ryggen att räta,
Och doft hör jag sväras: "När f-n få vi äta?"

Med ens blef ett sorl, då "för anande hopp,"
Och för längtande gom "sprungo portarne opp"
Klockan elfva:
Vi blickade dit, och vi skådade mat,
Och vi stormade in, så att flaskor och fat
Börja' skälfva:
Den härliga synen kan aldrig förgätas,
Och skarornas lösen var: "Här ska' det ätas!"

"Det var storm, det var brak," som om allt gått i kras,
Och jag stred för att få mig en tallrik och glas,
Och så fick jag,
Och jag slök som en haj, hvad i hast jag fick fatt;
Och jag skyndade bort och grep tag i min hatt,
Och så gick jag,
Och jag trängde mig ut bland en skara allt tätare
Af stojande, flyende, mättade ätare.

Lilla Anna.

Just när jag satt mig allvarsam
Att temaböcker rätta,
Hon öppnar dörrn — hon ilar fram
Med steg så lätta:
Hon är så yr, så skälmskt hon ler
Och jag — jag lägger pennan ner.

Det gör mig godt att se uppå,
Hur hennes läppar mysa,
Hur hennes bruna ögon två
Som stjärnor lysa:
För hennes glada löje strax
Jag glömmer tema och syntax.

Snart hennes lilla mjuka arm
Min hals i snara binder,
Och hennes andedrägt käns varm

På mina kinder,
Och — förrn jag hunnit hindra det,
Hon sitter med ett hopp i knät.

Med böckerna uppå mitt bord,
Som lågo nyss så trygga,
Hon börjar nu, förrn jag vet ord,
Små hus att bygga;
Sen drar hon mig på golfvet ut:
Jag måste följa utan prut.

Och jag, en stadig skolpedant,
Hvars ögonblick ä' dyra,
Jag får nu gå som elefant
På alla fyra,
Och hon på ryggen sitter opp,
Och ropar: "hoppsan, i galopp!"

Fast denna lek hon finner bäst,
De andra ej vi glömma;
Vi "taga fatt," vi "leka häst"
Och "kurra gömma;"
Vi muntert tumla om, vi två —
Tänk, om min klass nu såge på!

Här glömmer jag för lek och spratt
Att deras tema granska,
Ty bättre klingar hennes skratt
Än deras franska;
"Det går ej an — nu är det slut:
Nu blott en kyss — och sedan ut!"

"I säng, mitt barn, nu är det kväll!"
— Då börjar hon att klaga:
"Berätta, så är pappa snäll,
En liten saga."
Jag täljer en, jag täljer två;
Sen får hon in till mamma gå.

Ett lockigt hufvud snart jag ser
På kudden slumra stilla:
Hur ljuft hon uti drömmen ler
Den yra lilla!
Det är en återglans så skön
Af saga och — af aftonbön.

Omkring din lilla hufvudgärd
Må Herrans änglar stanna
Och skydda för en farlig värld
Min lilla Anna!
För dig jag beder i Hans namn,
Som tog små barnen i sin famn.

* * *

Och åter vid mitt arbetsbord
Är jag en skolmagister
Och sätter "bockar," stryker ord,
Så sträng och bister:
Men mellan raderna jag ser
Ett litet lockigt barn, som ler.

ERNST DANIEL BJÖRCK.

Tussilago och blåsippan.

"Blåa sippa, vet du hvad jag brutit,
Att naturen har sitt barn förskjutit?
Intet blad min gråa stängel kläder,
Ingen vän jag tjusar eller gläder.

Dig, o syster, som i lunden spirar,
Hvarje fågel med sin låfsång firar;
Och om flickan eller skalden ser dig,
Hon en kyss och *han* en visa ger dig.

Slår du opp ditt blåa öga, blomma
Hörs ett jubel: "nu lär våren komma!"
Du är älskad, ty i dig man skådar
Först ängeln, som hans ankomst bådar.

Men på gula blomman ingen tänker,
Ej en blick, ett ord man henne skänker;
Ej från sorg och smälek hon förlossas,
Förr'n af vandrarns fot den arma krossas.

Dock var *hon* den första här på stället:
Än låg snön och glimmade på fjället,
Än låg du och drömde under kullen,
Då mig solen väckte opp ur mullen.

O, att än jag sofve lugnt därunder!
Ack, ty korta voro glädjens stunder:
Mycket har jag lidit, föga njutit. —
Blåa sippa, vet du hvad jag brutit?"

Så den ena blomman till den andra,
Ty de båda älska dock hvarandra;
Så den ena hörs sin sorg förklara —
Så den andra från sin tufva svara:

"Fråga hellre: hvad har sippan brutit? —
Knappt min stängel ur sitt gömsle skjutit,
Förr'n man grymt tog bort min späda syster:
Se'n är dagen lång, och skogen dyster.

Här i lunden stodo vi tillsamman,
Alla systrarna i fröjd och gamman;

Men allt flera sippor tärnan plockar,
Att bekransa sina rika lockar.

Dock jag vet, att det är kärlek bara!
Blomma, det är godt att älskad vara:
Stark är kärleken och ljuflig är han,
Men — till offer våra lif begär han.

Skönt är allt, som är af himlen gifvet,
Men det skönaste af allt är *lifvet:*
Ljuset, lifvet vill jag högre prisa
Än båd' flickans kyss och skaldens visa.

Blomma, säg, hvad klagar du väl öfver?
Mer än lif och ljus du ej behöfver,
Och, när blomningstiden är förfluten,
Blir i friska blad din stängel sluten.

Äfven jag har ingen sorg af nöden:
Den, som lifvet gaf, ger äfven döden —
Pris ske honom för den tår vi gjutit,
Pris för hvad vi lidit, hvad vi njutit!"

Det våras.

Och kvällen nalkas, och dagen flyr;
Jag sitter vid flammande brasa
Och ser, hur snön kring min hydda yr,
Och hör, hur stormarna rasa.

Och väl har vintern sin glädje ock
Och väl är det varmt i hyddan — dock
Jag älskar mer,
Att himlen ler,
Och att på jorden det våras.

Hur gladt, när han kommer, den leende vår,
Som ljuset och lifvet förnyar,
Då sippan bland smältande drifvor står,
Och solen bland glesnande skyar,
Då böljan sliter sitt silfverband —
Men än ser jag snö på äng och strand,
På fjäll och skär,
Och hvem vet när
I kalla norden det våras?

Hur nordan ryter! Han lärt sin sång
Af de björnar, vid polen brumma.
Han slog på min ruta vintern lång,
Men aldrig zefiren den ljumma.
Se, elden slocknar på dunkel härd —
Och mörkt och kallt är i hjärtats värld;
Det snöar än
Därinne, — men
Snön smälter, om blott det våras.

Lyss! Hörde jag rätt? Hvad susar där?
Från taket det droppar och droppar.
Säg, smälter ej snön? — Då är våren här
Med glädje och lärkor och knoppar!
Han dröjer. Han sände sitt budskap blott,
De vårliga vindar — men lika godt:

Ej länge han
Då dröja kan;
Han kommer, och då — det våras.

Välkommen, I fläktar, jag hälsar er!
Kring höjder och dalar flygen
Och smälten hurtigt drifvan ner
Och se'n — till min hydda smygen!
O, lånen mig silfrade vingarnas par,
Att glad kring knoppande lunder jag far,
Kring björk och fur,
Och sjunger hur
I höga norden det våras!

Och natten flyr, och morgonen gryr. —
Ej mer vid härden jag sitter:
Dit ut, dit ut min färd jag styr,
Att lyssna till lärkans kvitter.
Se, vågen sin blänkande boja bröt,
Och tårar välla ur jordens sköt
Af glädje blott.
Att vintern nått
Sitt slut, och i norden det våras!

Gråt glädjetårar, min fosterjord!
Fritt snön från furorna droppe!
Hvad mer, om våren är sen i nord?
Han är dock gladast häroppe.
Här kväder han sånger i skaldens bröst,
Där hjärtats ånger, där himlens tröst
Och hoppets bön
Försmälta snön —
Ty där, som på jorden, *det våras.*

Abraham Lincoln.

Skål vid en studentfest i Uppsala.

Är det glädjen blott, som får besjungas
I de frias gille, i de ungas?
Är väl nöjet målet, dit I sträfven,
Arfvingar af fädrens riddardygd?
Nej, en vapenhvila är hvart nöje,
Allvar ler med edert bästa löje
Och får, sorgklädt äfven,
Sitta ned i edra rankors skygd.

Snö sig mänger ju bland nordens vårar,
Eld har drufvan, men har äfven tårar,
Brinna kan hon, men kan äfven blöda,
Och som offervin hon gjutes nu,
Offervin på frihets helga altar,
Där den präst, som tempeltjänst förvaltar,
Ofta lät sig döda,
Men i döden segrade ännu.

Re'n jag märker, att i namnet vänten
På den konungslige presidenten,
Kung till snillets kraft och hjärtats adel,
Ljungarn, som den starka viggen höll.
Ve, hans namn ej skrämmer mer tyrannen,
Ve, för sveket föll den ädle mannen!
Riddarn utan tadel
Ej i striden, men i segern föll.

Allt för stor att ondskan kunde skona,
Segrarn fick till pris en törnekrona,
Och triumfens char sig plötsligt byter
Till en tårstänkt, lagerkransad bår.
Folken hejda för en stund sin yra,
Tvänne världars skalder slå sin lyra,
Medan sakta flyter
Öfver negerns kind en barnslig tår.

O, när våldet räddarns namn förkättrar,
Skaken till hans ära edra fjättrar,
Slafvar! Sådan sorgmusik sig skickar
Vid den store mänskovännens grift.
Sörjen, folk! Er alla hotar faran;
Ej blott negerns, mänskligheten var han,
Och hvart öga blickar
En gång på hans namn i stjärnors skrift.

Fader, ja, som sol ditt namn skall lysa,
Elda modet, då det vill förfrysa,
Och som vårdkas jordens slafvar kalla
Till gemensam kamp mot våldets bud.
Lef, af alla dödar obetvungen,
Lef, af millioners röst lofsjungen,
Ej ditt värk skall falla.
Lef i glädje hos de frias Gud!

Drufva, du skall glöda, till hans ära,
Medan vid hans stora namn vi svära
Att åt friheten vår ungdom viga,
Slå vår lyra, hvässa våra stål.

Dagens små bekymmer må vi glömma
När för Lincoln bägaren vi tömma!
Högt må jublet stiga!
Det är frihetens och vårens skål!

DANIEL KLOCKHOFF.

Ögat.

Om ditt öga mörkt och kallt
Skådar kring, skådar kring,
Mörker själf du då befallt
Hölja jordens ring,
Öfverallt.

Om ditt öga varmt och klart
Skådar kring, skådar kring
Se, då klarnar också snart
Hela jorden ring,
Underbart.

Gud vet det, hvar han vankar.

På ängen äro far och mor i dag,
Och bror går vall i fjällen;
Jag sitter ensam här i stugan jag
Och stirrar ut i kvällen. —

Han sade till mig, när vi skildes sist,
Och slog mig gladt i handen:
Om torsdagskvällen träffas vi nu visst
I hemmet ditt på stranden. —

Nu tindra stjärnorna så mildt och klart,
Nu är det torsdagskvällen;
Och far och mor, de komma nu väl snart,
Snart kommer bror från fjällen.

Men han, som lofvat komma före dem,
Gud vet det, hvar han vankar;
Kanhända lika fjärran från mitt hem,
Som jag med mina tankar.

Den döende studenten.

Han låg på sin torftiga bädd en dag,
Så matt och svag;
Hans panna var blek, och blek hans kind:
En blomma, bruten i höstens vind,
Han liknade drag för drag.

En döende ung student det var,
Som bädden bar,
Och rundtom den i sörjande lag
Kamraterna stodo tysta i dag;
De stått där se'n natten kvar.

Det hördes ej ljud från någons mund
I denna stund.
Den döende själf i slummer låg,
Så lugn och stilla som fjärdens våg,
När dagen har gjort sin rund.

Så låg han stilla. En stund förgick,
Ett ögonblick.—
Men upp ur sömnen sitt öga han slog
Och talade sakta, och munnen log,
Och glans hans anlete fick:

"Jag gungade nyss med glädtig håg
På lifvets våg;
Min själ var så ljus, och ljus min värld,
Och hvart jag kom på min lekande färd,
Jag soliga nejder såg.

Och glödande brann mitt unga blod
Af lustigt mod;
Jag skulle kämpa mot mörkret jag
Och sprida kring världen af ljus en dag
Det målet framför mig stod.

Nu ligger jag här på min bädd i dag,
Så matt och svag. —

Så kämpen, I bröder, min glada strid
Och vinnen min drömda seger därvid!
Jag somnar nu stilla jag."

Han böjde sitt hufvud ned och dog,
Och munnen log;
Och tysta stodo kamraterna än. —
Då sade den dödes närmaste vän
Och skärmen från fönstret tog:

"Du dagens stråle, fall ljus och mild
På bleknad bild!
I lifvet den bäste student man fann,
Han tidigt sin eviga lager vann. —
Fall, stråle, fall ljus och mild!"

KARL JOHAN GUSTAF SNOILSKY

"Neros gyllene hus."

Jag vandrar omkring på en sträcka
Af sjunkna palatsers grus,
Där mossor muren betäcka
På Neros gyllene hus.

Den grund, där ogräs slår rötter,
Var förr polerad och rik:
Där stampade kejsarfötter
På speglande mosaik.

Och här, där ödlorna leka,
Och fjäriln fladdrar förbi,
Ha senatorer stått bleka
För Nero i raseri.

Nu murgrön frodas och kryper
Omkring cæsarernes bo
Och skrifver i gröna typer
En dikt om minnenas ro.

På ramlade härskarsäten
Historiens dom blir dömd;
Den lyder: glömd och förgäten,
För evigt förgäten och glömd!

Du är blott en vanlig backe,
Palats, som sjunkit i grus!
Nu trampar min fot din nacke,
Du Neros gyllene hus!

Tro aldrig, att jag beklagar
Din flyktade prakt och glans:
Ve dig och de forna dagar,
Då icke friheten fans!

Hvad kan en ruin väl vara
För tidernas yngste son?
En kulle, en mullhög bara
Att se en utsigt ifrån.

Se! Solens kula sig sänker
Bak pinjer och blåa berg;

På Coliseum hon blänker
I brunröd glödande färg.

Hon stänker en purpurdroppe
På Buonarottis kupol;
Då allting är mörkt däroppe,
Har du sagt god natt, o sol!

En gång, då solen går neder
I purpur och guld som nu
Och nickar farväl till eder,
I eviga kullar sju;

Då skall hon Roma betrakta
Och småle odödligt gladt,
Som ville hon säga sakta:
I gamla tider, god natt!

I morgon lämnar Sankt Peter
Med suckan sin Vatikan.
Kring all naturen det heter:
Nu vaknar den store Pan!

Det varma, rörliga lifvet,
Som bundet i bojor frös,
Af kufvande tvång omgifvet
Och osällt se'n hedenhös,

Ur tusen knoppar det bryter,
En yster, kaotisk vår,
Och hafvet af glädje ryter,
Och Tibern jublande går.

Att sjunga vaggsång för slafvar
Hesperiens vind var för god,
För god att sucka bland grafvar,
Där lagren på hån blott stod.

För god, att präster och skälmar
Sig skulle bada däri; —
Kring hjältars buckliga hjälmar
Han sveper nu stolt och fri!

På blomsterbeströdda gator
Det vimlar af fria män;
Det åker en triumfator
På Via Sacra igen.

Bort, bort med Sankt Petri nyckel
Och multnade hälgonben!
På vantrons ömkliga gyckel
Såg solen för länge re'n,

Bort med den dumma gestalten
Ifrån Trajani kolonn!
Den är ej af rätta halten —
En bättre vill tidens son!

Ställ upp på pelarn en annan:
En genius, som blickar fritt,
Med flygande lockar kring pannan
Och mössa af frygisk snitt!

Men synes dig sockeln för ringa,
Tag Neros gyllene hus,

Att genien fram må springa
För dig i sitt rätta ljus.

Den krönta mitran skall rysa
För bilden, som sträfvar mot skyn,
Men solen aldrig belysa
En större, skönare syn.

Benvenuto Cellini.

"Cellini, sade kungen, var nu man:
Du smidt för länge nipper åt behagen.
Gjut nu en Zevs, hvars make ej sett dagen!" —
Frans hade talat. Konstnärn grep sig an.

I formen re'n den heta massan rann;
Men, himmel, bronzen är för knappt tilltagen!
Skall allt förfelas, kungen bli bedragen?
Hvad gör Cellini — ja, hvad gjorde han?

Han kastade sin värkstads bästa smycken
I ugnens svalg — och hel stod guden där,
Ett mästervärk, en graf för mästerstycken.

Så rann mång' gyllne ungdomsdröm i sär ...
Men offret måste ske, som I väl veten,
I lif och konst att nå *helgjutenheten*.

Jultankar i Rom.

Jag njöt en sydländsk sommarfröjd och tänkte sällan på,
Att högst i norden fans ett land med himmel mindre blå.
I idel solljus flöt mitt lif, en dröm på ejderdun,
Och kärare jag södern fick, alltsom min kind blef brun.

Det var uti det gamla Rom. Jag satt uti mitt rum;
På himlens azurhärlighet jag länge skådat stum.
I trägårdstäppan nedanför stod allt i flor och glans:
Citronens guldklot bjärt stack af mot bladens dunkla krans.

Jag var så sällsamt vek till mods i denna dagens frid;
Jag hörde pifferaro'ns ton från gränden närmst invid.
Madonnans bild i murens nisch han drog med spel förbi.
Mitt öra följde medvetslöst säckpipans melodi.

Jag vet ej, hvarför blicken sjönk bland böcker på mitt bord,
På Bellman, tjusaren Tegnér, på skalderna från nord.
Mitt hjärta slog så aningsfullt, — och så det föll sig, att
En liten bortglömd almanack jag af en slump fick fatt.
Jag bläddrade, och bläddrade, och nu jag först förstod,
Hur tiden skenat bort med mig vid Tiberns gula flod.
December! — Är det möjligt väl? Jag såg ej snö i år! —
December tjugufjärde — ack, det som en blixt mig slår.

Mitt land, mitt land, hur mår mitt land med marken hvit af snön,
Med julefrid och juleljus och bjällerklang på sjön?
Jag har ej hem, jag har ej härd, jag har ej eget bo.
Månn' någon ännu mins mig där? Mitt hjärta hviskar: jo.

Gud signe dig, mitt eget land, och lyse öfver dig
All fridens klarhet; sedan må allting bli mörkt för mig!

Må kornet spira under snö, där det i mull är satt
Och må det växa mycket bröd i Sveas norrskensnatt!

Hvad bryr jag mig om söderns prakt och fägring denna stund,
Om sorlande kristallers språng i skuggig lagerlund?
De rika färgers spel för mig i hast blef dödt och svart;
Min själ har flyktat härifrån — långt bort — jag vet nog hvart.

Jag ser en stad, en välbekant. I både rik mans hus
Och fattigkojan tindrar upp ett vänligt juleljus.
I kväll får saknas ingenstäds det goda, hvita bröd,
Och ej den frusna sparfven ens i kväll får lida nöd.
Jag ser ett hem — jag känner det — jag ser den tända gran;
Med knäppta händer stå de små som själf jag varit van.
Därute är det kallt och mörkt och yrar nu som bäst;
Därinne är det varmt och ljust på Jesusbarnets fest.

Gud signe detta hem och den, som nu, så barnsligt glad,
Sig fröjdar åt hvar liten skänk, hvarom hon julen bad,
Säg, märker du, jag är dig när? O säg, förnimmer du
Min andes trägna vingeslag, som susa kring dig nu?

O I, som ägen ömt hvarann i denna dyra stund,
Som vandren samman hand i hand och hvilen mund mot mund!
Det är ej någon stackars sparf, som vid er ruta rör:
Det är ett ensamt hjärta blott, som snyftar utanför!

Nina la lavandaja.

(Napoli.)

"Och är jag bara en lavandaja,
Jag kallas Nina den sköna dock,
Och herrar vända sig på Chiaja
För att se fladdra min mörka lock.

Jag kunde slippa gå kring och tvätta,
Men få stoltsera i nya skor;
Dock väl jag mins, hur det gick Giulietta,
Och därför aldrig jag smickret tror.

Jag vet, han endast bär ondt i hågen,
Den rike sprätten, af smekord full.
Jag vet en fiskaresång på vågen,
Som klingar bättre än myntadt gull.

Antonio är en munter sälle
Och god i innersta hjärterot.
Vi äro födda på samma ställe
I Portici vid Vesuvens fot.

Med röda mössan ner på sitt öra
Han ofta kommer i egen slup
Att mig dit bort öfver golfen föra —
Jag får mig spegla i blåa djup!

Då båten stannar på strandens bankar,
I land han bär mig på kraftig arm,

Och hjärtats slag ha förrådt hans tankar,
Då jag var tryckt till hans breda barm.

I kväll vi ses i en tarantella:
Då tror jag nog han vill passa på
En sakta fråga till mig att ställa —
Och nog jag vet hvad jag svarar då!"

Så med sin tvättkorg på väg till källan
Sjöng solskensbarnet från Portici.
På bara fötter i tarantellan
Hon dansar sorgerna lätt förbi.

Gammalt porslin.

En kung i Sachsen samlade porslin,
Men samlingsvurmen blef en riktig sjuka.
Han bytte bort till kungen i Berlin
Sitt garde — tänk — mot en kinesisk kruka!

Femhundra man med sabel och karbin,
Som preussarn visste att förträffligt bruka,
I exercisen smidiga och mjuka,
I krig en mur, tänk, mot — en blå terrin!

Femhundra man med hårpung och med puder!
Slikt dårhusråd allt vanvett öfverbjuder
Från världens början — ja, så tycker ni.

Se'n bytet gjordes, har ett sekel svunnit:
Femhundra tappra hjärtan brista hunnit,
Den gamla krukan — hon står ännu bi.

Svarta svanor.

Svarta svanor, svarta svanor
Glida som i sorgetåg,
Leta sjunkna solars skimmer
I den nattligt dunkla våg.

Mörk, liksom i eld förkolnad,
Är den rika fjäderskrud,
Näbben, stum i blodig purpur,
Ännu bär om branden bud.

Hvita svanor tamt i vassen
Kryssa efter gunst och bröd;
Ut på djupet, svarta svanor,
Ut, I barn af natt och glöd!

Edelweiss.

På fjället, där molnet siktar
Sin snö öfver öde topp,
Där knappast ett grässtrå sviktar,
Och alprosen själf hör opp,
Bland isarne hvit där spirar
En blomma ur grund af gneiss,

Hon gränsen för lifvet sirar
Och kallas för Edelweiss.

Då hösten en dödssång ringer
För blomster i lägre zon
Och stryker med frostigt finger
På kindernas skära ton,
Då rosen sin krona lutar,
Och stormar dess blad förströ,
Då skönhetens välde slutar,
Står Edelweiss frisk i snö.

Däruppe i bergets skrefva
Hon talar ett tänkvärdt ord
Om känslor, som öfverlefva
All fägring och fröjd på jord.
Den kärlek hon troget prisar,
Som rosorna ser gå ut
Och dock, mellan snö och isar,
Än blommar vid lifvets slut.

I porslinsfabriken.

Jag på fabriken haft min ögonfröjd
Att se porslinsarbetarn sträfsamt böjd
Att svarfva utan rast det mjuka ler,
Tills än en kanna, än ett fat sig ter.

Mig är du mer än drifvet silfver dyr,
Du kanna, skapt för konstlös hvit glasyr;

Mer än en vas, för furstetaffel gjord
Min aktning har du, fat för ringa bord.

Jag vördar Eder, enkla bohagsting,
Som inom kort i tusental gå kring
Till handtverksmannens och till bondens bo,
Där mödan har sin knappa måltidsro.

På gagnlöst glitter har jag sett mig mätt,
Dess vackra tomhet umbär folket lätt;
Men hell den hand, som skapar tyst för dem,
De arbetströtte i de låga hem!

Ja, hell och åter hell hvar okänd hand,
Som skänkte form åt skålen, till hvars rand
Går varm och brådskande en törstig mund,
Då nötta värktyg hvila för en stund!

Ack, denna hand, hvars värk vi gå förbi,
Långt mera oumbärlig är än vi,
Som blåsa bubblor blott af granna ord
Till lek vid öfvermättad bildnings bord.

O, den som kunde skänka dikten så
Den enkla form, som tusenden förstå,
Den form, som frambär kraftigt hvardagsbröd
Till tjänst för hunger, ej för öfverflöd!

O tänk, att bilda i en lycklig stund
Den bägare, som anstår hvar mans mund,
Som fylls vid tidens djupa brunn en gång
För tusenden, som törsta efter sång!

KARL LUDVIG ÖSTERGREN.

(*Fjalar.*)

Två slagfält.

Den är slut, den vilda fejden,
Raserit af trötthet domnat,
Slagne vrida sig i smärtan;
Blodröd sol belyser nejden,
Där de somnat
Tusen ädla, varma hjärtan.

Blodröd sol sin stråle ljungar
Öfver sprängda mänskomurar,
Öfver kinder, hvita, kalla.
Marken skälfver än och gungar,
Röda skurar
Öfver trampad åker svalla.

Långt, så långt som blicken hinner,
Ligga rader utaf fallna,
Mänskolemmar marken skyla;
Hatfullt hvarje öga brinner,
Som ej kallna
Hunnit än i dödens kyla.

Landets bästa kraft förrunnit,
Hjältens barm är genomstucken,
Dödens fasa hjärtat isar.
Men den här, som striden vunnit,
Segerdrucken
Högt den vilda bragden prisar:

"Härligt är att lagrar skära,
Härligt att med blanka svärden
Till den stolta segern gilja.
Ära åt vår konung, ära!
Hans är världen,
Och allsvåldig är hans vilja!"

* * *

Den är slutad, dagens möda,
Kvällens klocka vänligt ropar

Skördefolket hem till hvila.
Slagen nu är fältets gröda,
Trötta hopar
Utaf landtmän hemåt ila.

Svetten porlar ned i skäggen,
Men i stugan mödan glömmes,
Där de hälsas gladt välkomna.
Lien hänges upp på väggen,
Kannan tömmes,
Och på värket lugnt de somna.

Fältet lyser purpurfärgadt,
Som om striden det förkunnar;
Ingen sörjer dock och klagar.
Af det lif, som lien härjat,
Hundra munnar
Få sitt bröd i vinterdagar.

Ned på fält och vackra byar
Kvällsol ler så stilla, stilla,
Milda dofter uppåt stiga.
Högt bland himlens silfverskyar
Lärkor drilla
Medan lund och böljor tiga:

"Lugn och ljuf är segerfröjden,
När en strid är ändad vorden,
Som vill inga hjärtan skilja.
Ära vare Gud i höjden,
Frid på jorden,
Mänskorna en helig vilja!"

Modersoro.

Högsommarluft stod blå kring bergets topp,
Fullblodig, solstark sommar log i dalen,
Och fjäriln tränmatt flög kring rosens knopp,
Med saktadt brus mot fjärran älfven lopp,
Och barrdoft ångade ur furusalen.
Kring röda stugan var så helgdagslugnt,
Som om all världens åflan somnat tungt.

Den bleka kvinnan där på förstukvist
Den slummertyngda luften öfvermannat.
Hon stickat ifrigt, hela dagen visst,
Men så vardt blicken drömmande till sist,
Och pannan sjunkit nu och handen stannat:
Och gårdens katt, ett litet snöhvitt troll,
I smyg med hennes nystan kastar boll.

Sekunder komma och sekunder gå,
Man hör blott hvinandet af svalans vingar;
Hon hvirflat kring där uppe i det blå,
Men vänder åter snart till sina små
Och som en pil sig under åsen svingar. —
Men plötsligt kvinnan upp ur slummern spratt:
Den lugna dalen fylls af larm och skratt.

Vid vägens krökning kom en liten hop
Barbenta, solskensbrynta, ystra skälmar;
Med barnalöjen uti kindens grop
De storma framåt under glädjerop,

Med dragna träsvärd och med pappershjälmar.
När truppen hunnit röda stugan, där,
Den gjorde halt och skyldrade gevär.

Den yngste hjälten flög till modern fram
Och höljde hennes mun med varma kyssar.
Och så förtäljdes under sorl och glam:
"Vi fästning lekt kring stora furens stam,
Och vi ha slagit hundra tusen ryssar.
Än fins det fler; när vi ha slagit dem,
Då kan ju far från Finland komma hem?"

Hon log ett löje matt. Den lilles hår
Hon ömt ur pannan strök och talte sakta:
"Till dess kan dröja många, långa år.
Men tålamod! Dag efter dag förgår,
Och trofast hemmet vi åt fader vakta."
Nu blicken sökande kring skaran for:
"Men hvarför kommer icke äldste bror?"

På moderns knä den lille ystert red
Och svängde stolt sitt svärd, det väldigt långa. —
"Den stackarn orkade ej följa med,
I gräset flämtande han slog sig ned;
Nu kanske ryssen honom tar till fånga.
Fast han är äldst, han jämnt en kruka var;
Soldat blir aldrig han, som jag och far."

En sorgsen oro skymde hennes blick,
Men tyst, som alltid, modershjärtat bar den.
Den lille krigaren en kyss sig fick,
Och sedan lugnt hon in i kammarn gick

Och vände åter snart med aftonvarden.
Men när hon sett, att hvarje mun fått nog,
Hon skyndsamt vägen nedåt dalen tog.

Hon framåt vandrade med sorgsen håg,
Kring nejden blickarna på spanning foro.
Till sist hon, hunnen nära elfvens våg,
Mörklockig mörkögd pilt i gräset såg,
Sin moders högsta fröjd och högsta oro.
En öppen psalmbok hvilade mot knät;
Men pilten läste ej. Han sakta grät.

Hon stillade sitt eget hjärtas slag
Och mildt och tåligt lät den lille skrifta,
Hur tungt det käns att vara klen och svag,
Att ej ha hoppet att som man en dag
I strid med stolte hjältar hugg få skifta,
Att känna viljan växa hvar minut,
Och dock ej ens i leken härda ut.

När slutligt saktades hans tåreflod,
Hon talte tröst som modershjärtan kunna.
Hon hviskade om ädelt hjältemod,
Som aldrig göt en droppe utaf blod,
Om stolta segrar, utan svärdshugg vunna,
Om snillets ångerfria vapenfärd
I andens strålande och rika värld.

Han dolde hufvudet i moderns sköt
Och sökte tyst sin unga sorg att bära.
Men när till slut hon rörd och tankfull slöt:
"Blef än din arm för svag för en musköt,

Jag vet så visst, du blir din moders ära;"
Det tunga molnet från hans panna svann,
Hans mörka öga som förklaradt brann.

Och aftonsvalkan kom på dagens kvalm,
De helgsmålsringningen från daln förnummo;
Med hänryckt stämma, klingande som malm,
Ur boken läste han en aftonpsalm,
Med klockans klang hans ord kring rymden summo
Var det ett tecken? Var det kvällsolns skuld,
Att hvarje bokstaf skimrade som guld? —
Den unges sol gått ned vid himlens rand,
Men än hans lifsbragd fosterlandet tjusar.
Den går vid orgelbrus kring stad och land,
I tusen tempel hjärtan stå i brand,
När *Davidsharpan uti Norden* brusar,
Och Svea gömt i minnets pärleskrin
Med kärlek piltens hjältenamn — *Wallin.*

Vågorna sjunga.

Hon stod en morgon på strandens ljung,
Så frisk, så glad, så blommande ung;
Med jubel hon sprang i vårt svala sköt.
Som en glänsande svan hon i sundet flöt.
Vi kysste de smidiga lemmarnas snö.
Gud skänke dig glädje, vågornas mö!

Hon stod i middagens kvalm på strand
Med strålande blick, med kind i brand.
Då kom det en yngling, förr ej spord,
Han lockade henne med fagra ord.
Vi gungade båda till blommig ö.
Gud skänke dig lycka, vågornas mö!

Hon stod på stranden en stormig kväll;
Vi brusade doft mot klippans häll.
Hon slog de hvita händerna hop
Och sprang i vår famn med ett ångestrop.
Vi hjälpte det bristande hjärtat att dö.
Gud skänke dig frid, du vågornas mö!

EDVARD BÄCKSTRÖM.

Sången om Sten Sture.

(Ur "Fången på Kallö.")

Herr Sten, den unge Sture,
Han stridde i dufnäs skog.
Och om mig så vingar bure
Jag vet, hvart jag flöge nog:
"I ärlige Dalabönder!
Slån sköldar och hjälmar sönder!
Vi frukta för ingen, vi.

Jag ser i min skara mången,
Som kämpar för första gången,
Men riddare kan han bli!"

Herr Sten, den tappre Sture,
Höll slag vid Brännkyrka by.
Och om mig så vingar bure
Dit ville väl nu jag fly:
"Här gäller stå eller falla,
Hvem är mig en man för alla
Och bär vår fana i dag?"
Då trädde där fram gullhårig
En yngling, en tjugoårig,
Och svarade: "Det gör jag!"

Herr Sten, den trogne Sture,
Han föll vid Åsunda sjö.
Och om mig så vingar bure
Nu flöge jag dit att dö.
När slagen han låg på båren,
Och yrsnön lekte i såren,
De sina han blidt såg an:
"Hvi bleknen I, män, för döden? —
Frisk mod! Ty när störst är nöden
Nog finner väl Gud sin man!"

Ros och törne.

Rosen sade till sin törnstjälk:
Arma, snart ditt värf är lyktadt!

Rosen stinger ej, hon tjusar,
Hon är glädjens segertecken.

Törnet svarade sin blomknopp:
Stolta, snart ditt värf är lyktadt
Törnet vissnar ej, det skyddar,
Det är smärtans segertecken.

Gick så Frälsarn genom lunden,
Folket jublade kring honom,
Rosens friska blad det strödde
Ut att trampas af hans fötter;

Vissna dock ej alla hunnit
Innan Frälsarn återvände,
Men af törnen hade folket
Vridit kring hans hår en krona.

Tystnad.

Tror ännu på en fröjd ditt sinne,
Kläd i ord dock ej hvad du tror.
Slut det ödmjukt i hjärtat inne
Och var nöjd med att där det gror.
Störst är lyckan, ännu ej njuten,
Fagrast blomman, ej ännu bruten,
Men i knopp, lik en gåta, sluten;
I dess tydning en sommar bor.

Stundens nöje i dagen träder
Fram med yrande fröjdeljud,
Men hvad ädlast ett hjärta gläder
Trifs i tystnadens andaktsskrud.
Högsta glädjen, förrådd för ingen,
Gömmer hufvudet uti vingen.
Så som lärkan för solskensringen
Och seraferna inför Gud.

Goethe.

Du nämnt hans namn och dock ditt lof är matt,
Din varma själ hans lugn ju ej förlåter.
Du kan ej tro på sorg som icke gråter
Och fattar icke glädje utan skratt.

Nej, hos en annan skald du hoppas att,
Hvad mänskligt själf du kände, finna åter,
Ty när han klagar, det som jämmer låter
Och jublar han, så är det riktigt gladt.

Så fladdrar sparfven kring, när rädd han dristar
Att höja sig till boet, som han byggt
Ej långt från markens gräs i lindens kvistar.

Men ser du örnen högst i rymden ila
Och snabbast mäta fästet med sin flykt,
Han seglar lugnt: du tror hans vingpar hvila.

Skådespelaren.

Detta kallar jag sångarelön
Att en gripande röst, en skön
Tolk af glädjen och smärtan,
Ger sin lifskraft åt skaldens dikt.
Gör, förklarad, hans känslas bikt
Och förtrollande, innerligt
Lär den tränga till hjärtan!

Hvad är sången? I skaldens vård,
I hans väsendes örtagård,
Blott en blomma, en sluten,
Som med bäfvande fröjd han ser,
Hur hon öppnar sin kalk allt mer,
Som till slut han åt världen ger —
Ack, men då är hon bruten!

Hur hon var, förr'n på vågsam färd
Hon blef sänd till en kylig värld,
Om på himlen hon bråddes,
Blir för alla en hemlighet,
Blomman, bruten, ej yppar det,
Liksom ingen af smärtan vet
När som gåfvan försmåddes.

Men en fristad den späda får
I ett hjärta, som själf har vår
Och tar an det som blommar,

Där hon trifves och spirar opp
Högre, större, än gifvarns hopp. —
Och hon lefver, trots tidens lopp,
Världens skiftande domar.

Därför kallar jag sångarlön
Att en gripande röst, en skön
Tolk af glädje och smärta
Varmt och trofast vill låna sig
Till att tala jämväl för mig
Därför egnas min sång åt dig,
Rika, slösande hjärta!

Elegier

I.

"O Barndomshem!"

O barndomshem, du ljufva,
Där rundtom bautastenen
På griften, hvari asaskalden hvilar,
Jag älskat hvarje tufva,
Den svajande syrenen
Och böljans sorl kring böjda tårepilar —
När nu till dig jag ilar
Står parken kal och sluten,
Förhärjad, öde.
Dess minnen äro döde
Och själf jag tycks mig främmande, förskjuten.

De blommor, glad och trägen,
Från morgonön till kvällen
I dalen här jag skördade och sådde,
Hvart ha de tagit vägen?
Och dessa smultronställen
Och rosenhäckar, dem jag ensam nådde?
De, också de, förrådde
Den gäst, som hos dem ofta
Sin fristad funnit.
De vissnat, de försvunnit!
Blott ogräs frodas — rosor mer ej dofta.

Från gulnadt löf, som gömmer
Min barndoms blomsterskara,
Som svar en sakta hviskning når mitt öra:
Hvem är väl du som dömmer?
Har du ej själf att svara
För blommor, värda mer och mindre sköra,
Dem åren fått förgöra?
Är du densamme sedan
Från oss du vikit?
Nej — själf du vissnat redan
Och det är du, men icke vi, som svikit.

V.

"Hör jag vid boken lutad."

Hör jag, vid boken lutad,
Ett jägarhorn, som klingar
Om farans trots och sorglöst mod i hågen;

Ser jag, när dag är slutad,
Fly hem på hvita vingar
En segelslup med sång och glam på vågen;
Ser jag de muntra tågen
Vid bjällerklang, när dagen
I rimfrost glittrar,
Och som en lärka kvittrar,
Hvar ungmö och hvar körsven är betagen;

Ser jag i valsens kretsar,
När marmorskuldror skälfva
Och kinder gropas, ögon le och brinna,
I blommor, guld och spetsar,
En sextonårig älfva
Förbi mig sväfva, glänsa och försvinna;
Ser jag en ryttarinna
Med snöhvit plym i hatten
På lustfärd draga,
Till skogens sommarsaga
Och branterna kring insjöns kornblå vatten:

Då, kära böcker, ville
Jag lämna allt ert värde,
Då tycks jag mig ej riktad, men bestulen,
Och lik den blinde lille,
Som neg sin läxa lärde,
Men instängd satt vid barnens dans om julen
Min färd är lång och mulen
Och fjärran ser jag hamnen,
Trots år af strider.
Likmycket! Dagen skrider
Och lampan tänds och — boken öppnar famnen.

KARL DAVID AF WIRSEN.

Draupnir.

(Odens ring.)

Underbart och härligt syns mig mycket bland de skapta ting,
Underbarast Odins smycke, skaldekonstens gyllne ring,

Vet, den kom från bergets inre, från de dunkla makters värld,
Bälgar blåstes, hamrar lyftes, gnistor flögo öfver härd.

Djupets obegripna runa, oförsonad längtans glöd
Dvärgar ristade i ringen. Hur den glimmar dunkelröd

Sedan dess i skaldens hjärta lockar ofta hemlig röst
Hän till bergets gömda kamrar, till uråldrig moders bröst.

Allt skall hylla höge Gudar: Odin ringen fick som sin,
Ljusets allra skönsta runa skref han i dess rundel in.

Sedan dess i skaldens hjärta locka ljud från Valaskjalf,
Hviskande om höge Asar, hviskande om vänlig Alf.

Efter nio nätter drypa, säger klart en helig sång,
Ständigt ur den gamla ringen åtta nya på en gång.

Så ur sångarns inre strömma plötsligt i en säll minut
Ur den första skapartanken nya, nya tankar ut.

När den renaste bland gudar vardt för Höders pil ett mål,
Lade Odin, stum och sluten, ringen, sist på Balders bål.

Och den döde, oskuldshvite, människors och gudars tröst
Tog den med till Hel i djupet, med till underjordens höst.

Yngling, du som sjunger eldig sjunger yr din korta vår,
Säg om Eddolist du känner, säg om sagan du förstår?

Har du lärt, att sången flyktar bort ur en befläckad värld,
Att, när dygden faller, konsten styr mot nattens djup sin färd?

Skall från skuggors tomma riken, väsenlösa bilders natt,
Balder återsända ringen, jorden återfå sin skatt?

Fåfäng fråga! Ack, så länge guden själf är kvar hos Hel,
Hvad skall smycket båta längre, hvad är värdt med sång och spel?

Om den åter förs i dagen, intet dock den hjälpa skall,
Ragnarök ändå skall skymma, fästet lutar dock till fall.

Om den gyllne sången kommer till en värld, där dygd ej fins,
Bröst ej lättas, kval ej stillas, gudars glädje mer ej vinns.

Om den kommer, skall den komma utan hopp och utan fred:
När det goda flyr, o skulle ej det sköna följa med?

Böcker och kärlek.

När stum du sitter vid ditt arbetsbord
Och glömmer för en bok den vida jord,

Och hon, som blef ditt allt, sig smyger då
Att sina armar om sin älskling slå,

Så säg ej buttert: lämna mig i fred!
Nej, lämna boken du, och gör så med!

Ty gråa luntor har du alla dar,
Men ej du vet, hur länge hon är kvar.

Och mången man, som sitter ensam nu,
Så gärna ville störas just som du.

Låt kärlek måla pärmeboken full
Med miniatyrer, skinande i gull!

Då skall. du arme, om ditt hem blir tomt,
Den gamla boken stråla helgonfromt,

Och just på sidan, där du störtes då,
Ett änglahufvud vinkande skall stå.

Storken.

En ö det fins i fjärran eter,
Där dunkelgröna lundar stå;
Man vet ej säkert hvad hon heter,
Men hon bebos af genier små,
Och luften där är gryningsdäfven,
Omornad böljan slår i säfven.
Det vallmon blott och liljan är,
Som vilja riktigt trifvas där,
Men högrödstöflad stork där spetar
Och barn åt jordens mödrar letar.

I vallmodoft och liljors ånga
Han klapprar smått vid strandens brädd
Och vill de trinda genier fånga
Och ber enhvar att ej bli rädd.
De små, i hvilkas själar blanda
Sig vallmodoft och liljans anda,
Så att den späda känslan är
På en gång slummerhöljd och skär.
Omkring den hvite storken leka,

"Kom hit, kom hit," en stämma klingar,
Och storken krusar upp sitt krås,
Han ser två bytingar i vingar
Så nära, att helt lätt de nås.
Och dessa vingar, hur de vifta!

Och dessa fjädrar, hur de skifta
Af grönt, så ljust som ungbjörksblad
I vårens första daggrägnsbad,
Af rödt, så blekt som någon strimma
Af morgonrodnad bakom dimma!

De sofvit famn i famn om natten
I månskensstrålars silfverflor
På vallmosäng vid dunkla vatten,
Vid vaggsång af en änglakor.
Nu stå de hjärtans morgonkrya
Med lynnen riktigt arlanya.
Den ene ropar: "högben, kom!"
Och storken ser förnäm sig om
Och tågar rakt till deras sida
Och frågar: "ha'n I lust att rida?"

Och gossen svarar; "jag vill fara,
Låt mig få sitta på din rygg!
På jorden skall så vackert vara,
Men flyg helt sakta, var ej stygg!"
Och han sprang opp på hvita dunen,
Så att det yrde lätt af fjunen;
Men storken sporde: "flicka, du,
Vill du ej också resa nu
Och bli ett barn åt någon moder?
Men nej — försagd och blyg hon stod där.

Så bar det af. Så fri och yster
På hvite storken sväfvar han
Och vinkar afsked åt sin syster,
Till sist han som en prick försvann.

Hon, som var nyss så rädd att fara,
Nu gärna önskat med få vara,
Det kändes tomt, hon var ej glad,
Och om ett år hon storken bad,
Som kom och reste sent och tida,
Att få härnäst på honom rida.

Han svarte: "gärna, kom med samma!
Dumt, att i fjol du nej mig gaf:
Nu kan du ej få samma mamma,
Som den där pojken, du höll af,
Ty, ack, hon slumrar under tufva;
Men kom ändå, min lilla dufva,
Håll mig om halsen omtänksam
Och skrik ej förr'n vi kommit fram!"
Och om hans hals sin arm hon lindar
Och han flög af med himlens vindar.

Och barnen växte opp på jorden;
Den lille pilten var en man,
En fager mö var flickan vorden,
När först de råkade hvarann.
Var det ett tidigt morgonminne,
Som slutligt sinne drog till sinne?
Var det den skälmske storken, säg,
Som förde samman deras väg?
Jag tror, att ödet just höll af dem,
När samma mor det icke gaf dem.

Du skulle hyddan se i lunden,
Där nu sitt hem de bägge ha!
Jag vet ej rätt, hvad som är grunden

Att storkar trifvas där så bra
Och särskildt *en*, som står på taket
Hälst öfver innersta gemaket
Och går och klapprar med all flit,
Så högrödstöflad, silfverhvit.
Och bättre, säger mor, hon tvinnar
När han får bra med strån och pinnar.

Hvar höst han ger sig af på färden,
Men syns hvar vår på taket stå
Igen och titta öfver gärden;
Och får jag döma af de små,
Som jag har leka sett i sanden,
Så far han ofta nog till stranden
Af den där vallmokrönta ön
Och hämtar än en pilt så skön
Och än en tös med vänligt löje:
Det måtte göra storken nöje.

Som skolmagister nu han spetar,
Och ser han odygd eller spratt,
I tröjorna de små han petar
Med näbben och blir lönt med skratt,
Men deras skydd han ock förblifver
Och ormarne från gården drifver,
Och tålig vänder han sig om,
När barnen ropa: "högben, kom!"
Hvar kväll han lyss från stugtakshalmen
Om snällt de läsa aftonpsalmen.

Herr Olof.

På ängen under det mörka fjället,
Där är det ställe, där leken går
Från solnedgången till hanegället
Och hälst när månen på fästet står;
De ljusa lindar
Där hålla vakt,
Ej störs af vindar
Den tysta trakt,
Men strålar darra på hvarje blad
Och gräset glittrar i daggens bad.
Kommen I ej?
Kommen I ej, Herr Olof!

Jag trår igen till de yra ringar.
Jag var därnere i går och såg
Den nätd, där älfvornas drottning svingar.
Ett flor af silfver på marken låg;
Så mjuk var dimman
I enslig dal,
Och sen var timman
Och rymden sval;
I aftonluften jag hörde då
En sakta susning på ängen gå:
Kommen I ej?
Kommen I ej, Herr Olof?

Då brusto alla de forna banden,
Förtrollad in jag i ringen smög,

Och älfvan räckte mig svala handen
Och bort i tumlande dans jag flög.
Som is det kändes,
Som eld det var;
En längtan tändes
Så underbar,
Min gång blef lätt på den däfna mark
Och sången klingade mera stark:
"Kommen I ej?
Kommen I ej, Herr Olof?

Ur ängen doftande blommor trängde,
Som ingen än uppå jorden sett,
Och ljusa parker, där frukter hängde
Med saft, som hemliga djup beredt;
Ur fjärran smekte
Oss bäckens sus
Och hjordar lekte
I månens ljus,
Och dalen glänste i blått och hvitt,
Och jublet brusande steg och fritt:
Kommen I ej?
Kommen I ej, Herr Olof?

Men älfvadrottningen log ett löje
Och rörde snabbt med ett steg min fot:
"För dig har jorden ej mer ett nöje,
För dig, Herr Olof, är ingen bot."
Och som hon ropat
De orden kallt,
Var undansopadt
I blinken allt,

I jorden älfvornas lek försvann,
Men än ur jorden mig sången hann:
Kommen I ej?
Kommen I ej, Herr Olof?

I blommor alla i jorderike,
I matta fröjder, jag hatar er!
Jag vill till blommor förutan like,
Jag vill, I luftiga barn, ditner!
Min fot hon rörde,
Den spritter än;
Den ro, hon störde,
Ej föds igen,
Och röster klinga mig jämnt emot:
"För dig, Herr Olof, är ingen bot!
Kommen i ej?
Kommen I ej, Herr Olof?"

AUGUST STRINDBERG.

Esplanadsystemet.

Där gamla kåkar stodo tätt
Och skymde ljuset för hvarandra
Dit sågs en dag med stång och spett
En skara ungfolk muntert vandra.

Och snart i sky
Stod dam och boss,
Då plank och läkt
De bröto loss.

Det ruttna trät,
Så torrt som snus,
Det virflar om
Med kalk och grus.

Och hackan högg
Och stången bröt
Och väggen föll
För kraftig stöt.

Och skrapan ref
Och tången nöp,
Att taket föll
Och skorsten stöp.

Från kåk till kåk
Man sig beger
Från syll till ås
Allt brytes ner.

En gammal man går där förbi
Och ser med häpnad hur man rifver,
Han stannar; tyckes ledsen bli,
När bland ruinerna han klifver.

"Hvad skall ni bygga här, min vän?
Skall här bli nya Villastaden?"
"Här skall ej byggas upp igen;
Här röjes blott för Esplanaden!"

"Ha! Tidens sed: att *rifva* hus!
Men bygga upp? — Det är förskräckligt!"

"Här rifs för att få luft och ljus;
Är kanske inte det tillräckligt?"

Sångare!

Sångare!
Hur länge viljen I sjunga vaggsång
Och skallra med skallra för unga släktet?
Hvi bjuden I än på flaskor och nappar?
Han ej I sett att söta mjölken är orörd?
Och barnen fått tänder?

Sångare!
Hur länge viljen de små i skrämma
Med busar byltade in i multna paltor?
Dran hop de rostiga harnesk och värjor
Och skicka dem sen till sista beskådan
I Nordiskt Museum!

Sångare!
Hvi jämren I jämt om idealen som svekos?
Hvar tid har sina idéer om ting och om saker;
Och vi ha våra idéer om värkligheten!
Förblin I värkligen trogna Era idéer;
Vi svika ej våra!

Sångare!
Hvi sjungen I endast i höga ton om de höga?
Det höga i lifvet ges för oss är det högsta.

Hvi sätten I ännu det skönas sken för det sanna?
Det sanna är fult, så länge sken är det sköna.
Det fula är sanning!

Sångare!
Må smäktande serenader i månsken tystna!
Fast ljuset ännu i fönstret brinner,
Har idealet dock lagt sig i varma lakan.
Hon börjar bli gammal, den gamla sköna.
Och håller på nattron!

Sångare!
Om icke nattluft sprängt era vackra röster
Och om I viljen lära Er nya sånger;
Välan, så låten den gamla sköna få sofva!
Vi ta tillsammans en sång för den nya dagen.
Ty solen är uppe!

Ur "För tankens frihet."

(Den 6:te November 1882.)

I.

Trumpetarn skurar sin hvita trumpet
Och mästerkocken fått göra;
Han knäcker humrar och rör till smet,
Han späckar hjärpar att de bli möra.
Och hofmarskalken har gjort en menu
För dagens högtid, en alldeles ny.

Det blåa gardet det stiger till häst,
Ty här skall firas i dag en fest,
En fest för den fria tanken.

Och gardets gardister de blåsa koral
Från kyrktorn i morgonstunden;
Bankiren stänger sin banklokal,
Och krämarn visar ifrån sig kunden.
I skolan slipper man läxor och bön,
På värkstan mister man dagens lön,
Ty öfverståthållarn har så befallt,
Att man skall fira i dag öfverallt
En fest för den fria tanken.

Lördagskväll.

Vinden hvilar, viken ligger som en spegel,
Kvarnen somnar; seglarn tar ner segel.
Oxarne bli släppta ut i gröna hagen
Allting rustar sig till hvilodagen.

Morkullsträcket drager öfver skogen,
Drängen spelar dragklavér vid logen.
Förstukvisten sopas, gården krattas,
Trädgårdssångar vattnas och syrener skattas

På rabatten ligga barnens dockor
Under brokiga tulpaners klockor.

Bolln i gräset lagt sig i skymunnan,
Och trumpeten drunknat uti vattentunnan.

Gröna luckor äro redan slutna,
Låsen stängda, reglar skjutna,
Frun går själf och släcker sista ljuset,
Snart i drömmar sofver hela huset.

Ljumma juninatten slumrar stilla,
Still står gårdens nötta vädervilla,
Men i stranden ännu hafvet gormar;
Det är bara dyningar från veckans stormar.

ALBERT ULRIK BÅÅTH.

Studentuppasserskan.

Skarp i blick, i synen led,
Muskelstark och stor och bred,
Rapp i svar och rapp i ben,
Alltid vaken, aldrig sen,
Böjd i ryggen, rak i sinnet,
Står hon, käringen, för minnet.—

Skymning föll novembergrå,
Tag tog blåsten då och då,

Tog i huset med besked,
Dängde tegelpannor ned.
Bredt i gatans sten det skrålde.
Dörr i gården stod och smälde.

Svåra nöjd med idog dag,
Satt i mörknad kammar jag,
Sög min pipa, såg på glöd,
Som ur hufvu't glodde röd.
Upp gick dörrn med kända taget.
Mot mig flög från svalen draget.

In hon kom. Ett fång af ved
Slog i rostad plåt hon ned,
Tände tvärt och utan krus
Talgig stakes sneda ljus,
Höll en tidning för min näsa:
"Här skall han va' god och läsa."

Valkig hand mig bladet gaf,
Nöp så långa veken af.
Bred hon stod där, satte båldt
Hand i sida, minen stolt.
"Herre, läs — assessor blef han.
Högt ändå till sist ju klef han.

"Ser han, saken var ju den
— Dag och timme mins jag än —
Mamma kom med gossen sin
Sjuttonårig, smärt och fin,
Flugen nyss ur dufvoslaget.
Ansikt lent och grant och tvaget,

"Rummet just det här hon tog,
Själf i vägg hvar spik hon slog,
Ställde allt i lag, till slut
Bredde granna mattor ut,
Rädd om gossen, rädd för draget
Nyss han släpts ur dufvoslaget.

"Strök med hand hans linne slätt
— Prydligt linne, prydlig tvätt —
Talde allt med vacker min,
Bad mig se om pilten sin;
Vacker gosse, vacker gumma —
Skulle visst ej pilt försumma.

"Pilten artade sig väl,
Men det räckte kort, min själ;
Snart så blef det galet fatt,
Sömn om dag och ras om natt.
Gosse, förr så rank och rosig,
Låg där trind och stor och mosig.

"Spring i trappor, kan herrn tro,
Satans väsen, ingen ro.
Gunstig herrn lagt boken fram,
Men den låg där, grå af dam.
Var det sent, och var det tida,
Alltid dam på *samma* sida.

"Tiden gick, och kassan slant.
Satte så han allt i pant.
Rara taflor refvos ned,
Granna mattor följde med.

Slikt var svårt att längre lida.
Boken *skulle* vända sida.

"Herrn förstår, han hade kvar
Utaf benplagg blott *ett* par
Efter duktigt sus och fläng,
Tog jag gunstig herrn på säng,
Lät'en rent min mening höra;
Gick, lät plaggen sällskap göra.

"Lät'en ligga dagen lång,
Hörde dundras gång på gång,
Gick se'n in — i aftonsoln,
Sant för Gud, han satt på stoln
Vresig blick han väl mig sände,
Men — han bokens sidor vände.

"Först då bok han läst till slut,
Fick han vackert plaggen ut.
Dörren se'n jag skötte om,
Respass fick en hvar som kom...
Så assessor, ser herrn, blef han.
Högt ändå till sist ju klef han."

Hand i sida än hon höll,
Gick till ugn, på knåna föll,
Böjd i ryggen, stor och bred,
Blåste eld i surnad ved.
Mer än annars väl den ryker:
Förklädsnibben ögat stryker.

Och vore jag skald och gammal och grå.

Och vore jag skald och gammal och grå
Och funne mig högt beundrad stå
Som för de vittre ett väldigt mönster,
Och sutte min bild i hvart boklådsfönster,
Det gladde mig föga, om själf jag satt
En gubbe tärd och matt.

Jag vet, hvad dock gåfve kinderna färg
Och kunde sätta i benen märg —
Jo, såg' jag en skara till arbete skrida
Förbi min ruta en vårdag tida
Och hörde den sjunga sitt dagsvärk in,
Och visan vore min.

Sydskånsk sommarkväll.

Vidt öfver näjden tystnad och frid.
Dofter, dem äng och åker andas,
Samman i dröjande skymning blandas.
Luften är lätt och lugn och blid.

Slaka de hänga pilarnes blad.
Vångarnes ax i lättaste dimma
Matt de som drifvet silfver glimma,
Ånga så fint i daggigt bad.

Östersjöbrus i aftonens ro
Sakta till sömns all nejden lullar.
Rasslande vagn i fjärran rullar.
Råmar i rykande äng en ko.

Hunden i gård bak skymmande vall
Gläfsar med ljud så gälla och korta,
Svagare svarar det längre borta.
Åter ljuder det här ett skall.

Kornknarren skorrar inne i vång
Skramlar i klöfvern ett ringlande tjuder
Borta i byn harmonikan ljuder.
Re'n är på korsväg dansen i gång.

Sjungande drager mot sjön ett tåg
Ungmör i arm med resliga drängar,
Visan dör hän på strandens ängar,
Domnar för brusande östersjövåg!

Modern.

På brinken, där åsen tager slut,
Ur granskog tittar en stugoknut.

Där har se'n länge med rostiga lod
Hon varorna vägt i sin handelsbod.

Så snart i dörrn en kund hon ser,
Det gamla anletet vänligt ler;

Men när hon väger sin vara, då
Hon tar med lugn sina brillor på.

Hon ser, om riktigt rätt på ett hår
Vågens darrande tunga står.

Och kan hon rädda ett korn af sitt snus,
Då lyser det fram ur skynklorna ljus.

Man vet, att aldrig ännu det skett,
Hon öfver vikten en smula gett.

Och väl det känner i byn en hvar,
Hon ej sin like i snålhet har.

När röken drager där rundt i kring
Vid middagstid sin blåa ring,

Ur hennes skorsten, där hvit den står,
Ej minsta ringel af rök det står.

Fastän, när hon trälat dagen ut,
Sitt kryande kaffe hon får till slut,

Man vet, att drycken af sump hon tar,
Så länge en doft af smak fins kvar.

Man vet, att hon har en enda son,
Som kommer hvar sommar långt ifrån.

Då ser man skymta ofta nog
Hans hvita mössa i mark och skog.

Då ser man ock från gummans kök
Hvar middag stiga blånande rök.

Hon prydt hans kammar med hvit gardin,
Och ingen vet, hur den hålles fin.

Hon dammar lätt af hans böckers rad,
Så rädd att röra ett pappersblad.

Och hvad han samlat från skog och mark,
Som ligger torrt mellan gråa ark,

Om hon skall rubba det blott ett grand,
Hon gör det sakta med varsam hand.

Och hvad han samlat från lifvets mark,
Som ligger klottradt på hvita ark —

De många visor dem tidt hon hört,
Som rundt om landet hans rykte fört.

Hon ger dem en blick, en leende klar,
Som om hennes barnabarn det var.

Och gärna säge i byn en hvar,
Hon ej sin likhet i snålhet har;

Ty kan han så lärd nu allt förstå,
Hon äger sin lott däri också:

Hvad hon har sparat på gryn och snus,
Det hulpit honom till vett och ljus.

Värksamhet.

Motiv från en universitetsstad.

Han stor och värdig med måtta frodas·
Han läser åstetik.
Är blid och vänlig mot hela världen,
Sig alltid lik.

Hans tankar boken ej ofta fängslar,
De strö̈fva kors och tvärs
I vida alltet, i tomma intet:
Han skrifver vers.

Å soiréen en lördagsafton
En stormapplåd han tog —
Så hela söndan och hela veckan
Förnöjdt han log.

När han en hvithufvad skara möter,
Med blicken inåtvänd,
Han ser framför sig med glans i minen:
Han vet sig känd. —

Af dån och skrammel han väckes tida
En vacker morgonstund.

Till hus på tomten där utanföre
Man lägger grund.

Beständigt föra se'n murarslagen
Hans lätta tankars färd
Från vida alltet, från tomma intet
Till prosans värld.

Han skådar ned på det trägna slitet,
Han finner det intressant.
Hur hurtigt väggarne sammanfogas,
Är högst frappant.

Och öfver sträfvande arbetsklassen
Han sina studier gör.
Han ser idén till ett nutidsdrama
Där utanför.

Han ned sig sätter och söker tänka
Och lycker sinnena fem,
Men murarslagen, som dubbelt dåna,
De öppna dem.

En promenad får idén att klarna,
Och ut han går ett slag. —
Och snart vid ångande dryck beundras
Af smickradt lag.

En vacker morgon vid klockan elfva
Han upp sitt öga slår
Och ser, hur huset, trevåningshöga,
Där färdigt står.

Från takås blommande stången vajar
I sol för vårvinds sus.
Han ser på bordet ett ark med fraser
I dagens ljus.

Han boken tager, och i dess början
Han ser ännu sig kvar.
Dock vet han själf, att han mycket vunnit:
Han mognat har.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

Abdallah. (Nicander)..... 326
Abraham Lincoln. (Björck)..... 605
Aderton och tjuguett. (Carlén) 439
Aftonen. (Nicander)..... 322
Aftonen. (Valerius)..... 163
All världens vänskap. (Carlén)..... 440
Allt längre framåt. (Sturzen-Becker)..... 418
Amanda. (Stagnelius)..... 293
Anderöster. (Sjöberg)..... 303
Andra toner. (Sturzen-Becker)..... 413
Angelika. (Malmström)..... 463
Aspen. (Carlén)..... 437
Atis och Camilla. (Creutz)..... 23
Benvenuto Cellini. (Snoilsky)..... 616
Bergvandrarn. (Atterbom)..... 267
Bibeln tryckt. (Lindeblad)..... 333
Biblioteket i Escurial. (Qvanten)..... 520
Biskop Thomas' frihetssång. 8
Blomsterglaset. (Nyberg)..... 246
Borta och här. (Böttiger)..... 381
Brödrafolket. (Strandberg)..... 512
Böcker och kärlek. (Wirsén)..... 644
Champagnevinet. (Franzén)..... 143
Claras pretentioner. (Wettergrund)..... 558
Cordula. (Mellin)..... 334
Dagen. (Böttiger)..... 380
Dagen efter. (Braun)..... 435
De höga platserna. (Nyberg)..... 249

Den bäste vännen. (Sjöberg).....308
Den döende studenten. (Klockhoff).....609
Den flygande holländaren. (Ekbohrn).....368
Den första kyssen. (Sätherberg).....421
Den gamle knäkten. (Franzén).....144
Den lilla kolargossen. (Geijer).....218
Den nya skapelsen eller Inbillningens värld. (Kellgren) 60
Den resande studenten. (Topelius).....494
Den stjärnkloke och folket. (Gyllenborg)..... 40
Den striden jag älskar. Sturzen-Becker).....408
Den tysta kraften. (Hedberg).....527
Den underbara harpan..... 1
Den öfvergifna. (Afzelius).....235
Det eviga. (Tegnér).....200
Det våras. (Björck).....602
Din sorg är din. (Rydberg).....553
Draupnir. (Wirsén).....641
Droppar. (Kullberg).....450
Drömmen. (Beskow).....315
Dumboms lefverne. (Kellgren)..... 77
Dälden. (Kellgren)..... 67
Dvärgens hämnd. (Wecksell).....587
Dödens Engel. (Wallin).....183
Dödsskallen. (Grafström).....255
Edelweiss. (Snoilsky).....622
Ederna. (Choræus).....157
Elegier I, V. (Bäckström).....638
En kväll på kyrkogården. (Wennerberg).....483
En kärlekshistoria. (Braun).....431
En liten pilt. (Topelius).....500
En natt. (Stenbäck).....401
En tanke på min egen graf. (Choræus).....155

En tvårvigg. (Gellerstedt)..... ...582
Enslingens sång i den stora öknen. (Sjöberg).....306
Epigrammer. (Sjöberg)..... 312
Erik Slange. (Cygnæus.).....371
Erik Vasas runa. (Nicander)..... 319
Esplanadsystemet. (Strindberg).....652
Fabel. (Nordenflycht)..... 21
Fansång. (Nybom).... 457
Fantasi. (Böttiger) 375
Fattigdomens barn. (Öman).....574
Felicias sång. (Atterbom).....271
Fiskaren. (Beskow)..... 317
Flyttfåglarne. (Stagnelius)..... 297
Fredmans epistel n:o 30. (Bellman)..... 42
" " " 39. " 43
" " " 71. " 47
" sång " 31. " 49
" " " 64. " 51
Fridsröster. (Tegnér).. 196
Frihetssång ur Gustaf Vasa. (Kellgren) 68
Fruktmånglerskan med tapperhetsmedalj. (Nyberg)..244
Främlingen i St. Gallen. (Böttiger).....377
Fyris. (Nyblom)..... 565
Fågeln. (Öman).....571
Fågeln, blomman och källan. (Sätherberg).....420
Försakelse. (Sjöberg).....302
Första aftonen i det nya hemmet. (Geijer).....220
Försynen. (Leopold).....107
Förtalet. (Oscar II)..... 539
Gammalt porslin. (Snoilsky).....621
Geijers hus. (Nyblom).....567
George Washington. (Wallin).....180

Gluntens flamma. (Wennerberg).....480
Glädjens ögonblick. (Franzen).....142
Goethe. (Bäckström).....636
Gossen och leksakerna. (Lenngren).....106
Grafskrift. (Wallin).....182
Grefvinnans besök. (Lenngren).....100
Grumla icke flickans själ. (Runeberg).....357
Gud vet det, hvar han vankar. (Klockhoff).....609
Halkan. (Tegnér).....215
Harpan. (Grafström).....252
Herdekväde. (Dalin).....13
Hermans sång ur herdedikten "Kärleken." (Ling)...168
Herr Karl eller Klosterrofvet.....5
Herr Meyer. (Topelius).....504
Herr Olof. (Wirsén).....649
Hjälten. (Braun).....432
Hjärtats hem. (Karl XV.).....516
Hoppet. (Hedberg).....530
Hvad jag sett. (Wettergrund).....560
Hvi suckar det så tungt uti skogen. (Malmström)..471
Hymn. (Strandberg).....505
Hymn. (Wennerberg).....479
I afskedets strund. (Böttiger).....374
I Augusti mausolé. (Wennerberg).....490
I det gröna. (Sehlstedt).....386
I porslinsfabriken. (Snoilsky).....623
Idyll och epigram, 1, 2, 4, 16, 18, 25. (Runeberg)....353
Imatra vattenfall. (Nervander).....362
Ingeborgs klagan. (Tegnér).....213
Jag flyr till dig. (Nyberg).....241
Jakobsstegen. (Carlén).....439
Johan Baners stridssång. (Nicander).....324

Jorden på sin ålderdom. (Grafström).....256
Julgrisen. (Leopold).....117
Jultankar i Rom. (Snoilsky).....617
Jägarsånger. I, II. (Atterbom).....269
Jätten Finn. (Tegnér).....208
Kammarjunkaren. (Ödman).....591
Kantat. (Rydberg).....543
Karl XI. (Böttiger).....382
Komiska fantasier. (Sjöberg).....311
Konsten att göra lycka. Kellgren)..... 83
Kreaturens suckan. (Stagnelius).....296
Krigsskaldernas sång. (Lidner) 135
Kritik. (Öman).....570
Kungen och pagen. (Strandberg).....511
Kungen och skomakaren. (Wadman).....173
Kvinnoögat. (Braun) 429
Kväll och frid. (Böttiger).....383
Kärleken och dårskapen. (Lenngren)..... 95
Kärleksgudarnes värkstad. (Lindeblad).....329
La seconda primavera. (Nyblom).....564
L'homme de la destinée. (Sturzen-Becker).....415
Lidande och tröst. (Stagnelius).....301
Lika. (Öman).....573
Lilla Anna. (Ödman).....597
Ljusets fiender. (Kellgren) 69
Lotsen. (Böttiger).....379
Lugnet. (Nordenflycht)..... 20
Lyckan. (Öman).....575
Löjet. (Runeberg).....358
Lördagskväll. (Strindberg).....656
Min lilla vrå bland bergen. (Wadman).....177
Min son. (Nyblom).....563

Min tro. (Gellerstedt).....582
Mitt finska fosterland. (Stenbäck).....405
Mitt konterfej. (Braun).....424
Modern. (Bååth).....663
Modersorg. (Östergren).....628
Morgonstjärnan. (Franzén).....151
Myggan. (Braun).....436
Människans anlete. (Franzén).....136
Nattens berömd. (Dalin).....12
Nattsång. (Qvanten).....523
Natur. (Öman).....572
Niagara. (Nybom).....458
Nils Stjernsköld. (Lindeblad).....331
Nina la Lavandaja. (Snoilsky).....620
Necken. (Stagnelius).....295
Neckens polska. (Afzelius).....238
Neros gyllene hus. (Snoilsky).....612
Norrland. (Grafström).....253
Norrlänningens hemlängtan. (Sehlstedt).....390
N:o Femton Stolt. (Runeberg).....339
Nya vapen. (Strandberg).....510
Några ord till min kära dotter. (Lenngren).....86
När hon ler. (Sätherberg).....423
När jag dricker. (Wadman).....171
När åskan går. (Böttiger).....382
Nöjets bål. (Valerius).....161
Och vore jag skald. (Bååth).....662
Odalbonden. (Geijer).....226
Ode öfver hoppet. (Oxenstjärna).....53
Ode öfver själens styrka. (Gyllenborg).....33
Olika tempel. (Strandberg).....509
Pojkarne. (Lenngren).....92

Polska. (Hedborn)....230
Porträtterna. (Lenngren)....103
Predikaren. (Leopold)....111
På Gustaf Adolfs minnesdag. (Fahlcrantz)....277
På nyårsdagen 1838. (Geijer)....229
Pärlan och tuppen. (Gyllenborg)....39
Rida, rida ranka. (Ekbohrn)....365
Ros och törne. (Bäckström)....634
Rosen. (Atterbom)....263
Rosen än en gång. (Atterbom)....265
Rosen i världsfurstens park. (Stagnelius)....288
Rudolf von Wildheim. (Sommelius)....396
Röster till Apollo. (Leopold)....122
Se frisk op! (Silfverstolpe)....447
Segrarinnan. (Malmström)....476
Serenad. (Atterbom)....262
Silhouetter. (Gellerstedt)....583
Siskan och Svalan. (Creutz)....30
Skeppsfarten. (Valerius)....166
Skolfuxen. (Wecksell)....588
Skådespelaren. (Bäckström)....637
Slottet och kojan. (Lenngren)....98
Slädfarten. (Atterbom)....258
Småsjälarna. (Braun)....433
Snickargossen i värkstaden. (Knös)....443
Snöflingorna. (Topelius)....497
Snöfrid. (Rydberg)....548
Sonett till Julia. N:o 4. (Kullberg)....449
Souper. (Ödman)....594
Spastaras död. (Lidner)....125
Stafkarlen. (Malmström)....474
Stens visor 1, 2, 9, 10. (Gellerstedt)....576

Stilla mitt hjärta. (Malmström)....478
Stjärnan. (Stenbäck)....406
Stolthet. (Nervander)....360
Storken. (Wirsén)....645
Studentuppasserskan. (Bååth)....657
Studentsång ur "Läkaren." (Blanche)....392
Suckarnes mystér. (Stagnelius)....291
Suometar. (Qvanten)....525
Suomis sång. (Qvanten)....519
Svalan. (Fryxell)....363
Svarta svanor. (Snoilsky)....622
Sveas fråga. (Knös)....441
Sven Duiva. (Runeberg)....344
Sven i rosengård....4
Svenska flaggan. (Nyblom)....561
Svenskan och finskan. (Wecksell)....584
Sverige. (Silfverstolpe)....445
Sverige. (Sjöberg)....309
Sydskånsk sommarafton. (Bååth)....662
Sång på julafton. (Nybom)....455
Sång till solen. (Tegnér)....204
Sångare. (Strindberg)....654
Sången. (Grafström)....250
Sången. (Tegnér)....202
Sången. (Topelius)....491
Sången om Sten Sture. (Bäckström)....633
Tack för god vakt. (Strandberg)....513
Tanke och känsla. (Stagnelius)....299
Tanken. (Runeberg)....358
Temistokles. (Sander)....534
Tiggargossen. (Nyberg)....242
Till en förnäm herre! (Kellgren)....85

Till en fågel. (Dalin) 12
Till en ung flicka. (Franzén) 140
Till en yngling. (Franzén) 139
Till fru Lenngren. (Leopold) 120
Till fullmånen. (Sjöberg) 311
Till min flicka. (Dahlgren) 279
Till mitt porträtt. (Sehlstedt) 384
Till Selma. (Sander) 533
Till sorgen. (Stenbäck) 403
Tomten. (Rydberg) 554
Tonerna. (Geijer) 229
Torpflickan. (Runeberg) 350
Trädet. (Öman) 575
Tröst. (Öman) 573
Turturdufvan. (Lidner) 123
Tusenskönan. (Atterbom) 273
Tussilago och blåsippan. (Björck) 600
Två slagfält. (Östergren) 625
Ty trampen ej oss ringa. (Börjesson) 275
Tystnad. (Bäckström) 635
Tårarne. (Runeberg) 359
Ungdomen. (Nicander) 321
Ur "För tankens frihet." I. (Strindberg) 655
Vackert så. (Sehlstedt) 338
Vaggvisa. (Hedborn) 232
Vallkullans sång. (Hedberg) 531
Vermlandsvisa. (A. Fryxell) 313
Vet du den stad? (Kullberg) 453
Vi ses igen. (Rydberg) 552
Vid Fontana di Trevi. (Wennerberg) 485
Vid Kasper Anders Wijkmans graf. (Nybom) 460
Vid stranden. (Nervander) 361

Vid stranden af hafvet. 1, 4. 5. (Gellerstedt).....580
Vikingen. (Geijer).....221
Vindarnes kör. (Atterbom).....272
Vintergatan. (Topelius).....502
Vintervisa. (Topelius).....496
Visa. (Nordenflycht).....18
Visa. (Valerius).....165
Vågen. (Nicander).....325
Vågorna sjunga. (Östergren).....631
Vårbäcken. (Dahlgren).....283
Vårbäcken. (Kullberg).....452
Vårsång. (Sätherberg).....422
Vårt fria ord. (Strandberg).....507
Vårt land. (Runeberg).....336
Vårvisa. (Dahlgren).....281
Vårvisa. (Dalin).....10
Vårvisa. (Kellgren).....65
Vårvisa. (Valerius).....159
Välkommen och farväl. (Grafström).....255
Värksamhet. (Bååth).....666
Zephyr och den gungande flickan. (Dahlgren).....286
År 1830. (Sturzen Becker).....411
Änkans visa. (Choræus).....153
Ödmjuker er. (Malmström).....469
Ögat. (Klockhoff).....608
Ögonkast på naturen. (Leopold).....121
Öknarnas blomma. (Mellin).....335
Östersjön. (Oskar II).....536

FÖRFATTARREGISTER.

AFZELIUS, ARVID AUGUST. Född i Hornborga socken i Västergötland den 6 Maj 1785. Kyrkoherde i Enköping. Död den 55 Sept. 1871. — 235

ATTERBOM, PER DANIEL AMADEUS. Född i Åsbo Östergötland den 19 Jan. 1790. Professor i Uppsala. Död den 21 Juli 1855. — 258

BELLMAN, KARL MIKAEL. Född i Stockholm den 4 Febr. 1740. Hofsekreterare och sekreterare vid nummerlotteriet. Död den 11 Febr. 1795. — 42.

BESKOW, BERNHARD von. Född i Stockholm den 19 April 1796. Expeditionssekreterare, öfverstekammarjunkare. Död den 17 Okt. 1868. — 315.

BJÖRCK, ERNST DANIEL. Född i Göteborg den 25 Sept. 1838. Komminister i Göteborg. Död den 28 Sept. 1868. — 600.

BLANCHE, AUGUST TEODOR. Född i Stockholm den 17 Sept. 1811. Auditör. Död den 30 Nov. 1868. — 392.

BRAUN, WILHELM AUGUST DETLOF von. Född på Brängesås i Västergötland den 8 Nov. 1813. Löjtnant. Död den 13 Sept. 1860. — 424.

BÅÅTH, ALBERT ULRIK. Född i Malmö den 13 Juli 1853. Folkhögskolelärare. Skriftställare. — 657.

BÄCKSTRÖM, EDVARD. Född i Stockholm den 27 Okt. 1842. E. o. biblioteksamanuens, redaktör af Posttidningen. — 633.

BÖRJESSON, JOHAN. Född i Tanum i Bohuslän den 22 Mars 1790. Kyrkoherde i Veckholm. Död den 6 Maj 1866. — 275.

BÖTTIGER, KARL WILHELM. Född i Västerås den 15 Maj 1807. Professor i Uppsala. Död den 22 Dec. 1878. — 374.

CARLEN, JOHAN GABRIEL. Född på Hasselkärr i Västergötland den 9 Juli 1814. Kanslist. Död den 6 Juli 1875. — 437.

CHORÆUS, MIKAEL. Född i Vörå i Finland den 15 Mars 1774. Teol. lektor vid Karlberg, hofpredikant. Död 3 Juni 1806. — 153.

CREUTZ, GUSTAF FILIP. Född i Finland antagligen 1731 (enligt andra uppgifter 1729). Sändebud i Madrid och Paris, sedermera riksråd och kanslipresident. Död den 30 Okt. 1785. — 23.

CYGNÆUS, FREDRIK. Född i Tavastehus i Finland den 1 April 1807. Professor vid Helsingfors universitet. Död den 7 Febr. 1881. — 371.

DAHLGREN, KARL FREDRIK. Född på Stens bruk i Östergötland den 20 Juni 1791. Komminister i Stockholm. Död den 2 Maj 1844. — 279.

DALIN, OLOF VON. Född i Vinbergs socken i Halland den 29 Aug. 1708. Kongl. bibliotekarie, kansliråd, hofkansler. Död den 12 Aug. 1763. — 10,

EKBOHRN, KARL MAGNUS. Född i Stockholm den 8 Jan. 1807. Tidningsredaktör i Göteborg. Tullinspektor vid Blockhusudden 1856. Död den 7 Mars 1881. — 365.

FAHLCRANTZ, KRISTIAN ERIK. Född i Stora Tuna i Dalarne den 30 Aug. 1790. Professor i Uppsala. Biskop i Västerås. Död den 6 Aug. 1866. — 277.

FRANZEN, FRANS MIKAEL. Född i Uleåborg den 9 Febr. 1772. Professor, kyrkoherde, biskop i Hernösand. Död den 14 Aug. 1847. — 136.

FRYXELL, ANDERS. Född i Edsberga socken i Dalsland den 7 Febr. 1795. Kyrkoherde i Sunne. Titulär professor. Död den 21 Mars 1881. — 313.

FRYXELL, OLOF. Född i Edsleskogs församling på Dal den 24 Sept. 1806. Hofpredikant, kyrkoherde i Ör.

GEIJER, ERIK GUSTAF. Född på Ransäter i Värmland den 12 Jan. 1783. Professor i Uppsala. Död den 23 April 1847. — 218.

GELLERSTEDT, ALBERT TEODOR. Född i Säterbo i Västmanland den 6 Okt. 1836. Professor vid tekniska högskolan, konstakademiens sekreterare. — 576

GRAFSTRÖM, ANDERS ABRAHAM. Född den 10 Januari 1790 i Sundsvall. Kyrkoherde i Umeå. Död den 24 Juli 1870. — 250.

GYLLLENBORG, GUSTAF FREDRIK. Född på Strömsbro i Östergötland den 6 Dec. 1731. Kansliråd. Död den 13 Mars 1808. — 33.

HEDBERG, FRANS TEODOR. Född i Stockholm den 2 Mars 1828. Teaterintendent, skriftställare. — 527.

HEDBORN, SAMUEL JOHAN. Född i Heda socken i Östergötland den 14 Okt. 1783. Kyrkoherde i Askeryd. Död den 26 Dec. 1849. — 230.

KARL XV. Född i Stockholm den 3 Maj 1826. Sveriges och Norges konung. Död den 18 Sept. 1872. — 516.

KELLGREN, JOHAN HENRIK. Född i Floby prestgård i Västergötland den 1 Dec. 1751. Redaktör af Stockholmsposten, k. bibliotekarie och handsekreterare. Död den 20 Apr. 1795. — 60.

KLOCKHOFF, DANIEL. Född i Skellefteå socken den 14 Sept. 1840. Docent i Uppsala. Död den 29 Juli 1867. — 608.

KNÖS, TEKLA. Född i Upsala den 17 Juni 1815. Död den 11 Mars 1880. — 441.

KULLBERG, KARL ANDERS. Född på Erikstorp i Västergötland den 26 Okt. 1815. Litteratör. — 449.

LENNGREN, ANNA MARIA. Född Malmstedt i Uppsala den 18 Juni 1754. Gift 1780 med sekr. K. P. Lenngren. Död i Stockholm den 8 Mars 1817. — 86.

LEOPOLD, KARL GUSTAF AF. Född i Stockholm den 23 Nov. 1756. K. handsekreterare, kansliråd och statssekreterare. Död i Stockholm den 29 Nov. 1829. — 107

LIDNER, BENGT. Född i Göteborg den 16 Mars 1757. E. o. kanslist. Död den 4. Jan. 1703. — 123.

LINDEBLAD ASSAR. Född i Lackalänge i Skåne den 19 Dec. 1800. Kyrkoherde i Öfved. Död den 3 Mars 1848. — 329.

PER HENRIK LING. Född den 15 Nov. 1776 i Ljunga i Småland. Föreståndare för gymnastiska centralinstitutet, professor. Död den 3 Maj 1839. — 168.

MALMSTRÖM, BERNHARD ELIS. Född i Tysslinge i Närike den 14 Mars 1816. Professor i Uppsala. Död den 21 Juni 1865. -- 463.

MELLIN, GUSTAF HENRIK. Född i Revolax i Finland den 23 April 1803. Kyrkoherde i Norra Wram. Död den 2 Aug. 1876. — 334.

NERVANDER, JOHAN JAKOB. Född i Nystad i Finland den 23 Febr. 1805. Professor i Helsingfors. Död den 15 Mars 1848. — 360.

NICANDER, KARL AUGUST. Född i Strängnäs den 20 Mars 1799. Kopist. Död den 7 Febr. 1839. — 319.

NORDENFLYCHT, HEDVIG CHARLOTTA. Född i Stockholm den 28 Nov. 1718; gift med Jakob Fabricius 1741. Samma år änka. Död den 28 Juni 1763. -- 18.

NYBERG, JULIA KRISTINA. [Euphrosyne]. Född Svärdström på Skultuna bruk i Västmanland den 18 Nov. 1785. Gift 1809 med kramhandlaren Asping; skild, gift å nyo 1822 med bruksinspektoren Nyberg. Död nära Skultuna den 18 April 1854. — 241.

NYBLOM, KARL RUPERT. Född i Uppsala den 29 Mars 1832. Professor i Uppsala. — 561.

NYBOM, JOHAN. Född i Uppsala den 8 Dec. 1815. Litteratör i Västerås. — 455.

OSKAR II. Född i Stockholm den 21 Jan. 1829. Sveriges och Norges konung. — 536.

OXENSTJERNA, JOHAN GABRIEL. Född på Skenäs i Södermanland d. 15 Juli 1750. Riksråd, riksmarskalk. Död den 29 Juli 1818. — 53.

QVANTEN, EMIL von. Född i Björneborg i Finland den 22 Aug. 1827. Bibliotekarie hos Karl XV. Skriftställare. — 519.

RUNEBERG, JOHAN LUDVIG. Född i Jakobstad Finland den 5 Febr. 1804. Lektor i Borgå. Död den 6 Maj 1877. — 336.

RYDBERG, VIKTOR. Född i Jönköping den 18 Dec. 1829. Skriftställare, medarbetare i Göteborgs Handelstidn. Död den 21 Sept. 1895. — 543.

SANDER, NILS FREDRIK. Född i Vintrosa församling i Närike den 26 Sept. 1828. Kansliråd. — 533.

SEHLSTEDT, ELIAS. Född i Hernösand den 8 Dec. 1808. Tullinspektor vid Sandhamn. Död den 22 Juni 1874. — 384.

SILFVERSTOLPE, GUDMUND LEONHARD. Född i Stockholm den 5 Juli 1815. Kanslist. Död den 27 Sept. 1853. — 445.

SJÖBERG, ERIK. [Vitalis]. Född i Ludgo i Södermanland den 14 Januari 1794. Privatlärare. Död den 4 Mars 1828. — 302.

SNOILSKY, KARL JOHAN GUSTAF. Född i Stockholm den 8 Sept. 1841. F. d. kansliråd i utr.-depart. Bosatt i Dresden. — 612.

SOMMELIUS, GUSTAF LORENTZ (Beppo). Född i Mörrum i Blekinge den 19 Okt. 1811. Löjtnant. Stupade i dansk-tyska kriget vid Dybbel den 5 Juni 1848. — 396.

STAGNELIUS, ERIK JOHAN. Född i Gärdslösa på Öland den 14 Okt. 1793. Kanslist i Eckl.-dep. Död den 3 April 1823. — 288.

STENBÄCK, LARS JAKOB. Född i Kuortane i Finland den 26 Okt. 1811. Kyrkoherde i Stor Kyro. Död den 21 April 1870. — 401.

STRANDBERG, KARL WILHELM AUGUST (Talis Qvalis). Född i Stigtomta i Södermanland den 16 Juni 1818. Redaktör af Post och Inrikestidn. Död den 5 Febr. 1877. — 505.

STRINDBERG, AUGUST. Född i Stockholm den 22 Jan. 1849. E. o. biblioteksamanuens. Skriftställare — 652.

STURZEN-BECKER, OSKAR PATRIK. (Orvar Odd). Född i Stockholm den 28 Nov. 1811. Redaktör. Död den 16 Febr. 1869. — 408.

SÄTHERBERG, HERMAN. Född i Tumba i Södermanland den 19 Juni 1812. Läkare, föreståndare för gymnastiskt ortopediskt institut. — 420.

TEGNER, ESAIAS. Född på Kyrkerud i By i Värmland den 13 Nov. 1782. Professor i Lund, biskop i Vexiö. Död den 2 Nov. 1846. — 196.

TOPELIUS, ZAKARIAS. Född i Kuddnäs vid Nykarleby d. 14 Jan. 1818. F. d. professor vid Helsingfors universitet. Död den 13 Mars 1898. — 491.

VALERIUS, JOHAN DAVID. Född i Göteborg den 13 Jan. 1776. Sekreterare i olika ämbetsverk, departements chef i tullstyrelsen. Död den 14 Aug. 1852. — 159.

WADMAN, JOHAN ANDERS. Född nära Karlskrona den 29 Sept. 1777. Sjukhuskommissarie vid fälttågen 1813—14, handelsbokhållare. Död den 6 Febr. 1837. — 171.

WALLIN, JOHAN OLOF. Född i Stora Tuna i Dalarne den 15 Okt. 1779. Domprost i Västerås, pastor primarius i Stockholm, ärkebiskop. Död den 30 Juni 1839. — 180.

WECKSELL, JOSEF JULIUS. Född i Åbo den 19 Mars 1838. Student. (Blef 1862 sinnessjuk.) — 584.

WENNERBERG, GUNNAR. Född i Lidköping den 2 Okt. 1817. Lektor, expeditionssekr., statsråd, landshöfding i Växiö. Död den 23 Aug. 1901. — 479.

WETTERGRUND, JOEFINA. (Lea). Född Lundberg i Karlshamn den 2 Sept. 1830. Gift med revisorn Wettergrund. — 558.

WIRSEN, KARL DAVIDAF. Född på Bellsta i Uplard den 9 Dec. 1842. F. d. docent och lektor i Uppsala, medarbetare i Posttidningen. — 641.

ÖMAN, VIKTOR EMANUEL. Född i Skäftesberg (Västmanland) den 22 Aug. 1833. Redaktör af Närikes Allehanda. — 570.

ÖDMAN, NILS PETRUS. Född den 12 Aug. 1838. Lektor i Gefle. — 591.

ÖSTERGREN, KARL LUDVIG. (Fjalar). Född i Norrköping den 6 Maj 1842. Docent, läroverksadjunkt i Gefle. Död den 10 April 1881. — 625.

14 DAY USE
RETURN TO DESK FROM WHICH BORROWED

LOAN DEPT.

This book is due on the last date stamped below, or
on the date to which renewed.
Renewed books are subject to immediate recall.

JUN 1 1967 6 2	
RECEIVED	
JUN 9 '67 -1 PM	

LD 21A–60*m*-2,'67
(H241s10)476B

General Library
University of California
Berkeley

YC129041